דבר

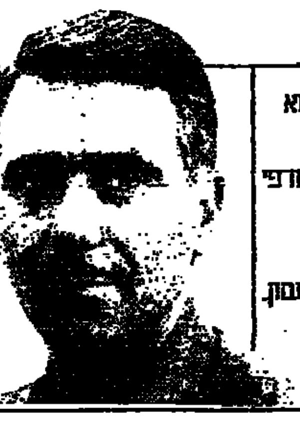

פסטיבל ערד הוא נכס תרבותי שהופקד לידי הורסי בצוע. יעל פישבין, בעקבות דרדו אמתן. (עמ' 9)

מיזל צפוני שישכיח מסך את כל התוספות לפלנד. (עמ' 11)

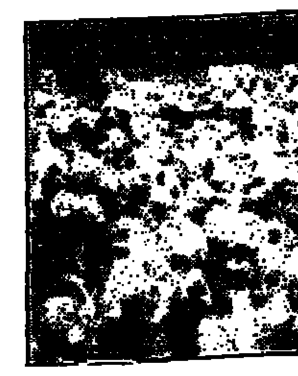

הידיעות על נסיטתו של המשק האמריקאי היו מוקדמות מדי. (עמ' 8)

חדשות חוץ	5
כלכלה	7–6
משק עולמי	8
עכשיו	11
ספורט	15–14

דבר יום ראשון ג' באב תשנ"ה 30.7.95 גליון 21619

16 עמודים, המחיר 3.50 ש"ח (כולל מע"מ) באילת 2.99 ש"ח

ארה"ב מבקשת לגרש את מרזוק

משרד המשפטים האמריקאי בודק אם ניתן להעמידו לדין על עבירות פדרליות; רבין: ישראל מעוניינת בהסגרה; החמאס דורש "לשחררו לאלתר"

מאת דרורה פרל, מוטי בסוק ואמן לוי

ממשלת ארה"ב תגיש מחר לבית המשפט במנהטן בקשה לגרש את איש החמאס, ד"ר מוסא אבו־מרזוק, שנעצר ביום שלישי בנמל התעופה קנדי בניו־יורק. כך מסר שלשום בוושינגטון, דובר רשות ההגירה, ראסל ברגרסון.

פקידים ברשות ההגירה אמרו שהליך גירוש רגיל, אם אינו נתקל בקשיים וערעורים מיוחדים, אורך לפחות ארבעה חודשים. סיבוכים נוספים, יכולים לגרום לכך שעד שיושלם הגירוש יעברו שנתיים, ולעתים אף יותר.

מרזוק, המשמש כראש הלשכה המדינית של החמאס בארה"ב, מחזיק באישור שהיית קבע בארה"ב ("גרין קארד"). הוא התגורר בה ב־14 השנים האחרונות – במדינת לואיזיאנה, שם גם למד באוניברסיטה, בווירג'יניה, ולאחרונה עמד לעבור להתגורר עם משפחתו בברוקלין שבניו־יורק.

מקורות בוושינגטון, כולל פקידים, אמרו שהממשל על סוכנויותיו השונות, האף־בי־איי, ומשרד המשפטים, עוסקים במאמץ אינטנסיבי להשיג ראיות שיאפשרו הגשת כתב אישום נגד מרזוק, על עבירות פדרליות. אם התובעים הפדרליים ימצאו בסיס כזה להעמידו לדין, לא יגורש מרזוק מארה"ב, אלא יועמד לדין בבית משפט אמריקאי, אמרו פקידים במשרד המשפטים.

הרשויות הפדרליות מאשרות שנמצאות בידיהן ראיות ברורות לכך שמרזוק פעל לעידוד פעילות טרוריסטית מחוץ לגבולות ארה"ב, אולם הראיות לכך שעבר עבירות כאלו בתוך ארה"ב הן חלשות יותר.

אחד הכיוונים בהם מתמקדת חקירת הממשל הוא בשאלה אם עבר מרזוק על החוק הפדרלי כאשר העביר כספים מארה"ב לתמיכה בפעילות טרור מחוץ לה.

מקור מסר ל"דבר" שכאשר נתפס מרזוק בניו יורק ביום שלישי, נמצאו עליו מסמכים המצביעים על כך שפעל לגייס מימון בהיקף של למעלה ממיליון דולר למטרה שטיבה עדיין לא ברור.

ארה"ב פנתה לישראל ויידעה לספק כל מידע שיש לה, שיוכל לסייע בהכנת כתב אישום נגדו – אם כדי לגרשו, ואם כדי להעמידו למשפט בארה"ב.

ראש הממשלה, יצחק רבין, אמר כי ישראל מעוניינת בהסגרתו של מרזוק לידיה, אולם אין כל בטחון כי יהיה לה מספיק חומר משפטי הדרוש לבקשת הסגרה. רבין אמר שלשום כי בינתיים, אוספת ישראל ראיות.

גורמים ישראלים בכירים ביותר במשרדי ראש הממשלה, המשטרה והמשפטים

(המשך בעמוד 2)

התייעצות בלשכת רבין תתקיים הבוקר

הסכם ההסגרה לא כולל עבירות טרור

מאת נתן רועי

ראש הממשלה, יצחק רבין, יקיים הבוקר התייעצות אם לבקש מארה"ב להסגיר לישראל את מוסא אבו מרזוק.

נראה, שחוות הדעת שתוצג בפני ראש הממשלה היא, שאין אפשרות לבקש את הסגרתו של מרזוק על סעיף של עבירות טרור, כיוון שעבירות טרור אינן מופיעות באמנת ההסגרה בין ישראל לארה"ב.

בפגישה ישתתפו שר המשפטים דוד ליבאי, היועץ המשפטי לממשלה מיכאל בן־יאיר, היועץ המשפטי של משרד החוץ יואל זינגר, ופרקליטת המדינה דורית ביניש.

ישראל מנסה להשיג ראיות נגד אבו מרזוק בעבירות עליהן ניתן יהיה לשפוט אותו בארץ. על פי המקובל במשפט הבינלאומי, אין לדרוש הסגרת אדם לפי סעיפים מסויימים, ועם הסגרתו להעמידו לדין בעבירות אחרות.

נראה, כי ישראל תצטרך להמתין להחלטה בארה"ב. אם ידצו האמריקאים לגרש את אבו מרזוק, יקשה הדבר על הסגרתו לישראל. אם ארה"ב תעמידו לדין על עבירות טרור שבוצעו היה מעורב מחוץ לגבולות ארה"ב, ישראל תספק לאמריקאים ראיות.

אם כל אלה לא יתמלאו ותיווצר האפשרות להסגיר אותו, תצטרך ישראל להשיג בימים הקרובים חומר ראיות, שיעמוד במבחן מערכת המשפט האמריקאית.

שר המשפטים, דוד ליבאי, אמר שעוד ארוכה הדרך להסגרתו של אבו מרזוק. לדבריו, ההחלטה הישראלית על ההסגרה כעייתית מבחינות רבות.

השיחות עם הפלסטינים מתחדשות היום באילת

ישראל תציג מפות הפריסה מחדש; גורמים צבאיים: המו"מ עלול להתפוצץ

מלון פטיו, שנפתח במיוחד לצורך אירוח המשלחות, יוכרז כשטח צבאי סגור

מאת אמן לוי, מוטי בסוק ושמואל תגר

ישראל תציג לראשונה לפלסטינים בשיחות אילת המתחדשות היום את מפות הפריסה מחדש. גורמים צבאיים במשלחת הביעו חשש כי הצגת המפות תביא להפסקת המשא־ומתן. לדברי גורם צבאי בכיר "הצגת המפות היא מתכונת בטוחה לפיצוץ המו"מ, אינני מאמין שהפלסטינים יקבלו הצעותינו". בכל הנראה, יוצגו המפות לפלסטינים בסוף השבוע, לקראת סבב השיחות הנוכחי.

השבוע השלישי של המשא ומתן המואץ יפתח היום באילת בסימן חילוקי דעות בכל פרט אפשרי. כזכור הופסק סבב השיחות הקודם, שהתקיים במלון לוט שבים המלח, כבר בראשיתו, ביום שני בשבוע שעבר, בעקבות הפיגוע באוטובוס ברמת גן.

השיחות יתנהלו במלון פאטיו באילת, שנפתח במיוחד לצורך אירוחן. נודע כי בכוונת אנשי משרד החוץ להכריז על המלון כשטח צבאי סגור על כל המשתמע מכך. הגדרות ששימשו עד לא מכבר לבידוד אתר הבניה במלון לא הוסרו, והכניסה אליו לא תותר לאיש שאינו מהעובדים או המשתתפים בשיחות.

שתי המשלחות יגיעו לאילת בצוותים מתוגברים, מעל לשבעים איש בכל משלחת, במטרה לסיים בהקדם את גיבוש "הסכם הביניים".

גורמים בכירים במשלחת הישראלית סבורים שהפערים בין הצדדים נותרו גדולים מאוד, והמו"מ רחוק מאד מסיומו. לדברי אותם גורמים המשא ומתן נמצא בעיצומו, ובין הצדדים קיימים פערים וחילוקי דעות רבים. לדברי אותם גורמים "בדפי ההסכם קיימים הרבה מאוד, ואולי אף הרבה מדי, סעיפים המצוטטים ולידם מצויינות האותיות P רק – כלומר עמדות מנוגדות של ישראל והפלסטינים. גורמים המצויים במשא ומתן אומרים כי חילוקי הדעות מתגלים בנקודות בוחתיות, ובעיקר בולטת אי ההסכמה בנושאים הבטחוניים.

כאמור, המשלחת הישראלית תציג השבוע בפני עמיתיה הפלסטינים את מפת הפריסה מחדש של צה"ל, וכן את מפת אזורי השליטה של ישראל. גורם בטחוני בכיר ציין כי היקפי השטחים המסומנים כשטחים בשליטה בטחונית ישראלית גדול מאוד, והדבר עשוי לגרום לפיצוץ המו"מ עוד השבוע.

שני נושאים נוספים, בהם אין כל התקדמות בתחום הבטחוני, צפויים לגרום קשיים במו"מ. הראשון הוא זכות המירדף – ישראל תובעת מהפלסטינים אפשרות לקיים מירדף אחר מחבלים אל תוך השטחים הנמצאים בשליטתם. הפלסטינים, לעומת זאת, דורשים כי המירדף בתוך שיטחם יעשה על ידי שוטרי הרשות בלבד, תוך התחייבות פלסטינית להסגיר לידי ישראל מחבלים שימלטו אל תוך השטח הנמצא תחת אחריות הרשות.

נושא בעייתי שני הוא השמירה על המקומות הקדושים. ישראל תובעת לקיים אבטחה משותפת ישראלית פלסטינית במקומות הקדושים, ואילו הפלסטינים מתנגדים בשלב זה לנוכחות ישראלית בהם.

הגורמים הבטחוניים הבכירים חזרו ואמרו אתמול כי ספק רב אם ניתן יהיה לגשר על הפערים, וכי להערכתם המשא ומתן עם הפלסטינים עלול להימשך עוד חודשים רבים.

(המשך בעמוד 2)

הקטל בדרכים

חמישה הרוגים בתאונות דרכים בסוף השבוע

● ראה עמ' 2 ●

חוטף האוטובוס, לאון בור (מימין), והנער שנעלם, לבקשתו, על־ידי אחד החוטפים (משמאל). למעלה: החוטפים מוצאים במקום התפיסה לאחר שחרורם (צילומים: א.פ. ד.פ.א.)

שיתוף פעולה ישראלי־גרמני בנסיון לגלות מניעי חוטף האוטובוס בקלן

לאון בור (31), שעלה לישראל מחבר העמים ב־89', חטף אוטובוס בקלן, רצח שניים – וחוסל בפעולת חילוץ של משטרת גרמניה

מאת דניאל דגן, בון

משטרת גרמניה פנתה למשטרת ישראל בבקשה לסייע לה באיסוף פרטים על חוטף האוטובוס לאון בור, שרצח שני בני אדם ופצע אחרים לפני שנורה על ידי יחידת קומנדו של המשטרה.

החוטף בן ה־31, אזרח ישראלי יליד רוסיה, חטף אוטובוס תיירים בעיר קלן ביום שישי בבוקר. כעבור שבע שעות סיימה המשטרה את הדרמה כשפרצה לאוטובוס ושיחררה את 24 הנוסעים.

לאון בור נולד ב־1964 בברה"מ תחת השם בורשבסקי. הוא שינה את שמו לאחר עלייתו ארצה. ברשות החוטף היה דרכון ישראלי שהוצא ברמת גן ב־20 ביוני 1993. בור, שקומתו 170 ס"מ ושערו שחור, הגיע לגרמניה מאמסטרדם ברכבת. המשטרה הגרמנית סבורה, שהחוטף קיווה להמלט במטוס, שכן היו ברשותו מצנח ומכשירי ניווט, כולל מד גובה.

החוטף השתמש באקדח תשעה מ"מ של היצרן סמית־וסון, שבתוכו היו עוד 12 כדורים. 15 כדורים נוספים נמצאו במחסנית רזרבית שהיתה ברשות בור.

משטרת קלן התקשתה אתמול להסביר את מניעי החוטף. מנהל היחידה שפעלה בשטח, היינריך גראביצקה, אמר: "מדובר באדם בלתי שפוי בדעתו, או באדם שניסה להעביר שדר פוליטי כלשהו". על האפשרות השנייה מרמזת העובדה, שהחוטף ביקש להפגש עם "נציגים של הממשלה".

נציג של התביעה הכללית אמר, כי סימנים רבים מצביעים על כך שבור היה פשוט טריסט שנהנה מעצם הרצח. החוטף נשא איתו מצלמת פולארויד, והשתמש בה כדי לצלם את קורבנותיו. כמו כן הוא אילץ את אחת הנוסעות לצלם אותו במדים הירוקים שלבש.

כבר בשלבים הראשונים של הדרמה, רצח בור את נהג האוטובוס בן ה־26, ריימונד קרייאר. יותר מאוחר הוא ירה על צעיר בן 11 שקפץ החוצה, בעקבות אמו, מן החלון האחורי של האוטובוס. הצעיר ניצל בזכות תייר אוסטרי, בן 53, היינץ בוכנר מווינה.

בפעילות הצלה שתוארה כמעשה גבורה, קפץ בוכנר אל מול החוטף, וספג בבטנו את כדור האקדח. בוכנר מאושפז בבית חולים, אך יצא מכלל סכנה. על מיטתו של בוכנר צרים בינתיים נציגים של שבועונים גרמניים, המציעים לו סכומים גדולים כדי לפרסם סיפור בלעדי של הדרמה שהתחוללה באוטובוס.

נער נוסף בן 12, ניסה גם הוא לקפוץ החוצה דרך החלון האחורי. בור הבחין בנסיון הבריחה, משך את הצעיר פנימה והיכה אותו באכזריות.

כאשר התקרבו שוטרים לאוטובוס זמן קצר לאחר תחילת הדרמה במגמה ליצור קשר עם החוטף, ירה בור באחד מהם ופצע אותו קשה. המשטרה הסיקה מכך, שמדובר בפושע אלים במיוחד, שאיננו נרתע משימוש בנשק חם גם ללא סיבה מיוחדת.

יותר מאוחר קשר בור את עיניהם של נוסעי האוטובוס, ושאל אותם ללאומיותם. אשה בת 64 זיהתה את עצמה כגרמניה, ואז ירה החוטף בראשה, והרגה.

רוב הנוסעים באוטובוס היו תיירים מארצות חוץ – ביניהן ארגנטינה, יפן, אוסטריה, הודכיה וישראל. לדברי המשטרה, כבר עזבו ניצולי החטיפה את קלן.

נתן רועי מוסיף: לאון בור עלה לישראל מחבר המדינות ב־1989. ב־1993 ירד לארה"ב, משם היגר עקב בעיות כלכליות להולנד, ולאחר מכן לגרמניה. אתמול ניסתה משטרת ישראל לאתר את משפחתו ברמת־גן.

שחל: להגביל מתן דרכונים

(ע). – שר המשטרה, משה שחל, אמר אתמול כי יש לשנות את חוק הכניסה לישראל, ולהגביל מתן דרכונים לעולים חדשים שאינם באים לישראל כדי להתיישב בה ישיבת קבע.

בראיון בגלי צה"ל, אמר שר המשטרה: "אין לנו עניין שאנשים יבואו לישראל כדי לקבל דרכון ישראלי, ואחר כך ישתמשו בו בחו"ל, ויוציאו את שמה של ישראל רעה במדינות העולם".

תושב אילת קפץ לקפה אצל המלך חוסיין

מאת שמואל תגר

מאיר גליברמן, תושב אילת בן 62, זכה אתמול לשתות קפה בחברת המלך חוסיין בארמונו בעקבה.

גליברמן, חובב רדיו, השתתף בימים האחרונים בפעילות חובבי הרדיו בארץ ובירדן. ביום שישי השתתף בשיחת חובבים, כשלפתע עלה המלך חוסיין על הגל, והחל לשוחח עימו. גליברמן, דיבר כבר עם המלך לפני כ־4 שנים. הפעם הזמינו המלך לשתות אצלו קפה "כשיזדמן לך".

אתמול בבוקר יצא מאיר עם חברו בצלאל רובין להפלגה ביאכטה הפרטית שלו. בספינה מוצב מכשיר חובבים, באמצעותו התקשרו השניים לתחנת רדיו החובבים הישראלית־ירדנית בהר נבו. כאן שוב עלה המלך חוסיין על התדר, וגליברמן אמר לו: "צא למרפסת, ודאה אותי בים".

לאחר רגע אכן נראה המלך חוסיין במרפסת, ואמר לו: "בוא קפוץ אלי לקפה".

מאיר לא היסס, והפנה את הסירה לכיוון הארמון. משטרת אילת עצרה אותו, ולא האמינה לסיפורו. לפתע הגיעו שתי ספינות משמר ירדניות לאיזור הגבול. על אחת היה שליש המלך שמסר לשוטר מכשיר קשר, וביקש להעביר את מאיר גליברמן ל"קפה עם המלך".

משהתברר כי פג רדיוס של חובב הרדיו, התערב מפכ"ל המשטרה, וסירת משטרה ישראלית הביאה אותו לגבול, שם חיכה לו שליש המלך, שהובילו לארמון.

השניים הוזמנו לחדר, שם כיבד אותם המלך בקפה ובעוגיות. השיחה נסבה על נושאים המעניינים חובבי רדיו, מטוסים, עניינים משפחתיים ופיתוח איזור עקבה ואילת.

אחר כך עבר מאיר לחדר השידור, ושידר. חובבי רדיו רבים הופתעו כששמעו קול ישראלי בוקע מתחנה ירדנית. בשעה 15.00 חזר מאיר לספינתו, ומשם לביתו באילת.

"זו חוויה שאין דומה לה. הוסיף אבם צבוע האינטליגנטי. דיברתי איתו פשוט, בלי אנשי ביטחון, בלי הפרעות". סיפר מאיר בהתרגשות.

שיא עולמי חדש בקפיצה למרחק: 8.96 מ'

מאת עומר צימר

איוון פדרוסו, בן 22 מקובה, שבר אתמול את השיא העולמי בקפיצה למרחק, כשקפץ ל־8.96 מ', בתחרות באיטליה.

בכך מחק מטבלת השיאים את מייק פאואל מארה"ב, שקפץ ל־8.95 מ' באליפות העולם בטוקיו, באוגוסט 1991.

זאת הפעם השניה בלבד שנשבר השיא העולמי במקצוע זה, מאז קבע האמריקאי בוב בימון תוצאה גדירה של 8.90 מ', באולימפיאדת מקסיקו 68'.

פדרוסו לא הפסיק לקפוץ משמחה. "אני מצטער שלא קפצתי 9 מ', אבל אני בטוח שיום אחד אקפוץ למרחק זה", אמר.

● הרחבה בעמ' 14 ●

מחריפה הלחימה בבוסניה; ז'פה בוערת

סרייבו (רויטר). – האו"ם דיווח אתמול כי הסרבים בזזו והציתו את העיר ז'פה במזרח בוסניה, ומפקדי הסרבים טענו כי הצליחו להרוג את המפקד המוסלמי של "האיזור המוגן", לאחר שנכשל מו"מ על כניעתו.

דובר האו"ם, אלכסנדר איוונקו אמר עוד, כי חיילים סרבים תפסו 36 גברים מוסלמים שנסעו בשיירה שפינתה אזרחים מז'פה בליווי האו"ם. חיילי האו"ם יכלו רק למחות בפני הסרבים.

ואילו במערב בוסניה פתחו הקרואטים במתקפת בזק, בסיוע טנקים וארטילריה כבדה שלושת חיילי קרואטיה ובעלי בריתם הבוסנים את שתי ערים סרביות בבוסניה וניתקו כביש מפתח המקשר את הטריטוריות שתחת שלטון הסרבים בבוסניה לבין קראינה – מעוז הסרבים בקרואטיה. מקורות צבאיים סרביים מסרו, כי הקרואטים מתכוונים עתה להמשיך מזרחה לעבר הערים יייצה ודונייי־וקוף במרכז בוסניה, השוכנות על הדרך המוליכה לעיר הסרבית החשובה באניה לוקה. לדברי הסרבים בקרואטיה, הכוחות הקרואטים גם מפגיזים את הכפרים במבואות קנין.

האו"ם היה אתמול "מודאג מאוד" בשל ההתארגנות הצבאית של כוחות קרואטיה ממערב לאיזור קראינה.

● ראה עמ' 5 ●

02071077

שרים מתנגדי התקציב ייפגשו הבוקר לתאם עמדות – לקראת הדיון בממשלה

מאת אמנון אמר ואפרים דוידי

התנגדות בקרב שרי הממשלה להצעת הקיצוץ בתקציב שגיבש משרד האוצר, מתרחבת והולכת.

הדיון בהיקפו הכללי של הקיצוץ המוצע יתקיים בממשלה רק היום, אולם כבר בסוף השבוע נפגש שר התעשייה והמסחר, מיכה חריש, עם ראש הממשלה, יצחק רבין, והודיע לו על התנגדותו להצעת האוצר.

התנגדות שר התעשייה לקיצוץ מצטרפת לדברים דומים שהשמיעו בעת הדיון הקודם, לפני שלושה שבועות, גם השרים צבן, נמיר, צור ורובינשטיין. ככל הידוע, מתכוונים שרי מפלגת העבודה המתנגדים לקיצוץ להיפגש הבוקר, כדי לגבש עמדה אחידה לקראת הדיון בממשלה.

בפגישה עם רבין, הזהיר חריש כי קיצוץ של למעלה משני מיליארד ש"ח בתקציב עלול לדחוף את המשק למיתון. לדבריו, הריבית המטורפת במשק גורמת לתיסוף מלאכותי בשער השקל, מעודדת ייבוא מופרז ופוגעת ברווחיות היצוא. "דיבית זאת", אמר חריש, "היא האחראית העיקרית להרעה במאזן התשלומים".

שר התעשייה הזהיר גם מפני פגיעה אפשרית בצמיחה, ואמר שבמקרה כזה תיפגע באורח כמעט מיידי גם יכולת הממשלה לממן את הוצאות הביטחון. במצב של מיתון במשק, אמר חריש, נפגעות הכנסות המדינה ממסים, והגירעון התקציבי גדל מעבר למתוכנן.

לדברי שר התעשייה, יעד הצמיחה שקבע האוצר לשנת 1996, בשיעור של 4.7 אחוזים, נמוך מדי למדינה שאוכלוסייתה גדלה בשיעור שנתי של שני אחוזים. חריש גם תקף את הצעת האוצר לצמצם את המענקים במסגרת החוק לעידוד השקעות הון, ואמר כי הצעות אלה, יחד עם השחיקה המשכת ברווחיות היצוא, גורמות לחברות ישראליות לחשוב על מעבר להשקעות בחו"ל.

נוכח ההתנגדות הגוברת בקרב השרים להצעת הקיצוץ, פירסם אתמול משרד האוצר הודעה המזהירה מפני דחיית ההצעה. לדברי ראשי האוצר, דיוננו והצאות הממשלה הוא המהלך הנכון והאפקטיבי ביותר לבלימת הגירעון במאזן התשלומים ולהמשך תהליך הצמיחה.

לדבריהם, ההחלטות שתקבל הממשלה היום חשובות ביותר, שכן לראשונה מזה מספר שנים, התעורר סיכון ממשי ליכולת המשק להמשיך ולצמוח, וזאת בשל ההחמרה בגירעון במאזן התשלומים.

באוצר טוענים עוד, כי הקיצוץ המוצע לא יפגע בפעילויות משרדי הממשלה השונים, וכי סדרי העדיפויות שקבעה הממשלה בתחילת דרכה יימשכו גם בשנה הבאה: הגברת החינוך, ביסוס תשתיות, רמת אבטלה נמוכה וקליטת עלייה. ראשי האוצר שבו וקבעו, כי אין להעלות מיסים, בשל חוסר יעילותו של פתרון זה בהתמודדות עם הגירעון התופח במאזן התשלומים.

ההסתדרות קוראת לממשלה לא לפגוע בסעיפי הרווחה והרפורמה במס במסגרת הדיונים על התקציב לשנה הבאה. מ"מ יו"ר המכון למחקר כלכלי וחברתי של ההסתדרות, דוד אלמוג, אמר שאין לפגוע בתקציבי הרווחה "גם במחיר של הגדלת הגירעון".

לדברי אלמוג, "הסכמי השלום אמורים להביא לירידה בנטל הביטחון על תקציב המדינה במהלך השנים הבאות, ולצמיחה מואצת של המשק. לפיכך, ניתן לממן את הוצאות העירכות צה"ל באמצעות הגדלת הגירעון, שמשמעותו לקיחת הלוואות שתוחזרנה בשנים הקרובות, כאשר נטל הביטחון יהיה קטן יותר".

עוד טוענים כלכלני המכון, כי "לאור הוצאות הביטחון הכרוכות בשלום עם סוריה, על הממשלה לגבש מדיניות כוללת למימון הוצאות אלה, במטרה להימנע מתסדים הקבוע של התמקחות בין נציגי האוצר והשרים על הקיצוצים בתקציבי משרדים".

כלכלני המכון ההסתדרותי סבורים גם, כי "הגדלת הגירעון לא תפגע באמינות המדיניות הכלכלית של הממשלה". לדבריהם בעת קליטת עולי חבר העמים בשנים 1990 ו־1991, נרשם גירעון מתוכנן של 6־5 אחוזים מהתוצר. "העלאת הגירעון בשנים אלה איפשרה קצב צמיחה במשק, ולא הביאה להתפרצות אינפלציונית", אמרו הכלכלנים.

הכזו מן הלאשלה

רבינוביץ' ומועלם עשויים להיפגש בקרוב

מאת דרורה פרל, וושינגטון

"השגרירים רבינוביץ' ומועלם עשויים להיפגש בקרוב, כדי להתחיל לטפל בבעיות הביטחון". כך אמר ביום שישי מזכיר המדינה האמריקאי, וורן כריסטופר.

"שני הצדדים מבינים שהשעון מתקתק, והם צריכים לזרז את התהליך", אמר המזכיר. הוא הביע תקווה, שתושג התקדמות במו"מ לפני סוף השנה, למרות שבעיות הביטחון "קשות מאוד". כריסטופר אמר את הדברים בהופעה במועדון העיתונות הלאומי.

ישראל עומדת על כך שהמו"מ יימשך בשיחות קצינים משתי המדינות, על פי ההסכמה מיוני בין כריסטופר ואסד. ישראל תובעת שהסורים, שהשעו את השיחות שעמדו להתקיים באמצע החודש בוושינגטון, יהיו אלה שייזמו הצעה לפתרון הקיפאון שנוצר.

השבוע נפגש כריסטופר עם השגריר הסורי, ואליד מועלם, והעביר באמצעותו מסר תקיף אל הנשיא אסד: על סוריה לחדש, לאלתר את שיחות הקצינים.

בשבוע האחרון התקיימו גם פגישות של ראש צוות השלום, דניס רוס, עם שני השגרירים. אולם עד עתה לא הציגו הסורים כל פתרון ליציאה מהמשבר.

השבוע יימשכו המגעים בוושינגטון עם שני הצדדים, וכאמור קיימת גם האפשרות של מפגש בין השגרירים.

על המו"מ עם הפלסטינים אמר כריסטופר, כי אמנם הוא מקווה שחתימת ההסכם תהיה בקרוב, "אבל יותר חשוב לעשות זאת היטב, מאשר לעמוד בתאריך יעד כלשהו".

סוריה: ישראל אשמה

דמשק (ע"א.אף.פי.). — שר החוץ הסורי, פארוק א-שרע, האשים אתמול את ישראל בקיפאון במו"מ.

"כשלון תהליך השלום מוטל רק על ישראל, כיוון שסוריה מכבדת את עקרונות השלום החדשות נסיגה כוללת של ישראל בתמורה לשלום כולל", אמר א-שרע בטקס הפתיחה של מושב הוועדה הסורית-סעודית בדמשק.

בנו של אסד: איני מתכוון לרשת השלטון בסוריה

פאריס (עיריא.פ.ם.). — באשאר אל-אסד, בנו של נשיא סוריה חאפז אל-אסד, אמר בראיון לשבועון הצרפתי-לבנוני "אל-מוהרר", כי אין בכוונתו לרשת את אביו כנשיא מולדתו.

"העובדה שאני עוסק בעניינים ציבוריים אינה אומרת שבכוונתי להגיע לכהונה העליונה", אמר באשאר אל-אסד, המכהן ביום כאחראי למאבק בשחיתות בסוריה. "מי שמפיץ שמועות כאלה מוכיח כי אינו מכיר את החוקה הסורית, לפיה על הנשיא להיות לפחות בגיל 40 שנה", אמר באשאר בן ה-30.

"בכל מקרה, הדיון מוקדם מדי", אמר בנו של הנשיא שהוסיף כי "בין אם אהיה בפסגת השלטון או בבסיס, החשוב ביותר הוא לדעת לשרת את המולדת". בנו הבכור של חאפז אל-אסד, באסל, נהרג בתאונת מכונית בינואר '94. בזמנו נחשב באסל כיורש אפשרי לאביו, השולט בסוריה מאז 1970.

חרירי בפריס: ישראל עומדת מאחורי ההפגנות בלבנון

מאת גדעון קוץ, פריס

ראש ממשלת לבנון, רפיק חרירי, שסיים ביקור רשמי בפריס, האשים את ישראל כי עמדה מאחורי השביתה הכללית וההפגנות בלבנון. גם אם יושג שלום בין שתי המדינות, יהיה מאבק כלכלי בין לבנון לישראל — אמר חרירי.

לדבריו, במו"מ בין ישראל, סוריה ולבנון "אין התקדמות של ממש, הכדור נמצא עתה במגרש הישראלי". הוא הוסיף כי סוריה ולבנון הסכימו ביניהן שתחתמו יחד על ההסכם עם ישראל, ואף לא אחת מהן תחתום לבדה.

תביעת ישראל להציב תחנות התראה בגולן, פירושה נוכחות ישראלית בשטח סורי ולכך אי-אפשר להסכים — אמר חרירי. לדבריו, ישראל לא קיבלה עדיין החלטה אסטרטגית חדשה, ואם היא מעוניינת בשלום, עליה לסגת לקווי ה-4 ביוני 1967.

מחבלי חזבאללה ירו טילי סאגר על מוצבי צד"ל

מאת נונה קונן

מוצבי צד"ל בגזרה המזרחית של איזור הביטחון בדרום לבנון הותקפו אתמול בבוקר בטילי סאגר ופגזי מרגמה. לא היו נפגעים.

ביום שישי הופגזה העיירה מרג' עיון, באותה גזרה. גם כאן לא היו נפגעים.

גם לעבר מוצב צד"ל בגזרה המזרחית נורו טילי אר.פי.ג'י. גם כאן לא היו נפגעים. כוחות צה"ל וצד"ל השיבו אש לעבר מקורות הירי.

צומת: החזרת תושבי איקרית וכירעם לבתיהם — תקדים מסוכן

מאת אריה דיין

סיעת צומת בכנסת החליטה להתנגד לכל נסיון להחזיר את תושבי איקרית וכירעם לכפריהם.

ועדת שרים, בראשותו של שר המשפטים, דוד ליבאי, תפרסם בימים הקרובים את המלצתה בעניין תביעת תושבי שני הכפרים, המנהלים כבר יותר מארבעים שנה מאבק לשוב ולהתגורר בכפריהם.

תושבי שני הכפרים נאלצו לעזוב את בתיהם במהלך מלחמת העצמאות, על פי דרישת צה"ל. אז הובטח להם, כי יוכלו לשוב לאחר סיום הקרבות. זה לא קרה עד היום, למרות שבית המשפט העליון הכיר עוד בשנות החמישים בזכותם לשוב לבתיהם.

החזרת הכפריים לבתיהם, אמר בסוף השבוע יו"ר סיעת צומת בכנסת, ח"כ אליעזר זנדברג, תיצור "תקדים מסוכן, שעלול להביא אחריו תביעות של מיליוני ערבים, פליטים בישראל ומחוצה לה, לשוב לכפרים ולאדמות שעזבו ב-1948".

זנדברג סבור, שהפליטים עזבו את בתיהם "מתוך ציפייה שעזיבתם הזמנית תסייע לצבאות ערב לתפוס את רכוש היהודים".

המופע של שלמה ארצי התקיים בחסות 100 שוטרים ומאבטחים

מאת סיגל אלקיים

8,600 איש נכחו אמש במופע של שלמה ארצי באמפיתאטרון קיסריה. המופע התקיים לאחר שהמפיק אשר קוטלר נענה לדרישת משטרת חדרה להגדלת מספר המאבטחים במקום. ארצי היה האמן הראשון שביטל את הופעתו בעקבות לאחר האסון.

בכניסה לאמפיתאטרון, לאורך הגדרות והבמה הוצבו כ-50 שוטרים ו-50 אנשי אבטחה.

אילן גרינפלד, מנכ"ל חברת האבטחה "שלהבת ביטחון", אמר, כי לאנשי הביטחון הועבר תדרוך מפורט ממשטרת חדרה וכבר בשעה 19.00 היו אנשי האבטחה במקומם. הוא סיפר, כי קיבל הנחיה ממשטרת חדרה לפתוח את השערים לרווחה אם ייווצר לחץ בגדרות, כפי שהיה בפסטיבל ערד.

בערב המופע נותרו כרטיסים בודדים, אף שהודיעו לפני שבוע שכל הכרטיסים נמכרו. גרינפלד אמר, כי על כל כרטיס הוטבעה חותמת של משטרת ישראל.

הכניסה לאתר החלה ב-20.00 והתנהלה באופן מסודר. הקהל, שכלל בני נוער ומבוגרים, נשמע להוראות אנשי הביטחון.

איילת אליהו בת 16 אמרה: "היו שתי בדיקות ביטחוניות. חששתי על הופעת משינה בערד ושמחתי על אמצעי הזהירות שננקטו כאן".

הקהל קיבל בחום את שלמה ארצי ולהקתו שהיתה מורכבת מעשרה נגנים ושר איתו לאורך כל ההופעה. ארצי פתח בשיר "שינויי מזג האוויר".

מכונית הפיאט המרוסקת לאחר התאונה בכביש נצרת-שפרעם (צילום: אביב שורון)

נמשך הקטל בדרכים

חמישה הרוגים בתאונות בסוף השבוע

בין ההרוגים אב ובנו מנצרת וילד בן ארבע ממושב בית-יוסף. בתאונות שאירעו בכבישי הגליל, העמקים, חבל לכיש ונתניה נפצעו 17 איש, מהם שישה קשה

מאת נתי קיי זילברמן ורוני ברזילי

חמישה בני-אדם נהרגו ו-14 נפצעו, ארבעה מהם קשה, בחמש תאונות דרכים שאירעו בסוף השבוע בכבישי הגליל ואזור העמקים. בתאונות נוספות שאירעו בחבל לכיש ובנתניה נפצעו שלושה אנשים, שניים מהם קשה.

עבד'ל פתח מנסרה בן 52 ובנו פארס מנסרה בן 26 מנצרת נהרגו בתאונת דרכים שאירעה אמש ליד מצפה עדי בכביש שפרעם-נצרת. בן נוסף, אדיר מנסרה בן 15, נפצע באורח אנוש. עוד תשעה בני-אדם נפצעו באורח בינוני.

מכונית פרטית מסוג פיאט אונו בהגה בידי עבד'ל פתח מנסרה, שנסעה לכיוון נצרת, סטתה שמאלה כ-200 מטר לאחר מצפה עדי מסיבה לא ברורה. המכונית עברה קו הפרדה לבן והתנגשה חזיתית במכונית מסחרית מסוג פולקסוואגן טרנספורטר שבאה ממול ובה תשעה בני משפחה מכפר ג'ולים. מעוצמת ההתנגשות נהרגו עבד'ל פתח מנסרה ובנו פארס ובן משפחה נוסף נפצע אנושות. נהג הטרנספורטר ושמונה נוסעיו נפצעו באורח בינוני. כל הנפגעים פונו באמבולנסים של מד"א לבית החולים רמב"ם בחיפה.

סייד עבאדי בן 19 מכפר יסיף נהרג שלשום בלילה בשעה שנסע במכוניתו מכיוון שלומי לכיוון קיבוץ מצובה.

מחקירת המשטרה עולה כי סייד עבאדי, נהג חדש שקיבל את רשיונו בשנת '94, איבד את השליטה על מכוניתו בעקומה שמאלה, התנגש בתלולית עפר שעליה הוצבו ברזלי זווית ונהרג במקום.

יוסף קרה בן ארבע ממושב בית-יוסף שבעמק בית-שאן נהרג אתמול אחר הצהריים בתאונת דרכים שהיתה בין המושב ירדנה לבין המושב בית-יוסף.

הילד ניסה לחצות כביש שלא במעבר חציה ורכב פרטי אאודי פגע בו. הילד נפצע קשה והועבר על-ידי מד"א לבית החולים פוריה בטבריה, אך מת מפצעיו בדרך לבית החולים.

אילנה לוי בת 39 מבית-אריה נהרגה אתמול בצהריים ואדם נוסף נפצע קשה כאשר האופנוע שעליו רכבו התנגש במכונית פרטית בצומת כפר קרע שבנחל עירון. לוי נפצעה אנושות ומתה מפצעיה בבית החולים הלל יפה בחדרה.

ההתנגשות אירעה בשל אי-ציות לרמזור אדום. בוחני תאונות הדרכים מתקשים לקבוע מי משני כלי הרכב לא ציית לרמזור ומחפשים עדי ראייה לתאונה.

בתאונה שאירעה אתמול בבוקר בכניסה למושבה יבנאל שליד הכינרת נפצעו שני צעירים באופן בינוני עד קשה כאשר הטרקטורון שעליו רכבו סטה מהדרך והתנגש בקיר בטון.

שתי אחיות ממושב זוהר שליד קרית-גת בחבל לכיש נפצעו שלשום אחר הצהריים באורח בינוני עד קשה כשהטרקטורון שעליו נסעו התהפך.

מחקירת בוחני משטרת לכיש עולה, כי האחיות, עינת (19) ונירית (15) אסל, שנסעו בטרקטורון בשדות היישוב, איבדו את השליטה עליו מסיבה לא ברורה והתהפכו. השתיים הועברו בניידת מד"א לבית החולים ברזילי באשקלון. בוחני המשטרה בודקים את נסיבות התאונה.

נהג טרקטורון פצע אתמול באופן קשה תושב נתניה בן 68 שרץ לתומו על חוף הים. נהג הטרקטורון נמלט. הפצוע פונה על-ידי ניידת מד"א לבית החולים לניאדו.

על הטרקטורון לא נמצא מספר רישוי כחוק ולפיכך נתקלת המשטרה בקשיים לאתרו.

אתמול נערך ברחבי הארץ מבצע לאכיפת נהגי טרקטורונים בחוף הים.

רה"מ מסתייג מהחלטת בן-יאיר להעמיד לדין את מפקדו של החייל חיים בר-נתן

בן-יאיר בתגובה: רק כך תימנע תופעת הראש הקטן; הצעת חוק של ח"כ זנדברג: לא ניתן להעמיד לדין חיילים בשל התרשלות בפעילות מבצעית

מאת נתן רוטי ואריה דיין

ראש הממשלה, יצחק רבין, אמר אתמול כי הוא מסתייג מהחלטת היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן-יאיר, להעמיד לדין פלילי את מפקד המחלקה של חיים בר-נתן, שנהרג בפעילות מבצעית בלבנון לפני שלוש שנים.

בעקבות זאת הגיב היועץ: "מפקד המחלקה של חיים בר-נתן מועמד לדין לא בשל החלטה צבאית שקיבל במהלך פעילות מבצעית, אלא בשל התרשלות לכאורה במילוי תפקידו. רשלנות פיקודית מחייבת תגובה פיקודית או משפטית. משלא ניתנה תגובה פיקודית, ניתנה תגובה משפטית. רק כך תימנע תופעת הראש הקטן ורק כך ניתן יהיה למנוע הישנות תאונות קטלניות בצה"ל. על כן, משהוגש כתב אישום נגד מפקד המחלקה, בירור העניין ייעשה בבית הדין הצבאי או בבית המשפט העליון".

החלטת היועץ המשפטי לממשלה מתבססת על העובדה, שלא ננקטו צעדים פיקודיים נגד המ"מ, ולאור העובדה שמאז השתחרר משרותו הסדיר אין אפשרות לנקוט צעדים פיקודיים נגדו.

נגד היועץ נמתחה ביקורת גם מצד נשיא המדינה עזר ויצמן. קבוצה של חיילים וקצינים אף הודיעו, כי ייאבקו נגד ההחלטה להעמיד לדין את המ"מ, אשר פרש כבר מצה"ל.

בעקבות הוראת היועץ המשפטי לממשלה, להעמיד לדין את מפקדו של בר-נתן, הגיש יו"ר סיעת צומת בכנסת, ח"כ אליעזר זנדברג, הצעת חוק פרטית, הקובעת שלא ניתן יהיה להעמיד חיילים לדין בשל התרשלות במסגרת פעילות מבצעית.

בדברי ההסבר להצעתו, שתונח מחר על שולחן הכנסת, מביע ח"כ זנדברג את הערכתו כי קיים חשש שהפחד מפני העמדה לדין ישתק את החיילים ויגרום ליצירת מצב אבסורדי, לפיו "חיילים יצטרכו לצאת לפעילות מבצעית עם עורכי-דין צמודים". חייל שנשלח אל מעבר לקווים, אומר זנדברג, "חייב לדעת שיחזור הביתה בשלום גם מבחינה משפטית".

"חשיפת הוועדה לרכישת קרקעות מסכנת יהודים ופלסטינים"

מאת און לוי

"חשיפת פעילות הוועדה לרכישת קרקעות ביו"ש שפעלה עד לפני שבועות אחדים במשרד ראש הממשלה מהווה סכנה אמיתית לגורמים רבים — יהודים ופלסטינים", כך אומרים גורמים בכירים בלשכת ראש הממשלה. תת-אלוף (מיל.), אודי ביירן, שעמד בראש הוועדה, סירב אמש לאשר פעילותה ואמר "אני לא יודע דבר, ולא מוכן לפרט דבר בעניין".

בימים הקרובים אמורים גורמים בלשכת ראש הממשלה להכריע על ביטול כמחצית העיסקאות שהטיפול בהם הוחל אך טרם הושלם. עלות הביטול מוערכת בכמה עשרות אלפי דולרים.

הוועדה, שהוקמה בימי ממשלת שמיר הראשונה ב-83', עסקה ברכישת קרקעות מידי ערבים תושבי השטחים והעברתם לידי ההתנחלויות. לדברי גורמים בכירים במשרד ראש הממשלה הוועדה היתה אחראית למרבית עיסקאות הקרקעות שנעשו בשטחים. רכישת הקרקעות, שנעשתה באמצעות סוחרי קרקעות יהודים וערבים, נבדקה על-ידי הוועדה שאישרה את מימון הרכישה מכספי המדינה והקרן הקיימת לישראל.

במשרד ראש הממשלה אישרו ביום חמישי, כי פעילות הוועדה ועצם קיומה נודעו לראש הממשלה, יצחק רבין, באקראי כאשר ביקשו חבריה לקבל את אישורו למספר עיסקאות שעמדו על הפרק. רבין הורה מיד לפרק הוועדה, והודעה בעניין נמסרה לכל חבריה. הטיפול בעיסקאות שנותרו אך טרם הוצאו אל הפועל הועבר לידי גורמים אחרים בלשכת ראש הממשלה, עליהם הוטל לבדוק מחדש את העיסקאות ולבטל את מרביתן.

ארה"ב מבקשת

(המשך מעמוד 1)

נמצאים בימים האחרונים בקשר עם המשרדים המקבילים להם בארה"ב. ישראל גם סיפקה, עוד בסוף השבוע שעבר, חומר מרשיע לרשויות התביעה והבטחון האמריקאיות על מרזוק. במקביל נמשכו בארץ פעולות איסוף וריכוז החומר כנגדו.

שר המשפטים, דוד ליבאי, אמר כי המטרה היא להכין, תוך פרק זמן קצר, תיק מלא, כדי שישראל תוכל לדרוש את הסגרה מארה"ב, אם וכאשר יתאפשר הדבר.

ישראל תספק בימים הקרובים למשרד המשפטים האמריקאי מידע נוסף על פעילותו ומעורבותו העקיפה בטרור של מרזוק. לדברי מקור יודע דבר בירושלים המידע שתעביר ישראל לידי האמריקאים מכיל פרטים על קשריו של מרזוק עם איראן, ועם פעילי החמאס בשטחים. לדבריו, המידע אמור להוכיח לשלטונות האמריקאים כי לישראל מספיק ראיות מרשיעות המאפשרות העמדתו לדין, וזאת קודם שישראל תגיש בקשת הסגרה רשמית.

מקורות דיפלומטיים בירושלים אמרו אמש כי ישראל עשויה לבקש להשתתף בחקירתו של מרזוק, אך היא מצפה לאישור מוקדם של האמריקאים קודם שתגיש בקשה רשמית לכך.

גורם ביטחוני בכיר מסר אמש כי על פי המידע המצוי בישראל מרזוק אחראי על לא מעט פיגועים שנעשו בידי פעילי החמאס בשטחים כנגד מטרות ישראליות. על פי ההערכה בישראל מרזוק נחשב כיום לאיש החזק ביותר בתנועת החמאס.

היועץ המשפטי של משרד החוץ, יואל זינגר, אמר שלשום כי רבין ופרס, יצטרכו להחליט, תוך כמה ימים, אם אכן לבקש מארה"ב את הסגרת מנהיג החמאס, או להשאיר את הטיפול בו בידי ארה"ב. זינגר ציין כי על סמך החומר שיהיה בידי ישראל בעוד כמה ימים, ובהתחשב בהסכם האמריקאי-ישראלי להסגרה, ניתן יהיה לדעת אם ישראל יכולה לדרוש את הסגרת מרזוק.

כתבנו מעיר כי יתכן שראש הממשלה יביא את נושא ההסגרה להכרעת הקבינט המדיני-בטחוני. בישראל קיימים חששות כי הסגרה תביא לגל פיגועים וסדר תקרים של החמאס נגד ישראל ומטרות יהודיות, בארץ ובחו"ל, פיגועים שיקשו על המשך תהליך השלום. גורמים בכירים בירושלים אמרו בסוף השבוע, כי למרות חששות אלו, ישראל, כמי שהתייצבה בראש הלוחמים בטרור הבינלאומי והמזרח תיכוני, וכמי שלחצה על ארה"ב להצטרף למלחמה בארגוני הטרור המזרח תיכוניים, אינה יכולה שלא לדרוש את הסגרת מרזוק, כדי שיתייצב בפני בית משפט ישראלי.

תנועת החמאס פנתה שלשום בבקשה לנשיא ארה"ב, ביל קלינטון, "לשחרר מייד" את מרזוק. כך נמסר בהודעה שהתקבלה אתמול בסוכנות הידיעות הצרפתית בדמשק.

ישראל תציג

(המשך מעמוד 1)

מחלוקות קשות אחרות בין שני הצדדים מתגלות בנושאי בטחון ובנושאים המוגדרים כאזרחיים. בחברון הפלסטינים דורשים כי צה"ל יצא מרוב חלקי העיר, ויסתפק בהגנה על המתנחלים היהודים. ישראל מוכנה רק ליציאה חלקית ביותר של צה"ל מהעיר, אם כי היא מוכנה לקבל נוכחות של משטרה פלסטינית בעיר.

גם סאיב עריקאת, חבר המשלחת הפלסטינית, אמר אתמול כי "קיים עדיין פער גדול בין ישראל לאש"ף לגבי ארבע סוגיות עקרוניות, הקשורות להרחבת האוטונומיה בגדה המערבית". "הפער גדול בשאלות ההיערכות המחודשת של צה"ל בגדה המערבית, השתתפות תושבי מזרח ירושלים בבחירות, שחרור האסירים הפלסטינים הכלואים בישראל וסוגיית המים", אמר עריקאת בראיון ברדיו המצרי סאות אל-ערב.

מחלוקת קשה ביותר בין שני הצדדים מתגלה בשאלת השליטה באזורים הכפריים. ישראל עומדת על כך שצה"ל ימשיך להיות הגורם הדומיננטי באזורים אלו. היא מוכנה לקבל נוכחות של משטרה פלסטינית בכפרים, אולם רק במקומות מסוימים ובמספרים מצומצמים. ישראל מתנגדת להקמת תחנות משטרה סמוך להתנחלויות, ליד צירי תנועה מרכזיים, סמוך לקו הירוק וסמוך לירושלים. מחלוקת קשה נוספת היא על גבול הבקעה. הבקעה תוגדר בהסכם כשטח צבאי ישראלי. ישראל עומדת על כך כי גבול הביקעה יגע בשיפולים המזרחיים של הרי שומרון ויהודה ואילו הפלסטינים מדברים על שטח מצומצם בהרבה.

מלון "פטיו" באילת נפתח בסוף השבוע במיוחד לצורך אירוח שיחות השלום. מלון "פטיו" בן 115 חדרים מצפה, בהתאם להזמנת משרד החוץ, לקבוצה בת 250 איש שתשהה בו 5 ימים.

מנהל המלון גייס כוח אדם במהירות. במסגרת ההכנות המזורזות לפתיחת המלון, הובאו טבחים נוספים, והוכנו השטחים הציבוריים וחדרי הוועידות.

במקביל נערכות באילת ישיבות תאום של כל גורמי הבטחון הנערכים לקראת כל מצב. הגורמים נערכים גם להפגנות מצד הימין שאנשיהם יגיעו לאילת במיוחד.

הבוקר יגיעו נציגי ישראל ונציגי הפלסטינים במטוס היישר לבית המלון הממוקם ממול לשדה התעופה בעיר. הישיבות תתקיימנה כל השבוע עם אפשרות של הארכה לעוד שבוע. המלון החדש "פטיו" נשכר על ידי משרד החוץ מהסיבה הפשוטה שכל בתי המלון באילת עמוסים עד אפס מקום בנופשים ישראלים, ולא נותר מקום לקיום המפגשים.

ביום שישי נערכה בלשכת ראש הממשלה בת"א התייעצות רמת דרג לקראת חידוש השיחות, בהשתתפות ראש הממשלה, יצחק רבין, שר החוץ, שמעון פרס, ראשי המשלחות הישראליות אודי סביר, יואל זינגר, אלוף עוזי דיין, אלוף אורן שחור, ואחרים. בהתייעצות נקבע כי ישראל לא תוותר בנושאי בטחון, ותגלה עמדות קשוחות במו"מ על שחרור האסירים הפלסטינים.

מנכ"ל משרד החוץ, אודי סביר, אמר אתמול כי מטרת השיחות באילת היא להגיע להסכם הביניים הישראלי-פלסטיני בהקדם. לדבריו, אם ישתפו הפלסטינים פעולה ניתן יהיה לסיים את המו"מ עד אמצע אוגוסט, ולערוך את הבחירות בשטחים בסוף 1995.

הסגר שהוטל על השטחים הוסר אתמול, והחל מאמש בחצות הותרה כניסתם של פועלים תושבי השטחים לעבודה בתחומי הקו הירוק. דובר צה"ל מסר כי הותרה כניסתם של פועלים במתכונת שהיתה ערב הטלת הסגר, ביום שני בשבוע שעבר, לאחר הפיגוע באוטובוס ברמת-גן. גורם צבאי בכיר מסר אמש כי היתרי עבודה בישראל מצויים בידיהם של כ-30 אלף פלשתינים תושבי יהודה השומרון ורצועת עזה.

מזג האוויר

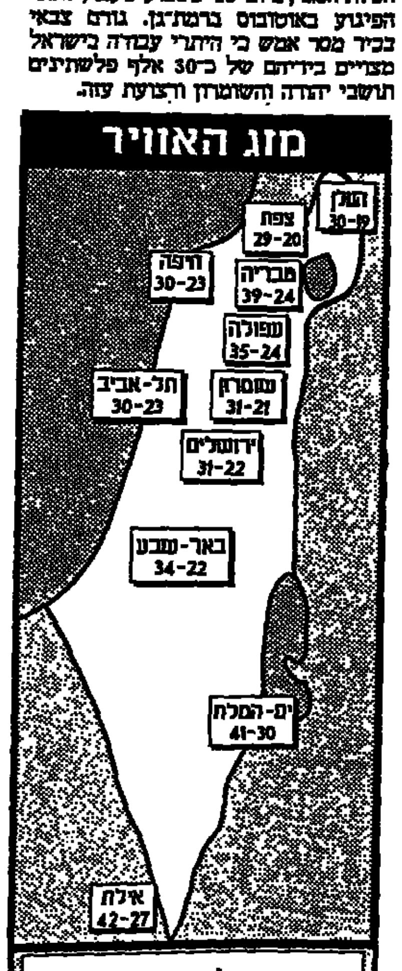

מעונן חלקית עד בהיר

צ'אנס

עלה - מס' 9; לב - Q; יהלום - מס' 9; תלתן - K.

זוילי יביא לאישור לשכת העבודה מועמדות שחל לניהול המיפקד

מאת אמיר נוימן

מזכ"ל העבודה, נסים זוילי, מתכוון להביא ביום חמישי הקרוב לאישור לשכת מפלגת העבודה את הצעתו והצעת יו"ר העבודה יצחק רבין, למנות את השר משה שחל ליו"ר "הוועדה לעידוד המיפקד".

הצעה זאת מעוררת התנגדות במפלגת העבודה, והיא עשויה להיתקל במאבק מצד חוגים שונים. ביום חמישי האחרון החלו השר אפרים סנה ומקורביו להחתים חברי מרכז המפלגה, בתביעה לכנס ישיבת מרכז ולהעמיד את מינוי יו"ר הוועדה להצבעה חשאית. השר סנה עצמו מתכוון להתמודד על התפקיד.

לעומתם, תובעים חברי חוג "הכפר הירוק", בתיאום עם השרים עוזי ברעם ויוסי ביילין, למנות לראשות הוועדה אישיות שאינה מתמודדת בפריימריס על מקום לרשימת העבודה לכנסת הבאה. זאת, על מנת למנוע כל אפשרות למעורבות פוליטית בניהול המיפקד, כפי שקרה בעבר. השר ברעם ויו"ר החוג, ח"כ חגי מירום, שוחחו על כך לאחרונה בשיחות נפרדות עם המזכ"ל זוילי ועם ראש הממשלה.

זוילי אמר, כי בכוונתו להביא בפני לשכת המפלגה חוות דעת משפטית, לפיה אין צורך לכנס את מרכז העבודה ולנהל הליך בחירות לראשות הוועדה. לדבריו, לא מדובר בוועדה סטטוטורית, ולפיכך די בכתב מינוי של יו"ר המפלגה ושלו.

באשר לטענה על אפשרות למעורבותו של יו"ר הוועדה בניהול הסופי של המיפקד אמר זוילי, כי תקנון המיפקד קובע על בסיס לקחים ממיפקדי העבר והוא מונע מעורבות כזאת. לדבריו, גם אם תהיה לשר שחל הנאה שולית כלשהי מתפקידו כיו"ר הוועדה, יש להציב שר בכיר, בעל כישורים ארגוניים, בתפקיד זה כדי להעניק למיפקד משקל ראוי.

בעבודה מעריכים, כי ראש הממשלה תומך במינוי שחל, כדי לפצותו על התיקים שנלקחו ממנו במהלך השנה החולפת, אך לא יצטער אם בסופו של דבר מרכז העבודה יתמוך דווקא במקורבו, אפרים סנה. לדברי זוילי, שיקולים אלה לא עלו כלל לדיון, וההחלטה למנות את שחל נבעת אך ורק מטעמים עניניים.

רקע/ און לוי

חילוץ נקי ומסודר

"פעולת חילוץ חטופי האוטובוס היתה מוצלחת, הן מבחינת זמן התגובה והן מבחינת מספר הנפגעים". כך מסכם גורם בכיר במשטרת ישראל, שבעבר שירת ביחידה למבצעים מיוחדים של המשטרה.

לדבריו, "שוב הוכח שאוטובוסים מהווים מטרה מועדפת לביצוע פעולות טרור, בשל הבעיה באבטחתם ובאיתור המחבלים מבעוד מועד".

לדבריו, היחידות הגרמניות שפעלו לשחרור בני הערובה הגרמניים באוטובוס, פעלו בזריזות רבה, שלוש שעות לאחר שנודע דבר החטיפה. העובדה שבמהלך ההשתלטות איש לא נפגע, מוכיחה שפעולת החילוץ נעשתה באופן נקי מסודר. שיטת הטיפול בחטיפות זהה בכל העולם: בידוד איזור החטיפה, ניהול משא ומתן, התארגנות כוחות, השתלטות אם המו"מ לא מצליח. במקרה זה נהרג החוטף בזמן ההשתלטות על האוטובוס, כפי שקבוע בנוהלי ההשתלטות.

בגרמניה פועלת יחידת השתלטות הנקראת ג'י.אס.ג'י-9. היחידה שייכת למשמר הגבול הגרמני. היא כפופה ישירות לשר הפנים הגרמני, ומופעלת רק על פי הוראותיו ואישורו. יחידה זו מפוזרת בקבוצות השונים. היחידה מופעלת רק באירועי טרור מבצעים פוליטיים-לאומניים. באירועים פליליים מפעילים יחידות שוטרים מקומיות.

הג'י.אס.ג'י-9 הוקמה בשנת 1972, לאחר הטבח באולימפיאדת מינכן. היא נחשבת ליחידה עשירה באמצעים ובכוח אדם, ומיומנת מאוד. עם זאת, כמעט שלא השתתפה במבצעים. ב-1976 השתתפה היחידה במבצע חילוץ נוסעי מטוס לופטהנזה, שנחטף למוגדישו. פעולת החילוץ נחשבה אז למוצלחת יחסית.

DAVAR דבר
מייסד ועורך ראשון: ברל כצנלסון
עורך ראשי: רון בן-ישי
המו"ל: "דבר בע"מ"
נדפס ב"דפוס החדש" בע"מ — רחוב חומה ומגדל 2, ת"א
המערכת והמנהלה תל-אביב
רחוב שוקין 45 ת.ד. 199, מיקוד 65233
טלפון: 03-5286141 (6 קווים)
פקסימיליה: 03-6294783
מחלקת מינויים: 03-5281105
מחלקת המודעות, טלפונים ישירים
5286156 ,5281860 ,6298032
פקסימיליה מודעות: 03-6298032
טלפון לפניות הציבור 07.00-22.00 03-5286141
סניפים:
ירושלים: רחוב הלל 16
טלפונים: 02-256873, 02-256589
חיפה: רחוב הנביאים 27
טלפון: 04-620111
רחובות: רחוב הרצל 168
טלפונים: 08-451381, 08-453798
הפצה "נר" 03-377056
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי יד

"אבו־מרזוק דוגל בהפיכת חמאס למפלגה פוליטית – הסגרתו לישראל תגביר הטרור"

– טוענים פלסטינים בשטחים; "הוא איש פוליטי, אינו עוסק בטרור"

מאת **מיכל סלע**

מעצרו של מוסא אבו מרזוק בשבוע שעבר בארה"ב עורר תמיהה בקרב פלסטינים בשטחים. יש החוששים, שהסגרתו לישראל תביא להתחזקות הזרם בחמאס, הדוגל בפעולות צבאיות נגד ישראל.

אבו מרזוק נחשב ראש המשרד המדיני של תנועת חמאס. הוא נעצר בשבוע שעבר בארה"ב, בטענה שמסמכי הכניסה שלו לארה"ב אינם תקינים. באחרונה הוא גורש מירדן, בעקבות ביקור של יאסר ערפאת ברבת עמון. נראה, שערפאת דרש את גירושו.

"להערכתנו, מעצר אבו מרזוק הוא צעד פוליטי, ולא משיקול משפטי", אמר אתמול עורך שבועון החמאס, "אל־וטן", עימאד אל־פלוג'י. לדבריו, אשתו של אבו מרזוק אמריקאית, ויש לאבו מרזוק לפחות מעמד של תושב קבע בארה"ב. "הוא מכיר את כל נהלי הכניסה והיציאה, קשה להאמין כי עבר עבירה. עובדה היא ששרות המשפטים של ארה"ב מסרה שהעניין נבדק", אמר.

לדעתו, המגעים של מנהיגי התנועה עם רשויות הממשל בארה"ב לשחרור אבו מרזוק הם ביטוי לתמיהה סביב מעצרו. "איבראהים ע'ושה אמר, כי מתקיימים מגעים לפתרון הבעיה. זה מראה שיש כאן עניין לא ברור. אבו מרזוק הוא איש פוליטי, לא איש של פעולות טרור, אני מכיר אותו אישית. הוא עצמו פנה לישראל בקריאה להכריז על הפסקת אש בין חמאס לישראל. הוא איש פרגמטי, המבקש להשתלב בהנהגה המדינית", אמר.

לדברי פלסטינים רבים, אבו מרזוק הוא מן הדוגלים בהפיכת חמאס למפלגה פוליטית שתאבק על השלטון.

אל־פלוג'י אמר עוד, כי להערכתו אין לאבו מרזוק קשר למעשי טרור שנעשו בשנים האחרונות בארה"ב. "לנו אין כל עניין לפתוח עימות עם ארה"ב או כל מדינה אחרת בעולם. זו אינה דרכה של תנועת האחים המוסלמים. יש לנו סכסוך רק עם ישראל כגורם כובש. המעצר שלו אינו נראה מוצדק. אולי הוא קשור בתעמולה של ישראל".

על רצונה של ישראל לבקש את הסגרת אבו מרזוק, אמר אל־פלוג'י, כי הדבר אינו מוצדק ועלול להזיק. אל־פלוג'י רמז כי הדבר עלול להגביר את המתח בין ישראל לפלסטינים.

פלסטיני שביקש להשאר בעילום שם אמר, כי הסגרתו לישראל עלולה להיות נצחון לאותם פעילי התנועה המבקשים להגביר את פעולות הטרור נגד ישראל. "הלך המחשבה העומד מאחורי הטענה הזאת הוא שאם את האיש הפרגמטי ביותר עוצרים ומעמידים למשפט בישראל, אין עוד טעם לחפש דרך מדינית גמישה. הבה נגביר, איפוא, את הפעולות הצבאיות", אמר.

ביום שישי הודיע דובר לשכת יאסר ערפאת, מרואן כנפאני, כי אם יגורש אבו מרזוק מארה"ב, הוא מוזמן לבוא לעזה. אבו מרזוק הוא יליד רפיח ועזב מרצונו החופשי לצורך לימודים.

להודעה יש משמעות פוליטית פנים־פלסטינית, ותרגיל ביחסי ציבור של ערפאת. שכן לפלסטינים אין שליטה במעברי הגבול, ואיש אינו נכנס במעבר הפלסטיני ללא התר של ישראל.

ראשית, אחד מאחיו של אבו מרזוק, מוחמד אבו מרזוק, הוא ראש שירותי ההגנה האזרחית ברשות הפלסטינית. שנית, ערפאת מבקש להגיע להסדר של הבנה פוליטית עם חמאס. אבו מרזוק וערפאת נפגשו בסודאן לפני כארבע שנים במסגרת מאמצי הדברות. לאחרונה נמסר, כי בוטלה פגישה שהיתה אמורה להתקיים בסודאן בימים אלה.

כמו כן, אופוזיציה פוליטית היא עניין פנימי, "משפחתי". כאשר אבו מרזוק נמצא במעצר בארה"ב ויש סכנה כי יוסגר לישראל, חייב ערפאת לעמוד לימינו, גם בהצהרה שיתקשה לממשה, כדי לא לעורר נגדו את דעת הקהל הפלסטינית, ובעיקר את פעילי חמאס.

שר המשפטים הפלסטיני, פרייח אבו מדיין אמר אתמול, כי מעצר אבו מרזוק מתמיה. "האיש הוא בן בית במשרד החוץ של ארה"ב. אנחנו יודעים משיחות עם דיפלומטים אמריקאים, כי הם בקשר מתמיד וישיר עם פעילי חמאס ופעילי תנועות איסלאמיות אחרות. הם רואים בהם היום את הכוח החלופי לכל מקרה של משבר במדינה זו או אחרת", אמר.

לדברי אבו מדיין, אבו מרזוק הוא איש פוליטי, ולא ברור מה אפשר לייחס לו כסיבה למעצר. אבו מדיין סבור עוד, כי אבו מרזוק אינו אחראי באופן ישיר לפעולות הטרור שהיו באחרונה בישראל. "הסגרתו לישראל לא תועיל לאיש, בוודאי לא לישראל. הוא יהיה לה לנטל, כמו שייח' יאסין", אמר.

אבו מדיין אמר עוד, כי ככל הידוע לרשות הפלסטינית לא נחטף כל אמריקאי ברצועת עזה בתגובה למעצר אבו מרזוק. גורמי הביטחון הפלסטיניים בדקו את הנושא, וההערכה היא שאין לשמועה הזאת שחר.

ארה"ב כבר הסגירה מחבל לישראל

מאת **סופי בסוק**

פרשת אבו מרזוק מזכירה מקרה דומה של הסגרת מחבל מארה"ב לישראל.

מדובר בזיאד אבו עין, פעיל פת"ח, שביצע בשנות השבעים פיגוע חבלה קשה בטבריה. מיד אחרי הפיגוע הוא נמלט לארה"ב.

ב־1980 התחיל בארה"ב המשפט על דרישת ישראל להסגירו. אבו עין ואש"ף ניהלו מאבק עיקש מאוד, למנוע את ההסגרה. בסופו של דבר ניצחה ישראל, והמחבל הוסגר לידיה.

היום, לאחר מספר שנים בכלא, אבו עין הוא הממונה על הביקורת ברשות הפלסטינית, ומתגורר ברמאללה.

עורך־הדין סטנלי כהן:

"אם יש לישראל הוכחות שאבו־מרזוק מעורב בפעולות טרור – שתראה אותן"

מאת **מרים פוקס, ניו־יורק**

"ד"ר מוסא אבו מרזוק משמש כראש הזרוע הפוליטית של החמאס". כך אמר אמש ל"דבר" סטנלי כהן, עורך דינו של מרזוק. כהן הדגיש, עם זאת, שתפקידו של מרזוק אינו קשור לביצוע פעולות טרור. "אם יש לישראל הוכחות שמרזוק מעורב בפעולות טרור – שתראה אותן" אמר.

דיון על גירושו של מרזוק מארה"ב יתקיים מחר במנהטן בפני שופט בית משפט לעניני הגירה. לדברי עורך דינו, יטען מרזוק בדיון כי הוא ומשפחתו חיים 14 שנה בארה"ב, והם רוצים להשאר בה.

כהן טוען שבקשת הגירוש של מרזוק נועדה להצדיק את מעצרו בשבוע שעבר, ולאפשר לשלטונות ישראל וארה"ב להרוויח זמן, כדי לחפש טיעונים ועבירות להאשים אותו. למרות שיש אפשרות תאורטית שמרזוק יסכים לפקודת הגירוש, ויחסל את הפרשה, אין כוונה כרגע לנקוט בצעד כזה, אמר אמש עו"ד כהן.

נראה שעו"ד מרזוק יטען להגנת לקוחו כי הוא אמנם ראש הזרוע הפוליטית של החמאס, אולם אינו מעורב בפעולות טרור.

העיתון ניו־יורק טיימס גילה אתמול כי בחודש שעבר גורש מרזוק מירדן, לאחר שהואשם שהוא מנהיג רשת המנסה לחבל בשלום בין ירדן וישראל.

בקשת הגירוש שהגישו שלטונות ההגירה נגד מרזוק, שאורכה עמוד אחד, מבוססת על שני טיעונים. נאמר בה ש"נראה שהוא תושב זר המעורב בפעולות טרור" ושלשרת המשפטים "יש בסיס הגיוני להאמין" שיתכן שיהיה מעורב בפעולות טרור בעתיד. דובר שלטונות ההגירה אמר ביום ששי שמרזוק אינו רצוי בארה"ב, השלטונות מבקשים את גירושו משום שהוא חשוד בפעולות טרור.

אם יחליט בית המשפט על גירושו יחליט השופט לאיזו מדינה לגרשו. בדרך כלל נהוג לגרש אדם לא רצוי לארץ בה שהה לאחרונה, ושממנה הגיע לארה"ב. מרזוק הגיע לניו יורק מאיחוד נסיכויות המפרץ, אך לדבריו הוא אזרח מדינת פלסטין – כך גילה שלשום דובר שלטונות ההגירה. אם משרד המשפטים האמריקאי יחליט להעמיד את מרזוק לדין על עבירות כמו למשל גיוס כספים לשם סיוע בפעולות טרור או אם תבקש מדינת ישראל את הסגרתו יידחו דיוני הגירוש.

הניו־יורק טיימס כתב כי גורמים ישראלים ואמריקאים מגדירים את מרזוק כבעל השפעה רבה בארגון החמאס. על פי שלטונות הבטחון של ארה"ב, בשלוש השנים האחרונות בילה מרזוק את מרבית זמנו במזרח התיכון. בעקבות זאת החלה ארה"ב בחקירה על פעולותיו בארה"ב למען החמאס. בין השאר התגלה כי באוקטובר '92 ביקר אבו מרזוק באיראן בתפקיד "שר החוץ" של החמאס כדי לכונן יחסים עם איראן.

משלטונות ההגירה נודע שבחמשת החודשים האחרונים שהה אבו מרזוק מחוץ לגבולות ארה"ב. בחודשים האחרונים שהה בסוריה, איראן, סודאן ומצרים, במטרה לקדם פעולות טרור ולפגוע בתהליך השלום, מגלה הניו־יורק טיימס, בחודש שעבר גורש מרזוק מירדן לאחר שהוגדר כמנהיג רשת המנסה לפגוע בשלום שבין ירדן וישראל.

בארה"ב היה מרזוק חבר פעיל במכון מחקר שמרכזו בספרינגפילד שבוירג'יניה, אשר על פי גורמי חוק שימש כיסוי לפעילות החמאס. עתה חוקרים האם היה מרזוק מעורב בגיוס כספים לא חוקי בארה"ב, אשר מימנו פעולות טרור של החמאס.

עם כל זאת מודים פקידים אמריקאים בכירים, שלמרות שהם מאמינים שמרזוק אכן סייע בפעולות טרור מחוץ לארה"ב אין הם בטוחים שהוא עבר עבירות על החוק בארה"ב.

עו"ד סטנלי כהן, אמר שבמשך כל הזמן בו חי אבו מרזוק בארה"ב הוא מעולם לא נעצר, לא הואשם ולא נחשד בשום עבירה על החוק. לדבריו, אבו מרזוק חי בארה"ב 14 שנה. הוא עוסק בעסקי בנייה והשקעות.

החמאס: לא חטפנו תיירים אמריקאיים

קול ישראל וערוץ 2 שידרו ידיעה על החטיפה, שמקורה היחיד היה טלפון אנונימי לגל"צ; מפקד התחנה: "לא ניתן לשדר כל הודעה טלפונית של מטורף"

מאת **אביבה זלצמן, דרורה פרל והסוכנויות**

מחלקת המדינה האמריקאית, שגרירות ארה"ב בתל־אביב, הרשות הפלסטינית, לא מצאו אתמול כל אישור לידיעה כי שני תיירים אמריקאים נחטפו בעזה, בתגובה למעצרו של איש החמאס, מוסא אבו מארזוק, בניו־יורק בשבוע שעבר. ארגון החמאס הכחיש אתמול את הידיעה, שפורסמה אתמול בקול ישראל ובערוץ 2, ושמקורה היחיד, ככל הנראה, בטלפון אלמוני שהגיע לגלי צה"ל.

"תנועת החמאס מכחישה בתוקף את הטענות הצבועות של הציונים, השואפים להכפיש את הג'יהאד ואת שמו של ארגון החמאס", נאמר בהודעה שפרסם הארגון בעזה, "החמאס מרכזת את מאמציה בפעולות נגד הכיבוש הציוני".

גם אחד ממנהיגי החמאס, שנשאר בעילום שם, הכחיש את הידיעה. "זה מנוגד למדיניות שלנו, ואנו יודעים שלא נוכל להתמודד עם התוצאות של מעשה כזה".

מחלקת המדינה בוושינגטון עמדה אתמול בקשר הדוק עם שגרירות ארה"ב בתל־אביב, ועם הקונסוליה הכללית בירושלים, בעקבות הדיווח על חטיפת שני התיירים האמריקאיים.

דובר במחלקת המדינה אמר ל"דבר" שהדיווח גרם לדאגה, אולם כל הבירורים לא העלו, עד עתה, כל מידע שיאשר אותו.

דובר שגרירות ארה"ב בתל אביב אמר כי "אנחנו ממתינים ששלטונות ישראל והאוטונומיה יבדקו את אמינות הידיעה. איננו יכולים לאשר או להכחיש אותה".

דוברו של יו"ר הרשות הפלסטינית, יאסר ערפאת, אמר כי "ערפאת החליט לבדוק את אמינות הידיעה, אך עד עתה אין כל הוכחות כי השניים אמנם נחטפו".

המקור היחיד לידיעה היתה שיחת טלפון אנונימית שהתקבלה בגל"צ. אלמוני, שהזדהה כאיש חמאס, התקשר אתמול אחר הצהרים לעורך החדשות של התחנה, והודיע כי "החמאס חטף בעזה שני אמריקאים, בתגובה למעצרו של מנהיג החמאס אבו מארזוק בארה"ב".

בגל"צ החלו לבדוק את ההודעה עם השגרירות האמריקאית וגורמים נוספים, אולם מאחר שלא היה לה אימות ממקור מוסמך, החליט לא לשדר את הידיעה. מי שכן שידר את הידיעה היו "קול ישראל" וערוץ 2, שהידיעה הגיעה אליהם בדרך עקיפה.

מפקד גל"צ, משה שלונסקי, סיפר אתמול כי ההודעה מהחמאס הגיעה רק לגל"צ, ולא לכל מקור אחר, כגון סוכנויות הידיעות. "מאחר שגם השגרירות האמריקאית אמרה שלא קיבלה על כך ידיעה, החלטנו לא לשדר. אי אפשר לשדר כל הודעה טלפונית של מטורף שמגיעה לאולפן", אמר שלונסקי.

בקול ישראל שידרו את הידיעה על החטיפה, אך ללא הזכירו כי התקבלה בטלפון שהגיע לגל"צ. במהדורת החדשות של השעה חמש שודרה ידיעה לפיה הודעה על חטיפת שני האמריקאים בעזה הגיעה אל השגרירות האמריקאית, והנושא נבדק.

מנהל קול ישראל, אמנון נדב, אמר כי הידיעה שודרה "רק לאחר שהתקבל לה אישור. השגרירות האמריקאית אישרה שהידיעה הגיעה אליה ממקורות עיתונאיים, שאני לא יודע מי הם, וכי אין לה אישור ממקורות אחרים". הידיעה שודרה שוב בחדשות השעה שש ושבע, אולם בחדשות השעה שמונה שידר קול ישראל שמקורות בחמאס מכחישים את דבר החטיפה.

גם ערוץ 2, במהדורת החדשות הקצרה של השעה חמש שידר ידיעה על החטיפה.

במערכת חדשות ערוץ 2 נמסר כי "לאחר בדיקה אצל גורמים בחמאס ובעזה מצאנו שאין אמת בדברים. בשעה חמש שידרנו זאת לא כעובדה אלא כדבר בבדיקה". גם ערוץ 2 שידר במהדורת החדשות של השעה שמונה הכחשה בדבר החטיפה שהגיעה מגורמים בחמאס.

מוסא אבו־מרזוק (צילום: אי.פי.)

צה"ל מנע הפגנות שמאל בגבעת הדגן והכריז על האיזור שטח צבאי סגור

מאת **כתב "דבר"**

צה"ל הכריז ביום שישי על איזור הכפר אל ואדר שטח צבאי סגור, בעקבות הפגנה משותפת של אנשי הכפר אל ואדר ואנשי תנועת השלום הישראלית "גוש שלום". שניים מהמפגינים, פעיל שמאל ישראלי, הלל ברק, ותושב פלסטיני, נעצרו. לטענת הצבא, "הם סירבו להתפנות".

בעקבות הכרזת המקום כשטח צבאי סגור, ביטלה תנועת "שלום עכשיו" הפגנה שהתכוונה לקיים באל ואדר. אתמול התקיים מו"מ בין נציגי התנועה לבין קצינים בכירים בפיקוד המרכז על קיום ההפגנה, אך הוא לא נשא פרי.

פיקוד המרכז סירב גם לאפשר לקבוצה של 20 פעילים לערוך סיור במקום. בעקבות הסירוב, החליטו ראשי שלום עכשיו לבטל את הסיור, כדי לא להגיע לעימות עם צה"ל.

ביום שישי נערכה עצרת באל ואדר, כאשר עשרות מאנשי גוש השלום הגיעו כדי להפגין עם תושבים מהכפר בדרישה לפנות את המתנחלים מגבעת הדגן, כפי שקבע צו המינהל האזרחי. המפגינים התמקמו בגבעה מול גבעת הדגן, שזכתה לכינוי "גבעת התמר".

אחר כך נערכה תחת כיפת השמים תפילת צהריים של יום שישי. אחד הדרשנים, השייח' עומאר ג'אבר, אמר: "ארץ זו היא לב האומה האיסלאמית. מוסלמים, אל תאמינו לאמצעי התקשורת, כי מי שרואה את המציאות, רואה פער בינה לבין הדיבורים על השלום". הוא הוסיף, כי "אנו מתבוננים על האדמה, מקום מחייתנו, הם משתלטים עליה שלב אחר שלב".

לאחר התפילה ירדו כמה מהמתנחלים מגבעת הדגן, ותקעו ברזלי זוית, כחלק מהכוונותיהם להקמת גדר שתחבר בין גבעת הדגן ליישוב אפרת. כמה מהמפגינים עקרו את הברזלים שהונחו בשיפולי גבעת התמר. צה"ל הפריד בין הקבוצות ולא נוצר עימות פיזי.

בשלב אחר של ההפגנה עלה אחד המתנחלים מגבעת הדגן לגבעת התמר, הגבעה עליה החליטה הממשלה לפני שבעה חודשים שלא תוקם עליה התנחלות, הניף שם את דגל ישראל. הדבר עורר זעם בקרב המפגינים, תושבי אל ואדר ואנשי השמאל.

"המתנחלים הם פרובוקטורים גונבי אדמות. אם ממשלת ישראל היתה רוצה, היו מפנים אותם מיד", אמר אחד מראשי גוש השלום, אורי אבנרי. לדבריו, מישהו ממקורבי רבין מעוניין בהקמת ההתנחלות החדשה מתוך כוונה לספח את הגבעה.

"מדינת פלסטין ומדינת ישראל יחיו יחד, והעם הפלסטיני והעם הישראלי חייבים לחיות ביחד בארץ הזאת", אמר לקהל המפגינים, והוסיף: "כדי להראות שהעמים יכולים לחיות יחד, באנו לכאן".

עו"ד עיסא שאוקי, מהעמותה הפלסטינית לשמירה על המים והקרקע, המייצג את תושבי אל ואדר, אמר: "אנו עומדים בפני הממשלה הישראלית, ולא בפני המתנחלים. אם הממשלה היתה רוצה, היתה מפנה אותם מזמן. המו"מ נמשך והויתורים נמשכים, עד מתי?"

מיכאל ורשבסקי, העומד בראש המרכז לאינפורמציה אלטרנטיבית, אמר: "כמעט שנתיים אומרים שאנו בתהליך שלום, וכשאני מביט מסביב, אני רק רואה התנחלויות".

הרב ג'רמי מילגרום, מקבוצת הרבנים למען זכויות אדם, אמר: "אני רוצה להזכיר כי מי שנמצא שם אינו מייצג את התורה והרבה משומרי המצוות תומכים בשלום".

בתום שלב הנאומים קראו תושבי אל ואדר סיסמאות בנוסח: "אנו רוצים לבנות את מדינתנו ברצועה ובגדה ובירתה ירושלים", ושרו את השיר "בילאדי בילאדי".

לאחר מכן הגיעו לאיזור כוחות צבא ומשטרה רבים, שהציגו צו המורה על הפיכת המקום לשטח צבאי סגור החל ביום ו' בשעה 14.00 ועד מוצאי שבת בחצות. הצו כולל את השטח מצומת גילה שבכביש לירושלים ועד אל ואדר, וכולל את גבעת הדגן והגבעה שמולה. הצו חתום על ידי אל"מ א, מפקד חטיבת מרחב עציון, ונאמר בו כי הצו אינו כולל את תושבי המקום.

בעקבות הצו, עזבו אנשי גוש שלום את האיזור ומפקד המקום אמר, כי המתנחלים של גבעת הדגן יכולים להישאר, שכן "נגדם הוצא צו פינוי וקיים נגדם נוהל משפטי אזרחי".

יצויין, כי ראשי עמותת המים והקרקע הפלסטינית מכינים עתירה לבג"ץ, שתדרוש את פינוי המתנחלים מהגבעה.

פעילי גוש השלום ביקרו אתמול באוריינט האוס שבמזרח ירושלים, והביעו את תמיכתם במאבק בהתנחלויות. הפעילים צעדו אל הבניין דרך רחובות העיר, כשבראשם הזמרת שרה אלכסנדר, שניגנה בגיטרה ושרה שירי שלום בערבית ובעברית. באוריינט האוס קיימו אנשי השלום הישראלים פגישה בת שעה וחצי עם חנאן עשראווי ופייסל חוסייני.

"כישראלים באנו לאמר לכם, כי חבורת הפרובוקטורים מהימין הקיצוני, אשר משתוללת יומיום מחוץ לבניין זה, אינם אלא מיעוט שולי", אמר בפגישה אבנרי. "העם בישראל ברובו שוחר שלום, ונכון לפשרות מרחיקות לכת".

בעת יציאת פעילי השלום מן הבניין, ניסה מתנחל בודד להתנפל עליהם תוך צעקות וקללות, אך סולק מהמקום בידי המשטרה.

רבין: אין קצה חוט על זהות המחבל בר"ג

בראיון לקול ישראל אמר ראש הממשלה כי האופוזיציה "משתמשת בכל פיגוע טרור ככלי לניגוח פוליטי"; בגין: "רבין יצר במו ידיו את ערי המקלט לטרור"

(ע).– ראש הממשלה, יצחק רבין, אמר אתמול כי אין עדיין קצה של חוט לגבי זהותו של המחבל המתאבד בצומת עלית, וגם לא ידוע דבר על שולחיו. הוא ציין כי אף ארגון לא נטל על עצמו אחריות לפיגוע. בראיון ליומן השבוע בקול ישראל התייחס רבין גם להפגנות המחאה בעקבות האירוע, ואמר כי אלה מאורגנות על־ידי גורמי אופוזיציה ש"הופכים את החמאס לכלי לניגוח פוליטי פנימי". דבריו עוררו תגובות נזעמות בקרב חברי הליכוד.

רבין אמר בראיון כי ייתכן שהפיגוע מסמן תופעה חדשה בפעילות ארגוני הטרור, שאינם מעזים ליטול על עצמם אחריות לפיגועים כאלה. "אפשר שהם חוששים בעניין זה מתגובתנו, ומעימות חזיתי עם הרשות הפלסטינית. ברור שהמחבל הזה לא פעל לבדו. לא ברור אם הוא הגיע מעזה או מהשטחים. נבדקת אפשרות שהוא הגיע מחוץ לאזור, אבל ברור שהיו לו מסייעים – מי שתדרך אותו לגבי מסלול האוטובוס, ומי שהפקיד בידיו כסף ישראלי לתשלום דמי הנסיעה".

רבין ציין, כי ערפאת והרשות הפלסטינית משתפים פעולה עם ישראל במאמץ לעלות על זהותו של המחבל.

ראש הממשלה הביע תמיהה על כך, שאוהדי ישראל, אפילו ימניים בדעתם, מאשימים אותו ואת הצבא ומפקדיו באחריות לפיגועי טרור. "בצרפת היה השבוע פיגוע קטלני, ככל הנראה של המחתרת האלג'ירית, ואף אחד שם לא חשב להאשים את הממשלה. אצלנו הופכים את החמאס למכשיר לניגוח פוליטי פנימי, ומי שעושים זאת משתפים פעולה עם הטרור האיסלאמי, ומזכים אותו מאחריות לפיגוע".

רבין אמר גם כי ההפגנות בצמתים לאחר האירוע אינן ספונטניות. "מאחורי ההפגנות האלה יש יד מכוונת של האופוזיציה בישראל, שהופכת כל אירוע טרור לכלי ניגוח בוויכוח הפוליטי הפנימי", אמר.

הליכוד הגיב בחריפות רבה על דברי ראש הממשלה. "רבין הושיב את עם ישראל על חבית חומר נפץ, וכשזו מתפוצצת הוא מטיל את האשמה על האופוזיציה, שהזהירה מפני הסכנה", נאמר בהודעה של הליכוד.

יו"ר מזכירות הליכוד, יהושע מצא, אמר כי "התקפות הזעם של רבין על האופוזיציה הן תוצאה של איבוד עשתונות וחוסר יכולת לתפקד כמצבי לחץ".

חבר הכנסת בגין אמר שאין להאשים ממשלה כלשהי בפיגוע טרור מסויים, אך הוסיף כי רבין "יצר במו ידיו את ערי המקלט לטרור בעזה וביריחו, ובכוונתו להפוך גם את אזורי השומרון ויהודה לאזורי מקלט לטרור".

ראש הממשלה הגיב בראיון גם להאשמות כנגד השב"כ ושיטות החקירה שלו. הוא אמר כי ההגבלות על פעולת השב"כ על בסיס דו"ח לנדאו פוגעות ביכולת הלוחמה והאפקטיביות שלו נגד הטרור בכלל, ונגד טרור המתאבדים בפרט. הוא הדגיש, כי פיגוע התאבדות הוא לא מעשה של אדם אחד, ושסביב המתאבד פועלת מערכת שלמה, אותה צריך השב"כ לחשוף.

"כנגד המתאבד עצמו אין כל הרתעה. הוא מוכן למות. אבל צריך לחשוף את המערכת שסביבו ואת זה יכולה לעשות רק חקירה יעילה של השב"כ", אמר רבין. בהקשר זה התייחס רבין גם לפרשת מותו של עבד אל צאמד חריזאת, העציר הפלסטיני שמת לאחר שראשו טולטל בחקירת שב"כ. "היתה תקלה בשיטת חקירה. השתמשו בה נגד שמונת אלפים נחקרים ולא היתה שום בעייה. מי שאומר שצריך להפסיק את זה טועה. מי שימנע מהשב"כ להמשיך, לפחות באמצעים שהיום עומדים לרשותו, יישא על מצפונו את הפחתת היכולת שלנו במלחמה נגד הטרור", אמר רבין.

רבין הבהיר בראיון, כי לא יקבל כל החלטה בקשר לחידוש שיחות הקצינים עם סוריה, לפני שיקבל מהאמריקאים הסבר מניח את הדעת מדוע לא התממשה הבטחה מפורשת של אסד לכריסטופר באשר לסידורי המו"מ ולוח הזמנים שלו. "סוריה לא עמדה בהתחייבויותיה, ואני ממתין להסבר אמריקאי", אמר.

"בפגישה עם ויצמן עלה רעיון לקמפיין להקדמת הבחירות"

– טוענים גורמים בצומת; מנכ"ל בית הנשיא: להד"ם

מאת **אמיד נוימן**

צומת פתחה במסע הסברה לשכנוע הציבור לתמוך בהקדמת הבחירות לכנסת. זאת, כדי להביא להכרעה את מדיניות הממשלה, כדי למנוע, לדבריה, קרע חריף בעם.

ההחלטה על כך התגבשה בצמרת צומת, לאחר פגישת חברי הסיעה בכנסת בשבוע שעבר עם נשיא המדינה, עזר ויצמן.

בצומת אומרים, כי הרעיון עלה ונדון בפגישה שהיתה ביום שלישי בבית הנשיא. אולם מנכ"ל בית הנשיא, אריה שומר, הכחיש אמש את הדברים. הוא אמר, כי ההצעה להקדמת הבחירות לא נדונה כלל בשיחה.

בישיבתה ביום חמישי אישרה מועצת צומת את ההצעה לנהל מסע הסברה זה, וביום שישי התייצבו בכ־25 צמתים מרכזיים, מחצור הגלילית ועד רימונה, מאות מפעילי התנועה וקראו להקדים את הבחירות לכנסת.

בכוונת צומת לנהל מסע הסברה זה מדי יום שישי בנפרד מפעילות הרחוב וההפגנות של המטה המשותף לגופי האופוזיציה. עם זאת, הביעו גורמים בצומת ספק אם ניתן לקיים פעילות זאת באופן עקבי לאורך תקופה ממושכת, בשל הקושי הניכר, בכל המערכת הפוליטית, לגייס מתנדבים לפעילות רחוב ממושכת.

חוסיין ומובארק ייוועדו באלכסנדריה

קהיר (ע'יא.אף.פ.). – חוסיין מלך ירדן יגיע ביום שלישי לאלכסנדריה, לפגישה עם הנשיא חוסני מובארק.

שני המנהיגים ידונו על תהליך השלום ועל "חידוש הסולידריות הערבית".

יחסי רבת עמון וקהיר התקררו ערב מלחמת המפרץ, בגלל תמיכת ירדן בעיראק. חוסיין ומובארק התפייסו בינואר, בפגישה בעקבה.

ניצחון לפת"ח בבחירות לאיגוד רואי החשבון בעזה

(ע'יא.פ.פ.).– תנועת הפת"ח, הפלג הגדול ביותר באש"ף, ניצחה שלשום בבחירות לאגודת מנהלי החשבונות ורואי החשבון בעזה, מול מועמדים מתנועות החמאס והג'יהאד האיסלאמי. כך מסר אתמול מקור פלסטיני.

אנשי הפת"ח זכו בשבעה מתוך תשעת המושבים במרכז האגודה, הנחשבת לחשובה ביותר בשטח הממשל העצמי. שני המושבים הנוספים יאויישו על ידי אנשי חמאס.

תנועת החמאס, שאנשיה איישו בשש השנים האחרונות את כל תשעת המושבים של מרכז האגודה, שבה 1.513 חברים, נחלה תבוסה מוחצת, יחד עם הג'יהאד האיסלאמי, כיוון ששתי התנועות הגישו רשימה משותפת.

קטאר תפתח נציגות באוטונומיה

דוחה (ע'יא.אף.פ.). – קטאר תפתח נציגות באוטונומיה. תהיה זו הנציגות הראשונה של נסיכות מהמפרץ הפרסי בשטחי הממשל הפלסטיני.

משרד החוץ של קטאר לא ציין אם המשרד ייפתח בעזה או ביריחו, ולא ציין את תאריך הפתיחה.

משרד החוץ של קטאר לא ציין גם מתי תיפתח נציגות בישראל. שר החוץ הקטארי, השייח' חמד בן ג'אבר אלת'אני, אמר בזמנו כי קטאר מוכנה למכור לישראל גז טבעי, אך הדבר לא יצא עדיין אל הפועל.

קטאר, אחת מהנסיכויות העשירות במפרץ, הפסיקה את תמיכתה באש"ף לאחר מלחמת המפרץ, בגלל תמיכת ערפאת בסדאם חוסיין.

בריטניה שחררה הפלסטינים החשודים בפיגוע בשגרירות ישראל בלונדון

לונדון (ע'יא.אף.פ.). – בית משפט בבריטניה החליט ביום שישי על הפסקת ההליכים המשפטיים נגד שני אזרחים ממוצא פלסטיני, גבר ואשה, שהואשמו בביצוע הפיגועים נגד שגרירות ישראל ומוסד ישראלי נוסף בלונדון, ביולי 1994.

ההליכים נגד רים איברהים עבדל האדי ומחמוד דרבס, הושהו, על פי החלטת שופט בקנסינגטון, שבמערב לונדון. לדברי השופט, הראיות שהובאו בפניו אינן מצדיקות את המשך המשפט.

השניים נעצרו בסוף מאי במסגרת פלסטינית נוספת, סמאר עלמי, על ידי אנשי המחלקה למלחמה בטרור של הסקוטלנד־יארד, לאחר שהתגלה חומר נפץ ונשק בדירה בלונדון, בה שהו.

המשטרה: ועדת הסיוע האיסלאמית העבירה מיליוני דולרים לחמאס

בלדרים העבירו את הכסף במזומן לשטחים, דרך מחסומי צה"ל; ועדת הסיוע: הכסף שימש למטרות הומאניות

מאת **נתי קיי זלברמן**

המשטרה עדיין לא עצרה חשודים בפרשת העברת הכספים ממשרדי ועדת הסיוע האיסלאמית בנצרת לארגון החמאס. חקירת המשטרה את ועדת הסיוע נחשפה ביום חמישי, בעקבות פשיטה שנערכה על משרדי הוועדה.

חוקרי מרחב העמקים, בסיוע חוקרי שרותי הבטחון, מוסיפים לבדוק את אלפי המיסמכים שהוחרמו בפשיטה. מבדיקת החומר עולה כי מיליוני הדולרים שהעבירה, על פי החשד, ועדת הסיוע מהארץ לשטחים, הגיעו לישראל מארגונים איסלאמיים קיצוניים באנגליה, צרפת, גרמניה, תורכיה, דרום־אפריקה וארה"ב.

הכסף הופץ לסניפי ועדת הסיוע בקלקיליה, טול כרם ועזה, ושם מימן על פי החשד פעילויות שונות של ארגון החמאס. מחקירת המשטרה עולה כי הכסף הועבר לשטחים במזומן, בעזרת בלדרים אשר הצליחו לעבור במחסומי צה"ל מבלי להיחשף. לפי שעה, עם זאת, אין ראיות כי הכסף שימש גם לפעולות טרור של החמאס.

אנשי ועדת הסיוע האיסלאמית בנצרת הכחישו שלשום כי הכסף נועד למימון פעולות טרור של החמאס, והסבירו כי הכספים נועדו למטרות הומאניות בלבד. לדבריהם, הועבר הכסף למשפחות נזקקות וליתומים בשטחים, בלא שניבדקה השתייכותם לארגונים כאלה או אחרים.

במשטרה מעריכים כי השבוע תושלם בדיקת המסמכים, ואז יוחלט האם לבצע מעצרים בקרב פעילי הסניף בנצרת.

עיתון ארגנטיני:

שירותי הביטחון ניסו לשחד עצור כדי שיפליל את חזבאללה בפיגוע בבואנוס איירס

קרלוס טללדין, החשוד היהודי בפיצוץ בניין הקהילה היהודית, טוען כי המשטרה מנסה לטשטש את הקשר שלה לפיגוע

מאת אפרים דוידי

העיתון הארגנטינאי "פאחינה 12" טען בסוף השבוע, כי שירותי הבטחון המקומיים הציעו שוחד של מיליון דולר לחשוד במעורבות בפיגוע בבניין הקהילה היהודית, כדי שיפליל את החזבאללה. קרלוס טללדין, העצור היחידי בפרשת הפיגוע במרכז בואנוס איירס בשנה שעברה, טוען כי משטרת בואנוס איירס היתה מעורבת בפיגוע, והיא מעוניינת להפנות את האשמה לכיוון הארגונים האיסלאמיים כדי לטשטש אפשרות קיומו של 'קשר פנימי' בפיגוע הרצחני.

העיתון מסר כי טללדין אמר לשופטי בית המשפט הפדרלי שאיש שירותי הבטחון לשעבר, הקטור ורגז, הציע לו מיליון דולר ושחרור מיידי אם יפליל את תנועת החזבאללה או את אחד משבעה הלבנונים שנעצרו בפארגואי, ושהוסגרו לארגנטינה בשבוע שעבר כחשודים בביצוע הפיגוע. לדבריו, ורגז היה מעורב ישירות בעינויי עצירים בתקופת שלטון הגנרלים בארגנטינה, והוא פועל ביום כשליח הסידה" – שירותי המודיעין של המדינה.

יש לציין כי ורגז אכן ערך ביקורים תכופים בתאו של טללדין, על פי בקשת מפקד ה"סידה", הוגו אנזורגוי, וכי בית המשפט אישר ביקורים אלה.

כתבי "פאחינה 12" מסרו כי מטרות השוחד המוצע היו שלוש: "להראות שיש התקדמות כלשהי בחקירת הפיגוע, למצוא קשר אל הארגונים האיסלמיים, ובעיקר – להוציא מכלל אפשרות 'קשר מקומי' בפיגוע הרצחני, כגון עבריינים, קצינים בכירים במשטרה או סוכנים לשעבר בשירותי הבטחון".

בעקבות טענותיו של טללדין, תובעים ראשי הקהילה היהודית בארגנטינה "בדיקה מקיפה ויסודית" של הקשר בין העצור לבין ורגז, שהיה אחד המענים העיקריים במחנה הריכוז "לה פרלה", בתקופת שלטון הגנרלים. לדברי כתבי העיתון, טללדין לא קיבל את ההצעה הנריבה כי חשש שמדובר ב"תרגיל" שסופו הפללה עצמית.

טללדין חשוד כי מסר למבצעי הפיגוע את הרכב המסחרי ששימש כמכונית תופת בפיגוע. הוא טוען כי הוא חף מפשע, אולם מסרב לגלות למי מכר טנדר "רנו" ששימש כנראה כמכונית התופת. כתבי העיתון הדגישו ש"טללדין הוא העצור היחידי. הוא ממשיך לשבת בכלא אך מסרב למסור את סוד הזיה למי מכר את המכונית".

בראיון לעיתון אמר טללדין כי הוא "בסך הכל קורבן של קשר. זהו קשר המתחיל במשטרת מחוז בואנוס איירס המעורבת באירוע מהקודקוד ועד לתחתית".

ורגז אמר בתגובה לידיעה כי טענתו של טללדין היא "שערורייתית", וכי היא תוצאה של "פעולת נקמה של אנשי שמאל". בעקבות הפרסומים עומדים עתה ורגז וטללדין במרכז תרושת שמועות אודות "קשר מקומי" לפיצוצים, כולל טענות על אנטישמיות וניאו־נאציזם בקרב אנשי הבטחון במדינה.

בתוך כך שחרר בית משפט מקומי שישה לבנונים וברזילאי אחד, שהוסגרו מפאראגואי בחשד שהחזיקו מצבור נשק חשאי, ובחשד שהיה להם קשר לפיגוע. "כולם שוחררו בשל חוסר הוכחות", אמר עו"ד הורהה גאלי, פרקליטם של ארבעה מחברי הקבוצה, שצוטט ע"י סוכנות הידיעות הרשמית "טלאם".

השבעה נעצרו בפאראגואי השכנה בפברואר והובאו לארגנטינה ביום ראשון שעבר. הם נחקרו על קשריהם למצבור נשק שנמצא על אי בבעלותו של קצין בכיר בצבא לשעבר, אלחנדרו סוקסדורף בדלתא של טיגרה, סמוך לבואנוס איירס. סוקסדורף ידוע כפעיל ניאו־נאצי. עורכי הדין של הקבוצה אמרו, כי הקשר היחיד בין מרשיהם לבין ארגנטינה היה פתק שנמצא במצבור הנשק ובו נאמר: "עבור מרחיר", שהוא שמו הפרטי של אחד מהם. לדברי הפרקליטים, ההסגרה היתה פעולה שנועדה להסיח את הדעת מכשלונם של החוקרים הארגנטינים למצוא את האשמים האמיתיים בפיגוע.

המודיעין בפאראגואי סבור, עם זאת, כי לאנשים מאנשי הקבוצה היה קשר גם לפיצוץ שגרירות ישראל בבואנוס איירס ב־92'.

השבוע פרסם ארגון ה"חזבאללה" הודעה ממנה עולה כי אין לארגון כל קשר עם העצורים ששוחררו בארגנטינה. עוד טוען הארגון שהוא מגנה פיגועים נגד מטרות אזרחיות, כגון פיצוץ בניין השגרירות.

שר הכלכלה והתכנון יוסי ביילין בפגישה עם עמיתו, מחזיק תיק התכנון ברשות הפלסטינית נביל שעת' (צילום: בר הפקה)

תושבים מהאוטונומיה ישתתפו בהשתלמויות באוניברסיטה העברית

כך סיכמו ביילין ושעת' בפגישה בתל־אביב; הכריזו: המו"מ על הסדר הקבע צריך להתחיל מיד לאחר סיום הדיונים על הסדר הביניים

מאת מומי בסוק

מיד עם סיום הדיונים על הסדר הביניים בגזה, ישראל והרשות הפלסטינית צריכים להתחיל במו"מ על הסדר הקבע. כך הסכימו ביום שישי יוסי ביילין שר הכלכלה והתכנון, וד"ר נביל שעת', השר לתיכנון ושיתוף פעולה בינלאומי ברשות הפלסטינית. הפגישה בין השניים נערכה בתל אביב.

שני השרים לתיכנון כלכלי, שכבר נפגשו בעבר, סיכמו שמשרדיהם יהיו מתואמים בעתיד, כדי שלא ייווצרו אי הבנות. לצורך כך יתקיים בקרוב בירושלים יום עיון משותף לבכירי שני המשרדים.

כן סוכם, כי פלסטינים ישתתפו בקרוב, בסיוע משרד הכלכלה הישראלי, בקורסים לסטטיסטיקה, איכות סביבה, תיכנות, מחשבים ומינהל באוניברסיטה העברית. בכירים במשרדו של שעת' יבואו גם לירושלים, לרשות לתיכנון כלכלי, כדי לעקוב מקרוב אחרי שיטות העבודה ברשות.

השבוע תתקיים פגישה של צוות המנכ"לים הישראלי, המתכנן לוועידת עמאן, עם הצוות המקביל של הפלסטינים. הוועידה הכלכלית בעמאן אמורה להתקיים בתחילת החורף הקרוב, בהמשך לוועידת קזבלנקה. סוכם, כי ישראל והרשות הפלסטינית יכינו רשימה של פרוייקטים כלכליים משותפים, לקראת הוועידה הכלכלית האירופית־ים־תיכונית בברצלונה.

ישראל והפלסטינים יבקשו סיוע כספי של האיחוד האירופי לפרוייקטים אלו. פרוייקט הדגל המשותף יהיה חיבור רשתות החשמל. שעת' סיפר, כי הפלסטינים מתכוונים להמשיך את כביש החוף הישראלי לאורך כל הרצועה, במטרה להפוך את האיזור הקרוב לחוף הים לאיזור התיירות הפלסטיני. במקום ייבנו בתי מלון ברמה בינלאומית.

הצעת חוק: שופט צבאי יוכל לעצור חייל רק עד 8 ימים

מאת נתן רועי

שופט צבאי לא יוכל לעצור חייל ליותר מאשר שמונה ימים.

ועדת השרים לענייני חקיקה, בראשותו של שר המשפטים דוד ליבאי, אישרה הצעת חוק לקיצור תקופת המעצר לפני משפט, שמטילים קציני שיפוט צבאיים.

עד היום יכלו שופטים אלה להטיל 25 ימי מעצר לפני משפט. על פי ההצעה החדשה, יוכלו השופטים להטיל לא יותר מאשר שמונה ימים, למעט עבירות עריקה ונפקדות, עליהן ניתן להטיל יותר מאשר שמונה ימי מעצר.

הצעת החוק היא ביזה חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, שהתקבל ב־92'.

ההצבעה על החוק תיערך במושב הבא של הכנסת, והוא ייכנס לתוקפו ב־1996.

אריה מליניאק יחליף את אורלי יניב ב"דקה ה־91"

מאת אביבה זלצמן

אריה מליניאק ינחה את "הדקה ה־91", תוכנית הספורט של ערוץ 2, לצדו של יורם ארבל. מליניאק יחליף את אורלי יניב, שהנחתה עד עתה את התכנית לצדו של ארבל. מליניאק שימש עד לאחרונה כפרשן הכדורסל במחלקת הספורט של הערוץ הראשון.

"הדקה ה־91" תשודר בעונה הקרובה במסגרת "טלעד", בימי שבת. התוכנית תעלה לשידור כבר ב־26 באוגוסט, כשתתחיל ליגת הכדורגל.

מנכ"ל "טלעד", עוזי פלד, אמר כי הבחירה במליניאק נובעת מהרצון לשדר מהדורות ספורט לא מכופתרת – לכל המשפחה, כולל נשים.

עורך "הדקה ה־91" יהיה איציק גליקסברג, ובראשונה תופק מהדורת ספורט על ידי אשה – תמי גרין.

רק שתי ניידות משטרה יאבטחו 15 בתי־ספר באופקים

מאת רמי שני

על־פי תכניות המשטרה, אבטחת 15 בתי־הספר באופקים שבנגב המערבי תהיה מוטלת על שתי ניידות בלבד.

ניידת אחת תסייר גם היום דרך קבע ביישוב, השניה, בה יהיו שלושה שוטרים, היא תוספת במסגרת ההיערכות הבטחונית לקראת פתיחת שנת הלימודים.

מבדיקה שנערכה בבתי הספר באופקים לקראת פתיחת שנת הלימודים עולה, כי בחלקם חסרה גדר, באף בית ספר אין לחצן מצוקה ואין מערכת קישור פנימית (אינטרקום) בין השער לבקר מרכזי. עם זאת, פועלת בכולם מערכת כריזה מרכזית.

בשנה שעברה היה לכל בית ספר מאבטח חמוש, שייעדר השנה בעקבות שינוי נוהלי אבטחת בתי הספר. לדברי רפ"ק דוד ביתן, מפקד משטרת אופקים, ההיערכות כוללת את בתי הספר באופקים ובמועצה האזורית 'מרחבים'.

במשטרת הנגב נמסר, כי בימים אלו עובדים על ההיערכות המחודשת לקראת פתיחת שנת הלימודים, וטרם נקבעו הסדרים לגבי כל איזור. אולם במשטרת אופקים אמרו, כי תיכנון ההיערכות באיזור כבר נעשה.

ראש מועצת אופקים, מיכה הרמן, אמר כי התריע על המצב שעלול לשרור במוסדות החינוך בעקבות ההחלטה על הפסקת שירותי השמירה. לדבריו, ניידת סיור אינה מהווה חלופה הולמת לשמירה קבועה. מועצת אופקים פירסמה בסוף השבוע מודעה במקומונים, בהן קראה לתושבים לסייע בשמירה בבתי הספר.

יותר מ־100 דו"חות נגד נהגי טרקטורונים הוגשו בסוף השבוע

מאת דורון שרם

יותר מ־100 דו"חות נגד נהגי טרקטורונים וג'יפים הוגשו בסוף השבוע במבצע משותף של המשטרה, המשרד לאיכות סביבה ורשות שמורות הטבע.

השר לאיכות הסביבה, יוסי שריד, שהשתתף אתמול במבצע שנערך בחוף פלמחים, אמר, כי "הטרקטורונים הם משחיתים גדולים שעוכרים את שלוות הנופשים והמטיילים ופוגעים בטבע ובנוף". לדבריו, יש צורך לפעול בשני מישורים כדי למנוע את נזקי הטרקטורונים: לגנות ולהחזירם לכלי לשימוש חקלאי ובמקביל להתיר נסיעתם רק בנתיבים מאושרים באופן שלא יהוו סכנה לבני אדם ולא יהרסו את הטבע.

פקחי רשות שמורות הטבע ושוטרי משטרת זכרון־יעקב, שפעלו במשמרת הבונים ובשמורות פולג, הגישו 25 תלונות נגד נהגי טרקטורונים, שנסעו בשמורות בניגוד לחוק תוך התעלמות משלטי אזהרה וממחסומים ופגעו בערכי הטבע בשמורות.

משטרת ישראל בסיוע פקחי סיירת המשרד לאיכות הסביבה רשמו 15 דו"חות על נהיגה ללא רשיון, 82 הזמנות לבית משפט ו־15 ברירות קנס לנהגים שעברו על חוקי התעבורה. שני נהגים נעצרו.

לאיתור נהגי הטרקטורונים הנוסעים בשמורות הטבע ובחופים נעזרו הפקחים והסיירת במטוס קל שהעביר הנחיות מהאוויר.

במשרד לאיכות הסביבה מציינים, כי בעקבות מבצע דומה שנערך לפני שבועיים ושבמהלכו הוגשו עשרות דוחות, פחת מספר הטרקטורונים, הג'יפים ואופנועי השטח המגיעים לשמורות הטבע ולחופי הים.

אין כסף להמשך הפעלת מיצג הגולן

מאת נוגה קונן

קשיים תקציביים בהמשך הפעלת מיצג הגולן, עקב צו בג"ץ שאסר תמיכת המועצות האיזוריות בקמפיין נגד הנסיגה.

יו"ר ועד יישובי הגולן, אלי מלכה, ביקש ממזכירויות יישובי הגולן לגייס תרומות, כדי שאפשר יהיה להמשיך את המיצג. ועד יישובי הגולן מעוניין לקבל מכל משפחה ברמת גולן תרומה של 200 ש"ח.

עם זאת, דובר הוועד, אורי הייטנר, אמר כי אינו מודאג מהקשיים הכלכליים של הקמפיין נגד הנסיגה. "יש לנו מקורות אחרים. מבקרים רבים במיצג הגולן משאירים תרומות", אמר.

שליחי הוועד מנסים לגייס תרומות גם בחו"ל, בעיקר בארה"ב, להמשך הפעלת מיצג הגולן.

במיצג ביקרו עד היום יותר מ־140 אלף איש.

שרת העבודה והרווחה אורה נמיר, שהיתה בסוף השבוע אורחתו של יו"ר המועצה האזורית משמר הנגב שי חרמש, ביקרה את תושבי היישוב נצרים בדרום הרצועה (צילום: ישראל הדרי)

בן־אליעזר: אין לפנות שטחים בטרם יובטחו כל היבטי סידורי הבטחון

מאת אמיר רוזנבליט

שר הבינוי והשיכון, בנימין בן אליעזר, טוען כי הפיגועים האחרונים מחזקים את הטענה כי אין למהר ולפנות שטחים, לפני שיובטחו כל היבטי סידורי הבטחון.

"אני מחוייב לתהליך השלום ופועל להצלחתו", אמר שלשום בן־אליעזר, בשיחה עם עיתונאים בבאר שבע, "אך בל נשכח שמאחורי ההיערכות מחדש של צה"ל, יש גם 150.000 יהודים החיים מעבר לקו הירוק. תוך כדי ויתור על הערים שיימסרו לפלסטינים, צריך לוודא שיש סידורי בטחון נאותים באותם אזורים".

בן־אליעזר התייחס בדבריו גם למאבקם של המתנחלים נגד ההסכם עם הפלסטינים. "אני מכיר את המתנחלים, ואת חלקם אני אף מוקיר ומעריך, אבל זה לא אומר שאקדם בברכה כל מה שהם עושים, וכוודאי בשוה מנוגד לחוק. מה שהם עושים, לא רק שלא יקדם דבר, אלא אף יחריף את הויכוח ויביא להתנגשות חזיתית". עם זאת, חשוב, לדבריו, לבוא בדברים עם המתנחלים, ולידע אותם על סידורי הבטחון שנועדו להגן עליהם.

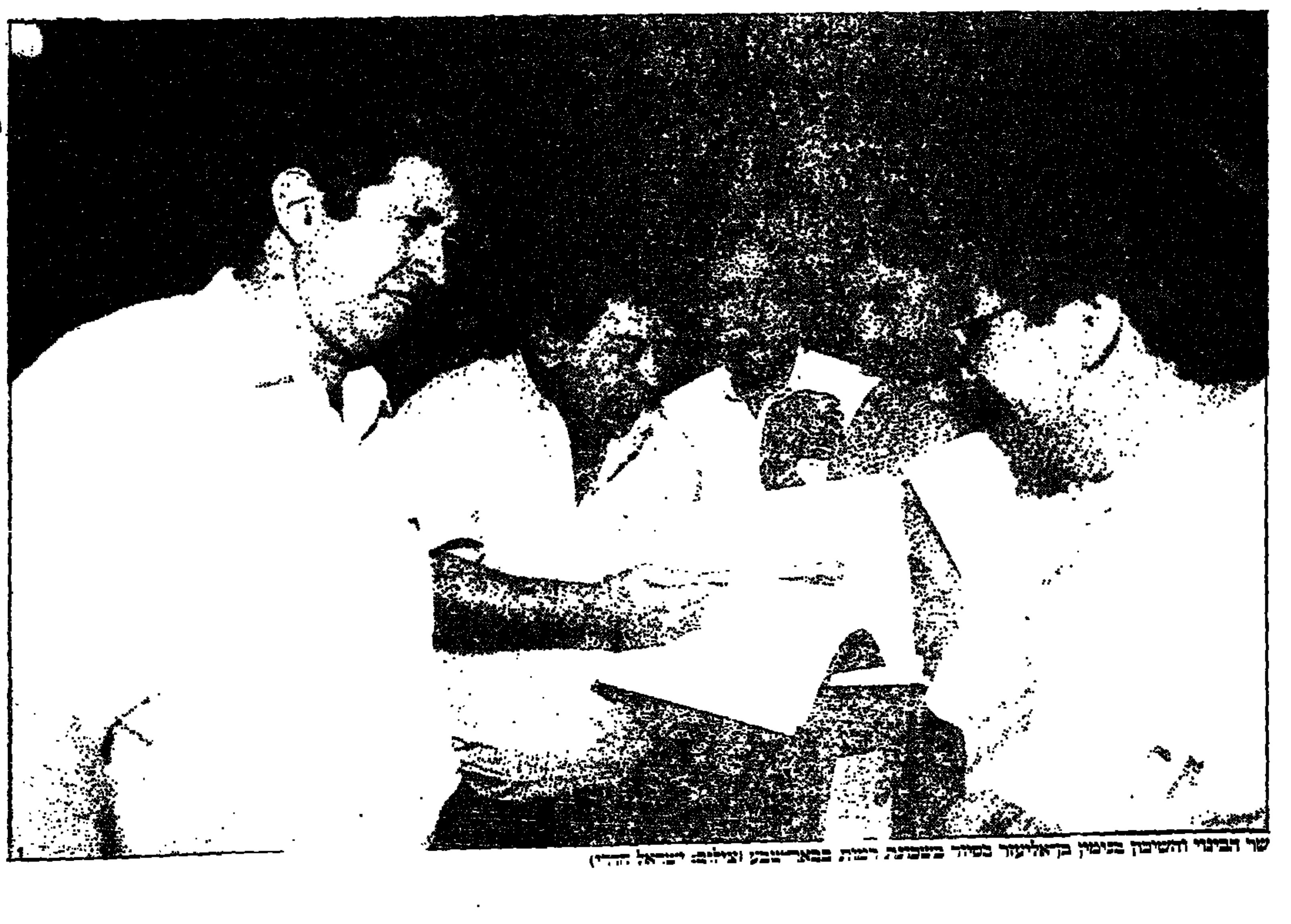

שר הבינוי והשיכון בנימין בן־אליעזר בסיור בשכונת רמות בבאר־שבע (צילום: ישראל הדרי)

הוארך מעצרו של הזמר הפיני החשוד במרמה

עו"ד פלדמן: חוקי ההסגרה בין ישראל לפינלנד אינם הדדיים ויש לשחררו ממעצרו; עו"ד כהאן: ישראל עלולה להיות ארץ מקלט לעבריינים

(עי). – בדיון בערעורו של אליון ליבקינר, זמר הפופ ואיש העסקים הפיני המבוקש על עבירות מרמה בפינלנד אך מעוניין להשפט בארץ, האריך בית המשפט העליון ביום ו' את מעצרו בעשרה ימים. ליבקינר ערער על החלטת בית משפט השלום לעצור אותו ל־15 יום.

שופט בית המשפט העליון, גבריאל בך, הודיע כי יחליט על המשך הצעדים המשפטיים בראשית השבוע.

לדברי עו"ד עידית כהאן, מהמחלקה הבין־לאומית בפרקליטות המדינה, ליבקינר חשוד בגניבת אגרות חוב פיניות בשווי של כ־10 מיליון מרק פיני (כ־7 מיליון ש"ח), ובמרמה בסכום נוסף.

עו"ד אביגדור פלדמן, המייצג את ליבקינר, טען נגד הסגרתו לפינלנד כי חוקי ההסגרה בין שתי המדינות אינם הדדיים. חוק ההסגרה הישראלי מאפשר הסגרת אזרחים ישראלים בשל עבירות שביצעו לפני שהתאזרחו במדינות אחרות, בעוד שחוק ההסגרה הפיני קובע כי לא יוסגר אזרח פיני. היעדר ההדדיות יוצר, לדעת פלדמן, ספק סביר לגבי האפשרות שליבקינר יוסגר, ולכן יש לשחררו ממעצר.

פלדמן ציין כי אין יסוד להניח שליבקינר ינסה לעזוב את הארץ על מנת להתחמק מההסגרה. הוא ציין כי האיש נכנס לארץ לפני כחצי שנה בשמו האמיתי, עם אשתו וילדיו, לא הסתתר ולא ניסה להתחמק משלטונות החוק – לא בארץ ולא בפינלנד. לכן אין עילה לשלול את חירותו. לדברי פלדמן, אחותו של ליבקינר מתגוררת בארץ כבר יותר מ־30 שנה, והיא מוכנה לערוב לאחיה אם בית המשפט יחליט לשחרר את ליבקינר בערבות.

עו"ד כהאן טענה בדיון כי לדעתה קיימת הדדיות בין ישראל לפינלנד בעניין ההסגרה, מאחר שהתוצאה הסופית של עשיית עבריינים מתקיימת בשתי המדינות. ההבדל בין חוקי ההסגרה נובע לדעתה מהשוני שבחוקי ההתאזרחות – בישראל קל ליהודים להשיג אזרחות ואילו בפינלנד חוקי ההתאזרחות נוקשים.

כהאן הביעה הערכתה כי העלות הגבוהה של ניהול משפט על עבירות שבוצעו בחו"ל, היכולה להגיע למיליוני דולרים, עלולה למנוע את רשויות המשפט מלפתוח בהליכים במקרים כאלה. וכך, ישראל עלולה להיות ארץ מקלט לעבריינים.

הצבא הקרואטי פתח במתקפה נגד הכוחות הסרביים במערב בוסניה

האו"ם חושש ממלחמה כוללת בקרואטיה, שעלולה להביא למעורבות סרביה; הסרבים בזזו ושרפו את העיר ז'פה והוציאו להורג את המפקד המוסלמי של המובלעת; המתווך האירופי בילדט: ייתכן שלא יהיה מנוס מפינוי כוח האו"ם

פרייבור (רויטר). – הסרבים בזזו והציתו את העיר ז'פה במזרח בוסניה, וטענו כי הוציאו להורג את המפקד המוסלמי של האיזור המוגן, כך אמר אתמול דובר מטעם כוח האו"ם.

מפקד הצבא הסרבי בבוסניה, הגנרל ראטקו מלאדיץ', אמר לקצין או"ם, כי הקולונל אבדו פאליץ' נהרג, לאחר ששיחות על כניעת 3,000 מוסלמים, שהסתתרו ביערות ליד ז'פה, הסתיימו ללא תוצאות. קצין סרבי בכיר אחר, הגנרל זדרבקו טולימיר, סירב לאשר את הידיעה, אך פאליץ' לא נראה מאז יום חמישי.

דובר האו"ם, אלכסנדר איוונקו אמר, כי חיילים בפיקודו של טולימיר תפסו 36 גברים מוסלמים שנסעו בשיירה שפינתה אזרחים מז'פה בליווי האו"ם. חיילי האו"ם יכלו רק למחות בפני הסרבים.

הכוחות הסרבים כבשו את ז'פה ביום שלישי, שבועיים לאחר שכבשו את המובלעת המוסלמית הסמוכה שסביב סרברניצה וגירשו את 40 אלף תושביה במבצע נוסף של "טיהור אתני". אולם הצלחתם במחיית הנוכחות המוסלמית בת מאות השנים במזרח בוסניה, אינה יכולה להסתיר את המצב הקשה אליו נקלעו כוחותיהם במערב הרפובליקה, שם פתחו הקרואטים במתקפת בזק.

בסיוע טנקים וארטילריה כבשו שלושה חיילי קרואטיה ובעלי בריתם הבוסנים את הערים הסרביות גראהובו וגלאמוץ', וניתקו כביש מפתח המקשר את הטריטוריות שתחת שלטון הסרבים בבוסניה עם קנין שבקראינה – מעוז הסרבים בקרואטיה. "הצלחתכם היא צעד ענק לקראת השגת המטרה המשותפת של הבסת התוקפן הסרבי", אמר המפקד המוסלמי של צבא בוסניה, הגנרל ראסים דליץ', במסר ששיגר לבעלי בריתו הקרואטים.

מקורות צבאיים סרביים מסרו, כי הקרואטים מתכוונים עתה להמשיך מזרחה לעבר הערים ייצ'ה ודוני־ויקוף במרכז בוסניה, השוכנות על הדרך המוליכה לעיר הסרבית החשובה באניה לוקה. לדברי הסרבים בקרואטיה, הכוחות הקרואטים גם מפגיזים את הכפרים במבואות קנין.

האו"ם היה אתמול "מודאג מאוד" בשל ההתארגנות המסיבית של כוחות קרואטיה ממערב לאיזור קראינה. עשר חטיבות קרואטיות – שכל אחת מהן מונה כ־3,000 חיילים – נפרסו ממערב לקראינה. האו"ם חושש ממלחמה כללית בקרואטיה, העלולה אף להביא למעורבות הרשה מצד סרביה.

קנין – המעוז הסרבי בקראינה – הוא הסמל להתנגדות הסרבית ברפובליקה היוגוסלאווית לשעבר. בעיר זו נפתחה המלחמה בין הסרבים הקרואטים לשלטונות קרואטיה. הסרבים בקראינה שולטים בכשמישית משטח קרואטיה. אנשי ארגוני סיוע של האו"ם דיווחו, כי כ־13 אלף אזרחים סרבים נמלטו לטריטוריה הסרבית בבוסניה וכי רבים אחרים נוטשים את הערים והכפרים.

הצבא הסרבי הבוסני מסר על 20 אלף אזרחים שנסו מבתיהם. "התוקפנים בזזו ושרפו את כל הישובים הסרבים באיזור", נאמר בהודעה שפרסם.

המתווך מטעם האיחוד האירופי, קארל בילדט, אמר כי אין הוא רואה סיכוי להפסקת הקרבות בבוסניה בעתיד הקרוב וכי אין להוציא מכלל אפשרות את הסגת כוחות האו"ם מהרפובליקה. "איני סבור שהצדדים הלוחמים מוכנים עדיין להפסקת אש, הם החליטו להילחם. עתה נוצר מצב חמור, כאשר הצבא הקרואטי פועל גם בשטח בוסניה", אמר.

בהגדירו פינוי אפשרי של חיילי האו"ם כ"תסריט סיוטי", אמר בילדט, כי ייתכן שלא יהיה מנוס מצעד זה, במהלכו ישוגרו לבוסניה 60 אלף חיילים כדי לאפשר את נסיגת 30 אלף החיילים הנמצאים בה.

כמיליון ש"ח נאספו במבצע התרומה למען פליטי בוסניה במגזר הערבי

מאת מוחמד חליליה

כמיליון ש"ח נאספו במגזר הערבי בשלושת הימים האחרונים במבצע התרומה למען פליטי בוסניה.

המבצע אורגן על־ידי ועדת הסיוע של ועדת המעקב הערבית העליונה, שקראה לציבור הערבי להתגייס למסע התרמה כספי כדי לסייע לפליטי המלחמה בבוסניה. ועדת המשנה באום אל פחם גייסה למבצע את תחנת הטלוויזיה בכבלים "איסכנדר" ופתחה מסע התרמה שהקיף כ־25 ישובים ערביים מהמשולש, נצרת והגליל.

בראש המבצע עמד ראש עיריית אום אל פחם, השייח' ראיד סלאח, המכהן גם כיו"ר ועדת המשנה לסיוע לבוסניה באיזור המשולש הצפוני. השייח' סלאח נשא בתחילת המבצע נאום נרגש והלהיב את הצופים, שתרמו סכומים נכבדים. גם נשים וילדים תרמו תכשיטים וחסכונות. בין התורמים גם דרוזים, בדואים ונוצרים.

המבצע נמשך שלושה לילות, שש שעות בכל לילה. השייח' סלאח הודיע אתמול עם תום מסע ההתרמה, שבעלי תחנות הטלוויזיה בכבלים בישובים הערביים מוכנים להירתם למשימת גיוס הסיוע לבוסניה.

הריסות בית בפרייבור (צילום: א.פ.)

8 הרוגים בהפגנה של האופוזיציה מול בניין הפרלמנט בבירת זאיר

המפגינים מחו נגד העיכובים בתהליך המעבר לדמוקרטיה

קינשסה (רויטר). – כוחות הביטחון של זאיר פתחו באש לעבר מפגינים, אנשי תנועתו של ראש הממשלה שלאחר העצמאות פטריק לוממבה; לפחות שמונה בני אדם נהרגו.

הממשלה טענה כי המפגינים תקפו את שומרי בניין הפרלמנט בבירה קינשסה והרגו את אחד מאנשי משמר הפרלמנט. שר הפנים, גוסטאב מלומבה מבנגולה, אמר כי פעילי המפלגה היו מסוממים וכי לאחר שתקפו את שומרי הפרלמנט הם קראו למנהיג מפלגת האופוזיציה "המפלגה המאוחדת של לוממבה", אנטואן גיזונגה. "הם צעדו לעבר ביתו של גיזונגה במטרה להכריז עליו כמנהיג בבניין הפרלמנט", נאמר בהודעת שר הפנים.

"מניין הקורבנות עומד על שניים בקרב המפגינים וכמה פצועים משני הצדדים", נאמר עוד בהודעת הממשלה. אך מקורות בבית החולים הראשי של קינשאסה אמרו, כי שמונה גופות, כולן של אזרחים הגיעו לאחר התקרית.

המפגינים, הודו שהתכוונו לצעוד לעבר בניין הפרלמנט, אך הכחישו את ההאשמות בדבר פרובוקציה. "הופתענו לראות את אנשי כוחות הביטחון ליד הבניין. הם ירו לעבר הקהל. כמה בני אדם נהרגו, והם ירו גם באחד משלהם. היו גם הרבה פצועים", אמר דובר המפלגה, גוסמבו עמנואל.

עדי ראייה מסרו כי מספר המפגינים עמד על כמה אלפים. "כמה מהם ידו אבנים, אבל נדהמנו כאשר כוחות הביטחון פתחו באש לעבר הקהל", אמר אחד מהם. אחרים מסרו כי גיזונגה נעצר. שר הפנים אמר, כי מארגני ההפגנה ייחקרו.

מניעי ההפגנה אינם ברורים לחלוטין. אך נראה שמדובר במחאה נגד ראש הממשלה, קנגו וה דונדו. בעיתונים ראשונים נמסר כי המפגינים זעמו על המכשולים בתהליך הדמוקרטיזציה בזאיר. כוחות הביטחון, שסגרו את האיזור שמסביב לבניין הפרלמנט, נהגו באלימות בעיתונאים ועצרו לזמן קצר כמה מהם.

ביוני הצביע הפרלמנט של זאיר בעד הארכת תקופת המעבר לדמוקרטיה בשנתיים נוספות, לאחר שקבע כי בחירות רב־מפלגתיות לא יוכלו להיערך ב־9 ביולי כמתוכנן. קנגו זכה לתמיכת מדינות המערב בניסיונו לפעול נגד השחיתות בזאיר. הוא ערך בימים האחרונים שינויים בממשלתו, לאחר שזכה לתמיכת הנשיא.

מובוטו ססה סקו, הודף את הנסיונות להדיחו מצד האופוזיציה הרדיקלית וחלק מתומכי הנשיא.

הרשויות הדניות אישרו הפעלת תחנת רדיו ניאו־נאצית

קופנהגן (עייד). – הניאו־נאצים הדניים הודיעו שלשום, כי בכוונתם להפעיל תחנת רדיו, שתשדר מוסיקה נאצית ותעמולה במשך שש שעות בשבוע, החל מחודש אוקטובר.

"בכוונתנו לשדר תחת השם "רדיו אואזיס" מוסיקת רוק נאצית, וכן דיונים פעמיים בשבוע, החל מחודש אוקטובר", אמר יו"ר התנועה הנאציונל־סוציאליסטית הדנית, יוני הנסן.

הנסן אמר כי לתנועה לא היתה כל בעיה לקבל את האישור להקמת תחנת הרדיו מהרשויות הדניות, והוא מקווה כי מועצת השידור המקומית תנפיק את רשיונות השידור הנחוצים לאחר חופשת הקיץ.

נעצר מנהיג האופוזיציה בארמניה

ירוואן (עייד). – משטרת ארמניה עצרה את מנהיג מפלגת האופוזיציה העיקרית, שקיומה נאסר על־ידי הנשיא לבון טר־פטרוסיאן, ושמונה אנשים נוספים והאשימה אותם בתכנון פעולות טרור, כך מסר אתמול יו"ר הפרלמנט הארמני.

באבקן אראקטסיאן אמר לפרלמנט, כי ואהאן הובאנסיאן, מנהיגי מפלגת "דאשנאק", ושמונה אנשים נוספים נעצרו לאחר קרב יריות עם המשטרה, בו נפצעו מספר שוטרים.

אראקטסיאן ציין, כי הקבוצה, בה כלול אחד מקציני שירות הביטחון הנשיאותי, תכננה לפתוח בסדרת פעולות טירור נגד פקידי ממשלה בכירים ופוליטיקאים התומכים בממשלה. הוא לא מסר פרטים נוספים.

בהודעה שפרסם משרד הביטחון הארמני שלשום נאמר, כי המשטרה עדיין מחפשת חברים נוספים של הקבוצה. בהודעה נמסר כי המשטרה תפסה כמויות גדולות של נשק, תחמושת וחומרי נפץ במבצע שנערך בבירה ירוואן. דיווחים אלה לא קיבלו אישור ממקור עצמאי.

אלפים נמלטים מבירת בורונדי עקב קרבות בין הצבא לבני הוטו

בוג'ומבורה (עייד). – אלפי אזרחים ברחו שלשום מבוג'ומבורה בירת בורונדי, לאחר חידוש הקרבות ברובע בו גרים בעיקר בני הוטו, ודובר מטעם הצבא הודיע על קרבות נגד אנשי הגרילה בצפון מזרח המדינה.

עדי ראייה מסרו כי אלפי אזרחים ברחו מבוג'ומבורה כאשר חיילים בני שבט טוטסי, המהווים את הרוב בצבא, ובני הוטו חמושים, החליפו אש נשק אוטומטי. בריחה זו היא האחרונה בסדרת בריחות מאז אפריל, הדובר צבאי אמר כי בני הוטו חמושים החלו בלחימה, כאשר פתחו באש על מוצב צבאי ברובע קאמנגה.

לדבריו, המתקפה תוזמנה במקביל לביקורו בבוג'ומבורה של שר החוץ הגרמני, קלאוס קינקל, שהגיע שלשום. הארכיבישוף הדרום אפריקאי, דסמונד טוטו, הגיע לבירת בורונדי ביום חמישי. "בכל פעם כשמגיעה משלחת זרה לבוג'ומבורה, פורצים קרבות ברובע קמנגה", אמר הדובר.

הקרבות והבריחה האחרונה מעמת בני הוטו בבוג'ומבורה, התרחשו ב־15 ביולי, במהלך ביקורו בבורונדי של מזכיר האו"ם, בוטרוס ראלי.

סוזן סמית, שרצחה את שני ילדיה, נידונה למאסר עולם

המושבעים דחו פה אחד דרישת התביעה לגזור עונש מוות

יוניון (עייד). – סוזן סמית', האשה שזעזעה את אמריקה בסתיו שעבר כשהטביעה את שני ילדיה, נידונה שלשום למאסר עולם, לאחר שחבר המושבעים דחה פה אחד את דרישת התובע להטיל עליה עונש מוות.

חבר המושבעים, שהיה מורכב מתשעה גברים ושלוש נשים, הודיע על החלטתו לאחר דיון שנמשך שעתיים וחצי. בעלה לשעבר של סמית', דייוויד, אמר כי הוא מאוכזב על שהמושבעים לא החליטו להטיל על אשתו לשעבר עונש מוות.

סמית' הודתה בשבת שעברה ברצח שני בניה, מייקל בן השלוש ואלכס בן 14 החודשים כאשר דחפה את מכוניתה לאגם, גרמה למותם בטביעה, וטענה במשטרה כי הילדים נחטפו.

בראיון שנתן לאחר השמעת גזר הדין אמר בעלה לשעבר, כי הוא ומשפחתו מאוכזבים מכך שלא הוטל על סוזן עונש מוות, אולם הוסיף ואמר כי הוא מכבד את החלטת המושבעים. לשאלה אם לדעתו נעשה צדק ענה דייוויד סמית, כי "אישית ובכל הקשור למשפחתי, לא נעשה צדק במשפט זה".

בהמשך דבריו אמר כי לעולם לא יוכל לשכוח מה עשתה אשתו לשעבר לו ולמשפחתו, וגם למשפחתה וכי לעולם לא ישכח את מייקל ואלכס. אולם, לדבריו, "המחילה היא דבר שיהיה עליו להתמודד עמו בעתיד".

חודשו שיחות השלום בצ'צ'ניה

נציגי רוסיה והבדלנים הצ'צ'ניים מתמקדים בהיבטים צבאיים, לאחר שלא הצליחו להגיע להסכמה בשאלת מעמדו הסופי של החבל

גרוזני (רויטר). – נציגי ממשלת רוסיה והבדלנים הצ'צ'נים חידשו אתמול, את שיחות השלום לסיום שבעת חודשי המלחמה בחבל הדרומי המורד.

סיבוב השיחות האחרון החל באיחור של כמה שעות, והנציגים הצ'צ'נים מסרו כי ליווי רוסי מובטח לא הגיע בזמן על מנת להובילם לגרוזני לאחר התייעצות עם מנהיגיהם. "חיכינו למכוניות במשך יומיים", אמר ראש צוות המו"מ הצ'צ'ני, אוסמאן אימאייב. עקב הדחייה השיחות החלו רק אחר־הצהריים.

פקיד רוסי אמר לכתבים שהמתינו ליד בניין ה"ארגון לביטחון ושיתוף פעולה באירופה" – שבחסותו מתנהל המו"מ – כי השיחות יימשכו כל הלילה. הוא הוסיף, כי הצדדים החליטו שלא לפרסם כל הודעות לעיתונות.

חיילי רוסיה כבשו את רוב שטח צ'צ'ניה, שהכריזה על עצמאותה ב־'91, לאחר שפלשו לאיזור בדצמבר. המורדים עדיין מחזיקים מעמד בכמה אזורים הרריים מרוחקים בדרום.

השיחות התמוטטו ביום שלישי, כאשר נגוזו התקוות להסכמה בנוגע למעמד הסופי של צ'צ'ניה. נראה שהצדדים מתכוונים להתמקד עתה בנושאים צבאיים. הצ'צ'נים דורשים שמוסקווה תכיר בעצמאות החבל, השוכן בצפון קאווקז, בעוד הקרמלין מתעקש שהוא חלק מהפדרציה הרוסית. הסכם הצבאי, עליו דנים הצדדים עתה, נתפס כשלב חיוני בדרך לקיום בחירות חופשיות בצ'צ'ניה, המתוכננות לנובמבר.

ובתוך כך, האשימו שלטונות האיחוד הרוסי סטברופול, הגובל בצ'צ'ניה, את הבדלנים בתכנון התקפות טרור. סוכנות הידיעות "אינטרפאקס" ציטטה את מפקד משטרת סטברופול שאמר כי אמצעי ביטחון מיוחדים ננקטו באיזור. ביוני תפסו כ־200 מורדים צ'צ'נים מאות בני ערובה בעיר בודיונובסק בחבל. הצ'צ'נים שחררו את בני הערובה בשלבים, לאחר שראש ממשלת רוסיה, ויקטור צ'רנומירדין, הבטיח לפתוח במו"מ על סיום סכסוך הדמים בצ'צ'ניה.

למרות הפסקת האש שהוכרזה, קרבות בודדים מתנהלים מדי פעם ברחבי החבל. סוכנויות הידיעות הרוסיות דיווחו אתמול על שני חיילים הרוגים בהתקפות של המורדים. אותן הסוכנויות מסרו שהצ'צ'נים מניחים מוקשים בדרכים.

משרד הבריאות הרוסי מסר, כי בהתפרצות של מגיפת שיתוק ילדים בצ'צ'ניה – עקב התנאים הבריאותיים החמורים – מת ילד אחד ונפגעו 43.

משטרת צרפת משוכנעת שקיצונים אלג'יריים אחראים לפיגוע בפאריס

מאת גדעון קוץ, פאריס

חוקרי הפיגוע בתחנת הרכבת התחתית סאן מישל בפאריס משוכנעים עתה, כי הפצצה הונחה על־ידי קיצונים מוסלמים אלג'יריים. על־פי החשד מדובר באנשי "הקבוצה האיסלאמית המזויינת", שביקשו לנקום על השתלטות יחידה צרפתית מיוחדת על חוטפי מטוס "אייר פראנס" בדצמבר שעבר.

העיתון האלג'ירי "להורייזון" המקורב לחוגי השלטון, טען כבר ב־1 ביולי כי חוליית טרור אלג'ירית ובה חמישה אנשים הגיעה לצרפת מבוסניה. העיתון גם ידע לספר, כי החוליה מתכננת לרצוח את האימאם האלג'ירי, עבדלבאקי סאהראווי, כפי שאכן קרה ב־11 ביולי. עתה אומרים החוקרים כי פרטים אלה תואמים מידע מוקדם שהיה בידיהם.

השאלה הנשאלת היא מדוע לא נעשה דבר כדי לנסות ולמנוע את הפיגועים. החוליה היתה אמורה להתפצל ולהמשיך לגרמניה ולבלגיה. נראה כי מדובר במידע שהעבירו השירותים החשאיים של אלג'יריה.

עוד מייחסים בפאריס חשיבות לפרסום דבר הפיגוע בבטאון הפונדמנטליסטי "אל־אנסאר", המופיע בשטוקהולם (שמונה ברשימתו השבועית גם את הפיגוע ברמת־גן). הפצצה בפאריס הוטמנה במיכל גז, בהתאם לשיטת פעולה שהופצה בקרב אוהדי הקיצונים המוסלמים בצרפת באמצעות סרט הדרכה של "הקבוצה האיסלאמית המזויינת", שהוחרם בפשיטות המשטרה.

אתמול נמשכו בפאריס אזעקות השווא ובניינים מרכזיים, בהם מוזיאון הלובר (בפעם השלישית) ותנות המוסיקה של האופרה בכיכר הבסטיליה פונו ממבקרים. הודעות נוספות של דוברים שהציגו את עצמם כחברי הקבוצה נתקבלו בתחנות רדיו שונות.

גופותיהם של 182 מורדים טמילים, שנהרגו בעת שניסו לתקוף שלושה בסיס של הצבא בצפון מזרח סרי־לנקה (צילום: א.פ.)

חברת החשמל לישראל בע"מ

חי"ג חשמל – שירות טלפוני להודעות על תקלות 24 שעות ביממה

ירושלים	02-580666	נהריה	04-933555
תל־אביב	03-5633777	נתניה	09-602988
חיפה	04-647777	עפולה	06-423333
אילת	07-372191	פתח־תקוה	03-9394488
אשדוד	08-511688	צפת	06-970211
אשקלון	07-770088	ראשון־לציון	03-9632488
באר־שבע	057-462666	רחובות	08-371388
טבריה	06-792275	רמלה	08-221313
חדרה	06-223133	רעננה	09-906188
כרמיאל	04-881731	אריאל	03-9366345-6-7
בית שמש	02-911669		

קבלת מודעות אבל
24 שעות בחי"ג חיום
177-022-1516

אם שותים - לא נוהגים!
בשביל זה יש חברים

בצער רב הננו מודיעים
על פטירתה הפתאומית של
אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

רבקה רייף ז"ל

ההלוויה תצא היום, יום ראשון, ג' באב תשנ"ה, (30.7.95)
בשעה 4 אחה"צ מבית העם במושב גבעת ח"ן
לבית הקברות החדש במושב גבעת ח"ן.

**המשפחה
ובית גבעת ח"ן**

קרן ההתאחדות לעולי אמל"ט
רח' בילו 39 ת"א טל.6851143

הזמנה

לאסיפה כללית שותקיים בהתאחדות אמל"ט
ביום 14.8.95 בשעה 16.00

עם סדר היום כדלקמן:
1. בחירות יו"ר האסיפה.
2. דו"ח מפי יו"ר ההנהלה.
3. בחירות ההנהלה.

ג'יפס מרקוס (יו"ר)
פני שמטנשרייבר (מזכירה)

הודעה בעניין חוק תכנון ובנייה

הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה מקומית לתכנון ולבנייה ת"א יפו בקשה ליתן היתר לשימוש חורג של מחסן למשרד של א' וי' ארדנטס בע"מ וד. שיף סחר בע"מ ברחוב ליבונטין מס' 5 גוש 6215 חלקה 156 תיק בניין 0277-005 בקשה מס' 1124-95 ר' הכוללת את ההקלות הבאות: שימוש חורג מייעוד של מחסן לייעוד של משרד לתקופה של 5 שנים.

בעל קרקע או בניין או המחזיק בהם, אשר עלול להפגע מאישור הבקשה יכול לעיין בבקשה המבוקשת במשרדי הועדה ברח' שד' בן גוריון 68, בשעות קבלת קהל ימים א'־ה' (8.00־11.00), במידה ויש לו התנגדות להוצאת ההיתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון. ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו והמבוא לדיון בפני הועדה הנ"ל.

אדריכל דן דרין, יו"ר ועדת המשנה לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו

עורך: לוי מורב

צור: יש להכליל התיירות הכפרית במסגרת החוק לעידוד השקעות הון

(עתים) שר החקלאות, יעקב צור, יזום החלטת ממשלה להכללת התיירות הכפרית במסגרת החוק לעידוד השקעות הון. על פי הצעתו, יזכו חברי ההתיישבות הכפרית בישראל למענקים ממשלתיים על השקעות בבניית והכשרת "צימרים", בדומה לכללים הנהוגים לגבי מלונות.

השר צור זכה לתמיכתו המלאה של שר התיירות, עוזי ברעם. הצעתו תידון באחת מישיבות הממשלה הקרובות.

בשיחות שקיימו לאחרונה השרים צור וברעם, התברר שבמשרד התיירות קיים תקציב לעידוד התיירות הכפרית, אולם לא ניתן לנצל אותו בגלל התנגדות משרד האוצר, החושש שהתקציבים יופנו לבנייה למגורים ולא לתיירות.

לדברי צור, ניתן להבטיח שהכספים הממשלתיים יופנו אכן לתיירות בכמה דרכים, בהן: מתן הלוואה לחמש שנים שתהפוך למענק רק לאחר שיובטח סופית ייעוד המבנה, וכן יצירת שותפויות עסקיות עם חברות כלכליות של המועצות האזוריות.

בדברי ההסבר לשרים מציין צור, שהמצב העכשווי יוצר אפליה ברורה בין בתי המלון הזוכים למענקים נדיבים, לבין חברי ההתיישבות הכפרית שאינם זוכים לעידוד. "בעלות של חצי מלון באילת ניתן לתת תנופה אדירה לתיירות הכפרית בכל הארץ", אמר צור.

הוא הדגיש כי הצעתו כוללת גם את פיתוח התיירות בכפרים במגזר הערבי.

חברת 778 מקבוצת המי"י מעלה את הרומתה לשוק הפריילים: "יפרי פרי" – מעדן סירות מקודר בתוספת חתיכות פרי טבעי, וללא חומרים משמרים וצבעי מאכל. "יפרי פרי" מופיע בצמד גביעי פלסטיק המכילים 100 גרם כל אחד. לבחירתכם: טעם תפוח עץ, תפוח ובננה או תפוח ואפרסק.

משק עולמי / ביל כספי

נֵד נֵד ב"וול סטריט"

התנודות בשוקי ניירות הערך של ארה"ב נמשכו ביום שישי ולעומת עליות השערים שהיו שם ביום חמישי, הופיעו ביום שישי היצעים אשר הורידו את מדד הדאו ג'ונס לרמה של 4,715.51 נקודות, ירידה יומית של 17.26 נקודות.

היצעים היו גם בשוק אגרות החוב הדולריות. במהלך המסחר של יום שישי ירד מחיר אגרת החוב ארוכת הטווח של ממשלת ארה"ב, מה שמכונה "לונג בונד" (אגרת חוב לשלושים שנה) ל־110.688 נקודות, ירידה של 0.75 נקודות.

הברוקרים האמריקאיים טוענים שהתנודות בשוקי ניירות הערך של ארה"ב טבעיים. המצב הבסיסי טוב למדי ולהערכת גורמים אלו הביקושים למניות ימשכו משום ששערי הריבית הדולריים נמוכים, רמת הפעילות הכלכלית חיובית וגם בזכות הריווחיות של כמה מהחברות המובילות בארה"ב, חברות שמניותיהן נסחרות בוול סטריט.

לגבי שוק אגרות חוב, צופים להמשך הביקושים עקב שערי הריבית הדולריים הנמוכים אשר מגדילים את כדאיות ההשקעה הזאת וגם משום שמשקיעים רבים מחוץ לארה"ב רוכשים את אגרות החוב כי להערכתם מדובר בהשקעה טובה לנוכח שערו הנוכחי של הדולר.

דבר זה אמור לגבי משקיעים אשר כדי לרכוש את אגרות החוב הדולריות מוכרים מארקים גרמניים ויינים יפניים.

היצעים קלים היו גם בשוק המניות הישראליות הנסחרות בניו יורק אם כי המסחר היה מעורב, כי לצד היצעים היו גם ביקושים. עם זאת המאזן היומי היה שלילי, ומדד המניות הישראליות ירד לרמה של 155.36 נקודות, ירידה יומית של 0.04 נקודות.

בין המניות ששערן ירד היו אלביט, שירדה ב־6.5 אחוזים, עידן ב־10 אחוזים ו־לופטיקס ב־3.73 אחוזים.

מנגד היו כמה מניות ששערן עלה. הבולטות היו טרו ויטש שעלתה ב־3.5 אחוזים, מגל ב־8.56 אחוזים ודי.אי.טי ב־10 אחוזים.

הדולר נחלש

שוקי המטבע בעולם הושפעו על פי רוב מהירידה בביקוש לניירות ערך בארה"ב ובמיוחד לאגרות חוב דולריות גם בלונדון וקודם לכן בהונג קונג וטוקיו.

הדולר נחלש כלפי היין, המארק והליש"ט משום שמשקיעים שמימשו את השקעותיהם בניו יורק המירו מייד את המטבע האמריקאי שנותר בידם.

בעקבות ההיצעים הדולריים ירד ערכו של המטבע האמריקאי לשפל יומי של 1.3755 מרק, 1.1427 פר"ש ו־87.85 יינים. הליש"ט עלתה ל־1.6050 דולר.

(עתים־דיזיינר) חברת יורודיסני הודיעה שלשום כי לראשונה מזה שלוש שנים השיגה רווחים בהפעלת פארק השעשועים הגדול ליד פאריס.

החברה מסרה, כי הרווח הנקי לשלושת החודשים שהסתיימו ב־30 ביוני היה 170 מיליון פרנק (35.36 מיליון דולר).

החברה הפסידה 546 מיליון פרנק (113.6 מיליון דולר) ברבע הראשון של השנה, והתעוררו חששות שהיא תיאלץ לסגור את הפארק בשל הפסדיו הכספיים הגדולים.

החברה מסרה, כי השיפורים שנערכו באתרים תיירותיים מובהקים, כגון "הר הולל", סייעו לצמיחה בהכנסות מהפארק, בנוסף להכנסות שהתקבלו כתוצאה מהה ארגון פיננסי שנערך בשנה שעברה.

שביתה במפעל משאיות

סוכנות הידיעות האיראנית "אירנה" פרסמה בסוף השבוע ידיעה מיוחדת במינה: "הסתיימה שביתה במפעל למשאיות".

על פי הידיעה במפעל להרכבת משאיות "מרצדס" שבפרברי טהרן הסתיימה שביתה בת שבוע לאחר שהעובדים קיבלו את תביעותיהם. עוד נאמר בידיעה כי העובדים דרשו תוספות שכר.

זו, ללא ספק, ידיעה נדירה בעיתונות הרשמית המעידה על כך שגל מאבקי עובדים פוקד את המדינה זה חודשים ארוכים. דובר "מפלגת האומה האיראנית", מפלגה חילונית שבאופוזיציה שוחח עם כתב "רויטרס" באירן ומסר לו גירסה מלאה יותר.

לדבריו השביתה פרצה בשבוע שעבר והעובדים השתלטו על המפעל. ביום שני פרצו כוחות הבטחון את שערי המפעל ועצרו כ־300 עובדים. השביתה הסתיימה עם נצחונם של העובדים, אך לא ברור האם כל העצורים שוחררו.

במפעל זה שבבעלות "קבוצה תעשייתית תאווה", פרצה שביתה באפריל 1993 בעקבות פיטוריהם של 1,200 עובדים. גם אז היו התנגשויות עם כוחות הבטחון.

התחדש פיחות השקל – שער הדולר עלה ל־2.992 ש"ח

מאת אמנון אמר

לאחר הפוגה בת יום אחד בלבד, התחדש ביום שישי פיחות השקל, הן ביחס לסל המטבעות והן כלפי הדולר.

שערו היציג של סל המטבעות עלה בכחצי אחוז, ל־3.4894 ש"ח והשלים בכך עלייה מצטברת של 1.6 אחוזים בארבעת ימי המסחר האחרונים.

גם שער הדולר עלה בסוף השבוע בלמעלה מחצי אחוז, ל־2.992 ש"ח. מאז תחילת גל הפיחותים האחרון, ביום שלישי בשבוע שעבר, רשם הדולר עלייה של כ־1.7 אחוזים.

אולם גם לאחר עליות אלה, גבוה עדיין שער השקל במידה משמעותית מהשער המתחייב ממדיניות שער החליפין של האוצר ובנק ישראל. שערו היציג של סל המטבעות נמוך היום בכ־2.8 אחוזים משער האמצע של רצועת הניוד האלכסונית.

במהלך 12 החודשים האחרונים פוחת השקל ביחס לסל המטבעות בכ־3.8 אחוזים בלבד, לעומת פיחות של כשבעה אחוזים המתחייב משיפוע האלכסון.

ביחס לדולר, אף התחזק השקל בשנה האחרונה בכ־1.2 אחוזים. עליות שערים נרשמו בסוף השבוע גם במרבית המטבעות החשובים האחרים.

המארק הגרמני עלה בכמחצית האחוז, ל־2.1599 ש"ח ואילו שער הלירה שטרלינג עלה בכ־0.7 אחוזים, ל־4.7763 ש"ח.

הפרנק הצרפתי עלה בלמעלה מ־0.8 אחוזים ורק בשער היין היפני נרשמה ירידה קלה של פחות מעשירית האחוז.

הקיבוצים החזקים יעמידו לרשות החלשים 300 מיליון ש"ח

ועדת הכספים תדון השבוע בהסדר המשלים לחובות הקיבוצים

מאת דן הלוי

השבוע צפוי בוועדת הכספים של הכנסת דיון לאישור ההסדר המשלים לחובות הקיבוצים. אם ההסדר יאושר יהא זה מתן אור ירוק של הדרג הפוליטי לביצוע ההסדר.

הביצוע עצמו הוא תהליך מורכב ומפותל. האופטימיסטים בתנועות הקיבוציות מקווים כי תוך כשנה ימומשו מחיקות החוב לקיבוצים, שאינם נחשבים "קיבוצי גרליך", כלומר כאלה, שאינם נדרשים לממן חלק מן המחיקות, או את כולן, באמצעות החזרת אדמות חקלאיות החכורות בידם למינהל מקרקעי ישראל.

שטחים אלה ישמשו לבניה למגורים, או שימושים אחרים שיקבע המינהל. הטיפול בקרקעות יארך תקופה ארוכה הרבה יותר.

במסמך, המוגש לוועדת הכספים, מבקש משרד האוצר ממנה לאשר "שינויים בתקציב משרד החקלאות": הגדלת הרשאה להתחייב בסך 3.281 מיליארד ש"ח. סכום זה מתחלק לשניים: 1.188 מיליארד ש"ח הנו חלקה של הממשלה במחיקת החוב לקיבוצים, שעיקרן, כאמור, בקיבוצי הפריפריה והספר. החלק השני – 2.093 מיליארד ש"ח, הוא התחייבות שתיתן הממשלה לבנקים על חשבון רכישת זכויות הקיבוצים בקרקע, שתחזור על ידם למינהל.

תמורת התחייבות זאת, יבצעו הבנקים מחיקת ל"קיבוצי הגרליך" בגובה ערכן של זכויות הקיבוצים במקרקעין, כפי שיקבע בסקר קרקעות מפורט, שיבוצע בידי צוותים בהם ישותפו האוצר, מינהלת המטה להסדר הקיבוצים (המשותף לשלושת הצדדים להסדר) ומינהל המקרקעין. התחייבות זו של הממשלה לבנקים תיפרע במועד שיווקן בפועל של הקרקעות.

יש לציין, כי ההתחייבות ניתנת עבור זכות הקיבוץ בקרקע, ששיעורה 27 עד 29 אחוזים מערכה לפי הערכת השמאים בפועל תזכה, איפוא, המדינה (באמצעות המינהל), במועד שיווק הקרקע, בהכנסה בשיעור של כשמונה מיליארד ש"ח בגין התחייבות לבנקים בהיקף של אותם שני מיליארד.

בנספח המצורף לבקשת האוצר, המתאר את המקורות והשימושים בהסדר המשלים, מוערך היקפו ב־5.245 מיליארד ש"ח. סך המחיקות והחוב שימומן מתוך הבנקים – 2.109 מיליארד ש"ח. חלקה של הממשלה (לרבות התחייבותה לרכוש את זכויות הקיבוצים בקרקע) – 3.245 מיליארד ש"ח, כאשר שני מיליארד מתוך זה הוא, כפי שהוסבר, מעין "מימון ביניים" להעמדת חלקם של הקיבוצים בהסדר.

היחס בין חלקה של הממשלה לזה של הבנקים במימון מחיקת חובות הקיבוצים, למעט מחיקות שימומנו מהעמדת קרקעות הקיבוצים, הוא 35% בידי הממשלה ו־65% בידי הבנקים.

לפי העקרונות לביצוע ההסדר, המובאים לאישור ועדת הכספים, מתחייבים הקיבוצים במסגרת חלקם בהסדר, להעמיד סכום של 300 מיליון ש"ח לפחות כסיוע הדדי פנים תנועתי מקיבוצים חזקים לחלשים. זה יעשה באמצעות העמדת קרקע, או בתרומה במזומן. מימוש התחייבות זו היא תנאי לביצוע ההסדר.

תנאי נוסף נוגע להפיכת תנובה, כיום אגודה שיתופית בבעלות כל הקיבוצים והמושבים בארץ, לחברת מניות. בעקרונות ההסדר המובאים לוועדת הכספים מתחייבות התנועות הקיבוציות לשתף פעולה במהלך זה, לפי תוכנית שיכין יו"ר מטה ההסדר במגמה להשלימו תוך 12 חודש.

25% מזכויות כלל הקיבוצים בחברה שתוקם יועברו לממשלה ולבנקים. התחייבות בלתי חוזרת של כל הקיבוצים והתנועות הקיבוציות להעביר זכויות אלה ולשתף פעולה בביצוע התוכנית להפרטת תנובה, היא תנאי מוקדם לביצוע ההסדר.

בסוף השבוע אמרו מזכירי התק"ם אריק רייכמן וצבילי בן משה, כי הם רואים בהסדר פתרון לבעיית החובות, שטרם הוסדרו עד כה. הם קבעו כי יישום מיידי של ההסדר יאפשר התפתחות כלכלית לקראת הבראה לקיבוצים, צמיחה והתחדשות.

הם הדגישו כי עקרונות ההסדר מייעדים את חלקם של הממשלה והבנקים רק על קיבוצים באיזורי ספר ופריפריה. מקצת הקיבוצים החזקים, שאינם נזקקים להסדר החובות, ישתתפו, עם זאת, במסגרת הסיוע ההדדי, במחיקת חובם של הקיבוצים הזקוקים לכך, בין בהעמדת 5% עד 8% מאדמתם במקור לכך, או בתרומה כספית במזומן.

נתונים כלליים על התנועה הקיבוצית (התק"ם, הקיבוץ הארצי, הקיבוץ הדתי, מושבים שיתופיים): 270 קיבוצים, מהם 227 בספר ובאיזורי הפריפריה.

התנועה הקיבוצית מונה כ־126,000 נפש, ומפרנסת עוד כ־25,000 בתי אב, המועסקים בקיבוצים כשכירים בענפים שונים.

אוכלוסיית הקיבוצים מהווה 2.8% מתושבי ישראל. היא מייצרת כ־40% מהתוצרת החקלאית, 7% מהייצור התעשייתי ומייצאת 7.3% מכלל היצוא מישראל לחו"ל.

מטבחי "קרוסבי" מבריטניה – עכשיו גם בישראל

מאת איילה זמרוני

חברת קרוסבי הבריטית, המתמחה בייצור ובשיווק מטבחים, תפתח בתחילת אוגוסט אולם תצוגה ראשון בחיפה. עוד ארבעה אולמות תצוגה מתוכננים להיפתח עד סוף '95 בתל אביב, נתניה, ראשון לציון ואילת. היקף ההשקעה הכולל של חמשת האולמות – כמיליון וחצי דולר.

קרוסבי קיימת יותר מ־70 שנה, והיקף מכירותיה מגיע ל־200 מיליון דולר בשנה. החברה מיוצגת בארץ על ידי חברת קרוסבי ישראל, בבעלות של משקיעי חוץ.

מטבחי קרוסבי מיוצרים בטכנולוגיה מתקדמת, המאפשרת ייצור מטבח שלם על פי דרישות הלקוח, תוך תקופה קצרה מיום ההזמנה.

אודי גולן, מנכ"ל קרוסבי ישראל, מסר כי טווח המחירים של המטבחים בארץ יהיה זהה לטווח המחירים של אלה הנמכרים לצרכן האנגלי – 15־12 אלף ש"ח. המטבח המוזמן יסופק ישירות מהמפעל באנגליה תוך 60 יום מיום ההזמנה. החברה מעניקה ללקוחותיה אחריות ל־20 שנה.

מבט שבועי לבורסה / איתן יעקבסון

המשקיעים מצפים לדו"חות הכספיים של הרבע השני

שבוע המסחר שחלף בשוק המניות התאפיין במגמה מעורבת עם נטייה לעליות שערים.

בסיכום שבועי עלה מדד המשתנים ב־1.15% לרמה של 189.23. מדד המעו"ף עלה ב־1.12% לרמה של 192.22. מדד אגר"מ עלה ב־0.7% לרמה של 146.92.

בממוצע שבועי ירדו מחזורי המסחר היומיים לרמה של 64 מיליון ש"ח, בהשוואה לרמה של 84 מיליון ש"ח, שהיתה בשבוע הקודם.

העליות בשוק המניות במשך השבוע הוסברו בעליות במניות הישראליות בניו יורק בכלל ובמניות טבע בפרט. בסוף השבוע נרשמה ירידה של כ־5.5% במניות טבע בניו־יורק ולפיכך משקיפים צופים הבוקר להיצעים גדולים במניות טבע ולירידה של כמה אחוזים בשערה. בשאר המניות הישראליות נרשמה מגמה של יציבות.

ירידה במעו"ף

עקב משקלה הגבוה של מניית טבע במדד המעו"ף, צופים פעילים לירידה של כמה עשיריות האחוז במדד המעו"ף עם פתיחת המסחר. ההערכה היא שמדד המעו"ף ינוע הבוקר ברמה של 192־191. בכלל, ההערכה הכללית היא, שמדד המעו"ף ימשיך להתנדנד בתחום הצר של 190־195 בימים הקרובים.

בשוק המניות ממתינים לפרסום הדו"חות הכספיים של החברות לרבע השני של 1995. הציפיות הן לשיפור מסויים ברווחיות החברות. כלכלני מחלקת ני"ע של בנק הפועלים מציינים בסקירתם השבועית, שהמגמה הכללית, המסתמנת בשוק המניות היתה חיובית.

לדעתם ניתן בתקופה הקרובה להגדיל בצורה מבוקרת את הרכיב המנייתי בתיק ההשקעות, תוך בחירה סלקטיבית וזהירה של חברות שנראה שהן תמשכנה להציג המשך צמיחה ברווחיות, תוך התייעלות.

בעמדת המתנה

כלכלני בנק הפועלים מעריכים, שהמשקיעים המקומיים והזרים מצויים בעמדת המתנה להתפתחויות במשק. הם מציינים שמצד אחד נתוני מאקרו כמו: הגירעון במאזן התשלומים, מדיניות מוניטרית מרסנת ושער דולר נמוך, מעיקים על המשק ושוק ההון.

אולם, מצד שני, ההתמתנות בקצב האינפלציה, הורדת הריבית שבאה בעקבותיה והציפיות לדו"חות כספיים טובים יותר לרבע השני של 1995, תורמים, לדעתם, לאופטימיות של הפעילים בשוק. יחד עם זאת, מציינים כלכלני בנק הפועלים בסקירתם שהשוק ימשיך להתאפיין בתנודתיות בטווח הקרוב.

מדדים גבוהים בסתו

בשוק אגרות החוב הצמודות למדד נרשמו בסוף השבוע עליות שערים בתגובה לרמת תשואות גבוהה, שהזמינה קונים וציפייה למדדים גבוהים יותר בחודשי הסתיו.

הסבר נוסף לעליות בצמודי־מדד: ציפיה לפדיונות שיא של תוכניות חסכון מדדיות בספטמבר, שצפוי שחלקן יוחזר באותו אפיק והכיסוי להן יהיה באג"ח ממשלתיות. כלומר: עקב זרימת כספים לתוכניות חסכון מדדיות חדשות, ייתכנו ביקושים לאג"ח ממשלתיות צמודות למדד.

גורמים שמעיקים על שוק צמודי המדד הם הריבית הגבוהה שמוצעת לגופים מוסדיים על פקדונות בבנקים למשכנתאות, מדיניות הריבית הריאלית הגבוהה של בנק ישראל, שגורמת לריביות ריאליות גבוהות באפיקים השקליים, המתחרים בצמודי המדד והמשך הפדיונות בקופות הגמל ובקרנות הנאמנות.

בשוק אגרות החוב הצמודות לדולר נרשמו בסוף השבוע עליות שערים, בתגובה לפיחות בשער השקל לעומת הדולר, בשיעור של כ־1%, אשר נגרם עקב רכישות בנק ישראל בשוק מטבע החוץ. אם תימשך העלייה בשערו היציג של הדולר, צפויה עלייה בשערי אגרות החוב הצמודות לדולר, בתגובה לכך.

למי שצופה ל־8%

המק"מים הארוכים מתייצבים ברמת תשואות של 13.5% ־ 13.7%. ההשקעה במק"מ לשנה, מתאימה למי שצופה לאינפלציה של כ־8% בשנה הקרובה.

אחזקת מק"מ כרוכה בעמלות קנייה של 0.1% ודמי פקדון משמרת של עד 0.5% לשנה, כך שהתשואה נטו במק"מים היא כ־13%.

מאחר שהתשואות בתוכניות החסכון המדדיות מגיעות כיום עד רמה של 4.8% לשנה, נראה שבמצב של אינפלציה של 9% בשנה הקרובה, המשקיע יקבל בתוכנית חסכון תשואה נומינלית של כ־14%.

יחד עם זאת, צריך לזכור שהשקעה בתוכניות חסכון היא לשנתיים והיא איננה נזילה.

המק"מ נזיל ומאפשר מעבר מהיר לאפיקי השקעה אחרים בשעת הצורך.

האיגודים הפלסטינים החלו לפעול נגד המעסיקים הערבים בשטחים

מאת אפרים דוידי

בימים האחרונים החלה בהנהגת האיגודים המקצועיים לסתגת כיוון פעולה ועתה יוכל עיקר כובד משקלם למאבק במעסיקים בשטחים המעסיקים עובדים מקומיים. על כך מסר בסוף השבוע יו"ר הפדרציה הכללית של האיגודים המקצועיים הפלסטינים, שהר סעד.

הוא דיבר בעת שעשרות עובדים הפגינו מול מפעל מרצפות בעיר טול־כרם. המפעל הושבת ביום חמישי בעקבות פיטוריהם של 26 עובדים בתחילת השבוע.

הפגנת העובדים על הכביש הראשי באיזור התעשייה בטול־כרם עוררה פליאה רבה בקרב עוברים ושבים כי מאז תחילת ה"אינתיפאדה" ב־1987, כל ההפגנות היו בעלות תוכן פוליטי־לאומי ולא מעמדי.

שהר הסביר כי "לא נטשנו את המאבק בכיבוש, את התמיכה בהסכמי השלום והדרישה להקמת מדינה פלסטינית לצד מדינת ישראל. אך בשלב החדש שנפתח עם כינון הרשות הפלסטינית לא רק בעזה וביריחו, הגיעה העת גם לטפל בדרישות העובדים – דרישות שלא נענו במשך שנים". שהר גינה את הפיגוע הרצחני שהיה בשבוע שעבר ברמת גן.

"דרכם אינה דרכנו", אמר סעד בהתייחסו לפלגים איסלמיים קיצוניים והוסיף "אנו דוגלים בעצמאות לאומית פלסטינית ובחיזוק תהליך השלום. באופן פרדוקסלי לא רק בצד הישראלי נפגעים בעקבות הפיגועים. גם רבבות העובדים הפלסטינים, נפגעים בכיסם בעקבות הסגרים הממושכים. זו אחת ממטרות הטרור – לגרום לאכזבה בקרב הפלסטינים מהתהליך".

לדבריו "כדי לגרום שהתמיכה בשלום דווקא תגבר, יש לאפשר לעובדים הפלסטינים לחזור למקומות העבודה שלהם בישראל". בנוגע לסכסוך במפעל המרצפות שבבעלות משפחה מטול־כרם אמר שהר: "באנו כדי להפגין עם העובדים. לא יתכן לעשות שימוש במילה 'סגר' כל פעם שפוגעים בעובדים. אין ספק שהסגר פגע ופוגע קשות במעסיקים הפלסטינים. אבל לא בכל מקרה זה נכון".

אחד מראשי האיגודים המקצועיים בעיר, סאלים אפסטי מסר כי "במפעל זה היו בעיות רבות. זה חודשים ארוכים. בחודש שעבר היתה שביתה בת יום אחד בגלל הלנת שכר העובדים. ביום ראשון התבשרנו כי בעלים עומדים לפטר 26 מתוך 40 העובדים, כולל את נציגי העובדים הנבחרים. לכך לא נסכים.

במשך חודשים פגעו בשכר העובדים ועתה מפטרים חלק גדול מהם. החשש שלנו הוא שמפטרים את העובדים הוותיקים ואת נציגי העובדים כדי להביא במקומם עובדים צעירים ו'זולים' יותר. למיטב ידיעתנו צבר ההזמנות של המפעל לא קטן בחודשים האחרונים".

יצויין שבעלי המפעל דוחים את דברי איש האיגוד המקצועי הפלסטיני וטוענים כי "אנו משלמים עתה את הנזקים המצטברים של הסגר. בעבר מכרנו חלק לא מבוטל מהתוצרת לישראל, אך בשנתיים האחרונות אנו מתקשים למכור את התוצרת בישראל בגלל הסגר הממושך. ניסינו 'למשוך' ולא לפגוע בעובדים, אך אנו לא נחזיק מעמד".

העובדים השובתים – השביתה במפעל היא כללית – נעמדו לצידי הכביש ונשאו שלטים. הם מסרו כי בחודשים האחרונים המעסיקים שילמו רק חלק מהשכר, ללא הסכמת העובדים או הוועד. עוד הם מסרו כי שכרם הוא בין 17 ש"ח ליום ועד ל־30 ו־40 ש"ח ליום בהתאם לוותק. אחד המפגינים אמר "זהו שכר נמוך ביותר ביחס לעבודה הקשה שאנו מבצעים".

יצויין שבמקום נערכה עצרת קטנה בהשתתפות סעד ונציגי מוסדות בעיר, כולל נציגות ארגוני נשים, שבאו להביע תמיכה בעובדים השובתים. למקום הגיעו קצינים בכירים באיזור שצפו במתרחש וביקשו לדעת מי הם העיתונאים הנוכחים במקום.

הם מסרו כי לא יפזרו את ההפגנה. בעצרת קרא סעד למעסיקים להכיר בזכויות העובדים ולעם הפלסטיני להמשיך במאבק לכינון מדינתו. גם אחד מראשי הסתדרות עובדי הבניין מישראל, ג'יאהד עקל, השתתף בעצרת הביע תמיכה בדרישות העובדים ובחיזוק הקשרים בין עובדים ישראלים ופלסטינים.

העיתונאי עסף סעד, שעורך את בטאון האיגודים הפלסטינים "קול העובדים" מסר כי "הפגנה זו מהווה למעשה מפנה בפעילות האיגודים. עד עתה התרכזנו במאבק הלאומי. במשך שנות האינתיפאדה הארוכות עיקר המאמץ היה המאמץ הלאומי והדרישות העובדים 'נבלעו' במידה מסויימת על ידי הדרישות הלאומיות. עתה האיגודים בכל הרמות, גם ברמה הלאומית וגם ברמה המקומית, ינסו 'לצעוד על שתי רגליים'.

"האיגודים לא ינטשו את הדרישה למדינה פלסטינית עצמאית, אך גם יטפלו ביותר שאת בדרישות העובדים ובמאבק במעסיקים הפלסטינים או הישראלים בשטחים המפירים בצורה בוטה את זכויות העובדים". לדבריו "זו מגמה בריאה וסימן של בגרות של האיגודים המקצועיים, שללא ספק תתרום להעלאת קרנם בקרב כלל האוכלוסיה".

בתשובה לשאלה "מדוע לא חודשו המגעים בין ההסתדרות לבין האיגודים הפלסטינים", השיב יו"ר הפדרציה הפלסטינית כי "בשבוע שעבר היינו אמורים להפגש, אך לצערנו שני הצדדים לא היינו מוכנים, לא הכנו את כל 'שיעורי הבית' הנחוצים ולכן, החלטנו לדחות את הפגישה למועד אחר, קרוב בכל האפשר, וזאת על מנת שהמפגש ישא פרי".

יצויין שבהסתדרות דוחים גרסה זו וטוענים כי "הפגישה שאמורה היתה להתקיים נדחתה על פי בקשת הצד הפלסטיני. אנחנו היינו מוכנים להפגש".

בהתייחסו לשאלת העברת כספי "מס הארגון" שנגבה מהעובדים הפלסטינים בישראל לטובת האיגודים בשטחים, מסר שהר סעד כי עד עתה התקבלו מההסתדרות רק 4 מיליון ש"ח מתוך ה־8 מיליון שהוסכם. הוא מקווה שההסתדרות תשלים סכום זה תוך פרק זמן קצר.

התעשייה האווירית תשתף פעולה עם "בריטיש אירוספייס"

תשביח מטוסי "האריר" הודיים בציוד אוויוני ואלקטרוני

מאת אריה ארד

התעשייה האווירית הישראלית מוזמנת לראשונה בתולדותיה לשתף פעולה עם בריטיש אירוספייס בעבודה כלשהי. המדובר באפשרות להשביח מטוסי האריייר ההודיים מתוצרת בריטיש אירוספייס בציוד אוויוני ואלקטרוני ישראלי.

לדברי שבועון התעופה הבריטי פלייט מדובר לפחות בשתי אופציות. האחת נסבה על השתלת חבילת שיבוח אוויונית ומערכת לוחמה אלקטרונית מתוצרת אלתא במטוסים ההודיים והאחרת – על השתלת מכ"ם של אלתא.

חיל־הים ההודי מצוייד במטוסי האריייר FRS.51 מיושנים מתוצרת בריטיש אירוספייס. תחילה נבחנה אפשרות להחליף את המטוסים בדגמים חדישים של האריייר F/A2, אולם זה היה יקר מדי להודים. כן היה יקר מדי להשביח את מטוסי ה־FRS.51 בגיגזרות של ה־F/A2.

כאשר התברר שלחברות הבריטיות אין סיכוי, הציעו ההודים להשתמש בחבילת שיבוח ישראלית. שווי העיסקה לא נמסר, אולם ברור, שהחבילה הישראלית תוזיל במידה ניכרת את עלות ההשבחה של המטוסים ההודיים.

בינתיים נמשך המו"מ עם הודו על הצטיידותה במזל"טים ישראליים טורפים מדגם הארפי. המדובר במזל"ט התוקף מערכות מכ"ם תוך התבייתות על הקרינה שהן משגרות.

שווי העיסקה הנדונה 50 מיליון דולר. המו"מ נמצא בשלב מתקדם וכעת נדונה השאלה של העברת טכנולוגיות להודו, כדי שתוכל להשתתף בייצור המזל"ט.

גם רפא"ל עשויה לשתף פעולה עם בריטיש אירוספייס, אם תחליט בריטניה להצטייד בטילי אוויר־קרקע פופאי מתוצרתה. טילי פופאי נישאים כעת רק במבצרים המעופפים האמריקאיים ב־52 ובמטוסי הפאנטום הישראליים.

לאחר שהוכיחו עצמם במלחמת המפרץ, הוחלט למזער את טילי פופאי, כך שיתאימו גם למטוסי אף־16. הבריטים מעוניינים לצייד בגירסה הממוזערת את מפציצי הטורנדו שלהם.

שיחות בנושא מתנהלות זה כבר. משלחות בריטיות ביקרו בארץ ומשלחות ישראליות בבריטניה. בין היתר נדונה העברת טכנולוגיה לבריטיש אירוספייס, כדי שתוכל להשתתף בייצור הטילים.

מנכ"ל התמ"ס נפגש עם מנכ"ל איגוד לשכות המסחר לקראת ועידת עמאן

מאת כתבנו הכלכלי

מנכ"ל משרד התעשייה והמסחר, יוסי שניר, כינס יחד עם מנכ"ל איגוד לשכות המסחר, צבי עמית, ישיבה בנושא ועידת עמאן, שתתקיים בסוף אוקטובר בירדן. בישיבה סוכם, כי משרד התעשייה והמסחר יפעל בתיאום עם איגוד לשכות המסחר והתאגדות התעשיינים להכנת הפעילויות בוועידה.

הכוונה היא לרכז נושאים מוגדרים, כגון תעשיית תקשורת, תעשייה חקלאית וענפים נוספים, שבעניינם יתקיימו קבוצות עבודה וסדנאות לבאי הוועידה.

שניר מסר, כי באמצעות ריכוז קבוצות עבודה, ניתן יהיה להעביר מידע על התעשייה הישראלית, ולפעול בצורה קונקרטית עם שותפים פוטנציאליים ממדינות ערב וממדינות אחרות.

הוא ציין כי מטרת משרד התמ"ס, מעבר לחתימה על הסכם הסחר, היא להגיע לתוצאות מעשיות מוועידת עמאן ולפעול מעבר להיבט ההצהרתי. "אנו חייבים להציב עבור התעשייה ואנשי העסקים יעדים אופרטיביים, ולקדם את הפעילות הכלכלית באיזור בצורה יותר מהירה ואינטנסיבית", אמר.

משק עולמי / ביל כספי

נגידים לא אהודים, גם בחו"ל

נגידי הבנקים במדינות מערביות, במיוחד באלו שיש לבנק המרכזי מידה מסוימת של עצמאות, אינם אהודים בדרך כלל – לא במשרדי האוצר ולא בסקטור העיסקי.

תמיד יש איזו סיבה להטיח בהם ביקורת: כשהמדיניות המוניטרית רכה מדי, הם מעודדים את האינפלציה, וכשהמדיניות נוקשה הם בולמים את הצמיחה.

גם נגיד הבנק המרכזי של ישראל לא מחוסן מביקורת קשה, כפי שאנו נוכחים לדעת בימים אלה, אך הוא יכול להתנחם ב"צרת רבים" עם אלן גרינשפן, נגיד הבנק המרכזי של ארה"ב, הנתון גם הוא בביקורת קשה מאוד על מדיניותו המוניטרית.

עם זאת, כדאי אולי לפרופסור יעקב פרנקל להטות אוזן לביקורת הנשמעת בימים אלו נגד נגיד הבנק המרכזי של ארה"ב, משום שגם ישראל לוקה במתן משקל עודף למצב המוניטרי, על חשבון מה שקרוי המשק הריאלי.

גרינשפן טוען, כי פעילות הבנק המרכזי צריכה להתמקד ביציבות מחירים בלבד. מנגד טוענים מבקריו, כי הוא מבסס את מדיניותו המוניטרית על הלחצים האינפלציוניים במשק בלבד, בעוד שמורכבות שוקי ההון וחשיבות הריבית במשקים מודרניים מחייבת את הבנק המרכזי להתמקד גם בנושאים כלכליים אחרים.

על פי הערכות גורמים אלה, על הבנק המרכזי להתחשב גם בהתפתחויות במשק הריאלי – לא רק במגמות אינפלציוניות, אלא גם בהתפתחויות בתחום התפוקה והיצור.

ניתוח לעומק של המצב הכלכלי בארה"ב, מעורר ספקות לגבי צדקתה של רמת שערי הריבית הדולריים. לפני כחודש, הריבית המוערית של המשק האמריקאי הורדה לשלושה אחוזים לשנה – ירידה בת 0.25 אחוזים. לדעת מומחים, הורדה זו היתה נמוכה מדי, משום שמצבה של ארה"ב מצדיק הורדת שערים של לפחות מחצית האחוז, קרי, ריבית מוערית של 2.75 אחוזים לשנה.

ריבית סבירה יחסית לאינפלציה

בדיקת שיעורי הריבית לעומת שיעורי האינפלציה של ארה"ב, אינה אמורה לעורר מחלוקת. מהנתונים האחרונים שפורסמו בארה"ב אנו לומדים, כי שיעור האינפלציה השנתית הממוצע נע בחודשים האחרונים סביב שלושה אחוזים לשנה. לכאורה, ריבית סבירה, שכן מדובר בריבית מוערית המשתווה לשיעור האינפלציה, ריבית ריאלית ששווה לאפס.

אולם המדד הכלכלי הטוב ביותר הוא מדד ההתייקרויות, המצביע על כך שהמשק הריאלי נמצא בבעיה.

על פי הנתונים האחרונים, קיימת במשק האמריקאי מגמת מיתון עמוקה, שבאה לידי ביטוי בדילול המלאים, בירידה בהיקפי היצור ובניצול נמוך יחסית של אמצעי היצור. מגמה זו מצדיקה שערי ריבית נמוכים יותר, גם אם הדבר יפגע במקבלי הכנסות מהבנקים.

מאז תחילת השנה, ירדה התפוקה התעשייתית בארה"ב מגידול חודשי של שמונה אחוזים בינואר, לנסיגה של 1.8 אחוזים ביוני. באותו פרק זמן, ירד ניצול אמצעי הייצור ל־83.2 אחוז ביוני, לעומת 85.7 אחוז בפברואר השנה.

לדעת מומחים, ירידה זו עשויה להיבלם בעתיד, כתוצאה מתהליך דילול המלאים, אולם ספק אם תיבלם גם הירידה בניצול אמצעי הייצור.

כאמור, זוכה נגיד הבנק המרכזי האמריקאי למנה גדושה של ביקורת, אולם יש לשים לב שאת מדיניותו מבצעים עמיתיו הגרמניים והיפניים בקיצוניות גדולה יותר.

כלכלה נוסח שנות השלושים

ביפן נוהג הבנק המרכזי בנוקשות גדולה יותר מכל מדינה אחרת בעולם. שערי הריבית ירדו אמנם לאחוז אחד בשנה, אולם הבנק המרכזי הוריד את שערי הריבית המוניטריים מאוחר מדי ומעט מדי.

על ידי כך, יצר הבנק המרכזי היפני מצב דפלציוני חמור, שלא היה כדוגמתו בעולם מאז המשבר הכלכלי של שנות ה־30. וכך, בשעה שפקידי הבנק שמרו בדבקות על השער הראשי, שמא האינפלציה תיכנס דרכו, נכנסה הדפלציה בדלת האחורית. אותם פקידים לא רק שלא הורידו את שערי הריבית, אלא ניסו למנוע בכל כוחם את הגדלת הגירעון התקציבי. בעקבות זאת, סובל המשק היפני מעלייה גדולה בשער היין, וממצב שמתואר על־ידי כלכלנים בטוקיו כהרס מחירים.

במהלך השנה האחרונה מדד המחירים לצרכן ביפן לא עלה כלל, ואף ירד במקצת. בארבע השנים האחרונות ירדו מחירי המקרקעין ב־50 אחוז, ויש מגמה כללית של הורדת מחירים ברוב המוצרים, למעט מזון.

הבנק המרכזי היפני, שכבול בתפישות מוניטריות נוקשות ומיושנות, אינו מסוגל להבין שבמצבים מסוימים יש להסתכן באינפלציה ובהזרמת כסף למערכת, על מנת לעודד את הפעילות הכלכלית.

גם הבנק המרכזי של גרמניה סבל מאותה מחלה, עד שהחליט ללמוד את עובדות החיים בדרך הקשה.

ראשי הבונדסבנק התפארו – ובצדק – ביציבות המוניטרית של ארצם, אשר איפשרה מארק חזק ואת הנס הכלכלי של גרמניה.

מדיניות זו היתה נכונה בשנות ה־60, ה־70 וה־80, וכן התאימה לאופי הלאומי הגרמני, אולם גם הגרמנים למדו שלפעמים אילוצים ציבוריים או פוליטיים משנים סדרי בראשית.

אין זה סוד שהבנק המרכזי הגרמני התנגד לאיחודה המוניטרי של גרמניה, בגלל סיבות שהוכחו כנכונות בחלקן. האיחוד הביא להזרמה גדולה ולעלייה בלחצים האינפלציוניים. אולם מדיניות גבוהה של איזון בין צרכים למקורות, שהסתכמה בהזרמה מסיבית, הביאה לכך שהמצב הכלכלי בשני חלקי גרמניה הולך ומשתווה, גם אם הדבר העלה את הגירעון התקציבי ואת החוב הלאומי, זאת, בלי לפגוע בעוצמת המארק.

בשנים הראשונות של האיחוד נפגע קצב הצמיחה והאינפלציה עלתה, אולם היה זה דבר חולף וזמני.

אולי מה שקרה בגרמניה, קודש הקודשים של המונטריזם, מבשר תחילת עידן של בנקים מרכזיים גמישים יותר, המתחשבים בצרכים ארוכי הטווח של משקיהם הלאומיים.

רשת "סינרג'י" לשירותי קוסמטיקה בהתיישבות העובדת נחנכה בקיבוץ משמר השרון, במעמד שר החקלאות, יעקב צור ומזכיר התק"ם, אריק רייכמן. הרשת כוללת 23 מכונים קוסמטיים ב־21 קיבוצים ובשני מושבים שיתופיים. המנהלת: עופרה אורנן מקיבוץ עין המפרץ. (איילה זמרוני)

ועדים ועובדים / אפרים דוידי

שמאל וימין למען שכר מינימום

מזכירות מפ"ם, בישיבתה השבועית, החליטה לתבוע שמירתו של שכר המינימום בגובה של 45 אחוז מהשכר הממוצע במשק.

לדעת מפ"ם, שיעורו של שכר המינימום צריך להיות בגובה של 50 אחוז מהשכר הממוצע, אך לא פחות מ־45 אחוז. המזכירות קובעת בהחלטתה, שעידכון שכר המינימום ייעשה פעמיים בשנה, ב־1 בינואר וב־1 ביולי כל שנה, לפי השכר הממוצע במשק.

המזכירות רואה בשיעור זה של שכר המינימום, אמצעי עיקרי למלחמה בעוני ותובעת משותפיה במרצ ומפלגת העבודה, להיאבק עליו עד להשלמת החקיקה. מזכירות מפ"ם תומכת בהגברת אמצעי האכיפה כנגד מפירי החוק שלא ישלמו את שכר המינימום הקבוע בחוק.

כמו כן נאמר בהחלטת המזכירות, ש"המשק הישראלי חייב להגיע ליחס נכון יותר בין התפוקה לשכר, על מנת שיוכל להתחרות בשווקים אחרים באיזור ובעולם".

גם בימין מודאגים משכר המינימום. ח"כ אברהם הירשזון (ליכוד) פנה בסוף השבוע אל שרת העבודה, אורה נמיר, בדרישה לפעול על מנת להוציא את מרכיב "הפרמיה" משכר המינימום.

במכתבו כותב ח"כ הירשזון כי "יש לפעול בדחיפות, בין בדרך של תקנות ובין בדרך של חקיקה ראשית מפורשת, כדי לקבוע במפורש ששכר המינימום אינו כולל שום תוספת מכל סוג שהוא. אני מבין כי המעסיקים הנהנים מכוח עבודה זול יתנגדו לפרשנות זו, אך אין כל הצדקה להמשך הגידול בפער בין עשירים לעניים ולהמשך תשלומי השכר העלובים המשולמים במשק הישראלי".

צו נגד המהנדסים

רשות השיפוט של ההסתדרות פרסמה בסוף השבוע צו מניעה (במעמד צד אחד) לבקשת היו"ר של ועד המהנדסים בחברה "טלרד", לאה אאוסקר.

היו"ר, שנבחרה באחרונה, פנתה לרשות השיפוט באמצעות עו"ד יעל דולב והוא מורה להסתדרות המהנדסים, ליו"ר היוצא שרגא גודינגר ולחברי הוועד הישן "להמנע מכל פעולה העשויה לפגוע בפעילותו של הוועד החדש שנבחר בטלרד ובכלל בפעילותה של היו"ר הנבחרת, לאה אאוסקר".

עוד מורה רשות השיפוט "להמנע מקיום כל ישיבה של הוועד ללא היו"ר הנבחרת". דיון נוסף יהיה ביום שלישי בשבוע הבא. אאוסקר מסרה כי הצעד ננקט כי לאחר מלאות שישה שבועות להיבחרה, הודיע מזכיר מחוז תל־אביב של איגוד המהנדסים, נתי קרסקא, כי ניתן אישור לוועד החדש אך ללא אאוסקר, שקיבלה את המקום הראשון במניין הקולות.

סכסוך עבודה ב"קולרון"

מזכירות מועצת פועלי ירושלים החליטה, על פי בקשת איש איגוד המתכת אלי סופר, להעניק לאיגוד המקצועי יפוי כוח להכריז על סכסוך עבודה במפעל "קולרון".

זהו מפעל מתכת שעבר למישור אדומים ועוסק בייצור כפתורים המשווקים למדינות רבות בעולם. במפעל מועסקים כ־40 עובדים והנהלתו לא שילמה את כל רכיבי השכר לעובדים ומאחרת בתשלום המשכורות.

האחראי על האיגוד המקצועי בירושלים, יוסף "פפה" אללו הוסיף כי "סכסוך עבודה יוכרז אם יתברר שהנהלה מוסיפה לדבוק במדיניות שלא לשלם את מלוא השכר או הלנתו".

שכר בדיור וארוחות

בגיליון האחרון של "דפוספקט" מתפרסמת שאלה: "האם תשלום בדיור וארוחות זה שכר?"

מדובר בעובד שכיר העומד להכנס לעבודה באזור הקיבוצים, והמשק מבקש לשלם חלק משכר עבודתו בדיור ובארוחות. האם דרך תשלום זו אפשרית במסגרת הוראות החוק?

התשובה היא חיובית, אך בתנאי שהעובד מסכים לדרך תשלום זו ובמגבלות הקבועות בחוק הגנת השכר.

החוק קובע בסעיף 3 כי "מותר בהסכמת העובד לשלם חלק משכר עבודה באוכל ובמשקאות המיועדים לצריכה במקום העבודה, להוציא משקאות משכרים, או בדיור, אם דרך תשלום זו נקבעה בהסכם הקיבוצי או בחוזה עבודה או שהיא נוהג מקובל בתנאי עבודה ובלבד שהשווי המיוחס לכל אלה לא יעלה על המקובל בשוק".

הזמנה לבית המשפט

בתי דין לעבודה ברחבי הארץ החלו לשגר הזמנות לתובעים, לנאשמים או עדים פלסטינים במשפטים השונים. אלה הזמנות מסוג חדש כי באמצעותם ניתן להגיע אל משרדי המינהל האזרחי ולקבל רישיון מעבר לישראל, בייחוד בעת סגרים ממושכים.

מצורפת להזמנה הרשמית, הזמנת נוספת הכתובה בערבית ובה נכתב "הינך מתבקש מייד עם קבלת הזמנה זו לפנות למשרדי המינהל האזרחי שבנפת מקום מגוריך, כדי לקבל היתר יציאה מהאיזור לישראל ובמידת הצורך היתר תנועה בעוצר. זאת כדי לאפשר התייצבותך בבית המשפט כאמור בהזמנה".

רכזת העמותה "קו לעובד", חנה זוהר, מסרה כי "מסירת ההזמנה יחד עם האישור הוא חידוש מרענן במערכת המשפט. אלפי עובדים פלסטינים הפסידו במשך השנים בערכאות השונות, בעקבות תביעות שהגישו, בגלל שלא יכלו להופיע לבית המשפט.

זאת בעקבות עוצר או סגר. עתה נפתחת דלת לכך שהם יוכלו להוכיח את תביעותיהם ולא רק להגישם".

ההסתדרות נגד נעמת

במדור זה פרסמנו בשבועות האחרונים על המאבק המשפטי הניטש בין ההסתדרות לבין מרכז נעמת בבית הדין האיזורי לעבודה בחיפה.

הכל התחיל כאשר עובדי המעונות של נעמת בבית שאן הכריזו על סכסוך עבודה בגלל החלטת מרכז התנועה לסגור את שלושת המעונות בישוב. המרכז הגיש עתירה לבית הדין לעבודה כדי למנוע את השביתה וההסתדרות העמידה לרשות העובדות עורך דין שניסה, והצליח, לבטל את הצו.

לפיכך השביתה במעונות של נעמת תחל בשבוע הקרוב, ב־1 באוגוסט. מזכיר מועצת פועלי בית שאן, פיני קבלו, העומד לצידן של עובדות נעמת הביע בסוף השבוע שביעות רצון מההחלטה.

"יש לנו חילוקי דעות רבים עם חיים רמון, אך איתו יש מו"מ ויש דרשית. מה שניסה לעשות מרכז נעמת זה חמור מאוד: להצר את צעדיהן של עובדות הנלחמות על זכויותיהן. במקרה זה עפרה פרידמן התגלתה כגרועה הרבה יותר מרמון. היא לא רק רוצה לפטר. היא רוצה לפטר וגם למנוע מהאה צודקת".

פנה לעזרה ונרדפק

באסם אסדי הוא תושב הכפר שעב שבגליל המערבי והוא הועסק במשך שלוש שנים ויותר בנגריה שבצור שלום. במרוצת השנים הוא חש כי זכויותיו כעובד לא נשמרות.

השכר בפועל לא נרשם ב"לוקש", לא שולמו לו דמי נסיעות ושעות נוספות. הוא דרש את המגיע לו והמנהל פיטר אותו בסוף חודש אפריל. הפיטורים גם נעשו בדרך מיוחדת במינה: ללא הודעה מוקדמת וללא מכתב פיטורין.

או פנה אסדי למועצת פועלי חיפה ושם טיפל בעניינו שריף אבו רוקן, האחראי על עובדי הבניין והעץ. אבו רוקן הציע ועדה פריטטית שתפסוק בעניין.

וכך סוכם בוועדה הפריטטית: "בישיבת הוועדה הפריטטית ביום 14 במאי 1995 בגין הסכסוך בין מר אסדי באסם לבין בעלי נגריית גרשון פאר נשמעו טענות שני הצדדים וסוכמו הדברים הבאים: 1. בעל הנגריה יתן מכתב פיטורים לעובד וכן מכתב לקרן פועלי הבניין לשחרור הכספים של העובד בקרן; 2. העובד אסדי באסם מתחייב לא לגשת לנגריה ולשוחח עם העובדים בעניינים הקשורים לעבודה ובפרט לתנאי העבודה ד"ש. לעובד לא יהיו שום טענות או תביעות בגין פיצויי פיטורים או תנאים סוציאליים מבעלי נגריית גרשון פאר".

על הנוסח המשונה הזה (ויתורים שלא לצורך, אין אפשרות לגבות עדויות מעובדים אחרים) חתמו העובד, אבו רוקן, המעסיק פאר ונציג התאחדות בעלי המלאכה והתעשייה, אברהם אריאב.

לאסדי היו ספקות ביחס לתוכן "הסכמתו" ולכן פנה אל המרכז ליעוץ עובדים במגד אל כרום – "מען", ואלה הגישו תביעה באמצעות עו"ד יוסף עבד אל ראזק. התביעה הוגשה בבית הדין לעבודה בחיפה.

הטענה העיקרית בתביעה: "יש זכויות שאין לוותר עליהן גם אם העובד הסכים לוותר ברגע מסוים עליהן, אך ניתן לתבוע אותן מאוחר יותר".

עיצומים בבתי העלמין

עובדי החברה קדישא בגוש דן פתחו ביום חמישי בבוקר בעיצומים על רקע הרדה בשכר, שלטענתם נעשתה בניגוד להסכמי העבודה.

כתב עת"ם מסר, כי העיצומים כוללים את בתי העלמין של גוש דן. בחוזר שנשלח ביום חמישי בבוקר לעובדים על־ידי הוועד נאמר: "מאחר שהמו"מ בינינו לבין ההנהלה לא מתקדם, ומאחר והזמן שניתן לחשב המלווה מטעם משרד הדתות רו"ח צבי פודה עבר ולא ניתנה תשובה לבקשתנו, והגדיר שעות לאנשים בלי תאום עם הוועד, החלטנו לשבות החל מיום חמישי".

בשלב זה מדובר בשביתה "משרדית" ובכלל זה אין מכירת מקומות לא בבתי העלמין ולא במשרדים, למשפחות הנפטרים המעוניינות בחלקות נוספות. כל המשרדים סגורים ופקחי המצבות לא יוציאו אישורים לקבלני היסודות ולא יגבו כסף עבור יסודות.

שלא כמו בשביתות הקודמות, החליט ועד העובדים לא לפגוע במשפחות הנפטרים ולמנוע את סבלם, ועל כן כל ההלוויות ייצאו בזמן. יו"ר ועד העובדים מיכאל אפשטיין אמר כי השביתה תימשך ללא הגבלת זמן כאשר כל 3 ימים יחמירו בעיצומים עד כדי השבתת הפעילות והפסקת הקבורה, באם לא יימצא פתרון.

ילצין הנדיב

שכר המינימום ברוסיה עלה ב־20 אחוז ביום אחד. ממשלת ילצין מגלה נדיבות ראויה לציון.

הנשיא חתם על צו לפיו שכר המינימום יעלה מ־1 באוגוסט מ־47 אלף רובל ל־55 אלף. בשקלים: מ־30 ש"ח לחודש לכ־37 ש"ח. הנדיבות לא יודעת גבולות.

הסכם עם האיחוד האירופי / רן הלוי

פרחים וקליפים "אין", תפוזים "אאוט"

מה הושג ומה לא בהסכם עם האיחוד האירופי, ומה צפוי בהסכם הגרון עם האמריקאים? ההסכם המסחרי החדש שהושג לאחרונה עם מדינות האיחוד האירופי, שיחליף את ההסכם הקיים משנת 1975, ייחתם, ככל הנראה, באוקטובר השנה, לאחר ששני הצדדים ישלימו את ניסוח המפורט.

ההסכם אושר לאחר שישראל נענתה לדרישות צרפת ואוסטריה, והגדילה את מכסות יבוא הבשר ותפוחי העץ ממדינות האיחוד. לאחר שיושלם ניסוח המפורט, הוא יובא לאישור הפרלמנטים של חברות האיחוד, זאת, לאחר אישורו בפרלמנט האירופי.

המרכיבים העיקריים בהסכם קשורים בהרחבת אזור הסחר החופשי, דבר שיאפשר את הגדלת יצוא הפרחים, הקליפים והענבים מישראל למדינות האיחוד האירופי. על מנת לאפשר את הגדלת המיכסה של מוצרים חקלאיים אלה, הסכימה ישראל להוריד את מכסת התפוזים שתוכנס לארצות האיחוד מ־300 אלף טון כיום, ל־200 אלף טון לאחר חתימת ההסכם.

מחיר הכניסה של התפוזים יוסכם עם הנציבות רק לאחר שימצא פיתרון לסכסוך בין ספרד למרוקו בנושא הדגים, שכן למרוקו הובטח כי מחיר הכניסה של תפוזיה לשוק יושווה למחיר שיוצע לכל מדינה אחרת.

גידול משמעותי יש במכסת הקליפים שתוכל ישראל לייצא לאיחוד האירופי. ישראל תוכל לייצא לאיחוד 350 אלף טון קליפים לשנה, לעומת 16 אלף טון כיום.

שני הצדדים הסכימו ברמה העקרונית לנהל משא ומתן על פתיחת שוק הרכישות הממשלתיות בתנאים מועדפים בכמה תחומים, ובעיקר בתחום הטלקומוניקציה, שבו לישראל יש יתרון יחסי.

האיחוד האירופי הסכים גם לשלב את ישראל בוועדות המנהלות את תוכניות המחקר והפיתוח של האיחוד. ישראל לא תשתתף בהצבעות שתערכנה בוועדות אלו, אולם חברות ישראליות יוכלו לגשת למכרזים במסגרת 15 תוכניות הפיתוח של האיחוד.

במשרד החוץ הביעו שביעות רצון משילובה של ישראל בוועדות, ורואים באפשרות זו הישג גדול של ההסכם. ישראל תצטרך לשלם 30 מיליון דולר דמי חבר בכדי להצטרף לתוכניות המחקר והפיתוח של האיחוד.

במשרד התעשייה והמסחר נשמעה ביקורת על דרך ניהול המשא ומתן על ידי אנשי משרד החוץ. לטענת אנשי משרד התמ"ס, מספר שבועות נוסף של דיונים יכלו להשיג לישראל הסכם טוב יותר. אחת הטענות של משרד התמ"ס היא, כי ההסכם אינו מביא בחשבון את הפער הגדול במאזן המסחרי בין ישראל לאיחוד, העומד על כ־8 מיליארד דולר בשנה.

במשרד החוץ טוענים, כי אישור מועצת השרים של האיחוד האירופי את ההסכם, מנע משבר ביחסים הכלכליים בין ישראל לאיחוד האירופי, שכן כשלון השיחות על רקע הפער במאזן המסחרי וסירובה של ישראל לענות לשורה של תביעות, בייחוד בתחום החקלאי, היו גורמים לאימוץ צעדים חד־צדדיים על ידי ישראל והאיחוד האירופי, שהיו מקשים על הסחר ההדדי בין שני הצדדים.

שר החקלאות, יעקב צור, אמר בשבוע שעבר כי הרווח המיידי לחקלאים הישראליים, בעקבות הסכם הסחר עם האיחוד האירופי, יגיע ל־10 מיליון דולר.

"ישראל הסכימה להגדלת היבוא של כמה מוצרים בתמורה להגדלת הייצוא, ועסקה זו משתלבת עם מדיניות משרדו להסרת המגבלות על הסחר בתוצרת החקלאית. "תוצאות המשא ומתן הממושך והקשה מאוד שניהלנו עם האירופים יאפשרו יצוא נרחב יותר, ללא מכס, למרות שבכמה מוצרים ציפינו להטבות נוספות, נוכח הפתיחות שישראל גילתה כלפי יבוא אירופי מקביל לישראל", הוסיף צור.

ההסכם ישפר את תנאי ייצוא הפרחים על ידי הגדלת המכסה הפטורה ממכס, מ־19 אלף טון לכ־25 אלף טון.

שיפור משמעותי נוסף יהיה בענף ההדרים, בו הייצוא התרחב מאוד בזנים חדשים, שמכסתם היתה קטנה ביותר. על פי ההסכם החדש, מכסת הזנים האלה (קליפים) הגדילה מ־16 אלף טון ל־35 אלף טון, ולמגדלי ההדרים תיחסך הוצאה של מעל למיליון דולר.

אחת התביעות החשובות של ישראל היתה בתחום הפירות וייצוא הענבים. מדובר בייצוא מתפתח של זני איכות, שהוגבל בהסכם הקודם וחייב בתשלום מכס. עתה הורחבה תקופת הפטור ממכס עד ה־11 ביולי, ובכך תיחסך הוצאה נוספת של מעל מיליון דולר גם בענבים.

הטבות חשובות בהסכם הן הפטור ממכס, שהוסכם עליו בין נציגי משרד החקלאות לנציבות לגבי חומרי ריבוי, פקעות, שתילים, ייחורים ותבליני ירקות טריים למיניהם. מדובר בשורה של מוצרים חדשים שהתפתחו מאוד, והיקף יצואם מגיע לכ־10 מיליוני דולר.

בהסכם כלולים עוד שורה של שיפורים בסוגי יצוא ירקות שונים. יש לציין שבתחום יצוא התפוזים, סוכם על הצורך בהמשך המשא ומתן בכל הקשור למחיר כניסה לאירופה, שעדיין שנוי במחלוקת.

סמנכ"ל משרד החקלאות לסחר חוץ, צבי אלה, מסר לכתב עת"ם, כי בתמורה הסכימה ישראל לשפר את תנאי הייבוא של תוצרת אירופית אליה. בעיקר מדובר בייבוא של תבואות וכמויות מוגבלות של בשר קפוא, בהיקף של 6,000 טון בשנה, וכן תפוחי עץ בהיקף של 570 טון בשנה, תפוזים בהיקף של 500 טון וכן חמאה, אבקת חלב וגבינות.

מאמצים להתגבר על חילוקי הדעות באשר לפירוש הסכמי הסחר המחייבים, עמדו במרכז השיחות בין שר התעשייה והמסחר, מיכה חריש, לבין נציב הסחר האמריקאי, מיקי קנטור. בפגישה בשבוע שעבר בוושינגטון נדונו כמה סוגיות הקשורות לביצוע הסכם הסחר החופשי בין ישראל וארה"ב.

שני הצדדים הביעו רצון למצוא פשרה בין העמדות המנוגדות, שנתגלעו בעיקר בנושא החקלאות, בעקבות סתירות שבין הסכם הסחר החופשי בין ישראל וארה"ב לבין הסכמי גאט"ס, עליהם חתומות שתי המדינות.

השר חריש עמד על כך, ששני ההסכמים מבוססים על עיקרון ההגנה הניתנת לסקטור החקלאי ולכן, לדעת ישראל, הסתירה בין שני ההסכמים חייבת להתיישב תוך התחשבות בעיקרון זה.

בנוסף לבעיות עימן מתמודד הסקטור החקלאי בכל העולם, כמו פגעי טבע ועודפי יצור, הדגיש השר חריש, כי החקלאות הישראלית מתמודדת עם בעיות ייחודיות נוספות, כגון: ההקלות שניתנו לפלסטינים ולירדנים בתחום החקלאי, אשר פתחו את השוק הישראלי לתוצרת החקלאית מבחוץ, דבר אשר מחריף את התביעה להגנה על סקטור זה.

העמידה האמריקאית, כפי שהוצגה על ידי קנטור, גורסת ששני ההסכמים, כעיקרון, מחייבים קשרי סחר בחקלאות ללא מכסים וללא מיכסות, ולפיכך נדרשת ישראל להסיר את כל המגבלות על יבוא תוצרת חקלאית מארה"ב לישראל.

שני השרים הביעו רצונם להגיע לפתרון הבעיה, תוך מאמץ משותף להימנע מהתדיינות משפטית, אשר יכולה להמשך ולהעכיר את יחסי שתי המדינות.

נושאים נוספים אשר נדונו בפגישה:

● כללי מקור – כוונת המכס האמריקאי לשנות את שיטת כללי המקור למעבר בסיווג במקום העיקרון של "עיבוד משמעותי" באופן חד צדדי ב־1.1.96. ישראל הבהירה לארה"ב, כי כל שינוי כזה מהווה הפרה של ההסכם, וכי ניתן לעשות זאת רק במו"מ הדדי.

● מידות אחידות לאריזות מזון – בקשה אמריקאית להתיר יבוא מזון לישראל באריזות בעלות מידות שאינן אחידות ואינן מקובלות בשוק הישראלי.

● יבוא בשר כשר – תלונות אמריקאיות, בעיקר מנברסקה, נגד ההוצאות הגבוהות הכרוכות ביצוא בשר אמריקאי כשר לישראל.

● הטבות מכס לפלסטינים – ארה"ב הכינה חקיקה מיוחדת, אשר תאפשר מתן פטור ליצוא מהגדה ומעזה לארה"ב. ישראל תומכת במדיניות זו כעיקרון, בכפוף לשמירה על מסגרת ההסכם הכלכלי בינה לבין הפלסטינים (הסכם פאריס).

הנציב קנטור הודה לשר חריש על חלקו במאמצים להסיר את האפליה שהיתה קיימת בישראל כלפי מכוניות אמריקאיות. החלטת ישראל להעריך מעתה את שווי הרכב בהתאם למחיר היבוא, במקום בהתאם לנפח המנוע עד כה, תעודד, לדעת קנטור, רכישת מכוניות אמריקאיות בישראל בצורה יותר מוגברת. בשיחות הובעה בעיקרון שביעות רצון מתפקוד ההסכם ומהגידול בסחר בין שתי המדינות, וממידת איזונו.

קנטור, בראשות צוות בכיר מה־USTR, יגיע לביקור בארץ במחצית חודש אוקטובר, וצפוי כי בתקופה זו יימשך המו"מ בנושאים השונים.

סקירה כלכלית / חגי פורשנר

השלום כעסק ריווחי

השלום הוא עסק טוב מבחינה כלכלית – קובעים (כמו כולם) מומחי המחלקה הכלכלית של בנק הפועלים (בראשות פתחיה בר שביט), אשר פירסמו עבודה רחבת היקף על הנושא "דיווידנד השלום לישראל".

הם מונים שלושה סוגי יתרונות, שאפשר יהיה להפיק מן התהליך: הפחתת הנטל הבטחוני; הרחבת הסחר האזורי; עליית מדרגה בתחום הסחר עם שאר העולם. ובסיכום: הפיכתה של ישראל ממדינה בקצה הים התיכון לצומת אזורי ובין יבשתי.

נטל בטחוני:

קודם כול, השלום יאפשר להפחית את הצורך לשמור על יכולתה הבטחונית של המדינה; עלויותיה של שמירה זו (22 מיליארד ש"ח אשתקד) היוו כעשירית מן התוצר – דהיינו, שיעור הגדול פי שלושה מן ההוצאה הממוצעת במדינות המתועשות.

בנוסף, זוהי הזדמנות להפחית את הנטל של עלויות הביטחון אשר נצברו מאז מלחמת 1967 ובעיקר בשנות ה־70 ובתחילת העשור הקודם: למרות הירידה בחלקו של הביטחון מן התקציב – ובחלקו של הביטחון מן התוצר המקומי הגולמי – נטל העבר עדיין רובץ על ישראל ומשתקף בחוב הציבורי שלה (92% מהתוצר), שהוא גבוה מאוד.

אם יופחתו הוצאות הביטחון (שמהוות כעת 9.8% מהתוצר), אפשר יהיה להפחית את שיעורי מס הכנסה. או, לחלופין, להקדיש יותר כסף לחינוך (שמהווה רק 7.5% מהתוצר) ולבריאות (שמהווה רק 3.8% מהתוצר) – ואף לעשות זאת במקביל להפחתת מיסים.

הפחתת הנטל תשפר את הפריון. אנשים צעירים לא יוציאו זמן כה רב על שירות צבאי, ויקדימו להיכנס לעולם העבודה (אחרי לימודים או במקום זאת) – ואנשים לא יעזבו את תפקידיהם האזרחיים כדי לשרת במילואים זמן כה רב, דבר הפוגע בעבודה השוטפת (לפעמים גם זו של בת הזוג) ומפחית את הפריון.

קשרי כלכלה עם השכנים:

בדרך כלל, הסחר הבין־מדינתי מתנהל בין מדינות שכנות: קנדה היא שותפת הסחר העיקרית של ארצות הברית, והסחר בין מדינות האיחוד האירופי גדול יותר מאשר הסחר בינן לבין מדינות אחרות.

האם ניתן להסיק מכך, שהסכמי שלום עם המדינות השכנות יפתחו בפני מפעלים בישראל שווקים חדשים? לא ודאי.

זאת, מפני שהמדינות השכנות מאופיינות בכוח קנייה חלש של מרבית האוכלוסייה.

אבל, אם מתעלמים מההשוואה בין כל מדינה לבין ישראל, ההבדלים בין המשק הישראלי לבין שכניו אינם כה גדולים. למעשה, הגודל המצרפי של ארבע המדינות השכנות (מצרים, ירדן, לבנון, סוריה) דומה לגודלו של המשק הישראלי.

כך שיש מה לעשות בתחום זה. אפשר להעביר מפעלים מישראל למדינות השכנות, במיוחד בתחום תעשיות עתירות עבודה (מזון, טכסטיל, ריהוט ושאר תעשיות קלות) – ולהפוך את המוצרים ליותר זולים, כך שייטיבו להתחרות בשווקים זרים.

יהיה בכך משום שיפור והגדלה לפעילותם של המשקים השכנים, דבר שיגדיל את ההכנסה לנפש – ויהווה הזדמנות לשוק (ביקוש) יותר גדול בעבור מפעלים בישראל שינסו למכור מוצריהם מעבר לגבול.

תשתית משותפת:

יש גם מקום לפעילות משותפת בתחום התשתית:

● אספקת מים: תיעול עודפי מים (מהנילוס), אגירת עודפי מים מהירמוך, מפעל (לא רק צינור) לשינוע מים מתורכיה (דרך סוריה ולבנון) אל ישראל והגדה המערבית.

● אנרגיה: חיבור רשתות חשמל, צינורות להעברת גז טבעי ונפט ממצרים וממדינות המפרץ, שיתוף פעולה בתחום האנרגיה הסולארית.

● תחבורה: מערכות של רכבת וכבישים, שימוש יעיל יותר (ונרחב יותר) בנמלי ים ושדות תעופה.

● תקשורת: חיבור רשתות טלפון, מערכות קשר סלולאריות, שירותי מידע ממוחשבים, תקשורת לוויינים.

קשרים עם שאר העולם

לאחר שיבוטל (גם רשמית) החרם הערבי – אשר כבר נפרץ למעשה (אם כי לא באורח מלא) – יוכלו להיפתח בפני ישראל שווקים יותר נרחבים, וגם שווקים חדשים, של מדינות (בפרט באסיה ובאפריקה) אשר נמנעו מלסחור עם מפעלים ישראליים, או לפחות צמצמו עד למאוד את המסחר הזה.

יוכלו להיווצר קשרים כלכליים חדשים עם גורמים זרים. אלה יפתחו בפני מוצרים ישראליים רשתות שיווק, וגם יתנו לפירמות בישראל גישה אל משאבים פיננסיים גדולים.

שערי מטבע חוץ 28.7.95

סל	דולר שחור	מרק יציג	דולר יציג
3.4894		2.1599	2.9920

המטבע	שער יציג	השינוי באחוזים מתחילת השנה	בנקנוטים – לאומי קניה	בנקנוטים – לאומי מכירה	בנקנוטים – הפועלים קניה	בנקנוטים – הפועלים מכירה	בנקנוטים – דיסקונט קניה	בנקנוטים – דיסקונט מכירה	העברות והמחאות – לאומי קניה	העברות והמחאות – לאומי מכירה	העברות והמחאות – הפועלים קניה	העברות והמחאות – הפועלים מכירה	העברות והמחאות – דיסקונט קניה	העברות והמחאות – דיסקונט מכירה
1 דולר ארה"ב			2.91	3.08			2.92	3.06	2.9681	3.0160			2.9647	3.0131
1 מרק גרמני			2.10	2.21			2.13	2.23	2.1420	2.1766			2.1395	2.1746
1 לירה שטרלינג			4.65	4.89			4.66	4.88	4.7325	4.8150			4.7342	4.8115
1 פרנק צרפתי			0.60	0.64			0.61	0.64	0.6183	0.6293			0.6187	0.6288
100 ין יפני			3.29	3.46			3.30	3.46	3.3500	3.4041			3.3500	3.4047
1 גולדן הולנדי			1.87	1.98			1.88	1.97	1.9122	1.9431			1.9102	1.9414
1 פרנק שווייצרי			2.53	2.66			2.56	2.68	2.5798	2.6215			2.5741	2.6166
1 כתר שוודי			0.41	0.44			0.41	0.44	0.4216	0.4285			0.4211	0.4284
1 כתר נורווגי			0.47	0.50			0.48	0.50	0.4833	0.4911			0.4824	0.4904
1 כתר דני			0.54	0.57			0.54	0.57	0.5507	0.5596			0.5504	0.5594
1 מרק פיני			0.69	0.73			0.69	0.73	0.7060	0.7174			0.7063	0.7186
1 דולר קנדי			2.13	2.25			2.14	2.24	2.1761	2.2112			2.1740	2.2095
1 דולר אוסטרלי			2.14	2.26			2.12	2.25	2.1829	2.2182			2.1801	2.2157
1 רנד דרא"פ			1.02	0.84			0.70	0.82	0.8178	0.8310			0.8175	0.8312
10 פרנק בלגי			2.99	1.08			1.02	1.07	1.0416	1.0585			1.0402	1.0572
10 שי' אוסטרי			1.83	3.14			3.03	3.17	3.0457	3.0949			3.0420	3.0917
1000 לי' איטלקיות			4.14	4.43			1.86	1.95	1.8690	1.8992			1.8706	1.9013
100 פזטה ספרדית			2.45	2.58			2.48	2.60	2.5001	2.5405			2.4978	2.5387
E.C.U.			–	–			–	–	3.9836	4.0478			3.9785	4.0435
1 לירה מצרית			0.84	0.92			0.92	0.98	–	–			–	–

עורך: חגי פורשנר

האם באמת אין תור ארוך בפאסט־פוד?

חסידי החרושת־הטובות התעודדו נוכח הנתונים האחרונים על־אודות כלכלת ארצות־הברית; אבל מן הראוי לברר את הפרטים – אשר בהחלט משנים את התמונה ומעמידים אותה באור פחות ורוד, כמו זה שכבר מוכר למתמודדים על המישרות בשוק התעסוקה

אף אחד לא אמר שהמשק בארצות־הברית מת – אבל גם הידיעות על גסיסתו של המשק הזה היו, לכאורה, מוקדמות מדי.

אנשי מישרד־המיסחר של ממשלת ארצות־הברית אפילו לא אמרו "סליחה, טעינו". בנון־שאלאנטיות, כאילו לא אירע כלום, הם פשוט שינו את הנתונים: בחודשיים הקודמים, הם דיווחו שהמכירות הקימעונאיות (חודשים אפריל–יוני) ירדו בקצב של 2 אחוזים לשנה – ולאחרונה הודיעו כי אותם חודשים, הרבע השני של השנה, אופיינו בגידול של 2.3 אחוזים בקצב שנתי.

יתר־על־כן: נתוני חודש יוני ומידע ראשוני על־אודות יולי מלמדים, שהגידול במכירות הקימעונאיות הולך ונמשך: מדברים על תוספת מכירות בשווי כ־0.7 אחוז ביוני וקצת יותר במחצית הראשונה של יולי.

האם יש מקום לקפוץ משימחה? התשובה היא, כנראה, שלילית.

קודם־כל, בגלל החום: נוכח עליית הטמפראטורות בארצות־הברית, ראוי להימנע ממאמץ גופני ניכר.

מה עוד, שהעניין הזה הוא־הוא חלק גדול מן ההסבר לשיפור בתוצאות הכלכליות שצויין לעיל: עיקר הגידול במכירות היה בתחום מוצרים של קנייה חד־פעמית, כמו ציוד לבריכות־שחייה או מזגני־אוויר.

כאשר הגל הזה ייפסק, עלולה לחזור – אולי ביתר שאת – התמונה העגומה של החודשים האחרונים. את זה, תיקוני הסטאטיסטיקה (של מישרד־המיסחר) לא שינו. ולכן הופיעה המלה "לכאורה" בתחילתה של סקירה זו.

הגידול הקל במכירות הקימעונאיות לא יכול לתקן את המצב היסודי. המשק בארצות־הברית מאופיין במלאי גדול (ייצור שאינו מוצא לו ביקוש), והתפוקה התעשייתית יורדת, הגירעון־המיסחרי הולך ומחמיר.

במצב כזה, חסידי החרושת־הטובות נדרשים למאמצים רבים. הם הצליחו למצוא עידוד נוכח ירידה של 0.1% בהתחלות־הבנייה, "מפני שזהי האטה בקצב הפחתת מיספרם של הפרוייקטים הקבלניים". הם הצליחו להפיק מעצמם קריאות־שימחה נוכח עלייה של 0.4 אחוז במלאי של הפירמות, "מפני שזהו גידול־מלאי מצומצם בהשוואה לשיעורי גידול של אחוז אחד בכל חודש מאז תחילת השנה".

אחר־כך מצאו "הסבר יותר רציני": "הפירמות לא ביזבזו זמן, והתאימו את

שולמן: שוק ניירות הערך ראוי לטיפוח

המלאי שלהן במהירות לירידה בביקוש; מכיוון שכך, התפוקה של בתי־החרושת תגדל במהירות כאשר יתחדש הביקוש – בניגוד לתגובה האיטית שאיפיינה את בתי־החרושת בעת חידושי־ביקוש קודמים, אשר 'תפסו' אותם עם מלאי גדול".

האם יתחדש הביקוש?

בציפיה לכך, יש המצליחים להצדיק תופעות שליליות במיוחד. שוב, כמו בעידן ה"צמיחה" על־ידי הגדלת צד־ההיצע" (בזמן נשיאותו של רונאלד רייגן), מנסים ללמד את הציבור שהתעשרות העשירים היא תופעה חיובית.

הגירסה החדשה יצאה מבית־המידרש

מה לעשות בבתי־החרושת?
השינוי בתפוקת המיפעלים
(שיעור השינוי השנתי, באחוזים)

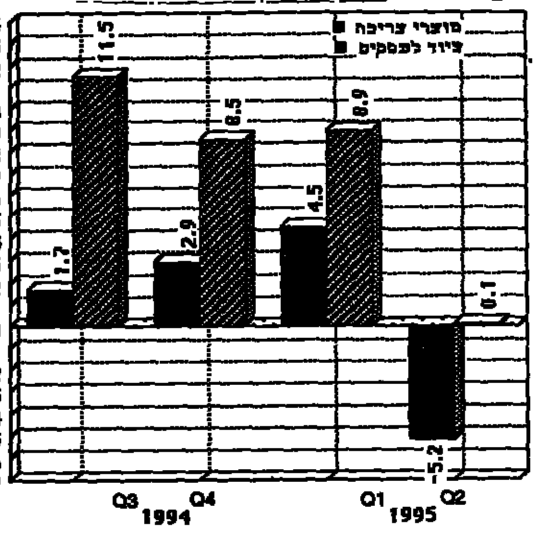

של סולומון בראדרס: היא פרי־עטו של אסטראטג־ההשקעות הראשי של בית־העסק הזה (חברת ברוקרים), דייוויד שולמן.

החישובים המפורסמים של התחלות־הבנייה (יוני) לימדו, שהקטנת מיספרן של התחלות־הבנייה מסתירה "בעצם" הגדלה: אמנם, הסך־הכל ירד ב־0.1 אחוז – אבל בתוך זה היה גידול מרשים (בשיעור 3.9 אחוזים) בתחום בניית וילות חד־מישפחתיות, אשר היוו לפחות מיליון מתוך 1.26 מיליון התחלות־הבנייה.

שולמן לקח את הנתון הזה (ואחרים), והסיק כי "הביקוש נשען על שיכבה יותר ויותר צרה של אנשים – העשירים ביותר".

בוקר טוב אליהו. העניין הוא, שהאיש גם חושב ש"זה טוב".

הדבר שופך אור שלילי, אבל מיוחד־במינו, על נתוני חלוקת־ההכנסות שמאפיינת את החברה בארצות־הברית: אפשר – לפי תפישתו של אותו שולמן – להתרעם מרה על כי חלקם של העשירים ביותר (חמישון עליון) הוא "רק" 49 אחוז מסך־כל ההכנסות, ולהשכיח את העובדה שזוהי עלייה בת 41% יחסיים (ב־1970, חלקו של החמישון העליון היה "רק" 43 אחוז מהסך־הכל); אפשר להתרעם על כי חלקו של חצי־העשירון העליון הוא "רק" 21.5 אחוז מן הסך־הכל, ולהשכיח את העובדה שזוהי עלייה בשיעור יותר מ־26% יחסיים (ב־1970, חלקו של חצי־העשירון העליון היה "רק" 17 אחוז מן הסך־הכל).

אם כך, יש לעשות משהו כדי ש"התהליך החיובי" הזה יתבצע ביתר מהירות. לשולמן יש הצעה: לא להסתפק בהעלאת משכורות לבכירים – ולדאוג לכך שתיק הנכסים הפינאנסיים יהיה שווה יותר. לפי זה, הגידול העצום בהערכות לגבי שוק ניירות־הערך (850 מיליארד דולר, לפי נתוניו של החוקר האובייקטיווי מבית הברוקרים) הוא "תופעה חיובית" – אשר מן הראוי לטפח בהתמדה ובהקדם.

אבל יש לזכור: הביקוש הזה (של העשירים ביותר) מעודד בעיקר את היבוא (של מוצרי־מותרות), ומתדרדר לא רק את המאזן־המיסחרי אלא גם את המצב במערך הייצור – ולכן גם בשוק המישרות – של ארצות־הברית.

למרות עלייה "מכובדת" (1.3%) ביצוא, שהתמקד במוצרי־הון (מכונות וידע טכנולוגי) – נרשם בחודש מאי גירעון מיסחרי זהה לזה שנרשם באפריל: 11.4 מיליארד דולר. הסיבה לכך היא גידול ביבוא; ככל שהבנק־המרכזי של ארצות־הברית ("פדראל ריזרב") ניסה ללחוץ כלפי מטה את הביקוש המקומי במשך 18 החודשים האחרונים, כך הוגבר היבוא – והגיע לקצב־גידול שנתי של 13 אחוז.

במצב כזה, אין מה לעשות בבתי־החרושת. מאז מארס, נרשמה בהם הפחתת פעילות מרשימה (במילים מיקצועיות: התוצר התעשייתי ירד) – והמומחים עורכים שוב ושוב שיקולים כדי לוודא, האם ה"שיפור" שנרשם ביוני מבוסס על גידול של 0.1 אחוז (!) או מבוסס ברמה של 0% שהיא לפחות לא המשך ירידה.

בשוק המישרות כבר הסיקו את המסקנות: חלק ניכר ממחפשי־המישרות ויתרו מזמן על קאריירה ועל פרנסה, ומתייצבים בשעריהם של מעסיקים המציעים מישרה דלת־מיומנות המבטיחה שכר נמוך.

עובדים צעירים, בדרך־כלל בוגרי תיכון (ובאופן בולט – לבני־עור), מחזיקים כיום בשוק המישרות הפשוטות: הם דוחקו משם את מי שמילאו שוק זה בעבר הלא־רחוק, כגון אלה שנשרו מבית־הספר ושאר אנשים המצויים בדרך אל שולי החברה.

שוק המיסעדנות המודרנית (המהווה חלק ניכר משוק ה"ג'ובים" הפשוטים והארעיים ומעוטי־השכר) הוא שוק גדול מאוד: 2.3 מיליון מישרות – יותר מאשר הצבא, שפעם היווה את שער־הכניסה העיקרי לחיי התעסוקה של המבוגרים.

סוף־סוף נמצא התחליף לעבודה המשעממת בסדנא ובשדה: מיוללת ה"פאסט פוד" – אולם מאוורר ומואר, שבו עוסקים במרץ באריזת צ'יפס ובסידור שלוש–ארבע רצועות־בצל על חתיכת בשר – היא, מבחינת "המשק" (כלומר המעסיקים הדרושים), דגם הפיתרון האולטימאטיווי.

אבל הדוחק שם גדול מאוד: שורה ארוכה ארוכה משתרכת ליד מסעדות המזון־המהיר, לא (חלילה) נוכח דלפק המכירה – אלא בתור לקבל מישרה, תור שבו מרושרשים כ־14 מועמדים (בממוצע) על כל הצעת־עבודה.

העשירים מתעשרים
הגידול בחלקם של העשירים ביותר מתוך כלל ההכנסות במשק
(מגמות תקופתיות, באחוזים)

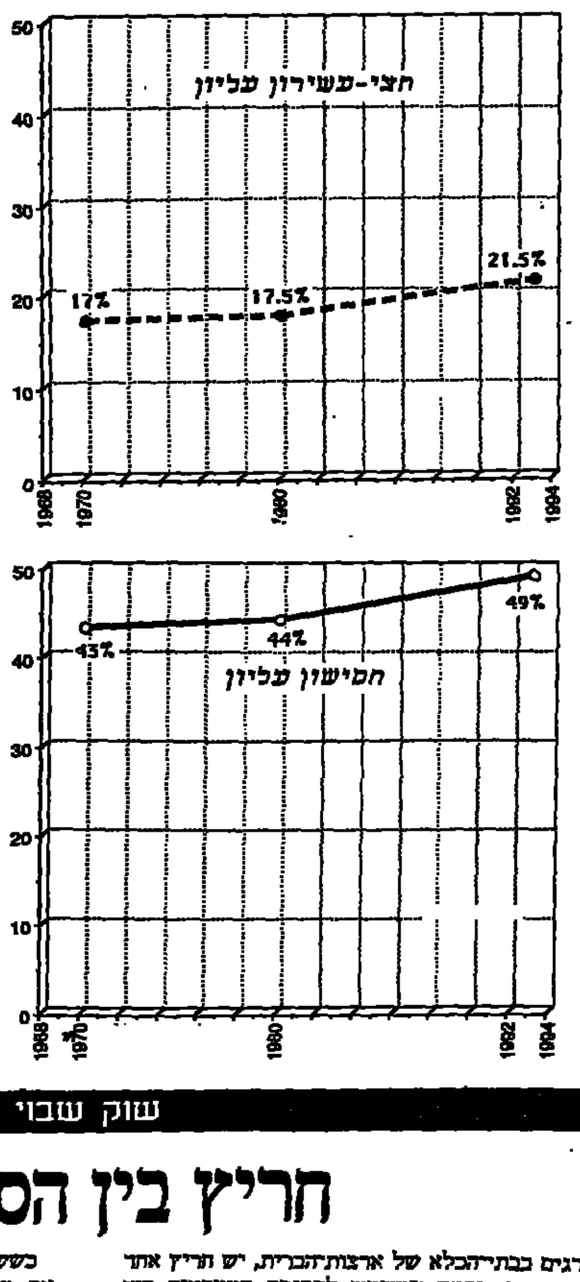

טריאומווירטאט למען המיעוט

"אנו מאוד שבעי־רצון מן הצמיחה המרשימה, שניתן לרשום במרבית המשקים בעולם. אנו מעודדים מן השיפורים שהתרחשו לאחרונה במכסיקו – ומן ההתקדמות שבוצעה במיספר מסויים של משקים מתעוררים".

מי מדבר ככה? נוכח המצב העובדתי – משבר כלל־עולמי שנמשך כעשרים שנה, וכאוס פינאנסי הולך ומעמיק – מי יכול לדבר ככה, ומדוע?

הציטוטים הללו לקוחים מתוך ההודעה־לעיתונות, שהופצה על־ידי "שבע הגדולות" (G_7) בעת ההתכנסות האחרונה אשר קיימו מקבלי־ההחלטות שלהן בהאליפאקס (קנדה) באמצע יוני.

היה הרבה יותר ראוי, ומובן, לו היו הדברים נאמרים מפי נציגים של הפירמות הגדולות – כלומר של מנהליהן הבכירים, ובעיקר של בעליהן.

שהרי כחמישים שנה אחרי מיסוד המערכת העולמית (הסכמי ברטון־וודס ו"קרן המטבע הבינלאומית" ו"הבנק־העולמי") – אשר אירע ב־1944, וכעת מתחיל להיווצר בסיס־הנתונים המעודכן שלו ל־1994 – יש אפשרות להבין, מה היו מטרותיו ושיטותיו ובעיקר תוצאותיו של התהליך.

במשך כל התקופה, ובמיוחד ב־20 השנים האחרונות, שלושת המוסדות הקבועים של המערכת ההיא עסקו במרץ בסיוע לתהליך הפיכת ה"שוק־החופשי" למערכת אשר מקיפה את כל העולם כולו. למרות מחיקתם־למעשה של הסכמי ברטון־וודס, ראוי לדבר על שלושה ולכלול בהם, גם את הגאט"ט שנוסד ב־1947 (והפך כעת ל"אירגון־הסחר העולמי") ביחד עם "קרן־המטבע" והלקיו השונים של "הבנק העולמי". לא רק שניים ילכו בדרך בלתי אם נועדו.

הם היו כוח דוחף ומארגן, שאיפשר לאכוף (בשיטות־נועם ובמקל־חובלים) את העקרונות של הורס־המרכזי – ניאו־ליבראליזם או ניאו־שמרנות – על (כמעט) כל ריכוזי־אוכלוסין בכל היבשות. והחוט המשולש לא במהרה יינתק.

המוסדות הללו הביאו למצב, שבו הפעילות הכלכלית בעולם משרתת את האינטרסים של הפירמות הגדולות ושל בעלי־ההון.

הגודל לא קובע?
מונופוליזאציה של המשאבים בידי החמישון העליון (באחוזים)

לא "רק" משרתת. אלא גם, במידה רבה, מצויה בשליטתם הבילעדית של האינטרסאנטים: לפחות שליש מן הסחר העולמי מתבצע בין חמש הפירמות הגדולות ביותר בעולם. השקעותיהן הישירות הגיעו ל־2 טריליון (אלפיים מיליארד) דולר; הן מגלגלות בכל 24 שעות סכום של כטריליון דולר (לעיתים 1.5 או 2 טריליון ויותר) בעיסקאות־מטבע מהירות: בקומץ מארצות העולם־השלישי, 410 מיליארד דולר (כחמישית מהשקעותיהן) הספיקו להן כדי לשלוט בכוח־העבודה של כ־12 מיליון מועסקים.

עולם הפירמה
סך־כל הפעילות*
(במיליארדי דולרים, 1992)

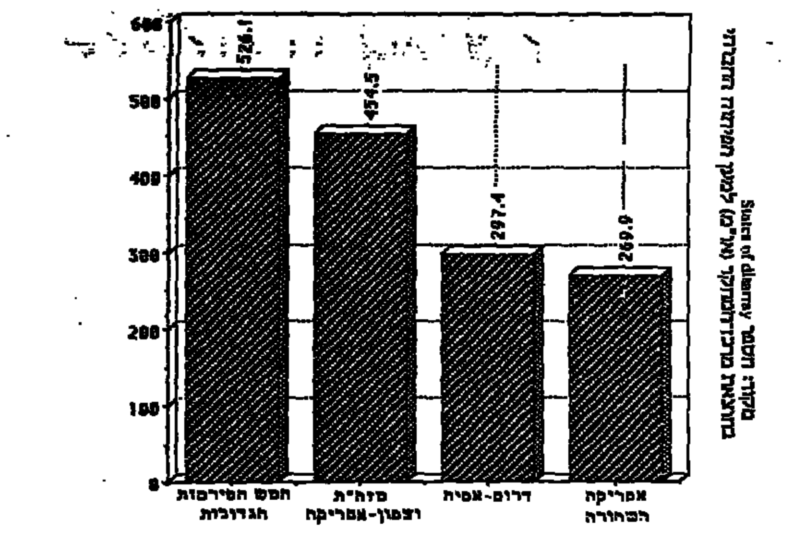

* לגבי הפירמות – סך־כל ההכנסות
לגבי היבשות – סך־כל התמ"ג

העובדה האחרונה היא אחד מן הנתונים, אשר מופצים כעדות לכך שהפעילות הזו מהווה קלף לטובת האורחים הפשוטים: יצירת מקומות־עבודה (שעלותם היא 34 אלף דולר לאחד), שמפרנסים את המועסקים.

אך התמונה יכולה, וראויה, להיות מוצגת באורה אחר: לא "רק" על רקע העובדה, שהפרנסה הזו היא קשה ומועטת – וגם לא "רק" בשל העובדה שתעסוקה זו מהווה (לעיתים קרובות) תחליף פשוט לתעסוקה שניתנה במיסגרת פירמות מקומיות, אשר נעלמות מן השטח בגלל התחרות של הרב־לאומיות הענקיות. אלא גם בשל החישוב, ולפיו יידרשו כמה אלפי מיליארדים (וכמה מאות שנים) כדי לספק תעסוקה־בשכר למיעוט מתושבי העולם־השלישי.

"אנו, עמיהן של האומות המאוחדות" – היא הצהרה רבת־חשיבות אשר פותחת את אמנת האו"ם. אך רק לכאורה. האמנה מעניקה את כל הסמכויות לממשלות, לא לבני־העם.

מבחינה זו, אנשי "הבנק העולמי" הם תלמידים טובים של אירגון האומות־המאוחדות. מלבד התנאים הכלכליים שהנהלתו מציבה בפני הממשלות, יש גם תנאים של "התנהגות טובה": על הממשלות לכבד את זכויות־האזרח, לתת דין־וחשבון בפני האוכלוסייה, להעמיד את עצמן לבחירות כדי לאשר את הלגיטימיות של פעולתן.

איש אינו יכול – ואינו צריך – להתנגד לעקרונות אלה. אבל בהקשר של הבנק העולמי ופעילותו, הן כורכות סתירות קשות:

מדיניות ההתאמה המיבנית (Structural Adjustment, ש"תירגומה" העיברי הוא – למרבה הגיחוך הבלתי־משעשע – "תוכנית הבראה") מעסיקה את הממשלות בעיקר בדיווח למוסדות הבנק־העולמי וקרן־המטבע, ומפחיתה את יכולת התיפקוד שלהן (זו המיועדת לשירות האוכלוסייה) במידה כזו שאין למצביעים מה לאשר מלבד כלי שהוא ריק מכל תוכן חיובי מבחינתם. אשר לזכויות־האזרח – היו "תוכניות הבראה" שכרכו הזזות אוכלוסייה קשות, ועוד פעילות (מגונות) שגרמה קשיים ונזק להמוני העם.

הבנק־העולמי עצמו, כיצד הוא מדווח? לא לאוכלוסייה ובפומבי, אלא רק תמורת תשלום (או שוחד־ערך) שאינו בהישג־יד לכל אדם. יתר־על־כן: כבר חמישים שנה לא התבצע תהליך כלשהו של לגיטימציה דמוקראטית בעבור מוסד זה, והנהלתו אינה מכפיפה עצמה לשום מנגנוני־פיקוח (שאינם קיימים) – ובוודאי לא לדעת־קהל, או לדיאלוג פתוח עם מומחים ביקורתיים חיצוניים.

ואם הבנק־העולמי וקרן־המטבע כך, מה באשר לפירמות? אלה, שבכלל אינן אזוב־קיר, לא זו בלבד שאיש (ואף אחד מהאירגונים הנ"ל) אינו מנסה לפקח עליהן – אלא שחלק מאופן יישומו של תפקידם הוא למנוע מהן קשיים ולהסיר מעליהן כל פיקוח והגבלה.

כך הוכשה, בחיתוליה, היוזמה של האו"ם לקבוע "סעיף חברתי" שימנע סוגים מהפירים במיוחד של ניצול. כך (באחת ההחלטות הראשונות של מזכיר האו"ם בוטרוס בוטרוס ראלי) נסגר מרכז־המידע של האו"ם על־אודות הפירמות הרב־לאומיות, שהיווה בסיס נתונים מעולה והפיק אף גישה ביקורתית מסויימת – אשר הפך לתת־מחלקה במוסד האו"ם לענייני מיסחר ופיתוח.

והנה, המידע עדיין נצבר. ידוע שהחמישון (20%) הנמוך בארצות־הברית איבד 17% מהכנסותיו במהלך התקופה שבין 1979 ל־1993, ואילו החמישון הגבוה הוסיף להכנסותיו 18% באותה תקופה: ידוע שיש בעולם (לפי גיליון יולי של כתב־העת "פורבס") 358 מיליארדרים (בדולרים), וסך־כל הנכסים שבידיהם (670 מיליארד) שווה להכנסה השנתית הממוצעת (390 דולר) של כמעט שני מיליארדי בני־אדם.

ידוע – אבל זה (בדרך־כלל ובמרבית אמצעי־התיקשורת) רחוק מלהצדיק כותרת, שלא לדבר על מאמר ביקורתי.

משק למכירה

"לי זה עולה יותר"

מאות פירמות בפולין מועלות על נתיב ההפרטה – ובעליהן החדשים יראו לעשרות־אלפי פועלים את הדרך החוצה

ממשלת פולין קיבלה ציון־לשבח מאת עיתונות־העסקים במערב.

בזכות מה? אולי משום שהקטינה את הצבא, שהוא הגדול ביותר באותו איזור ובו משרתים כמעט 200 אלף איש ועוד 80 אלף בחיל־האוויר ו־20 אלף בימייה? לא.

האם משום שהביאה (למשל) להגדלת מיספר הרופאים, שהוא 2.09 לאלף נפשות – השיעור הנמוך ביותר באירופה המרכזית? לא. מה פתאום?

או משום שהפחיתה את שיעור האינפלאציה, שהוא (37.7% לפי הנתונים הסופיים ל־1993) הכי מהיר באירופה המרכזית? או – יותר חשוב – את שיעור האבטלה, גם הוא (15.7 לכל אלף תושבים) הגדול ביותר בהלק הזה של היבשת הישנה? לא ולא.

הסיבה להענקת המידליה הזו היא, שממשלת פולין החליטה להעביר את השליטה על אחד החלקים העיקריים של המשק הלאומי לידיים פרטיות/זרות. כראוי להחלטות־מדיניות מסוג זה, ההכרעה לא התבצעה בפרלאמנט או במישרד־ממשלתי כלשהו – אלא בבית־מלון בינלאומי ("ויקטוריה אינטרקונטיננטאל"), כנראה כדי להתבשם מאווירת־חו"ל.

מדובר בתהליך שיוציא מידי שליחיהם של נבחרי־העם את הפיקוח על 413 פירמות ממשלתיות, ויעביר את השליטה לידי 15 קרנות־השקעה. הקרנות הללו מופעלות על־ידי גורמים עיסקיים פולניים וזרים (מארצות־הברית ובריטניה ועוד) רבי־עוצמה.

אלה־האחרונים לא יצטרכו לגייס אפילו חלק קטן מעוצמתם. הממשלה (משלם המיסים) תדאג שהמשאבים העצומים אשר מיוצגים במיפעלים אלה (כוח־אדם מיומן, מיכון, נכסי קרקע וכו') לא יבואו לידי ביטוי – והמחירים לא יהיו גבוהים יתר־על־המידה.

הנתח, שיועבר לגורמים אלה, יהיה 60 אחוז מכל פירמה. נתח אחר (15% מכל פירמה) יוצע, תמורת כסף או התחייבות לתשלום מתוך המשכורות, לעובדי כל מיפעל. השאר יימכר, בצורה של מניות, לאזרחי פולין – או, ליתר־דיוק, לאלה מהם שיוכלו לשלם: מישרד־ההפרטה הממשלתי היקצה 6 מיליון דולר למסע־פירסום, אשר ישכנע את הקונים־הפוטנציאליים בכדאיות הרכישה הזו.

לא ינסה יותר מדי, כי הכברת מלים על הכדאיות תהיה אולי בניגוד למחירים הנמוכים – ועלולה לעורר ספקות לגבי הניהול המבריק, שמתבטא בהיפטרות מסחורות טובות במחירים נמוכים.

פקידי מישרד־ההפרטה משתדלים למצוא את המינון המדוייק שיקבע את ההתייחסות לעריכת המיפעלים הענקית, אשר במיסגרתו יינתנו פרטים שליליים על מרבית המיפעלים – כדי לא להסתבך עם קהילת העסקים המערבית – ונתונים היוביים על כמה יהלומים המונחים בעריכה הגדולה הזו, כדי למשוך התעניינות.

המתעניינים כבר יודעים, מה ראוי לשלוח אליו יד. למשל: משווק הרכוגנסים (הומרי־ניקוי) "פולנה לכיה", יצרן לחות־הבקה "מרה פנפאל", יצרן המנועים־החשמליים "קאמל" ויצרן מיסבי־המכוניות "פרמה מילמט".

בכל פירמה שיקבלו עליה את השליטה, המשקיעים המקומיים/זרים ייהנו מיד הופסית: הם יוכלו לגייס כסף, לשנות מערכים, לפטר פועלים, אפילו לסגור קווי־ייצור.

האופציות האחרונות ינוצלו לא "רק" במיפעלים שאינם עונים על קריטריונים של רווחיות – אלא גם במיפעלים מצליחים־עיסקית, כמו "סאמל" שהמועמדים להשקעה בו נדהמו לראות כי ליפוף המנועים מתבצע ידנית. ההערכות הן, שיפוטרו "לפחות 20–30 אלף" פועלים. "ניהול משאבי אנוש" הוא מדע מדוייק.

"אנו מחוייבים להפרטה בכל מחיר", ציינו יוזמי המהלך הזה; ומייד – מותשים מארבע שנים של דיכוח פרלאמנטארי על עצם הרעיון – "הציעו" ש"הפוליטיקאים לא יתערבו, ויתנו לכוהות השוק לעשות את שלהם".

כוהות השוק כבר כנו במרכזי ההון במערב. וביקרו במיפעלים כדי למצוא את היהלומים (בתוך עריכת שתת ש"לפחות 40% ממנה לא שווים כלום") אשר יעשו בעבודים כפה.

בית־חרושת למיסבים: נציגו של המשקיע ממקר עינו ביווחים

שוק שבוי

חריץ בין הסורגים

בין הסורגים בבתי־הכלא של ארצות־הברית, יש חריץ אחד שהוא מיכרה זהב: הפתח שמשמש להכנסת המטבעות כדי ליצור קשר טלפוני עם החוץ.

בתחילת התהליך, דרוש רק מטבע אחד: האסיר פונה אל המרכזנית, ומבקש שיחת־גוביינא. שיטה זו, שהיא יקרה יותר מאשר שיחה רגילה, מבססת שוק נפלא בעבור הפירמות שעוסקות בחיבור אלקטרו־מיכאני בין טלפונים.

המימשל, מצידו, דואג להגדלת השוק. עונשי המאסר הולכים ומתארכים – השנה בונים ברחבי ארצות־הברית 150 בתי־כלא נוספים.

בסך־הכל, זה מציב יותר ממיליון צרכנים שאינם יכולים לבחור את ספק שירותי־הטלפון שלהם. אבל הם משתמשים הרבה בשירותיה: מכשיר־טלפון ציבורי, המותקן בבית־כלא, מכניס לקופת הפירמה כ־15 אלף דולר בשנה (בממוצע) – פי חמישה מאשר המכשיר שבפינת הרחוב.

כששומעים את סמנכ"ל MCI (חברת־טלפון גדולה) מסביר את מדיניות הפירמה שלו – "כאשר אנו יודעים שאנשים רוצים לדבר זה עם זה ממרחקים, אנו תמיד משתדלים להיות בשטח כדי לאפשר זאת" – ראוי לזכור כי הדברים לא נעשים רק לשם המיצווה ההומאנית.

בעליה של הפירמה הזו, אשר נתח־השוק שלה (בתחום בתי־הכלא) גדל מ־10 אחוז לכמעט שליש, רוצים להחזיק יותר ויותר עמדות טלפוניות שיאפשרו גישה למיכרה הזהב המוערך בכמיליארד דולר. היא השתתפה במיכרז של מדינת קנטאקי, לאספקת שירותי טלפון ל־7,500 לקוחות־באזיקים, והסכימה לתת לשילטונות 55 אחוז מן ההכנסות.

מה ייעשה בכסף? לעיתים קרובות, הוא יממן התקנת שירותי־האזנה חשאיים שינסו לטרפד שימוש לרעה במכשיר־הטלפון. שימוש־לרעה מצד האסירים, כמובן.

דבר היום

אבו־מרזוק: להתמקד בחקירה

מוסא אבו־מרזוק לא יהיה אורח רצוי בכלא הישראלי. התקדימים, כולל זה של השייח החולה והעיוור אחמד יאסין, אינם מבשרים טובות. חיילים ייחטפו ופיגועים יבוצעו, על־ידי חסידיו בתנועת החמאס, למען שיחרורו. ככל שייארך מאסרו, יהפוך אבו־מרזוק מאלמוני־למחצה, המוכר בעיקר לאנשיו ולמקצוענים שעקבו אחריו, לסמל לאומי ודתי, שם שיישא בפי "משמרות מוסא אבו־מרזוק" שיתפצלו מ"חוליות עז־אדין אל־קסאם".

לא תהיה, לפיכך, סיבה אמיתית לצער ישראלי, אם בסופו של ההליך המשפטי לא יוסגר אבו־מרזוק מארה"ב – אבל הסוף אינו צריך ללמד על ההתחלה. ירושלים אינה יכולה להיות קנאית פחות מושינגטון בלחימתה בטרור. על כן ראוי למצות עד תום את נפתולות ההליך, גם אם מציאותית ניתן לחזות כבר עתה כי אבו־מרזוק לא יהיה אורחו של שירות בתי־הסוהר.

שב"ס לא, שב"כ אולי כן: חשיבותו המהותית של אבו־מרזוק לישראל היא בתחום המודיעיני, שהרי כראש הלשכה המדינית של החמאס יימצא לו, כמו לכל מנהיג, תחליף זמין ואולי מסוכן ממנו. ההישג המיטבי לישראל – והיעד המיידי, אם יתברר שמשפטית קלושים הסיכויים להסגרתו – יהיה בשיתוף־פעולה אמריקאי עם חוקרי השב"כ. בסוף־השבוע העריכו משפטנים מנוסים כי ישראל תתקשה לדלג מעל סידרות המשוכות שבדרך להסגרה, מהוכחת קשר בין אבו־מרזוק לבין פשעים שבוצעו כאן (משום שאין די במידע סתמי ובניחוש כי ראשו של אירגון קשור איכשהו במעללי אירגונו) ועד לשיכנוע שופט אמריקאי שמדובר בעבירות בנות־ענישה בישראל ובארה"ב כאחת. לעומת זאת, אפשר שבאווירת ההסתייגות מאירגונים העוסקים גם בטרור, מאז הפיגוע ההמוני באוקלהומה־סיטי והחקיקה המחמירה שבעקבותיו, תצליח ישראל לשכנע את האפ.בי.איי להתיר לה להשתתף בחקירת אבו־מרזוק. ללא חוקרים מיומנים, הבקיאים בנושא (גם אם הנסיבות האמריקאיות ימנעו מהם להפעיל לחץ גופני נוסח ועדת לנדוי), רב הסיכוי לאובדן ההזדמנות לחילוצו של המידע היקר הנצור במוחו של אבו־מרזוק. מוטב להסדיר את הסגרת המידע, מאשר את הסגרת אבו־מרזוק.

ישראל לא החליטה מעולם מה, בעצם, היא מייעדת למנהיגי אירגונים דוגמת החמאס, מאסר או גירוש – פתחי שקאקי הרי גורש מכאן וכמוהו עוד 415 פעילי האירגון שיצאו להשתלם בחבלה בלבנון והוחזרו לשטח לאחר חודשים מעטים – או עונש אחר כלשהו. משום כך חשוב יותר להוציא את אבו־מרזוק מן המחזור (ולעקוב אחר התארגנות החמאס להחלפתו), אפילו ארעית, כמו גם להוציא את המחזור (המודיעיני) מאבו־מרזוק. השלטונות האמריקאיים, המחזיקים באבו־מרזוק בנימוקים קלים ומתכלים של עבירות־הגירה, נעזרו בישראל לא אחת בחקירות משטרתיות הקשורות בה, במקרים אחרים, דוגמת תיק ההתנקשות במאיר כהנא, והחמיצו מידע חיוני, שהיה בידיהם ושחשיבותו התבררה במלואה רק לאחר פיגוע־טרור נוסף, הפיצוץ ב"מגדלי התאומים" בניו־יורק. על פני השטח, לפיכך, אמורה להתנהל פעילות משפטית־מדינית, אך מתחתיו צריך המאמץ להתמקד בהשגת הסכמה אמריקאית לחקירת אבו־מרזוק, בטרם שיחרורו וגירושו הצפויים, בידי השב"כ הישראלי.

גרמניה

כלכלת ה"מגיע לי"

מומחה יפאני הפועל בגרמניה טוען שהיא "נעשתה עצלנית. נהגו לומר לנו שהיפאנים הם הגרמנים של אסיה, והיינו גאים בכך. אבל, הגרמנים אינם ראויים עוד למחמאה הזאת"

דניאל דגן, בון

גרמניה היא עדיין היצואנית מספר אחד באירופה. בחלק המזרחי של הארץ, הקומוניסטית לשעבר, יש שיעורי צמיחה גבוהים יותר מאשר בכל מקום אחר ביבשת. הגרמנים מוכרים יותר מכוניות בארה"ב, כובשים שווקים חדשים בסין, מסתערים על אסיה – ובודקים ברצינות אפשרויות להשקעות ענק גם במזרח התיכון של עידן השלום.

עד כאן החדשות הטובות. ואולם, יש גם "אבלים" גדולים, המובילים את המומחה היפאני מינורו טומינאגה לקבוע: "האלופה הכלכלית גרמניה העלתה שומן והפכה להיות עצלנית... הגרמנים הם אלופים במספר ימי המחלה והחופש לעובד. הם האלופים בגיל הגבוה של כניסת סטודנטים למעגל העבודה, ובגיל הצעיר של יציאת עובדים לגימלאות. גרמניה מחזיקה בשיא גם בהוצאות הנלוות לשכר, שהועלו באחרונה בצורה חדשה, כתוצאה מהחדרת ביטוח חובה סיעודי".

טומינאגה פועל בדיסלדורף, שהיא מרכז אירופי של חברות ענק יפאניות. מ"ניפון הקטנה" שעל שפת הריין, הכוללת תשתית נרחבת של שירותים לאלפי אורחים יפאנים ובני משפחותיהם, משקיפים האורחים מן המזרח הרחוק באי־נחת על ההתפתחויות בארץ המארחת. בשביל טומינאגה סיבה טובה לקבוע, בנימה של דאגה יותר מאשר ברגש של סיפוק: "הגרמנים היו בשבילנו תמיד דוגמה טובה ודגם לחיקוי. במשך זמן רב נהגו לומר לנו, כי היפאנים הם הגרמנים של אסיה, וכמובן שהיינו גאים בכך. אבל לצערי, הגרמנים אינם ראויים עוד למחמאה הזאת".

מבט על כותרות העיתונות מן השבוע האחרון בלבד מספק אחדים מן הנימוקים לקביעה הפסימית של המומחה היפאני. במפעל המכוניות "אופל" נחשפו תופעות שחיתות במימדים נרחבים. עשרות מנהלים, כולל אישי מפתח בצמרת, נהגו לאלץ ספקים של "אופל" לבצע עבודות בניה וגינון בוילות הפרטיות שלהם. התשלובת התעשייתית הגדולה ביותר בגרמניה, דיימלר בנץ, הודיעה שהיא צופה הפסדים של מאות מיליונים בשנה השוטפת. לדעת מומחים, ביטוי לשאפתנות יתר של המנכ"ל היוצא אדוארד רויטר, שניסה להפוך את התשלובת לקונצרן טכנולוגי במימדים אדירים. דרך אגב, מחליפו של רויטר, יורגן שראמפ, מעסיק את העיתונות לא רק בתחזיות על הפסדי שיא, אלא גם בתוצאות המשפטיות, הצפויות מהיתקלות לא נעימה, כנראה במצב גילופין, עם שוטרים איטלקים ברומא.

שר הפנים מנפרד קאנטר יצא לפני ימים אחדים ביוזמה לחקיקה חדשה שתאפשר מאבק נמרץ בשחיתות, המלווה התקשרויות עסקיות בענפים רבים של הכלכלה. לדבריו, הפכה התופעה לנגע במימדים מבהילים, ויש לנקוט בצעדים חריפים. בין השאר: האזנות לשיחות טלפון, בדיקה של דברי דואר, רוטציה בתפקידים רגישים במינהל הציבורי ועוד כהנה וכהנה. בנוסף לכך מציע קאנטר, שחברות גרמניות לא יוכלו עוד לנכות מן ההכנסות החייבות במס תשלומי שוחד הניתנים לפקידים, מנהלים ופוליטיקאים, במטרה להשיג חוזי אספקה בגרמניה ובארצות הקהיליה האירופית (תשלומי שוחד בארצות אחרות יזכו גם בעתיד להכרה מצד שלטונות המס).

טומינאגה רואה בשחיתות תופעה מסוכנת, אך אומר שניתן להיאבק בה ולהשיג הצלחות. קשה יותר, לדבריו, לשרש את מנטליות ה"מגיע לי", שהשתרשה אצל מנהלים ועובדים כאחד, והפוגעת במאמץ להחדיר שיפורים והתייעלות. בעיה מרכזית נוספת היא הסדרים חוקיים הפוגעים בתחרות החופשית. למשל: מחירים קבועים לספרים, ההופכים את המוכרים ל"מחלקים" גרידא. דוגמה אחרת: החוק המחייב בעלי חנויות לסגור את עסקיהם בשעה שש וחצי בערב. האיגודים המקצועיים, וחלק ניכר מבעלי העסקים, מגינים בתוקף על החוק, ונאבקים בכל מגמה לאפשר מסחר קמעונאי גם בשעות המאוחרות של הערב, שלא לדבר על הלילה.

לקוחות גרמנים, המזמינים שירותי ייעוץ אצל טומינאגה, שומעים שוב ושוב, שיש לעבור מייצור בסרט נע לעבודה בצוותים קטנים, היכולים לענות במהירות על דרישות מיוחדות של הלקוחות. עצה נוספת היא להחדיר שיטות חדשות של "ניהול איכות" – פעולה הנעשית מזה עשר שנים אצל יצרן המכוניות הבווארי ב.מ.וו, ושבה התחילה באחרונה גם דיימלר בנץ (יצרנית המרצדס).

בראיון לעיתון "די וולט", סיפר טומינאגה, כי מנהלים רבים כאן התייחסו בחיוב לרעיונותיו, וביקשו ממנו להחדיר לחברות שלהם שיטות ניהול חדשות, לכך הם הוסיפו רק תנאי אחד: "במשרד שלי השאר את המצב כפי שהוא. כאן תוכל לדחות את השינוי עד שאצא לגימלאות".

צעירים רוקדים בקרנבל בעיר הקובאנית סנטיאגו. לפני חמש שנים הכריז הנשיא פידל קסטרו על מצב חירום. זו הפעם הראשונה מאז הנאום, שהמדינה מארגנת לצעירים אירוע ביחודי במקום "לגייסם למהפכה". צילום: אי.פי

האסון בערד

ליקוי המאורות

יעל פישביין

פסטיבל ערד הוא קודם כל עסק כלכלי. כל הגורמים, לרבות העירייה, הם אינטרסנטים שרצו להרוויח כמה שיותר ולהשקיע כמה שפחות. הגורם האמיתי של האסון, מעבר לחוסר המקצועיות, הרשלנות והזילזול בחיי אדם, הוא הפקרת הנוער לידי גופים מסחריים, חסרי אחריות וחסרי כישורים, שפעלו ללא הגבלות, נהלים וסדרי ביטחון מתאימים.

פסטיבל ערד הוא נכס תרבותי שהופקר לידי רודפי בצע. האחראים מטעם הציבור, נסוגו כדי לאפשר לכל מיני קבלנים לעשות כסף קל על חשבון הצעירים.

ועדת הבדיקה בראשות תא"ל (מיל.) דוד אגמון שהתמנתה על־ידי שולמית אלוני לבדוק את נסיבות האסון, מדברת על כך שהוא תוצאה של "ליקוי מאורות", שרשרת של מחדלים, שכל אחת מחוליותיה נטלה חלק באסון.

המחדלאית הראשונה בשרשרת היא עיריית ערד. לפני כשבע שנים, הפריטה העירייה את הפסטיבל בצורה רשלנית מאין כמוה: ללא נהלים וללא הגדרה ברורה של סמכויות. התוצאה של ההפרטה הרשלנית הזאת היא האסון. העירייה הקימה עמותה שבראשה עומד מנכ"ל העירייה אבינועם ורבנר. העמותה הקימה מטה פסטיבל שבראשו עומד משה גלנץ המועסק בחוזה מיוחד. הגוף הזה, מטה הפסטיבל, שימש מעין זרוע ביצועית של העירייה, בלא שהיו בידיו כלים מקצועיים נאותים למלא את המשימה. הדבר הביא לשרשרת מחדלים, שהחמור בהם הוא היעדרו של קצין ביטחון הנושא באחריות לאבטחת הפסטיבל. האשמה בעניין זה, לפי ועדת אגמון, נופלת על מנכ"ל העירייה שהוא גם מנכ"ל עמותת פסטיבל ערד.

חוסר האחריות של עיריית ערד בא לידי ביטוי בתיכנון האסוני של גדר "אתרוק", המקום שנועד להופעת משינה. המתכנן הוא גלנץ, שלקח על עצמו, ללא שום ידע מקצועי, את המשימה של הקמת הגדר. הוא זה שהחליט שבאתר יהיה איזור כניסה אחד, שדרכו היו אמורים להידחק פנימה 18 אלף בני נוער, ללא איזור ויסות לחץ מוקדם. עיריית ערד נתנה רשיון עסק לאתר האסון, בלי שום בדיקה המתחייבת מהחוק. ההסבר לחוסר אחריות זה מובן מהקשר: עמותת הפסטיבל קשורה לעירייה באמצעות מנכ"ל העירייה והקשר הזה הביא לכך שהרשיון ניתן בקלות רבה וללא כל ביקורת רצינית.

החוליה הבאה בשרשרת המחדלאים היא המפיקים, שהם גם החוליה הבאה בשרשרת ההפרטה: עמותת פסטיבל ערד מינתה ללא מיכרז את חברת "פורום", בבעלות יוסי ורועי שורץ, כמפיקת הפסטיבל. חברת פורום יצרה וחתמה על חוזים עם עשרות קבלנים, מפיקים ונותני שירותים. ביניהם חברת האבטחה "שיטור אזרחי" ושוקי וייס, מפיק להקת משינה, ששימש בעבר מפיק פסטיבל ערד. וייס, בנוסף למאבטחים, שכר את שירותי חברת "יניר" כדי לבדוק את הכרטיסים של הנכנסים למופע. המפיקים ידעו מראש שהמופע יהיה "חם" מכיוון שכל הכרטיסים נמכרו. ואף־על־פי־כן לא הגדילו את כוח האבטחה, לא התריעו על הסכנה הצפויה באיזור הכניסה היחיד ולא דאגו שהקהל שעתיד היה לזרום למופע יווסת כהלכה כדי שהנכנסים לא יימחצו למוות, כפי שקרה.

חברת האבטחה "שיטור אזרחי" היא המחדלאית הבאה. היא הציבה רק 34 מאבטחים באיזור הכניסה, שהפך לאיזור אסון. באתר היו 124 מאבטחים, אבל החברה שמקצועיותה מוטלת בספק, הציבה רק כוח קטן בכניסה כדי להתמודד עם הלחץ שהופעל על־ידי הקהל שרצה להיכנס פנימה. הקונספציה שהנחתה את חברת האבטחה היתה שאיזור הסכנה יהיה בקדמת הבמה ולא בכניסה. בכך הוכיחה חוסר מקצועיות משווע שבגללו קובע דו"ח אגמון שיש להטיל ספק ביכולתה המקצועית לקחת על עצמה אבטחת אירוע בהיקף כזה.

החוליה האחרונה בשרשרת המחדלאים היא המשטרה, שלא הציבה די כוחות במקום, לא תידרכה אותם כראוי ולא נתנה את ההוראה המכרעת שיכלה להציל את שלושת הנספים ואת עשרות הפצועים: לפתוח את השערים. בזמן האירוע היו 54 שוטרים באתר כולו. בכניסה בזמן האסון היו רק 15 שוטרים. מפקד הכוח במקום לא היה מעודכן וממילא לא יכול היה לקבל החלטות נכונות.

המחדל שהביא למותם של הצעירים לא היה שלהם ולא של חבריהם. הם התנהגו בדיוק כפי שמצופה מקהל להתנהג. הם צבאו על השער מפני שרצו להיכנס פנימה. הרי לשם כך באו לערד, לא כדי להישאר בחוץ. הם דחפו כי לא היה מקום והם הפכו לעדר אחוז פאניקה, מפני שמישהו הכניס אותם לפאניקה. המון דחוס ומבוהל מתנהג בדרכים ידועות מראש, בלי שום קשר לגילו, לחינוכו, לרמת השכלתו, ולמוצאו הלאומי. אילו היו שם עשרות־אלפי פרופסורים, הם לא היו נוהגים אחרת.

לכן, כל־כך חסרי שחר הם דברי שר החינוך פרופסור אמנון רובינשטיין והאליל אביב גפן, שבימים הנוראים של עיבוד פרטי האסון בתודעה הציבורית, טרחו להודיע לעם ישראל מה הם חושבים על התנהגותו של הנוער בערד. בשבילם במיוחד נוסף פרק לדו"ח אגמון המזכה את הנוער מכל אשם. ויותר מזה, הוועדה קובעת שהקונספציה המעוותת שלפיה נתפס הקהל "כמי שנגדו יש לפעול, תחת לפעול נגד ההתקהלות – היא בין הגורמים לאסון". מחדל ערד ייחקר על כל מרכיביו בלי לרחם על אף אחד: לא על העירייה, לא על המשטרה, לא על האמרגנים ולא על הנהלת הפסטיבל. היחידים שיש לרחם עליהם הם בני הנוער שככה מעזים לזלזל בחייהם.

אבו־מרזוק בישראל

הנזק רב מן התועלת

אברהם סלע

בסוף השבוע הירבו לעסוק אצלנו במעצרו של מנהיג החמאס מוסא אבו־מרזוק בארה"ב ובכוונת הממשלה לבקש את הסגרתו על יסוד ההסכם הקיים בין שתי המדינות. אמנם, לכוונה זו נלווה שמץ של הסתייגות, אבל הטון השולט בתקשורת הוא שישראל חייבת לעשות כן, כחלק ממלחמת החורמה שהיא מנהלת נגד הטרור. השאלה היא, האם זה מעניינה של ישראל, במיוחד בשלב הנוכחי של המו"מ עם הרשות הפלסטינית, לפעול להסגרתו של האיש.

אבו־מרזוק הינו, לפי המידע שבידי שירותי הביטחון הישראליים, מנהיגה הפוליטי הבכיר של תנועת חמאס מאז 1989. הוא האיש שאירגן מחדש את התנועה, לאחר קריסת מנגנוניה עקב מאסר מנהיגיה ובראשם השייח אחמד יאסין, תוך שהוא מעביר את מטה האירגון אל מחוץ לתחומי הארץ. במסגרת פעילותו, קיים קשרים מדיניים עם סוריה ואיראן, שתי המדינות המעניקות חסות – ולגבי איראן גם סיוע כספי – לפעולות החמאס. בתוקף מעמדו זה היה אבו־מרזוק, יש להניח, אחראי במידה זו או אחרת לפעילותם של המנגנונים הצבאיים של חמאס. באורח קונקרטי יותר, היה כנראה גם אחראי לפעולות הרצח וההתאבדות שביצעו בודדים מחוליות "עז אדין אל קאסם".

מבחינה מוסרית וציבורית כאחד, אכן חובה על הממשלה לפעול להסגרתו והעמדתו לדין של מי שנחשב למנהיג הפוליטי הבכיר של חמאס. די ברשימת פעולות הטרור שהאירגון ביצע, ושלפי כל הסימנים היא כוללת גם את פיצוץ האוטובוס ברמת גן ביום שני שעבר, כדי להצדיק את המהלך שבכוונת הממשלה לנקוט. יש בכך גם מסר חשוב לקהילה הבין־לאומית, שהמלחמה בטרור היא כוללת ובלתי פוסקת.

בהנחה שבידי ישראל הוכחות מוצקות דיין כדי לשכנע את ארה"ב להסגיר לידיה את אבו מרזוק, ניתן לכאורה להצדיק מהלך זה משני טעמים נוספים: הטעם הראשון – עצם הסגרתו של אבו־מרזוק לידי ישראל ומאסרו הממושך, כך יש להניח, ינחיתו מכה על יכולת הפעולה של האירגון, בהקשר הכללי של גיוס משאבים, קשרים בין־לאומיים ויכולת פעולה. ואולם, מותר להניח שהשפעתה של מכה זו תהיה זמנית בלבד, כפי שהוכח בעבר. מנהיגים שסיימו תפקידם אינם מותירים אחריהם חלל לזמן רב ואף טבעי שמנהיגות חדשה תבקש לבסס את מעמדה ויוקרתה באמצעות פעולות מזויינות מרשימות, כפי שמלמד נסיון העבר עם האירגונים הפלסטיניים הלא־דתיים. הטעם השני – מנהיג ברמתו של אבו־מרזוק הוא אוצר של מידע יקר ערך על האירגון ושיטות עבודתו, וחקירה ממצה ויסודית של האיש עשויה להוביל לחשיפת התארגנויות חשאיות מקומיות, מבוקשים, חומרי לחימה וחבלה וכיוצא באלה. אלא שיש ספק אם השב"כ יוכל להפעיל על מנהיג, ברמתו של אבו־מרזוק, את מכבש החקירות המקובל לגבי אנשים מן השורה. תהליך ההסגרה עשוי להימשך חודשים ארוכים ובמהלך תקופה זו יהפוך האיש נושא בין־לאומי תקשורתי ואולי אפילו נושא למאבק משפטי, דבר שיעניק לו מידה של חסינות בין כותלי הכלא הישראלי.

למרות הסתייגויות אלה, הטיעונים בזכות הסגרתו של אבו־מרזוק לישראל, הינם עדיין כבדי משקל וקשה להמעיט בחשיבותם. בנוסף להסתייגויות שלעיל, ישנם טיעונים אחרים, שעל הממשלה להביא בחשבון שיקוליה, לפני שתפנה לארה"ב בבקשת הסגרה של אבו־מרזוק. ראשית, מעצרו בארץ יביא כמעט בוודאות לחידוש מסיבי של פעולות הטרור של חמאס, לאחר תקופת רגיעה יחסית, וייתכן מאד גם למעשי חטיפה של בני ערובה ישראלים, במטרה לאלץ את הממשלה לשחרר את מנהיגם. יעידו על כך הנסיונות שנעשו על־ידי אנשי חמאס כדי לשחרר את השייח' אחמד יאסין, ופיגועי התגובה של חיזבאללה בעקבות חטיפתו של השייח' עוביד בדרום־לבנון. בעבר היה אולי שיקול כזה בעל ערך מפוקפק, לנוכח האופי המוחלט והכולל של המלחמה, שהתנהלה בין ישראל לאירגונים הפלסטיניים המזויינים, תוך היעדרם המוחלט של יחסים שאינם מאופיינים באלימות. מאז הסכם אוסלו, השתנה מן היסוד מצב זה ומקבלי החלטות בישראל, כמו גם ברשות הפלסטינית, חייבים להיות מודעים ולגלות רגישות להשלכות של מהלכיהם על הצד שכנגד בשל זיקת הגומלין ההדוקה המתקיימת ביניהם. הדבר נכון במיוחד במצב שבו יש לישראל עניין בהתגבשות מוסדות הרשות הלאומית הפלסטינית, בהנהגת ערפאת, בחיזוק מעמדו כמוביל המהלך הנוכחי של הסדר עם ישראל, ובביסוס ההסדרים בין שני הצדדים.

במצב זה, חייבת הממשלה לשקול כיצד תגיב היא עצמה על פיגועי מיקוח, או רצח המוני בידי חמאס (עוד סגר, ואולי גם דחיית המשך המשא־ומתן, כהמלצת הנשיא ויצמן?). לא פחות חשוב מכך, כיצד ישפיע הדבר על מעמדו של ערפאת בקהילה הפלסטינית ועל מידת יכולתו למלא תפקיד ממתן ומעשי בתהליך אוסלו, ובכלל זה ריסון האופוזיציה מבית, ובראשה חמאס. שכן, גם אם ריסון זה הינו, לפי שעה, חלקי ובלתי מספק מבחינת ישראל, הרי שלטווח הארוך הוא לא רק יעיל יותר ממה שיכולים לספק היום גופי המודיעין והביטחון של מדינת ישראל, אלא שהוא בעל משמעות עמוקה לגבי הסיכוי לכונן יחסי דו־קיום בין ישראל לישות הפלסטינית בעתיד.

מנקודת ראותה של ישראל, האפשרות האידיאלית היא שאבו־מרזוק ימשיך, כפי שנאלץ לעשות בחודשים האחרונים, לנדוד מארץ לארץ ולהידחות על־ידי שלטונותיהן מתוקף עניינן להיות חלק מהחוג הבין־לאומי המזוהה עם המערב, ואשר תהליך השלום עם ישראל הוא חלק ממנו. במצב זה, יהיה הנזק מאי־הסגרתו מוגבל ויכולתו להפריע לתהליך הנוכחי בהכרח תלך ותצטמצם עם הזמן. כך העדיפה בריטניה, לאחר מלחמת העולם השניה, להשאיר את המופתי אל חאג' אמין אל חוסייני נע ונד מחוץ לגבולות ארץ־ישראל על פני פעולה להסגרתו, שהיתה מעוררת אי־שקט וסכנה לשליטתה בארץ.

אבו־מרזוק הוא "תפוח אדמה לוהט", אם להשתמש בביטוי האמריקאי, שנשלף מבין הגחלים והכל חפצים לטעום ממנו, אך בשל חומו הרב הוא נזרק מיד ליד. נוכחותו במדינת ישראל תעורר יותר בעיות ותגרום לנזק יותר מאשר לתועלת, גם אם ראוי אבו־מרזוק, שימוצה הדין עמו.

הכותב הוא מרצה בכיר באוניברסיטה העברית וחוקר הסכסוך הישראלי־ערבי

יחסי קואליציה אופוזיציה

חוק הכלים השלובים

אריה דיין

מושב הקיץ של הכנסת, שנפתח עם קואליציה בוטחת־בעצמה מול אופוזיציה נבוכה ומפולגת, מסתיים עם קואליציה מעורערת. היא אינה מצליחה לגבש רוב פרלמנטרי לקידום השלום וניצבת מול אופוזיציה, שלפחות חלק מראשיה, מרגישים כי הם זקוקים ללא יותר מעוד מאמץ אחד כדי לעצור את התהליך המדיני ואולי אפילו כדי להפיל את הממשלה.

בניגוד לפרשת הפקעת הקרקעות בירושלים, שהסתיימה בנצחון לקואליציה, בפרשת שריון חוק הגולן, היתה תוצאה הפוכה. הצעת החוק הוסרה, פורמלית, מסדר יומה של הכנסת והמשא־ומתן לשלום עם סוריה יכול, לעת עתה, להימשך. לכאורה, הקואליציה ניצחה. למעשה ומכל בחינה בלתי־פורמלית אחרת, זה היה ניצחון ברור של האופוזיציה. בנימין נתניהו, רפאל איתן, אביגדור קהלני ויהודה הראל שיגרו בשבוע שעבר מסר לחאפז אסד. זהו מסר שקשה להגזים בחשיבותו. בכנסת בירושלים, הם הודיעו לדמשק, אין כרגע רוב לאישור חוזה שלום בין ישראל וסוריה. האשמה על יצירת המצב הזה, אגב, מוטלת כולה על חברי מפלגת העבודה: הם, ולא מישהו אחר, בחרו בפריימריס בשלושה אנשים שעמדותיהם המדיניות קרובות לאלה של רפאל איתן או משה פלד.

בין שתי הסערות האלה, המסמנות הידרדרות במצבה המדיני של הממשלה, התנהל לו מושב הכנסת בשקט ובשלווה, בהמתנת־שווא לסערות הגדולות מכולן, שלא פרצו. אלה אמורות לפרוץ, אם וכאשר יסתיימו בהצלחה המשא־ומתנים שהממשלה ניהלה, לכל אורך המושב, כדי להגיע לחוזה שלום עם סוריה וכדי להרחיב את שטחה של הרשות הפלסטינית בגדה המערבית. לעובדה ששני ההסכמים האלה, ובמיוחד ההסכם עם הפלסטינים, מתמהמהים, יש השפעה ישירה על התערערות המצב הפוליטי. היסוסי הממשלה במישור הפלסטיני ויתוריה ליריביה מבית, כמו למשל, למתנחלי אפרת בעניין גבעת הדגן או למפלגות הדתיות בעניין קבר רחל – גורמים להתמדה מהביטחון העצמי של תומכיה. חוק הכלים השלובים פועל גם כאן: ככל שמתרופף ביטחון הקואליציה בצדקת עמדותיה ובהצלחת התהליך, כך גובר ביטחונה של האופוזיציה בסיכוייה לסכל אותו.

מנקודת ראותם של תומכי התהליך המדיני, מושב הקיץ של הכנסת היה מושב מבוזבז. ה־1 ביולי, תאריך־היעד הראשון להשגת ההסכם עם הרשות הפלסטינית, חלף במהלכו ללא הסכם. לתומכי השלום הפלסטינים זה גרם למפח־נפש, עוד אחד בשורה ארוכה של מפחי־נפש ואכזבות שהם ספגו מידי ישראל מאז החתימה על הסכם אוסלו. את תומכי השלום הישראלים זה הותיר אדישים. סיעת מרצ בכנסת באה אמנם בתחילת יוני ללשכת ראש הממשלה והודיעה ליצחק רבין, בצורה מנומסת אבל נחרצת, שאם לא יושג הסכם עד ה־1 ביולי, יתעוררו קשיים בשותפות הקואליציונית בינה לבין מפלגת העבודה. רבין לא התייחס לאיום ברצינות. ב־2 ביולי התברר לו שצדק. לקראת ה־25 ביולי, תאריך־היעד המעודכן, מרצ אפילו לא צייצה.

מבחינה מדינית, החודשים הקרובים יהיו מכריעים. במהלכם יוכרע עתידו של תהליך השלום, עתידה של הממשלה ואולי עתידה של המדינה. תקופת הפגרה של הכנסת ומושב החורף שייפתח באוקטובר יעניקו לממשלה את ההזדמנות האחרונה להגיע לשלום עם סוריה ולאפשר את קיומן של הבחירות למועצה הפלסטינית בשטחים.

לקראת סוף המושב הבא, אי־שם בתחילת 1996, ייסגר חלון ההזדמנויות הנדיר שנפתח במזרח התיכון עם כינון ממשלתו של יצחק רבין. אז, כאשר מערכת הפריימריס בכל המפלגות תיכנס להילוך גבוה, ייצא התהליך המדיני לחופשה. זאת תהיה חופשה ארוכה מאד, שתימשך עד להקמת הממשלה הבאה, בסוף נובמבר 1996. אם לשפוט על־פי הנטיות המסתמנות כבר עכשיו במערכת הפוליטית, נראה כי מרבית הפוליטיקאים, מכל המפלגות, יחשבו שהקשחת־עמדות בכיוון הניצי היא שתבטיח להם ניצחון, גם בפריימריס וגם בבחירות לכנסת. בתנאים כאלה, לא תהיה שום אפשרות להגיע להסדר כלשהו, לא עם הפלסטינים ולא עם הסורים.

נציגי ישראל במשא־ומתן עם הפלסטינים, המתחדש השבוע באילת, חייבים לקחת בחשבון גם את השיקול הזה. ממשלתן של מפלגת העבודה ומרצ, למרות מצבה הקואליציוני הרעוע, נבחרה כדי לקדם מדיניות שונה ממדיניות הליכוד. מדיניות הליכוד התבססה על השקעת כל מאמץ אפשרי בביצור הסטטוס־קוו הטריטוריאלי. מפלגת העבודה ומרצ קיבלו ב־1992 מנדט מהציבור כדי להגיע לשלום עם הפלסטינים. אם ראשיהן ינהלו את המו"מ עם הפלסטינים תוך כדי הפגנת נחישות ושיכנוע עצמי, הם יצליחו ליצור מחדש את דעת הקהל האוהדת, שקיבלה בהסכמה את לחיצת היד הראשונה בין רבין לערפאת וגרמה לשלושה חברי כנסת הליכוד להימנע בהצבעה על הסכם אוסלו. אם, לעומת זאת, ימשיכו לגלות הססנות ולהבליט את הספקות, הם יחרצו מראש גם את גורלו של המשא־ומתן וגם את תוצאות הבחירות. הציבור יקלוט את המסר ויסיק מסקנה מתבקשת: בשביל לא לעשות שלום לא צריך את יצחק רבין; בשביל זה – אפילו נתניהו מספיק טוב.

הסגרת מנהיג החמאס

השיקול לטווח רחוק

דן שיפטן

את שאלת הסגרתו של מוסא אבו־מרזוק ראוי לבחון בהקשר הרחב של המאבק בגורמים רדיקאליים אלימים. השיטות המקובלות במאבק הזה נגזרות מן הפרספקטיבה של השיקולים המנחים את מקבלי ההחלטות. מי שמתמקד בטווח המיידי והקצר, מטיף לעתים קרובות לפסיביות ולפעמים אף לכניעה. מי שבוחן את התוצאות לטווח בינוני וארוך, ישקול ביותר חיוב אמצעים פעילים ואף יוזמה אלימה וייטה לנטילת סיכונים ולנכונות לספוג את כאב תגובתם של גורמי טרור בטווח מיידי.

הטרור הוא מכשיר מדיני יעיל מאוד נגד מי שמתמקד בטווח הקצר. הסיכוי לכפות על גורמים רדיקאליים לזנוח את המכשיר הזה טמון בנכונות להעדיף את הפרספקטיבה הכוללת, למרות מחירה האנושי והפוליטי המרתיע.

עימות עם גורמים כאלה הוא מטבעו משחק סכום אפס. השאלה היא מי ישבור את רצונו של מי. רק אחרי שתידמס התקווה כי אמצעי טרור הם יעילים ולאחר שהכאב וההשפלה שבכשלונות חוזרים ונשנים יכפו עליהם לנטוש את האמצעים האלה, ייאלצו רוב מפעילי הטרור ותומכיהם למתן את תביעותיהם ולדון בפשרה. אלה האחרונים יעשו הכל כדי למנוע את דיכוי תביעותיהם הרדיקאליות. צריך לצפות שיסלימו את המאבק עד לקצה גבול היכולת, כדי להוכיח שלא ניתן לשבור אותם ולסרב לתביעותיהם. העימות בין מסירותם ליעדיהם ונכונותם להקרבה אישית לבין נחרצותה של החברה שתחת אושיותיה הם מנסים לחתור לדכא את תקוותיהם ולהוכיח לתומכיהם את עקרותה – הוא שלב הכרחי במאבק.

כדי שהדיון לא יישמע תיאורטי ותלוש מן המציאות, מן השאלה האופרטיבית העומדת על הפרק, ראוי להביא "עדות בעל הדין", מפתיעה בכנותה, של אחד הטרוריסטים הבולטים ביותר, המודה בכשלונה של הדרך הזו, נוכח הנחרצות שהפגינה ישראל במאבק נגדה. צלאח ח'לף (אבו איאד) היה, עד שנרצח ב־1991, סגנו הבכיר של ערפאת, ממנהיגי דור המייסדים של אש"ף, שהפעיל מטעם הפת"ח את הטרור של "ספטמבר השחור". בשלהי שנות ה־70 הסביר מדוע חדל אירגונו לחטוף מטוסים:

"...ואולם, גם נשק אחרון זה שלאחר ייאוש, הוכח כחסר תועלת. פרט להטיפת המטוס הראשונה, ב־1969, שהפתיעה את ישראל, סירבו המנהיגים הציונים באופן שיטתי להגיע לפשרה כלשהי עם החוטפים. גרוע מזה: הם העדיפו באופן ברור להביא לפתרון עקוב מדם בכל אחד מן העימותים, במטרה לקומם את דעת הקהל העולמית נגד הפידאיינים. כך התברר לנו במהרה שחטיפות המטוסים אינן משרתות כלל את ענייננו, אלא להיפך, הן גורמות נזק חמור להבנת משמעותו של מאבקנו לשיחרור".

לעומת הצלחתה של המדיניות הנחרצת של ישראל בדיכוי המוטיבציה של הטרור הפלסטיני בתחום חטיפת המטוסים, אפשר להציב את החלטתה האומללה של הממשלה, לפני כעשור, לשחרר 1,150 פעילי טרור במסגרת "עיסקת ג'בריל" והחסינות שניתנה למאות מהם שנשארו בישראל ובשטחים. הלקח של עיסקה זו היה שהטרור יעיל ועשוי להשתלם. משוחררי העסקה ותלמידיהם היו בין הפעילים הבולטים והקשוחים ביותר במאבק האלים נגד ישראל. לקח דומה מפיק החיזבאללה מרתיעתה של ממשלת רבין להתמודד באמצעים יעילים במאמציו של האירגון בדרום־לבנון, מחשש לפגיעות של קטיושות בישובי הצפון.

בשני המקרים הכריעו שיקולי הטווח הקצר את צרכי ההרתעה של הטווח הבינוני והארוך.

הסגרת אבו־מרזוק והחזקתו בכלא הישראלי אכן אינה פותרת את בעיית הטרור של החמאס ותיצור בטווח הקצר בעיות נוספות. אבל הדבר נכון גם כשמדובר בטרוריסט אחר, הפעם תוצרת הארץ – עוזי משולם. גם שם יצרו מאסרו ומשפטו בשלב הנוכחי יותר בעיות משפתרו, לרבות הגברת הטרור של חסידיו.

דיון רציני ברמת מקבלי ההחלטות חייב לתת עדיפות לשיקולי הטווח הבינוני והארוך. בתהליך ממושך ומצטבר, קשה ומכאיב לעתים, אפשר לדכא את הטרור של החמאס ולהרתיע את תומכיו. אי־אפשר ולא צריך לחסל את התנועה עצמה ואת מטריה החברתיים. אפשר וחיוני לכפות על אלה המזדהים עם המסר האלים שלה, בעזה, בשכם, ואפילו בנצרת, את ההכרה שגם בתחום שבו היא ממקדת את תקוותיה – אורך רוח ונחישות – אין לה סיכוי.

אם לא נכפה עליהם את ההכרה הזו – אין לנו סיכוי לגבור בהתמודדות עם הטרור.

לא "קרבנות השלום" – אלא קרבנות הכיבוש

למען השלום אפשר להקריב רכוש ונכסים, אבל לא חיי אדם: הטיעון שאנו שומעים מחוגי הימין, לאחר כל פיגוע חבלני בו נהרגים יהודים, כי אלה "קרבנות השלום הזה" – נועד לפגוע בפעולות הממשלה הנוכחית ולרשת את כסאותיה בהקדם האפשרי.

לצערנו נתפסים לנימוק של "קרבנות השלום" גם אנשי שמאל, הסוברים, כנראה, שנימוק זה מבטא הקרבה, ומאפשר לשכנע בכדאיות המו"מ לשלום תוך הצגת מהות ערכית־מוסרית למו"מ זה.

אלא שהנימוק פועל בהפוך, ואין אווילות, טעות והטעייה גדולה משימוש בנימוק זה, משום שהקרבנות, למעשה, אינם קרבנות השלום, כי אם קרבנות מלחמת הערבים בציונות שהחלה לפני כמאה שנים, ובעיקר בהשפעת תוצאות הכיבוש הצבאי הקשה על השטחים מאז 1967, ואשר לא בא עדיין לסיומו, ובדרך הטבע גם לא יבוא לסיומו עד שלא ייחתם הסכם הוגן המספק את שני הצדדים.

יחד עם זאת, אם יש פיגועים, הרי אין זה תהליך מואץ, כי אם תהליך גווע. השימוש כמתאבדים שלא היה בשנים קודמות, מקנה לפיגועים תהודה של פעילות ערכית המונית, בניגוד מוחלט למציאות, שהשתנתה להלוטין מאז תחילת המגעים עם אש"ף.

האופוזיציה בישראל פשוט מטעה את הציבור ומקנה לו מושגים כוזבים. נקווה שלא יהיו עוד פיגועי דמים, ואם חלילה יהיו, אלה יהיו רק קרבנות מלחמה שטרם נסתיימה, ובוודאי לא "קרבנות שלום".

יצחק חסון, תל־אביב

מאוכזבת מגולדפרב, מברכת את פורז וקהלני

ביום הדיון על שידיון חוק הגולן, הכתירו רבים את אלכסנדר גולדפרב ככוכב היום, אך הוא התגלה ככוכב נופל. בני האדם האמיתיים ביום זה היו שניים אחרים: האחד הוא ח"כ אברהם פורז, שבמהווה אישית ואנושית מגע את ביזיון של ח"כ קופמן (לו אני מאחלת החלמה מלאה) והתקף עימו, ועל כך יבורך.

והשני, אביגדור קהלני, יישר כוחו, שבנאומו הכואב והמרגש עד דמעות, וזו לא מליצה, אמר את ה"אני מאמין" שלו – ה"אני מאמין" לו האמינו מרבית האנשים במדינה כשרבין עוד האמין בו.

יכולים שרים בממשלה להגיד לקהלני שזו שטות או שקר, אבל בריחתו של יצחק רבין מן האולם בעת הנאום, והתפתלויותיו של שמעון פרס על כסאו באותו זמן, הם ההוכחה להונאת העם בנאום הבחירות המפורסם.

"שחוקי שחקי כי באדם אאמין..." אמר המשורר, ואני מקווה להמשיך ולהאמין שיש עדיין אנשים בכנסת.

ניצה סנדרוביץ, חולון

מתי מכריזים על "קרע בעם"?

למקהלת המאיימים כי הויתורים הנדרשים במו"מ המדיני עם הפלשתינאים "יביאו לקרע בעם", הצטרף באחרונה כבוד נשיא המדינה, עזר וייצמן.

מעניין לבחון מתי מובע חשש על־ידי גורמים שונים, כי צעדים מכריעים של הממשלה עלולים להביא לקרע בעם. כאשר החלו ההתנחלויות, שהתרבו בזמן שלטון הליכוד, ומחנה השלום הבין כבר אז כי מטרתן למנוע הסדר מדיני בעתיד – לא הובע חשש זה.

כאשר החלו להפקיע אדמות פרטיות של תושבים ערביים על־מנת להקים עליהן התנחלויות, ומחנה השלום ראה זאת כגזל של כובש – לא הובע חשש זה. כאשר ממשלת הליכוד יצאה למלחמה נואלת בלבנון, תוך שבירת הבסיס המוסרי של חברתנו ליציאה למלחמה (מלחמת "יש ברירה", כהצהרת ראש־הממשלה דאז, מנחם בגין) – לא הובע חשש ל"שסע בעם".

כאשר חיילי צה"ל בשטחים "נהגו" מגישה של אצבע קלה על ההדק (ממנה נפגעו גם מספר מתנחלים במחסומים), גם אז לא קמה צעקה כי מדיניות זו עלולה לפגוע בלכידות הפנימית של עמנו.

רק כאשר יש צורך בויתורים למען השלום – מהלכים עלינו אימים כי ויתורים אלה יביאו לקרע בעם, ואף עלולים להגיע למלחמת אחרים, רחמנא ליצלן.

מחנה השלום צריך לומר את דברו בנחישות ובאומץ, כי אינו נרתע מאיומים אלו וכי הוא נכון לעמוד בהם.

סבעי שיהיו חילוקי דיעות בשאלות מכריעות, ובמדינה דמוקרטית קיימים הליכים דמוקרטיים שנועדו להכריע בשאלות אלו. אם מחנה "מאוהבי השטחים" מרגיש קשה עם הויתורים הנדרשים, ייאלץ למצוא מזור למצוקתו בהליכים דמוקרטיים, ולא באיומים של קרע בעם.

נפתלי אור־נר, ירושלים

ישאירו הדתיים את שחרור הארץ בידי המשיח

"בני עקיבא", תנועת הנוער של הכיפות הסרוגות, מזכירה לי את רבי עקיבא, מורו ורבו של בר כוכבא – בר כוזיבא.

רבי עקיבא ובר כוזיבא הביאו על עם ישראל חורבן, שאנו משלמים עליו עד היום, כי מפני חטאיהם גלינו מארצנו.

הסנהדרין התנגדה למהלכיהם של רבי עקיבא ובר כוזיבא. במקומה יש לנו היום ממשלה נבחרת, והיא הקובעת.

אתם, בני עקיבא, ששרים "אני מאמין באמונה שלמה בביאת המשיח", מאמינים כי המשיח ישחרר את ארצנו הקדושה מידי הגויים. אם כך יהיה, מה לכם החיפזון והמאמץ הבלתי־נלאה שאתם משקיעים ברעיון ארץ ישראל השלמה?

משה סלע, קרית טבעון

מפלגות עולים מסכנות אחדות העם

הקמת מפלגה של עולים מרוסיה מהווה סכנה למשבר חברתי ולפילוג העם בישראל. בדומה לעולים מרוסיה, מדוע שלא יעשו זאת גם עולי פולין, רומניה, גרמניה, ארצות־הברית, מרוקו, עירק, תימן ועוד גלויות?

האם לכך שאפנו? הרי מטרת התנועה הציונית היתה, והינה גם עכשיו, לקבצנו בארץ ישראל כדי שנהיה "עם אחד ושפה אחת". האם עוד לא למדנו לקח על היותנו מפוזרים בין הגויים?

יש בארצנו מספיק מפלגות פוליטיות, כך שאין צורך במפלגות גלותיות. מפלגות כאלה עלולות לסכן את עצם קיומנו. עלינו להיות מגובשים בשותפות־גורל אחת בארץ־ישראל. מי ייתן שתבונתנו תגבר על שיקולים שליליים.

משה הובר, תל־אביב

למנוע את הגזרה של הפרטת "משען"

"אין להשלים עם הפרטת בתי האבות של משען" – זו היתה הכותרת ב"טור הזהב" של הסתדרות הגימלאים ("דבר" ה־18 ביולי). כדי להבין מילים אלה, כדאי לספר קצת נשכחות.

מוסדות משען נוסדו בזמן שההסתדרות הכללית היתה עוד צעירה, וגם חבריה היו צעירים. בשנות השלושים, כבואי ארצה, הייתי בן 22, וכשראיתי אדם בגיל 40, ראיתי בפניי אדם זקן. כשהגעתי לגיל 40, ראיתי כבר תמונה אחרת, שגם אני מתבגר, ואז כבר יכולתי לשמוע את השם "משען", ו"מדור לדור".

היו שני חברי הסתדרות שהבינו כי חייבים לדאוג לעת זקנה. הם ידעו את הפסוק "מי שטרח בערב שבת אוכל בשבת". שני החברים האלה היו זאב וינר ודוד בדר, נ"ע. כל זמן שההסתדרות היתה כללית, היא דאגה לכל צרכי החבר, צעיר כזקן. היא בנתה אלפי חדרים לקשישים, ואלפי מיטות לחולים גריאטריים, שכבר לא מסוגלים לשרת את עצמם.

נכון, לא כל חברי ההסתדרות יכולים להגיע לזה. אבל היתה דאגה ועזרה בכל מיני צורות, והעיקר, היתה כתובת איפה לשפוך שיח, והעזרה לא איחרה לבוא.

בהצעת ההפרטה רוצים לשכור לך חלק מאמונתך, שעליה חגכת כל השנים – העזרה ההדדית. אני מאמין שיש בהסתדרות הגדולה הזו עזרה הדדית מחבר לחבר, מבלי שהחבר מרגיש בזה. כלל גדול יש ביהדות, והחכמים ידעו למה לדאוג: הם יצרו סיסמאות שונות סביב העניין הזה, כמו "כבד את אביך ואת אמך", "והדרת פני זקן".

כל בן או בת שיש להם הורים בבית אבות של משען, מבינים את הרוח של דרך ארץ זו, ועושים הכל למען היטיב עם ההורים בשנותיהם האחרונות, ולהראות להם שהם לא עזובים. בהפרטת המוסר מאבן השתיה של משען, ייהרך הגורל של גווה ההורים, כי הנקודה העיקרית בהפרטה היא ביזנס, וזה יכול להביא לבזיונות, וזה אסור שהו"ח יהיה בין הורים ובנים. כתוב: תפארת הורים בנים. ותפארת בנים – אבותם. אני מאמין שיד"ד הסתדרות הגימלאים יצליח לבטל את הגזרה הרעה.

דוד פקטורגר, גבעתיים

★ **מכתבים למדור ניתן לשלוח לפקס' 03־6294783, או לת"ד 199 תל־אביב (מיקוד 61001).**

דורון שרם

מייקל ג'קסון מגלה את התיאטרון

הפרוייקט הבא של מייקל ג'קסון לאחר התקליט "היסטוריה" הוא מחזמר, השונה מאוד מסוג המוסיקה שהוא יוצר בדרך כלל.

ג'קסון מצטרף כמשקיע בהפקה של המחזמר "סיסטרלה" שיוצג בתיאטרון פסדנה בקליפורניה. למרבה האכזבה הוא לא מתכוון להופיע במחזמר או לכתוב את השירי שלו, אלא להסתפק בהשקעה בצד הכספי. עם זאת מבטיח מנהל התיאטרון כי המחזמר יהיה "בהשראתו של של מייקל ג'קסון".

"מדובר בסוג של מוסיקה שמייקל אוהב לשיר לעצמו. יש כאן כל מיני סוגים של מוסיקה ויהיו הרבה ריקודים עם עשרות רקדנים", אמר מנהל התיאטרון.

המחזמר צפוי לעלות בעוד כחצי שנה. הוא נכתב על־ידי לארי הארט, שזכה בפרס "גראמי" ב־1978.

ג'ורג' בוש כמעט טבע למוות בקנדה

ג'ורג' בוש, לשעבר נשיא ארה"ב, כמעט טבע למוות בתחילת החודש, לאחר ששקע באדמת ביצה, במהלך מסע דייג במזרח קנדה. כך סיפר ביום שישי דוברו של בוש.

"בוש חצה איזור ביצות במחוז ניו־פאונדלנד, כאשר שקע עד לחזהו בביצה הטובענית", סיפר הדובר.

אנשי ביטחון קנדיים שהוזעקו למקום עמלו דקות ארוכות, לפני שחילצו את הנשיא לשעבר בשלום.

בוש אמר לאחר האירוע כי האדמה נראתה לו דומה בכל האיזור, ולפני שהבחין כי במקומות מסויימים מדובר באדמת כבול, כבר מצא עצמו שקוע עד לחזהו בתוך הביצה הטובענית.

טיים מסוק החילוץ בניו־פאונדלנד אישר את הסיפור. "אכן בוש היה נתון במצב חמור מאוד", אמר. "הגענו אליו בדיוק בזמן. אם היינו מאחרים בכמה שניות, הבוץ היה מכסה אותו עד מעל לראשו".

נראה כי האירוע לא השפיע יותר מדי על בוש, שכן הוא מתכוון לחזור לקנדה בשבוע הבא למסע דייג נוסף בצפון מערב המדינה.

הרגליים הארוכות זיכו אותה בתפקיד ברדיו

הרגליים הארוכות והשיער הבלונדיני של הדוגמנית־שחקנית ג'רי הול עזרו לה לקבל את תפקיד בטי גרייבל בתוכנית רדיו של הבי־בי־סי.

"כמו הדמות שהיא מגלמת, גם ג'רי הול היא בלונדינית, סקסית, בעלת חוש הומור מושחז ויש לה רגליים ארוכות מספיק כדי לשאת את התפקיד", אמרה במאית התוכנית אוליביה לנדסברג. היא לא פירטה איך התכונות האלה יבואו לידי ביטוי בהפקת רדיו דווקא.

השחקנית־דוגמנית ילידת טקסס, אשתו של הזמר מיק ג'אגר, תככב בתוכנית הרדיו, המשחזרת את סיפור חייה של בטי גרייבל.

גרייבל, אשר רגליה האגדיות בוטחו בסכום של מיליון דולר, היתה הדוגמנית־שחקנית הנערצת ביותר בקרב החיילים האמריקאים במלחמת העולם השנייה והם תלו את תמונתה בכל פינה. היא פרשה ממשחק ומדוגמנות בשנות ה־50 והלכה לעולמה ב־1973.

קווין קוסטנר הגיע להקרנת הבכורה של סרטו החדש "עולם המים", בתיאטרון הסיני בהוליווד, כשהוא מלווה בשלושת ילדיו. הסרט, בהפקתו של קוסטנר ובכיכובו, נחשב להפקה הקולנועית היקרה ביותר. עלויי פרסומים אחרים הושקעו בסרט 170 מיליון דולר, אולם יש המודעים שההשקעה מגיעה ל־200 מיליון דולר למחות. המבקרים, אגב, לא אהבו את הסרט. (צילום: א.פ.)

אנשים ואירועים

● 300 אלף שקל נאספו בקונצרט התרמה חגיגי, שתרם הכנר הישראלי הבינלאומי, פנחס צוקרמן למען יחידת העיניים של בית החולים וולפסון בחולון.

הקונצרט נערך במשכן לאמנויות בתל אביב ובין הנוכחים היו שר הבריאות אפרים סנה, השרה לשעבר שושנה ארבלי־אלמוזלינו ובכירי בית החולים.

לאחר הקונצרט הלכו כולם לקוקטייל בבית אסיה.

● 500 נשים מהודרות הגיעו למלון הילטון לחגיגת הקיץ של "מועדון מזכירות בכירות". כדי להיות חברה במועדון הזה, לא מספיק להיות מזכירה בכירה או מנהלת לשכה. צריך גם להיות בקשרים כלשהם עם הילטון.

המועדון פועל בחסות מלון הילטון וחברת הקוסמטיקה "רנס". הוא נוסד לפני 17 שנה עם 80 חברות, וכעת מגיע מספרן ל־1,000.

● בת־שבע שטראוכלר, מזכ"ל "מועצת הנשים שליד ראש עיריית תל־אביב", ובעלה איש העסקים צבייה שטראוכלר חגגו בשבוע שעבר שמחה כפולה: באותו שבוע נולדו להם נכד ונכדה. לבנה צור, נולד בן, ולבתה סיגל, נולדה בת. ששמה אלמוג.

● ההכנות להופעה של להקת אר־אי־אם – באיצטדיון רמת גן ב־9 באוגוסט – נכנסות להילוך גבוה. לקראת ההופעה של הלהקה בארץ יצאה שרון קנמור להמבורג, נפגשה עם חברי הלהקה לצורך תוכנית מיוחדת שתשודר בערוצי הכבלים.

(איילה זמרוני)

הבמאי לואי מאל חולה בסרטן

הבמאי לואי מאל חלה בסרטן והוא מקבל טיפולים בבית חולים בלוס אנג'לס. כך אישר בסוף־השבוע מנהל יחסי הציבור של אשתו של מאל, השחקנית קנדיס ברגן ("מרפי בראון").

הדובר ציין כי הבמאי בן ה־62 "מגיב טוב לטיפולים" וכי אין בכוונתו לבטל את צילומי סרטו החדש על מרלן דיטריך, שאמורים להתחיל בעוד שבועות אחדים.

בין סרטיו של מאל: "להתראות ילדים", "ארוחת ערב עם אנדרה" ו"אטלנטיק סיטי".

מחזה מרגש כזה כבר לא ראו כמוהו באולפני הטלוויזיה החינוכית. עם דמעות בעיניים הקשיבו עשרות בני־נוער, שהתארחו בתוכנית "פרויקט", לשירו של דיוויד ברוזה "מתנות לשמיים", שהוקדש לאירועי מסמובל עד ולצעירים שנפגעו במהלך האירוע. בתצלום: ברוזה ומנחי התוכנית, אור ישראלי ונתיב רובינזון. (איילה זמרוני)

גלוריה אסטפן היתה בין עשרות האמנים שהופיעו במופע יוהמגבינה במשכתי, שהכנסותיו מיועדות למלחמה באיידס. המופע נערך בניו־יורק זו השנה השנייה. (צילום: א.פ.)

חירום

תורנות בתי מרקחת

תל־אביב
בן־יהודה – בן־יהודה 142 – 5223535 (עד 03.00)
קופ"ח כללית – אמסטרדם 7 – 5232383
מזרחאום – אינשטיין 40 רמת־אביב – 6413730 (עד 24.00)
ירושלים
שטראוס א' – אביגדורי 3 – 706660
פתח־תקוה
קופ"ח כללית – ההסתדרות 21 – 9343395
רמת־גן
הגינה – ארלוזורוב 81 – 6721489
בני־ברק
רמת אלחנן – הבבון 97 – 6746643
בת־ים
מור – חביבה רייך 20 – 583360
חולון
אהרון – הופיין 52 – 889153
רחובות
הדרה – טשרניחובסקי 67 – 451449

טיפול נמרץ לב

● לב 1 – שירות 24 שעות – 03־5618791
● שח"ל – 03־5625555
● נטל"י – 4224־022־177, 03־5757788

ניידת טיפול נמרץ

● אשדוד 08־551333
● בית־שאן 06־587223
● בת־ים 03־5511111
● הרצליה 09־541333
● חדרה 06־322333
● חיפה 04־512233/4
● טבריה 06־790111
● ירושלים 02־523133
● כפר־סבא 09־33222
● כרמיאל 04־988555
● מגדל העמק 06־540062
● מעלות 04־979333
● נהריה 04־823333
● נצרת 06־573335
● נתניה 09־623333
● עכו 04־912333
● עפולה 06־593334
● פתח־תקוה 03־9311111
● קריית אונו 03־344442
● קרית־ביאליק 04־761062
● קרית־שמונה 06־944333
● ר"ג, ב"ב, גבעתיים 5793333
● רחובות 08־451333
● שדרות 051־897074
● תל־אביב 03־5460111

מרפאות שיניים

תל־אביב
● דיזנגוף סנטר שער 3 או 5 טל' 294869, 03־285822
● טיפולי חירום בבי"ח אסותא – טל' 03־5201515, 5201432/1. 24 ש'. גם בשבת וחג.
● טיפולי חירום, בי"ח איכילוב, תל־אביב. עד חצות (כולל שישי־שבת). 03־5436696
● תורנות 24 שעות – ה' באייר 20 (כבר המדינה) טל' 254397, 03־452173; יהודה המכבי, איתורית 03־5449911, מנוי 4318.
יפו: יפת 99, 09.00־13.00, 16.00־02.00, טל' 864256.
גבעתיים: וייצמן 12, טל' 324547 איתורית 5193193 מנוי 3743.

ירושלים: צפת 23, טל' 251794, 02־253767.
בי"ח משגב לדך – טל' 02־633708, 08.00־16.00, ו' 08.00־19.00.
בת־ים: מרפאת שיניים לטיפולי חירום – קניון בת־ים רח' יוספטל טל' 5531505 – 24 שעות ביממה.

נפגעי אלימות

● סיוע לקורבנות אונס: ת"א (24 שעות) 03־234819, י־ם 02־514455. חיפה 04־382611. אילת 059־31977
● ויצ"ו – לנשים מוכות – טל' 5461133; טל' 08־550506 – 24 שעות – 02־514111 – 07־376310.
● מסל"ן – קו פתוח לנשים – נפגעות אלימות מינית – מרכז סיוע לנשים בנגב. 08.30־12.00, 16.00־19.00, טל' 057־74907.
● אור אדום – למען נפגעי אלימות שוטרים והתעמרות, בתוך האגודה לזכויות האזרח בישראל. טל' 03־663162/3.
● נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה, א'־ה', 9־16, 03־231675, 03־235922.
● מבוגרים אנונימיים (אנ.איי.), מידע תמיכה וסיוע 24 ש'. 03־5131046
● זכויות הגבר במשפחה. 24 ש'. 04־322003, 04־256417, 03־378572.
● האגודה להגנת הילד: 03־6961070, 03־6956763
● האגודה לנפגעי תקיפה מינית. טל' – קו חירום 6850041, קו גברים 6850036

תחבורה

● קווי אוטובוס "דן" טל': 5614444.
● "אגד" – טל': 03־5375555
● זכבי נחיתת מטוסים. תקליט: 03־9731111
● מודיעין נמל התעופה: 03־9712484

● רכבת זמני נסיעה ותעריפים באמצעות "טלמסר" טלפונים: 04־303133, 03־5652200.

עזרה רפואית ונפשית

● ער"ן, עזרה ראשונה נפשית. ת"א 03־5461111, לילדים ולנוער 03־6961113, י־ם 02־610303. קו ברוסית 02־661122. חיפה 04־672222/3. קו ברוסית 04־672223. כרמיאל 04־9888770. קו ברוסית 04־9889499. נתניה 09־625110. קו ברוסית 09־828755. ב"ש 07־281128. קו ברוסית 07־275871. עמק הגליל 04־9988410. כ"ס 09־974555. חדרה 06־346789. קו ברוסית 06־343269.
● המרכז להתנדבות בישראל, 03־5614144 לזקוקים למתנדבים ולמבקשים להתנדב.
● מנס, יעוץ למשפחות נפגעות סמים. א'־ה' 09.00־14.00. 03־629970.
● אנוש – יעוץ למשפחות נפגעי נפש, 03־5400474, 03־5400672.
● יד ביד, אוזן קשבת לילדים לנוער ולהורים 24 ש'. 03־226027, 04־229488, 04־922222, 02־243358, אילת 09־76366. לחייל 222732, מ־17 עד 24.
● "אוזן קשבת" לנוער ולהורים. מרכז עירוני ר"ג. 6728697, 6734752, ג' 8.00־13.00, ר' ה' 16.30־19.00.
● "אל־סם" – רח' פקיעין 7, ימים א'־ה'. 16.00־20.00. טל. 5463587, 54620276, 02־663902, 02־663828.
● הוועד למלחמה באיידס. מידע וסיוע לחולים 03־614576, 03־566380. ת.ד. 33602 ת"א.
● אלי, אלימות כלפי ילדים. 03־430879, 03־261070. מ־08.00 עד 22.00.
● "הקו הלבן", אוזן קשבת להומוסקסואלים וקרוביהם. 03־292797. ימי א', ג', ה' מ־19.30 עד 23.30.
● קשת־חולים – מוקד מידע רפואי. א'־ה': 08.00־19.00, ו': 08.00־12.00. טל' 03־6393355.
● מד"א – שירות רופאים לביקורי־בית, ובתחנות מד"א, שעות: 19.00 עד 07.00. כלפון חירום 101.
● חדר מיון פרטי תורן, מר"מ. קהילת סלוניקי 9 (ליד כיתן) ת"א, 499978.
● אלכוהוליסטים אנונימיים. הפניה לפגישות: 03־319845, 03־202951, 03־319281.
● אלכוהוליזם (24 שעות) 03־721161.
● אלכוהוליסטים אנונימיים ירושלים. 02־830092, 02־630524.
● "קשב לקשיש", א.ב.ל.י. 03־299089. א'־ה' 09.00־14.00.
● אוזן קשבת לגיל המבוגר רמת השרון ימים א'־ה' 16.00־20.00, טל' 5493244.
● נשים במצוקה, קו אדום 09־505720.
● ארגון הורים ארצי, אוזן קשבת לילדים ונוער. 24 שעות ביממה. 03־621515.
● "יד שרה" – שיקום הולה. י־ם 02־244242; ת"א 03־812304; חיפה 04־381704.
● "תהל"ה" – תמיכה בהורים של לסביות והומוסקסואלים: טל. 09־587779.
● תמיכה נפשית לחולי סרטן. 02־435516.
● שירותי חירום פסיכיאטריים כולל ביקורי בית. טל' 09־344615, 03־6750750, מינוי 35888.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
נוסדה בתרצ"ו–1936 בידי ברוניסלב הוברמן
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה

מספרי הטלפון שלנו:
תל־אביב – מחלקת המנויים – 03-5251502
חיפה – מחלקת המנויים – 04-664167
ירושלים – משרד "בימות" – 02-240896
מידע מעודכן 24 שעות ביממה בטלמסר
02-294493 ,04-303112 ,03-5652251

קונצרט מס' 10
יום א', 30.7.95, 20:30, היכל התרבות, סדרה ה', ת"א

קונצרט מס' 11
יום ב', 31.7.95, 20:30, היכל התרבות, סדרה ז', ת"א

זובין מהטה, מנצח
אליזבת פוטרל / ילדה קודלא, סופרן
חוזה ברוס / ג'וזפה סבטיני, טנור
לוציל גלו, בריטון
אומברטו קיומו, באס
לינדה מבלקה, מצו־סופרן
יבגני שפובלוב, טנור
זמרי מרי גרין (פילדלפיה)
מקהלת בהדרכת יובל בן־עוזר

בתוכנית:
דוניצטי: "לוציה די למרמור"
(אופרה בביצוע קונצרטי)

להתראות בעונה הבאה!

נהג! קח חייל בדרך הביתה

על שוברת קרח, ברוח הארקטית העזה

טוב לדעת שיש בעולם עוד מקומות כמו לפלנד: ארץ שכולה מרחבי שלג קפואים, טמפרטורה ממוצעת של אפס מעלות ברוב ימות השנה, ערים שקטות שהחנייה מצויה בהן בשפע ו"צפיפות אוכלוסין" של אדם לכל קילומטר מרובע. טיול צפוני, שמשכיח ממך את העובדה שיש חמסינים

מאת **חיה יוסף**

מזחלות השלג. היום בעיקר לתיירים

אהבתי ללפלנד החלה מאז הכרתי את ספר הילדים הנפלא של אלי ינס, "אלה קרי, הילדה מלפלנד", בתרגומה של לאה גולדברג. מאז התחלתי להתעניין בחבל הארץ המיוחד הזה, חיפשתי מידע באנציקלופדיות ורציתי לפגוש אנשים שביקרו שם. לאט לאט התגבשה גם ההחלטה לבקר שם ולהכיר את הארץ הזו.

התייר הראשון שהגיע לחבל וארץ "רוקנימו" שהוא חלק ממה שמוכר בשם לפלנד, הגיע לשם לפני 8,000 שנה. אף אחד לא חשב אז, שיהיה מי שיבחר להשתקע דווקא בארץ זו, שיותר משני שלישים של השנה, האדמה בה קפואה, היערות מכוסי שלג שמגיע לפעמים לגובה של 4 מטרים והטמפרטורה הממוצעת היא אפס, אך הרבה פעמים יורדת ל־20 מעלות מתחת. הקיץ לעומת זאת,נמשך בקושי בין יוני ליולי ובחלק מהודש אוגוסט. גם אז הטמפטורות יכולות להגיע ל־15 מעלות מעל לאפס.

אנשי הסאמי

עד היום, אוכלוסיית לפלנד היא הדלילה ביותר באירופה: כ־25 אחוז מהם חיים באיזור רובניימי. השם לאפים, מקורו במילה הפינית Lappi, שפירושה "ארץ הקצה הצפוני", אך הלאפים עצמם מעדיפים להיקרא בשמם המקורי "Sami". עיר הבירה של לפלנד, שנמצאת בשטחה של פינלנד, נקראת רובניימי והיא שוכנת במקום בו מתחברים שתי נהרות, הגדול ביותר בלפלנד־Kamijoki שאורכו כ־510 ק"מ והשני־Ounajoci.

הנהרות הללו משמשים להובלת עצים מהיערות, שהם אחד המקורות החשובים

כלב מזחלות האסקי. כלי התחבורה העיקרי (צילום: חיה יוסף)

לתעשייה של פינלנד. הנהרות, האגמים הרבים וגם שטח גדול לחופי הים הבאלטי, קפואים כ־8 חודשים בשנה, כשעובי הקרח מגיע ל־80 ס"מ, ובחורף הופכים השטחים הקפואים הללו לכבישים להובלת משאות. עובי הקרח מאפשר גם למשאיות גדולות וכבדות לעבור עליו, בלי לשבור את הקרח. אופנועי שלג, ומגלשות סקי משמשים לתושבים לקצר את הדרך למקומות מרוחקים.

כמה שיותר קראתי על לפלנד, יותר רציתי לנסוע לשם ולראות, לחוש ולהתרשם במו עיני. התקשרתי לכמה משרדי נסיעות. כמעט כולם השיבו: זה טיול קשה. זה טיול יקר. קשה לארגן קבוצה. אולי תתקשרי ביולי – בטח נוכל לארגן קבוצה. לפלנד יפה ביותר בחודשי יולי־אוגוסט. האגמים, הנחלים והנהרות, היערות והצמחיה המיוחדת של ארץ חורפית במשך רוב חודשי השנה, שווה טיול. גם התופעה המיוחדת שהשמש זורחת בשבועות אלה כמעט 24 שעות ביממה, ראויה לציון. אך לי נראה שיותר מעניין לבקר בלפלנד בחורף עם חברה המארגנת טיול לשם.

בסוף הגעתי לדובי, אחד מבעלי חברת הנסיעות "מטרופוליטן". דובי ביקש כמה ימים סבלנות. ובסוף מצא חברה, "קשרי תעופה" שהייתה מוכנה לארגן טיול ללפלנד אם יירשמו די משתתפים. לקצר את הסיפור – הקבוצה התארגנה. המחיר באמת מעל ומעבר למקובל, אבל כל דולר שהוצאתי היה כדאי.

"ספארי חוף בלפלנד" בנוי על טיול בן 8 ימים. הקבוצה שלנו מנתה 23 משתתפים. ביניהם יובל הנכד שלי, בן 15, שתי בנות בגיל 13 ו־14, שני נערים בני 17 וכל היתר, מבוגרים עד לגיל 75, מכל קצות הארץ, בעלי מקצועות שונים, רובם בעלי השכלה גבוהה. בקבוצה היו גם זוג מקיבוץ גרופית ושני זוגות של מושבניקים מכפר יהושע ואודים. רוב המשתתפים היו אנשים, שחיפשו עניין שונה וייחודי והיו מוכנים :גם עמדו בכך, לחוות חוויות בלתי רגילות.

חנייה בשפע

יצאנו ביום שלישי, ה־11 באפריל, דרך נמל התעופה בן־גוריון. דוד בן־צור המדריך שאותו פגשנו ימים מספר לפני היציאה, עשה היכרות בין כל חברי הקבוצה ועלינו למטוס. לאחר טיסה של כ־5 שעות, נחתנו בשדה התעופה של הלסינקי, עיר הבירה של פינלנד. השעה הייתה שבע בערב. עדיין היה אור יום מלא. את הלילה בילינו במלון מצויין. אחרי ארוחת בוקר מגוונת – דגים, גבינות שונות ומאכלים שונים, לא מוכרים לנו, יצאנו לסייר בעיר היפה, הלסינקי. יום אחד בהחלט מספיק כדי לראות את בנייניה המיוחדים של הבירה הפינית. חוויה מיוחדת היא הכנסייה "Teuppeliaukio", שנבנתה בתוך סלעי גרניט. העיר עשירה בגנים מרהיבים. מורגשת מאוד השפעת התרבות הארכיטקטונית הרוסית ששנים רבות היו "בעלי ברית" לא מבוקשים בפינלנד. כלי הרכב הנעים בעיר מעטים ומקומות חנייה יש בשפע.

זו עיר לא צפופה במיוחד – העיר השקטה והנקיה ביותר שאני מכירה. עיר נמל "סינטטית". כל כך נקי ושקט שקשה להאמין. אפילו השווקים הצבעוניים בה מוכרים עבודות יד פיניות, כובעי פרווה, פרוות שועלים עם הראש, סריגות עבות וצבעוניות הרבה מאוד צעצועי ילדים, הכל עבודות יד. מאיזה פינה שומעים קצת מוסיקה וצחוק של ילד. בשוק הדגים מצאנו דגים שאפילו בצילומים לא זכינו לאותם. בגלל הקור העז והרוח החזקה יכולנו להסתובב בשוק הזה בלי לסבול מהריח החריף של הדגים. מה מוזר היה לראות את השפע של פירות וירקות טריים כמו: תות שדה, אפרסקים, שזיפים, בננות, תפוחי זהב, קיווי ועוד פירות אחרים אקזוטיים ביה. מסתבר שפינלנד מייבאת מכל העולם פירות, ירקות ומוצרי מזון אחרים.

למחרת, לאחר טיסה של שעה פלוס, הגענו לעיר הבירה של לפלנד: רובניימי. שם, פתחנו בספארי הבלתי נשכח. רובניימי היא עיר קטנה מאוד, מעין גירסה מודרנית של עיירה במערב הפרוע. אמרו לנו שעל כל ק"מ חי פחות מאדם אחד. אבל העיר מצויידת בכל מה שבן אדם מודרני זקוק לו. יש בה מרכז ספורט שנבנה בתוך בניין ענק, מחומם היטב. שם נמצאים מגרש כדורגל, אולמות התעמלות, ג'ודו, מגרש טניס, חדרי כושר, אולמות לבלט, בריכת שחייה אולימפית וחדרי עבודה לכל מקצועות הקשורות בתרבות הגוף. רק נכנסנו, וזכינו לחוויה נהדרת: בנות צעירות התאמנו בתרגילים אמנותיים, ריקוד עם סרטים צבעוניים באורך של כמה מטרים וכדורים. הבנים כמובן היו מרותקים במשחק כדורגל. ביקרנו במוזיאון "ארקטיקום" שנמצא מתחת האדמה, אחד המוזיאונים המופלאים בעולם. הוא מציג את העבר וההווה של הצפון. צריך לבקר שם כדי לחוש את הארץ המופלאה.

הקור שם עז. החיים בחורף הארקטי מחייבים אורח חיים שונה מזה שאנחנו מכירים. לא רק הלבוש שונה, יש גם לדעת כיצד לשמור על חום הגוף, על הבריאות, על עור הפנים הידיים ובעיקר, על השפתיים והעיניים. עין שנפגעת היא תופעה מסוכנת. תייר שלא יודע איך לשמור על כיסויי עיניים, יכול לספר על הסבל הזה. התיירים הבאים לשם לומדים כיצד לעבור את הארץ וגם – לראות אותה.

כלבי האסקי

קשה מאוד לתאר את היופי של מרחקים עצומים מכוסים שלג קפוא, המתנוצץ כמו אלפי יהלומים קטנים. קשה להבדיל בין השמיים והאדמה, כי הכל מתמזג יחד. חוויה מיוחדת היא הנסיעה במזחלות רתומות לכלבי האסקי סיביריים, בעלי העיניים הירוקות־תכלת, לרוב כל עין בצבע שונה. המזחלת מרופדת בפרוות שועל והושיבה בה כמו בעריסה. אני התיישבתי במזחלת כזאת ומאחורי עמד לאפי שבידיו החזיק את המושכות של 8 כלבי האסקי שהשתוללו מרוב מרץ לקראת ה"טיול" מעל הנהר הקפוא. ברגע שהלאפי "שלי" נתן את האות לנסיעה, שכחתי את הכל ... רק ראיתי עצים כאילו עפים הצידה, שלג כמו פלומה של עוף. היתה לי הרגשה שכל חלומות ילדותי היפים ביותר התגשמו.

לעומת זה לא אהבתי את הנסיעה ב־Pulka, מזחלת ארוכה, בלי ריפוד ורתומה לאיילי הצפון. אין בה ידיות והיא עשויה מקרש ישר שקשה מאוד למצוא תנוחה נכונה. היום, עם כניסתם של אופנועי השלג לשימוש יום־יומי, הפכו המזחלות הרתומות לאיילים ולכלבים, לכלי נסיעה לתיירים. אך לשם הובלות שעבורן אין צורך או אפשרות להשתמש במכוניות משא – משתמשים עדיין במזחלות.

מראה נהדר הם דייגי החורף. כשעוברים עם אופנוע השלג או מזחלת ליד דייג לא יכולים להאמין שבאמת רואים "מציאות". זה נראה כמו אגדה. יושב לו בן אדם על ערימת פרוות באמצע הנהר או חוף הים הבאלטי. למרות הקרח העבה מצליחים התושבים לדוג מתחתיו. קודחים חור בקרח, משליכים חכה ובדרך כלל מצליחים לתפוס את הדגים שממהרים לחור המביא קצת אור למים.

אופנוע על הנהר

טיול אופנוע שלג על נהר רחב וקפוא, או הים הבאלטי, שייך לחוויה קשה ונהדרת גם יחד. לכל כמה נועזים נצמד מדריך מקומי. רק להכיר אותם גם כן חוויה מיוחדת. קיבלנו חליפות ונעליים מיוחדות, קסדות, משקפי שמש שכמעט מכסות את כל הפנים, כפפות וגרביים. בקושי יכולנו לזוז, אבל בלי הלבוש הזה, לא ניתן "לטוס" על משטחי הקרח. יצאנו לדרך בזוגות. באופנוע שלי נהג בדרך כלל יובל, בעל השרירים המפותחים והחושים הבריאים של נער ישראלי.

אני ישבתי מאחוריו וניסיתי לשמור על שיווי משקל. היה קשה ולא פעם חשבתי: איזו טיפשה אני, להיכנס לשיגעון כזה. היה לי רושם שכל גופי התפרק ואף חלק לא נמצא במקומו המיועד לו. אך עוד יותר קשה היה לנהוג. צריך להחזיק את ההגה בכל הכוחות כי האופנוע מגיב על כל בליטה וכל גומה בקרח. אחרי כמה ימים היו לי שרירים של מרת ישראל ויבלות בכפות הידיים. אבל מי שישב פעם על אופנוע שלג יודע שאחר כך, כבר לא רוצים לרדת ממנו. לא קשה להתמכר לטיסה הזו בגוף משגע.

אחרי כמה שעות של נסיעה איטית התחלנו להיות נועזים. הגענו למישורים הגדולים ויערות. היו כאלה שהתהפכו, אך היינו כל הזמן מוקפים במדריכים לאפים שהגיעו לכל קורא לעזרה בזריזות ואף אחד מאיתנו לא נפצע. יובל ואני עשינו משהו מיוחד: האופנוע שלנו החליט לשבות באמצע היער. אני עברתי לאופנוע של המדריך שלנו ויובל התיישב מאחורי נוסע בודד. אחרי זמן קצר הביאו לנו אופנוע אחר ושוב דהרנו 160 מייל לשעה על שטח פתוח. שיגעון!

יותר שקטים, למרות הקושי בביצוע, היו הטיולים על קרשי הסקי, לא סקי על מדרון אלא על שטח ישר. כאן יש בעיית שיווי משקל. בכל טיול – הכינו לנו הפסקת ארוחת ביניים. המדריכים הלאפים הם מומחים לבניית מדורות והם עשו בשבילינו את הבלתי אפשרי – כך זה היה בעינינו. בתוך זמן קצר הוציאו מתחת לשלג ענפים יבשים והעלו בלב היער הקפוא, מדורה. ענף ארוך משמש לתליית קומקום שחור מרוב עשן מדורות מעל האש. הענף עצמו נשען על כדור שלג כבד, ואת המים לקפה, תה או מרק מיוחד, מכינים משלג שהומס.

במים הקפואים

שיא הטיול היה נסיעה למעגן קאמי בצפון הים הבלטי. שם עלינו על שובר קרח בגודל של בניין גדול. הקור היה כמעט בלתי נסבל, כיוון שרוח ים עזה נשבה בפנינו. שובר הקרח עומד בתוך גוש קרח ענק שעוביו כ־80 ס"מ. כדי להביט על השטח הקפוא חייבים להשתמש במשקפי שמש מיוחדים, אחרת לא ניתן לשאת את עוצמת האור. אחר כך מתחיל מנוע שובר הקרח לפעול, ברעש אדיר שמחייב לאטום את האוזניים. החרטום מתחיל להתקדם, ורק לאחר זמן מה, רואים סדק ראשון בקרח. לאט לאט מתרחב הסדק, עד שלפתע נשמע רעש נורא. חרטום האוניה נתפס בקרח העמוק ושובר הקרח לא יכול להתקדם. נוסעים מעט אחורה ושוב מנסה השובר להתקדם. רק אחרי שעות ארוכות מצליח חרטום שובר הקרח לפנות דרך.

וכאן קרה משהו כשהתפנתה "שלולית" של הים, נכנסנו לתוך חליפות מיוחדות שכיסו את הגוף מלמעלה עד למטה. רק העיניים והפה נשארו גלויים. אחד הענקים של צוות האוניה לקח אותי כמו חבילת קש וזרק אותי למים הקפואים. לא הרגשתי קור. רק שכבתי על הגב מבלי לשקוע. מתחתי הים ומלמעלה שמיים בצבע כסף. שקט פסטורלי. אפילו לא דאגתי איך אצא מן "השלולית" הזאת. בעצם, לא רציתי לצאת.

האינתיפאדה העולמית

מנתונים שנחקרו במשרד־הביטחון הצרפתי עולה כי הצביון הבין־לאומי של הטרור האיסלאמי הולך ומתחזק. הניתוח של החוקרים נעשה באמצעות מחשבים רבי־עוצמה וממנו עולה כי רשתות הטרור האיסלאמיות נעשות יותר ויותר בין־לאומיות, ומסתגלות בהדרגה וביעילות לרדיפה שמנהלים נגדן כוחות־הביטחון

מאת **קסניה רופר**, "ל'אקספרס"

"אחד מ־17 מייסדי תנועת־ההצלה האיסלאמית (האלג'ירית) חוסל בכדור בראש באמצע היום במסגד שלו בפאריס. רוצחיו בורחים לרובע גוט ד'אור בפנים גלויות והנשק בידיהם. לאחר היום. איזו פאשלה". המספר הוא אחד מראשי המאבק בטרור בצרפת. הוא מדווח על רציחתו של שיח' עבד אל באקי סאהראווי ב־11 ביולי השנה, במסגד שלו ברחוב מירהא – מעשה שנעשה, קרוב לוודאי, בידי מוסלמים אלג'ירים קיצונים. הקצין מודאג מאוד מן התופעה החדשה, שחרגה מכל תקדימי המאבק ההולך ומחריף באלג'יריה. הדאגה חריפה במיוחד מפני שהרצח התרחש לאחר 11 פשיטות רחבות־היקף, שביצעו כוחות־הביטחון של צרפת בחודשים האחרונים.

מבצעי שיטור אלה, שלפעמים משתתפים בהם מאות שוטרים, באו לשבור את התשתית שהקבוצות המזויינות האלג'יריות מקיימות בצרפת; ואשר אנשיהן עוסקים בגיוס, "התרמות", תעמולה, הברחת נשק וסיוע לאנשי המחתרת. רק שלושה שבועות לפני רצח סאהראווי פירקו כוחות־הביטחון (מחלק הטרור במשטרה החוקרת, שירותי המודיעין החשאי ושירותי־הביטחון) שתי רשתות של אירגון הטרור האיסלאמי ועצרו 140 איש. אבל המבצעים לא הביאו לתוצאות המיוחלות. השוטרים בשטח איבדו תקווה. מה התועלת במעצרים של עשרות פעילים ומארגנים איסלאמים, אם פעולת השיטור הבאה נתקלת בקבוצות שוות בגודלן? ויש עוד מניעים לדאגה: הרשתות האיסלאמיות נעשות יותר ויותר בין־לאומיות, ומסתגלות בהדרגה לרדיפה שמנהלים נגדן כוחות־הביטחון.

הניתוח של החוקרים נעשה באמצעות מחשבים רבי־עוצמה שהותקנו באחרונה במשרד־הביטחון, ומבוסס על הנתונים שנצברו על־אודות הזרמים האיסלאמיים. האמצעי הזה, המעכל עשרות־אלפי מסמכים (בעיקר מאמרים בכתבי־עת סוריים ובפרסומים מחתרתיים) – ונחשף כאן בראשונה בפומבי – מבסס את המסקנה: הולך ומתחזק הצביון הבין־לאומי של הטרור האיסלאמי. מוקדי ההתקוממות (קאשמיר, צ'צ'ניה, אלג'יריה ועוד) הם קצות הקרחון הלוהט. אינתיפאדה של־ממש, בסדר־גודל עולמי, ניצבת וגדלה לעומתנו. מאחורי הכמות הענקית של העצים (אירגונים בעלי היראכייה מסתורית) יש יער עבות, מערכת בעלת סדר פנימי והגיון – אשר מפעילה מנגנונים חשאיים רבי־עוצמה, המממנים ומלבים ומארגנים ג'יהאד עולמי.

המומחים סבורים כי הסמל למגמה החדשה הזאת הוא דמות שאינה ידועה לציבור הרחב: אוסאמה בן לאדן. מוצאו של האיש מתימן. בין סוף שנות ה־40' ושנות ה־70' הוא היה קבלן בניין בערב־הסעודית וצבר הון עתק. בן לאדן לא היה אדיש לג'יהאד באפגניסטאן והקים את "קרן ההצלה האיסלאמית", שסייעה במיליוני דולרים למאבקם של המוג'אהידין נגד "האתיאיסטים מרוסיה". בן לאדן הוא אחד הבולטים במערך התמיכה החומרית של המוסד הידוע כ"בית אל־אנסאר" בפשאוואר (צפון־מערב פקיסטאן); מאחורי השלט התמים של "בית העמיתים" מסתתר מערך מאורגן היטב, אשר במשך עשר שנים שלח אלפי מתנדבים איסלאמים להילחם נגד צבא ברית־המועצות.

כך בא לעולם הכוח המניע של ה"אינתיפאדה הכלל־עולמית", אותה קבוצה גדולה של צעירים שהיו לוחמים רבי־ניסיון בהרי אפגניסטאן: הכינוי של האנשים האלה, שנולדו בכל מיני מדינות, הוא "האפגאנים". מסמך שכתבו באפריל השירותים־המיוחדים של ממשלת הפיליפינים קובע, כי התשתית האיסלאמית של בן לאדן היכתה שורש ב־13 מדינות: אלבניה, איחוד האמירויות הערביות, הולנד, ירדן, לבנון, מאלזיה, מרוקו, סוריה, עיראק, פקיסטאן, רומניה, רוסיה ותורכיה.

חתנו ושותפו של בן לאדן, מוחמד ג'מאל ח'אליפה, קשור בפעילות טרוריסטית בירדן ובפיליפינים. במדינת האיים שממזרח לאסיה הוא מסייע ל"תנועת אבו סאייף", המנהלת מלחמת גרילה עקובה מדם בריכוזי המוסלמים שבחלק הדרומי של הארץ. אחד הבתים שלו מצוי בבירה מאנילה, ומשמש בסיס לטרוריסטים הקשורים בפיצוץ "מרכז הסחר העולמי" ("מגדלי התאומים") בניו־יורק בפברואר 1993, שבו נהרגו שישה אנשים ונפצעו 1,000. בדצמבר אשתקד ניסו טרוריסטים לתכנן התנקשות באפיפיור. בירדן תלוי ועומד עונש־מוות נגד ח'אליפה (נגזר־דין ללא נוכחות הנאשם), על כי מימן את "צבא מוחמד" שקשר קשר להתנקש במלך חוסיין.

מאנילה ומינדנאו בפיליפינים, ניו־יורק במערב ועמאן במזרח – כל אחד ממקומות אלה שימש בימה לפעולתם של אנשי הגרעין הקשה של "האפגאנים": פלסטינים, בני פקיסטאן, נתיני ערב־הסעודית, מצרים. מגוון דומה מאפיין את תשתיות התמיכה שעליהן נשען הג'יהאד האיסלאמי. ביוני גילתה משטרת איטליה את מה שהסתתר מאחורי "מרכז התרבות האיסלאמית" במילאנו: המנהלים, פלסטיני מירדן ומצרי המקורב לתנועת "א־ג'יהאד אל־איסלאמי", אירגנו – בין השאר – הברחת נשק מבוסניה לארצות המאגרב.

כדי שלא להיעלם, עברו הרשתות האיסלאמיות במערב תהליך מהיר ויעיל של הסתגלות. הן קלטו את מושא ההתפעלות של המערב, וחלון־הראווה העיקרי שלהן מורכב עתה מאירגונים הומניטאריים ותרבותיים. את אלה האחרונים אפשר למצוא היום בכל פינות אירופה: בקופנהאגן, למשל, פועל "אירגון הדאגה ההומאנית הבין־לאומי", שהדמות הזיה בו הוא פעיל "חזית ההצלה האיסלאמית" האלג'יראית. בקארלסרוה שבגרמניה מצוי "מכון מוופאק", בעל תעודת־הסמכה מאת "נציבות־הפליטים העליונה" של האו"ם, אשר עוסק למעשה בגיוס מתנדבים איסלאמים למלחמה בבוסניה.

מסמך סודי של מוסד הריגול־הנגדי הצרפתי, שנכתב במארס השנה, קובע כי המשטר האיסלאמי בסודאן הפך למומחה כלל־עולמי במניפולציה של האירגונים הבלתי־ממשלתיים המיוחדים האלה. המסמך מציין במיוחד את "סוכנות הסעד האיסלאמית" (איסלאמיק ריליף אייג'נסי): מרכזו של האירגון הזה בחארטום והוא פועל ברבות ממדינות אפריקה, ומחזיק משרדים גם באירופה ובארצות־הברית, ונציגויות בפשאוואר ובבוסניה.

אלה אינן נציגויות דיפלומטיות המושיבות את אנשיהן בחיבוק־ידיים: באוגוסט '94, כאשר גורשו מבורקינה־פאסו (לשעבר "וולטה עילית") איסלאמיסטים מן המאגרב שכבר החזיקו בבית־הכלא בפולאמבריי, הם חידשו את הקשר עם אחיהם הודות לסיוע שקיבלו מאת משרד "איסרא" בדאקאר בירת סנגאל ובהשגחת השירותים החשאיים של סודאן.

השאלה המרכזית, בעיני מקבלי־ההחלטות במערב, היא אם יש הגיון המשותף לכל הפעילות הזו שמתרחשת מקצה תבל ועד קצה? האם יש "אינטרנציונל איסלאמי", כמו שבעבר היה "אינטרנציונל קומוניסטי"? לא. האיסלאם המיליטאנטי נותר מפולג ומפוצל לזרמים וסיעות וכיתות ומגמות. אבל זה לא אומר שאין אירגונים ומערכות הוצאות קווים לאומיים ואידיאולוגיים.

להיפך: מאחורי החמאס בשטחי הגדה ועזה ומאחורי אירגוני הצדקה המוסלמיים בבוסניה, מאחורי "האפגאנים" הנוכחים בכל אתר ומאחורי בן לאדן, מאחורי "הג'יהאד האיסלאמי" במצרים ומאחורי "אבו סאייף" בפיליפינים – יש צל ענקי ההולך וקורם עור וגידים, הולך ומתחוור לעין. ישות חשאית, הזויה בעלת דימוי שוחר־שלווה, המפעילה כסף במיליארדי דולרים ויכולה להעביר אלפי מוג'אהדין בין מדינות ויבשות.

כבר היו לכך תקדימים הרחק הרחק בהיסטוריה של אירופה: המסדרים הנזיריים הגדולים באירופה של ימי־הביניים, כמו למשל (אולי) הטמפלרים. היום השיטה הזאת הולכת וקמה לתחיה: הצל הזה – לעתים קרוב ולעתים מרוחק, אבל תמיד נוכח – הוא "איחוואן אל־מוסלימין", האחים־המוסלמים.

מסלול לימודים למדע הים ייפתח באוניברסיטת בר־אילן

מאת **יאיר אהד שחר**

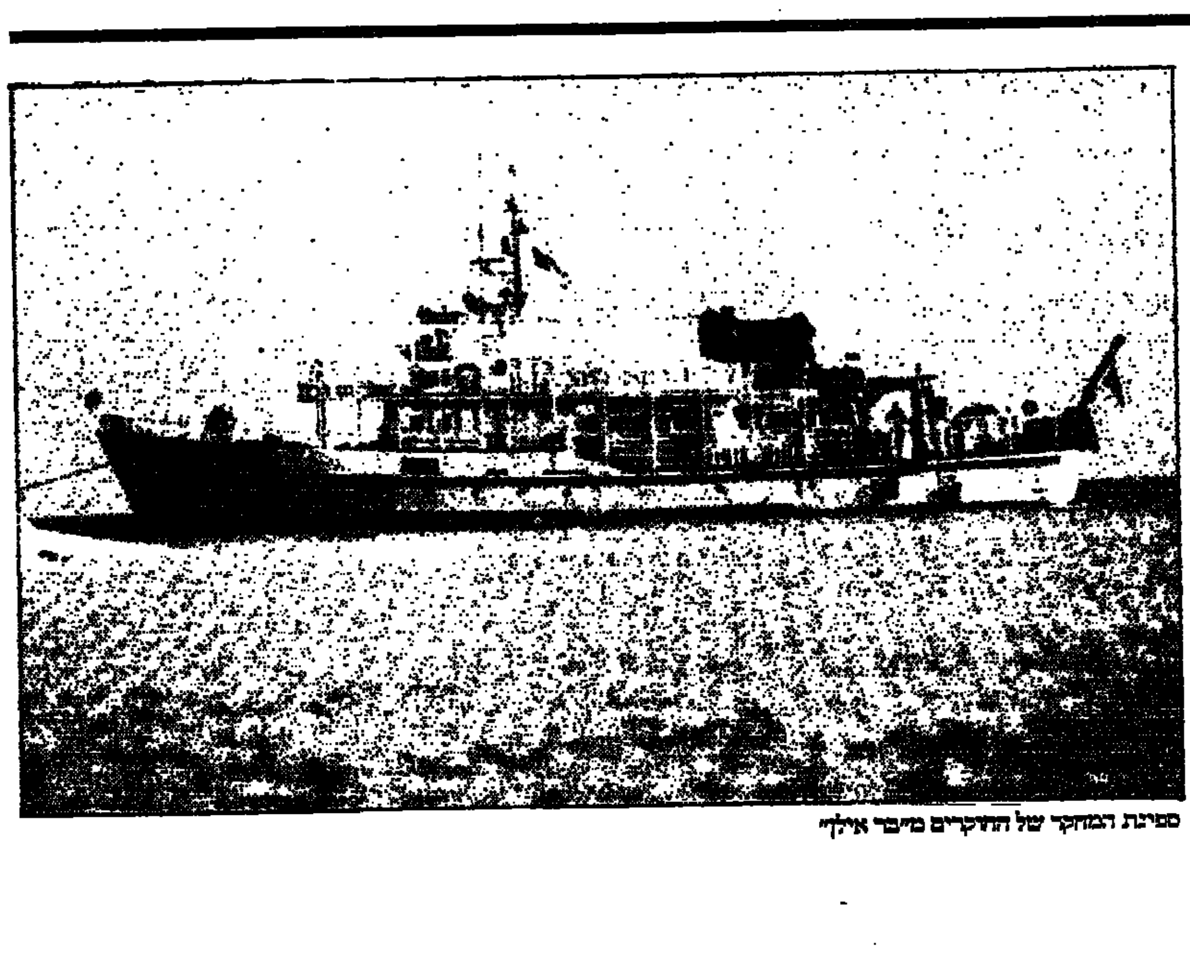

ספינת המחקר של החוקרים מבר־אילן

הפקולטה למדעי הטבע והפקולטה למדעי החברה באוניברסיטת בר־אילן מציעות במשותף, החל בשנת הלימודים הקרובה, מסלול לימודים בין־תחומי חדש בנושא מדע הים (אוקיינוגראפיה), שבו ניתן להגיע לתואר דוקטור.

על המועמדים להיות בעלי תואר שני, או בעלי תואר ראשון עם אישור ללימוד במסלול הישיר לתואר שלישי – באחד התחומים הבאים: ביולוגיה, פיסיקה, כימיה, גיאוגרפיה, גיאולוגיה, מתימטיקה, גיאופיזיקה, או מדעים פלאנטריים.

האוקיינוגראפיה עוסקת בחקר התהליכים המתרחשים בים ובגבולותיו. האוקיינוסים והימים מכסים כ־70 אחוזים מפני כדור הארץ. בגוף האוקיינוס מתרחשים תהליכים המשפיעים על כוכב הלכת כולו. האוקיינוס מהווה מקור פוטנציאלי למזון, אוצרות טבע ואנרגיה. לימים חשיבות מבחינה אסטרטגית ותחבורה. שימור הימים והגנה עליהם מפני זיהום הם נושא בעל חשיבות מירבית, המקבל כיום תשומת לב מדעית רבה.

בזכות העניין הבינלאומי הגובר בחקר הים, ועליית החשיבות הכלכלית של ניצול משאבי האוקיינוסים, צופים ביקוש רב למדענים בתחומים אלו, ובמיוחד באלה שהם בעלי ראייה כוללת והכשרה בין־תחומית.

באחרונה השתתפה קבוצת ביולוגים ימיים מאוניברסיטת בר־אילן בהפלגת־מחקר לאריתריאה, שם חקרה, בין השאר, את תופעת האור במים (עד לעומק 100 מטר) והשפעתו על היצורים; הדגה במי העומק של ים סוף, כרישי ים סוף, ניהול דיג, שונית האלמוגים ועוד.

هكذا من الاسلام

העורך: דויד פאיאנס

תיירות ופנאי שירה פאר

רווח רבעוני נאה ל"אמריקן איירליינס"

מאת עודד כנפי

"אמריקן קורפוריישן", חברת־האם של "אמריקן איירליינס", דיווחה על רווח נקי של 178 מיליון דולר ברבע השני של 1995, בהשוואה ל־136 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד.

בהנהלת החברה הובעה שביעות רצון מהתוצאות, בהתחשב בעובדה שבתקופה הזו היו מקרים אחדים של מזג אוויר קשה ביותר, אשר גרמו שיבושים ודחיות בטיסות, שתוצאתם היתה הפסדים.

ב"אמריקן איירליינס" מעריכים את עלות השיבושים השונים שנכפו על החברה ב־23 מיליון דולר.

רמת הרווחיות של "אמריקן איירליינס" הושפעה גם מהפרשה של כ־40 מיליון דולר לקרנות המאפשרות לצוותי האוויר ולצוותי הקרקע של החברה השתתפות ברווחים.

אגב, הנהלת "אמריקן איירליינס" טוענת, שתוכניותיה לשיתוף עובדים ברווחים טובות יותר מאשר התוכניות המקבילות הנהוגות ברוב חברות התעופה האחרות בארצות הברית.

מחברת "טל תעופה", נציגת "אמריקן איירליינס" בישראל, נמסר, כי סיכום הפעילות בחצי השנה הראשון של 1995 מצביע על רווח נקי של 215 מיליון דולר, בהשוואה לרווח נקי של 113 מיליון דולר בחודשים ינואר – יוני 1994.

"פינאייר" הכניסה לשימוש גלאים לאיתור טלפונים ניידים במטוס

מאת עודד כנפי

חברת התעופה הפינית "פינאייר", המיוצגת בישראל על ידי "לאופר שיווק תעופתי", החלה החודש בהפעלה נסיונית של מערכת מחשב ניידת, ראשונה מסוגה, לאיתור תקשורת סלולארית במהלך טיסותיה.

דיילי החברה צויידו בגלאי ממוחשב, המאתר אותות מטלפונים סלולאריים, המהווים סכנה בטיחותית למטוס משום שהם משבשים את פעולת מערכותיו.

רוב חברות התעופה בעולם אוסרות על נוסעיהן להשתמש בטלפונים סלולאריים מכל סוג שהוא, במהלך הטיסות, משום שתדרים שבהם משתמשים הטלפונים הללו עשויים לשבש את פעילותן התקינה של אחדות ממערכות המטוס. שימוש בטלפונים סלולאריים היה ההסבר הרשמי של לפחות שתי תאונות אוויריות.

שימוש פרטי בטלפון סלולארי במטוסים אסור גם על פי חוקי האגודה הבינלאומית לתעבורה, ועל פי חוקי הטלקומוניקציה הפנימיים בפינלנד.

דובר מטעם "פינאייר" אמר, כי למרות ההתראות נגד הסכנה האפשרית הנובעת משימוש בטלפונים ניידים בעת הטיסה, יש עדיין מיעוט קטן של נוסעים ש"לוקח צ'אנס" – ומסכן בכך את חיי הנוסעים האחרים.

"מטרת הפעלת הגלאי היא לאתר את פורעי החוק מהר ביותר, ומאידך גיסא למנוע את המשך השימוש ב'פלאפונים'," אמר הדובר.

"פינאייר" מפעילה 10 גלאים במטוסיה לתקופת ניסיון של שישה חודשים. המתקן עצמו, שגודלו אינו עולה על גודלה של זימונית, מכיל קולט רדיו ללא־טורק שנע בתחום תדרים של 2GHz – 1Hz. המערכת רגישה במיוחד לקליטה סביב תדרי 900MHz, אשר נפוצים בשימוש בטלפונים סלולאריים. למכשיר יכולת איתור ברדיוס של 50 מטר.

"ס.א.א." מרחיבה פעילותה באפריקה

מאת עודד כנפי

"ס.א.א.", נתיבי אוויר דרום אפריקאים, מרחיבה היקף פעילותה ביבשת האפריקאית. באחרונה הודיעה החברה על תוספת טיסות מיוהנסבורג לבלנטייר, בירת מאלאווי, למפלי ויקטוריה בזימבאווה, ועל הנהגת קו טיסות שבועי חדש לדאר־א־סלאם, בירת טאנזניה.

עיקר האסטרטגיה היבשתית של "ס.א.א." מופנה להושטת עזרה למדינות במזרח אפריקה בפיתוח קשרי התעופה הבינלאומיים שלהן.

חברת תעופה משותפת חדשה – "אליאנס"

באחרונה נכנסה חברת התעופה "ס.א.א." לשותפות בהקמת חברת תעופה חדשה בשם "אליאנס", יחד עם משקיעים מטאנזניה ומאוגנדה. החברה הדרום־אפריקאית מחזיקה 40 אחוז ממניותיה ואילו היתרה מחולקת בין חברות התעופה של אוגנדה וטאנזניה, ממשלותיהן ומשקיעים פרטיים משתי המדינות.

חברת "אליאנס" מפעילה מטוסים שהוחכרו לה על־ידי "ס.א.א." ומקיימת בשלב ראשון קו דו־שבועי בין לונדון לאנטבה ולדאר־א־סלאם.

בשלב הבא היא מתכננת טיסות לרומא, פראנקפורט, דובאי, בומביי ויוהנסבורג.

"אמריקן איירליינס" "חברת התעופה הטובה ביותר"

מאת עודד כנפי

בפעם הרביעית בחמש השנים האחרונות זכתה "אמריקן איירליינס" בתואר "חברת התעופה הטובה ביותר" במחקר משותף שעורכים מדי שנה שני מכונים אקדמאיים נודעים לחקר התעופה בארצות הברית בקרב נוסעי חברות התעופה הגדולות.

המדד שעל פיו מדורגות חברות התעופה מלל 19 גורמי איכות, ביניהם הקפדה על לוח זמנים של טיסות, גיוון בתוכנית הטיסה, שירות לנוסע, טיפול במזוודות ומטען וכיו"ב. מחקר זה נחשב למקיף ביותר בארה"ב והוא בודק מדי שנה חברות תעופה שהיקף ההכנסה שלהן עולה על מיליארד דולר. השנה נבדקו תשע חברות התעופה האמריקאיות הגדולות ביותר.

פרוייקטים משותפים עם ירדן ומצריים

מאת עודד כנפי

שדה התעופה הבינלאומי של עקבה ישרת את ישראל וירדן. מגעים מתקדמים על־כך מתנהלים בימים אלה בין נציגי שתי המדינות ויש סיכוי להגיע לסיכום על הפעלה משותפת של השדה בקרוב.

בנוסף לכך מתוכנן באיזור טאבה נמל תיירות שישרת את ישראל, מצרים וירדן.

הפרוייקטים המשותפים עם ירדן ועם מצרים יהפכו את אילת לצומת תיירות ראשון במעלה ויביאו פריחה לאיזור כולו. מספר תושבי אילת, העומד כיום על 38,000 נפש, יוכפל תוך ארבע שנים בש התפתחות התיירות האזוית והכפלת מספר חדרי המלון המתוכננת מ־6,000 ל־12,000.

"וורלד" מציעה כרטיס לניו יורק ב־679 דולאר

מאת שירה פאר

לקראת החגים מוזילה חברת התעופה האמריקאית "וורלד איירווייס" את מחירי הטיסות לניו יורק וחזרה.

בין התאריכים בספטמבר ועד ה־28 בספטמבר יעלה כרטיס טיסה הלוך ושוב לניו יורק 679 דולאר בלבד.

הוזלת הכרטיסים באה בתגובה על הוזלות המחירים של חברות התעופה "אל־על" ו"טאואר־אייר".

המומלצות של "ויק'?":

ואן חדש – "פולקסוואגן שאראן"

מאת עובד שוחר

יצרן הרכב הגרמני "פולקסוואגן" מציג בימים אלה ואן חדש בשם "שאראן". מקור השם מזרחי ופירוש המלה – שיירה. נראה, כי באמצעות שם בעל אופי מזרחי מבקשת "פולקסוואגן" לשוות למכונית אופי אקסוטי ותחושה של מרחבים פתוחים, חופש ועצמאות.

מיקומו של ה"שאראן" בקשת הדגמים של "פולקסוואגן" הוא בין ה"פאסאט וואריאנט" (סטיישן) לבין ה"קאראוול", כלומר – מכונית משפחתית רב־תכליתית.

ה"שאראן" תוכנן בגמישות רבה בכל הנוגע לארגון החלל הפנימי שלו, כדי שיתאים למגוון שימושים: הסעת שבעה נוסעים או פחות, הובלת מטען בעל נפח רב לצרכי נופש ופנאי, או כל שילוב ביניהם. משום כך המושבים נתיקים, מסתובבים לכל כיוון ומתפקדים כמושבים, שולחנות או ספות.

קוי העיצוב החיצוני של ה"שאראן" עגולים, חלקים וקמורים – מטעמי אסתטיקה, בטיחות ויעילות אירודינאמית. מקדם הגרר שלו – 0.31 – מהווה הישג לא מבוטל למכונית בעלת ממדים כאלה.

רמת הבטיחות של ה"שאראן" תואמת את מדיניות הבטיחות של "פולקסוואגן" במכוניות הדור האחרון שלה – במבחן ריסוק במהירות 56 קמ"ש הוכיח הרכב החדש עמידה בכל התקנים המחמירים של ארצות־הברית ואירופה, הן מבחינת תכנון אזורי ההימעכות והן מבחינת קשיחות איזור הנוסעים. המכונית מצויידת בשתי כריות אוויר, לנהג ולנוסע שלידו, ובמותחנים פירוטכניים להידוק חגורות הבטיחות במקרה של התנגשות.

למכונית ציוד תקני עשיר ומגוון כבר ברמת הגימור הבסיסית. ה"שאראן" תוצע בשלוש רמות גימור ובשלושה מנועים שונים: מנוע דיזל בהזרקה ישירה TDI בהספק של 90 כוחות־סוס, מנוע בנזין בהספק של 115 כוחות־סוס ומנוע בנזין VR6 בהספק 174 כוחות־סוס. בשני דגמי הבנזין מוצע ה"שאראן" הן עם תיבת הילוכים ידנית והן עם אוטומטית.

עם מנוע VR6 מגיע ה"שאראן" למהירות מירבית של 199 קמ"ש ומאיץ מ־0 ל־100 קמ"ש תוך 11.8 שניות.

לישראל תיובא ה"שאראן" במרוצת שנת 1996.

"מיקרה", "רובר 200" ו"פרימרה"

מאת אריה ארד

"מיקרה" של "ניסן", "רובר 200", ו"פרימרה" של "ניסן" הן שלוש המכוניות המומלצות השנה על ידי ירחון הצרכנות הבריטי "ויק'?".

לבחירת "ויק'?" משקל רב מפני שהוא קונה את המכוניות מן המדף וצוותי נהגי המבחן שלו בוחנים אותן יחד עם צוותי נהגים מן השורה בשימוש יומיומי. נוסף על כך מסתמך הירחון על משאל בקרב 72,500 איש, מתוכם ענו על השאלונים 31,699 קוראים. על 27,975 מכוניות. האיל ההיוועצות עם השכן היא שיקול מרכזי בבחירת מכונית, כמוצרים בני קיימא אחרים – עצתו של "ויק'?" היא כעצתם של 31,699 "שכנים".

כדי שמכונית תזכה בתואר "הרכישה הטובה ביותר" עליה לעבור את מסלול המבחן הקשוח של נהגי הירחון, המקצוענים והמצבים, את מבחני הבטיחות הפאסיבית של מומחי הירחון וכן היא זקוקה לציונים גבוהים באמינות לאורך מספר שנים רצופות.

הציון "ראוי לשיקול" מתייחס למכוניות רגילות, הבולטות מעבר לממוצע בתכונה מסויימת (למשל – בטיחות), או שיכלו להיות "רכישה טובה ביותר" אילמלא מגרעת בולטת (למשל – צפיפות יתירה).

לבסוף מציין הירחון את קבוצת "אתם בחרתם", הכוללת מכוניות שאינן נחשבות במיוחד על־ידי הירחון, אולם זכו בציונים גבוהים מה"שכנים".

הירחון מחלק את המכוניות לארבע קטיגוריות: סופר־מיני, משפחתיות קטנות, משפחתיות גדולות ומכוניות מנהלים. בקטיגוריה אחרונה זו לא קבע "ויק'?" "רכישה טובה ביותר", שכן כולן טובות ועל רמה גבוהה.

לרוע המזל, לא כל המכוניות הנכללות בנבחרת של "ויק'?" מיובאות לארץ. אנו בכל זאת מציינים אותן מתוך כוונה ללחוץ על היבואנים לשקול יבוא דגמים מעולים אלה.

סופר־מיני

האלופה הבלתי מעורערת של "ויק'?" בקבוצה זו היא "מיקרה" של "ניסן". אמינותה מוכחת היטב, היא משביעה את רצון רוב בעליה והיא עמדה יפה במבחני הירחון. בכל זאת, הנסיעה בה אינה נעימה כמצופה וקל לגנוב אותה.

ראוי לשקול גם את "שאראד" של "דייהטסו", המרשימה מבחינות רבות ויש לה גם הגה־כוח. נעים לנהוג ב"פיג'ו 106" והיא גם נוחה, אולם היא נופלת מה"מיקרה" באמינות ובבטיחות. נעים לנהוג ב"רובר 1000" ("מטרו"), אולם היא אינה מרווחת. גם "סטארלט" של "טויוטה" צפופה מדי, אולם מתגי השליטה שלה נוחים והיא אמורה להיות אמינה.

קוראי הירחון ("אתם בחרתם") אהבו גם את "קליאו" של "רנו" ואת "קורסה" של "אופל".

משפחתיות קטנות

הרכישה הטובה ביותר בקבוצה זו, לדעת "ויק'?", היא "רובר 200". היא משלבת בטיחות פאסיבית מרשימה עם ציונים גבוהים במבחנים האחרים של הירחון. גרסת 1.6 ליטר היא האמינה ביותר. גירסת 1.4 רעשנית מעט.

ראוי לשקול גם את "סיוויק" של "הונדה" ואת "מאזדה 323". בשתיהן נעים לנהוג והן אמורות להיות אמינות, אולם אינן מרווחות. האמינות היא גם המעלה העיקרית ב"סאני" של "ניסן" וב"קורולה" של "טויוטה", אולם לשתיהן יש כמה מגרעות. ה"קורולה" רועשת מדי וקל לגנוב אותה. ב"סאני" הגישה מאחור לא נוחה, יש רעש צמיגים, הגירסה האוטומטית קופצנית וקל לגנוב אותה. ה"אימפרזה" של "סובארו" טובה, בסך הכול, אך מנוע ה־1.8 ליטר אינו מעודן דיו.

קוראי הירחון נהנו גם מ"פיג'ו 306", מגירסת הדיזל של "סיטרואן ZX" ומהמכונית המאלדית "פרוטון MPI".

משפחתיות גדולות

בתואר "הרכישה הטובה ביותר" מתחלקות בקבוצה זו "פרימרה" של "ניסן" ו"קארינה אי" של "טויוטה". ה"פרימרה" מושכת מאוד בעיני נהגים והיא מעודנת. ה"קארינה" יותר מרווחת. שתיהן נחשבות מאוד בעיני בעליהן.

ראוי לשקול גם את סדרת 3 של ב.מ.וו. נעים לנהוג במכונית זו, אולם תא המטען שלה קטן. "קסאנטיה" של "סיטרואן" מרווחת והנסיעה בה נעימה. "מונדיאו" של "פורד" מובילה מבחינת הבטיחות הפאסיבית והקושי לגנוב אותה. ל"פורד" מנגנון אלקטרוני ייחודי למניעת גניבתן של המכוניות מתוצרתה. נעים לנהוג גם ב"אקורד" של "הונדה", ב"מאזדה 626", ב"גאלאנט" של "מיצובישי" וב"רובר 600" וכולן אמורות להיות אמינות.

קוראי "ויק'?" נתנו ציון גבוה של שביעות רצון ל"לאגונה" של "רנו".

מכוניות מנהלים

בקבוצה זו אין, כאמור, "רכישה טובה ביותר". ראוי לשקול את "אודי A6", שהיא בטוחה, מרווחת, מעודנת ונעים לנהוג בה, אך הנסיעה בה אינה נעימה. סדרה 5 של ב.מ.וו. דומה בתכונותיה ל־A6, אבל גם היא אינה מרווחת דיה מאחור. מחלקת C של מרצדס יקרה, אך בטוחה, נוחה ומעודנת. "קאמרי" של "טויוטה" שקטה ומעודנת, וככל יתר דגמי "טויוטה", היא גם אמינה. מעלתה העיקרית של "וולוו 850" היא הבטיחות, אבל היא גם מעודנת, בעלת אחיזה כביש טובה ונעים לנהוג בה.

אמינות

הירחון גם קבע ציוני אמינות למכוניות, לפי יצרניהן. ציוני האמינות נקבעו בעיקר על־פי תקלות הגורמות למכונית להיתקע, אבל הובאו בחשבון גם תקלות רגילות ובעיות פחות חמורות.

למשל, במדגם של 1,232 דגמי "הונדה" נתקעו הישנות והישנות־מאוד פחות מהממוצע. אשר על כן דורגה "הונדה" כ"פחות מהממוצע". מדגם של 426 דגמי "מרצדס" נתקעים ככל השאר, אבל יש להם תקלות ובעיות אחרות פחות מן הרגיל. לפיכך זכתה "מרצדס" בציון "טוב". במדגם של 984 דגמי "וולוו" נתקעו והתקלקלו כ"במוצע". "פיאט" זכתה בציון "עלוב", מפני שמתוך מדגם של 313 מכוניות הישנות והישנות־מאוד התקלקלו יותר מהממוצע. "פורד" דורגה בתחתית הסולם, "פחות מהממוצע", מפני שמתוך מדגם של 2,631 מכוניות נתקעו ברדרכים יותר מהממוצע בכל גיל.

בציון "טוב מן הממוצע" זכו "ניסן", "הונדה", "טויוטה" ו"מאזדה".

בציון "טוב" זכו ב.מ.וו., "מרצדס", "מיצובישי", "פרוטון" (מאלזיה) ו"סובארו".

בציון "במוצע" זכו "פולקסוואגן", "וולוו", "סאאב", "אודי", "יגואר", "יונדאי", "סוזוקי", "לנד־רובר".

בציון "עלוב" זכו "רובר", "אופל", "פיג'ו", "סיטרואן", "פיאט".

בציון "רע מהממוצע" – "פורד", "רנו" ו"לאדה".

2000 "מספרים ירוקים" יוקצו עד סוף 1997

מאת יאיר אודי נוחר

2000 "מספרים ירוקים" יוקצו למוניות עד סוף שנת 1997 – חוק בנושא זה אושר בכנסת על פי הצעת שר התחבורה ישראל קיסר.

בעלי מוניות שכירים, שעיסוקם העיקרי הוא נהיגת מוניות, יוכלו לרכוש את הזכות להפעיל מונית תמורת סכום של כ־30,000 דולאר. נהגים שכירים שצברו ותק של 4 – 8 שנים בנהיגת מוניות יוכלו לרכוש "מספר ירוק" תמורת 45,000 דולאר עד השנה, ובנוסף לכך יוקצו 130 זכויות להפעלת מונית לנכי צה"ל, תמורת סכום של 20,000 דולאר.

בשנים האחרונות נאלצו נהגי מוניות לגיים עד 90,000 דולאר כדי לרכוש זכות הפעלה למונית, כאשר המחיר הרשמי של זכות כזו עמד על 20,000 דולאר בלבד. הפשרת 2,000 רשיונות למונית במהלך השנתיים הקרובות תפתור את המצוקה ותשפר את השירות לציבור.

הקצאת המספרים תחל כבר בשבועות הקרובים.

במבצע של "גולדסטאר" זכה הסטודנט שוקי חיימוביץ (מימין) ב"אלאנדרדבר דיסקאוורי" בשווי 170,000 ש"ח. הענק לזוכה המאושר את מפתחות הרכב מנכ"ל "ממפרי" דן ביכרי. שוקי חיימוביץ, בן 25, הוא תושב חיפה ולומד הנדסה, תעשייה וניהול. במקביל החל לעבוד בבקר במפעל "דלתא" בכרמיאל

"פניני רוסיה" – סיור במבט בלתי שגרתי

רוסיה עדיין לא נתגלתה כיעד תיירותי לתייר הישראלי המצוי, למרות שמדובר בארץ שמעטים בלבד יכולים להתהדרות בה מבחינת העניין ושפע האתרים המצויים בתחומיה.

כמה ישראלים יודעים, כי בסנט פטרסבורג (לשעבר לנינגראד), הנחשבת אחת הערים היפות ביבשת אירופה, מצוי ה"ארמיטאז'" – המוזיאון הגדול בעולם (יותר מה"לובר" בפאריס!) או שבעיר זו, שמספר תושביה כחמישה מיליונים, מצויים 70 מוזיאונים ולא פחות מארבעה תיאטרוני באלט בסביבתה של סנט פטרסבורג מצויים ארמונות פאר העולים ביופים על הארמונות והטירות המצויים בצרפת, אנגליה, גרמניה וארצות אירופה האחרות.

חברת "טל גל" מציעה לתייר הישראלי חבילת־תיור של 14 יום בשם "פניני רוסיה", הכוללת ביקורים מקיפים במוסקווה ובסנט־פטרבורג, במחיר 1,495 דולאר. תאריכי היציאה 16.8 ו־6.9.

ה"צימוק" העיקרי הניתן לתייר הישראלי בטיולי "טל גל" לרוסיה היא ההזדמנות להיפגש פנים אל פנים עם המציאות המרתקת העכשווית ולקיים דיאלוג עם האוכלוסיה המקומית, נוצרים ויהודים כאחת.

שלא כמקובל בטיולים מאורגנים שבהם מסתפקים בביקורים ובסיורים באתרי תיירות בלבד, מבלי ליצור מגע עם האוכלוסיה המקומית – בטיולים המאורגנים של "טל גל" מושם דגש במפגשים, שיחות והתרשמויות השוואתיות בין דרכי החיים שלנו ושלהם. בדרך זו יכולים המטיילים ללמוד משהו על "הנשמה הרוסית", המוכרת מיצירותיהם הקלאסיות של דוסטוייבסקי, טולסטוי, גורקי ואחרים.

למעוניינים תינתן הזדמנות להתאכסן בבתים פרטיים שנבחרו בקפידה, במקום בבתי מלון, דבר שיאפשר להם להכיר בצורה בלתי אמצעית את בני המקום, את אורח חייהם וליהנות מהכנסת האורחים הבלתי־רגילה של העם הרוסי.

הסיור כולל גם השתתפות במספר הצגות ומופעים, לרבות קונצרטים של פולקלור, באלט, הקרקס המוסקבאי המפורסם ועוד.

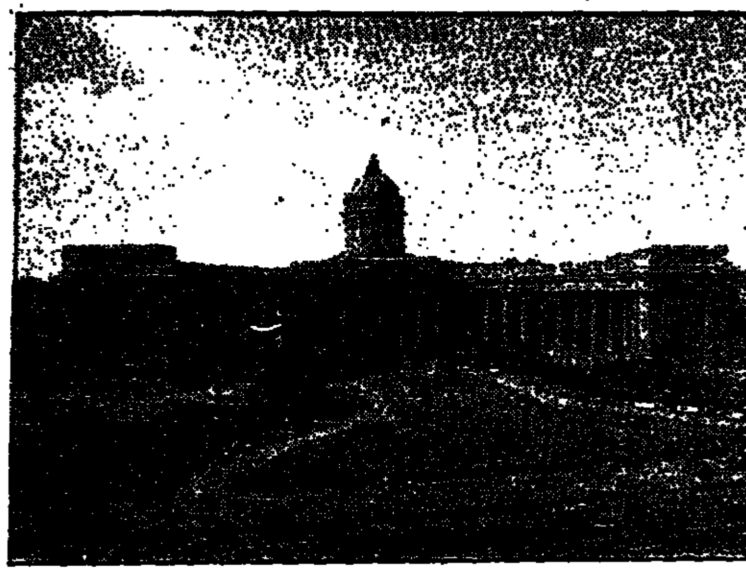

"בא לי" לצרפת וליוון

חברת "בא לי־נסיעות" מציעה חבילות תיור בצרפת וביוון במחירים מפתים:

- קאן – שלושה לילות במלון ליד הריביירה, במרחק הליכה לים, במחיר החל מ־519 דולאר ליחיד, כולל טיסה ת"א – ניצה – ת"א.
- פאריס – טיסת שכר הלוך ושוב, שבעה ימים ושכירת רכב ללא הגבלת ק"מ, ב־572 דולאר בלבד. החבילה מאפשרת טיסה ליעד אחד וחזרה מיעד אחר, והחזרת הרכב בכל אחת מסוכנויות "הרץ" ברחבי אירופה.
- סנבוריני, מהיפים באיי יוון – שבוע נופש במלון על חוף הים – החל מ־490 דולאר לאדם. מדי שבוע, בימי חמישי ושבת, יוצאות שתי טיסות. המחיר כולל גם הסעות משדה התעופה למלון וחזרה.

טיולים לדוברי רוסית

"באלי נסיעות" מציעה בחודש אוגוסט שני טיולים לאירופה, עם ליווי של מדריך ישראלי דובר רוסית:

- 11 ימים לאיטליה ושווייץ (8 לילות באיטליה, 2 לילות בשווייץ) – 1266 דולאר לאדם בחדר זוגי. המחיר כולל: טיסות הלוך ושוב, מלונות מדרגת תיירות, ארוחות בוקר + שבע ארוחות ערב / צהרים, סיורים במוזיאונים, בגני טיבולי ברומא, בונציה ובמילאנו, בליווי מדריך ישראלי. בסוף הטיול נופשון של שלושה ימים באיזור לוצרן בשווייץ. היציאה ב־10.8.
- שמונה ימים לפאריס ולונדון (3 לילות בפאריס, 4 לילות בלונדון) במחיר 850 דולאר לאדם בחדר זוגי. המלונות מדרגת תיירות + ארוחות בוקר. הטיול כולל ביקור ב"לובר", סיור פנוראמי בפאריס ובלונדון ומדריך צמוד. היציאה ב־20.8.

לאיי יוון ב־199 דולאר

טיסות מיוחדות במחיר 199 דולאר לאיים היווניים רודוס, קוס, כרתים וסנטוריני מציעה "יוסי טורס" בחודש אוגוסט.

מלבד הטיסות הללו משווקת החברה גם חבילות ליעדים אלה (המחירים כוללים את מחיר הטיסה):

- לאי קוס חבילה לשבוע במחיר החל מ־369 דולאר לאדם בחדר זוגי במלון מדרגת תיירות.
- ברודוס ארבעה לילות החל מ־345 דולאר לאדם במלון מדרגת תיירות, ושבוע החל מ־479 דולאר לאדם.
- בכרתים חבילה לשבוע החל מ־429 דולאר לאדם במלון מדרגת תיירות.
- בסנטוריני חבילה לשבוע החל מ־469 דולאר לאדם במלון מדרגת תיירות.
- למגוון הצעות הנופש של "יוסי טורס" מצטרף האי פאלמה דה מיורקה. חבילה של שבעה לילות על בסיס חצי פנסיון, במלון מדרגת תיירות, כולל טיסה, מוצעת במחיר החל מ־634 דולר לאדם בחדר זוגי.

במלון מדרגה ראשונה עולה החבילה מ־700 דולר לאדם על בסיס לינה וארוחת בוקר.

למחירי החבילות יש להוסיף 25 דולאר דמי רישום, מיסי נמל ו־10 דולאר דמי העברות.

טיול לאורלנדו החל ב־919 דולאר

חבילות מיוחדות למשפחות עם ילדים לאורלנדו־פלורידה מוצעות במבצע, שיהיה בתוקף גם בתקופת החגים (עד 9 באוקטובר) וכולל: טיסות ב"אל על" למיאמי, ארבעה לילות במלון באורלנדו ורכב שכור לשבוע.

המחיר מבוסס על נסיעת משפחה המונה שני מבוגרים ושני ילדים עד גיל 12.

במסגרת המבצע יהנו הנוסעים מרכב שכור מסוג "שברולט קאוואליר" לשבוע ימים, ללא הגבלת ק"מ, וביטוחים עד לסך 15,000 דולאר.

לא כלולים במחיר מיסים מקומיים, ביטוח תאונות אישיות וביטוח צד ג' מורחב, וכן 47 דולאר דמי רישום, מיסי נמל והעברות.

מציעת החבילה היא "ריטון טיולים", המאפשרת להמשיכה לביקורים בחוף המזרחי באמצעות טיסות מיאמי – ניו יורק במחיר 78 דולאר ואכסון בניו יורק, או טיולים מודרכים בעברית למפלי הניאגרה, וואשינגטון ואטלנטיק סיטי.

כן ניתן לשדרג את הרכב בתוספת מחיר. תמורת תוספת 28 דולאר ניתן "שברולט ברטה" (ארבע דלתות) ובתוספת 52 דולאר "ביואיק ריגל". מי שיהיה מעוניין במכונית ל־7/8 נוסעים יוכל לשכור בתוספת 129 דולאר ואן "אסטרו" לשבוע.

שינוי תאריך החזרה מארצות הברית לאחר היציאה מהארץ יהיה כרוך בתשלום 50 דולאר לאדם.

לינה כפרית בקיבוץ אילות

אירוח כפרי בקיבוץ אילות, הנמצא שני קילומטרים צפונית לעיר אילת, יוצא במבצע עד 15 באוגוסט – 280 ש"ח לזוג עם ארוחת בוקר.

קיבוץ אילות מציע אירוח כפרי ברמה גבוהה, הכולל דירות ממוזגות בנות שני חדרים, טלפון, טלוויזיה ומטבחון מרווח.

בקיבוץ בריכה, פינת חי ומתקני שעשועים.

הזמנות – בטלפון 03־358876.

ע. צופיה / היום בטלוויזיה

שני ציירי אור וצל

כדאי לראות היום, בערוץ התרבות (8), שתי תוכניות המוקדשות לשני ציירים מהמאה ה־19, כל אחד בעל אופי ייחודי משלו במסגרת המגמה הכללית של ימיו.

התוכנית הראשונה בין השתיים מוקדשת לצייר האנגלי טרנר, האמן שהירבה לצייר נופים בשעות שקט ובסערה, כל זאת לצורך הבאה לביטוי את דרכו המיוחדת לשימוש בצבע, באור, בצללים ובאפילה.

התוכנית השניה היא במסגרת האוניברסיטה הפתוחה, "ציירים במכחולו של קיטינג". הפעם מדגים טום קיטינג את סגנון הציור של הצייר האימפרסיוניסטי אדוארד מאנה, ומשחזר את ציורו "סעודה בדשא", חולל שערוריה בזמנו.

"שלושה ציירים – טרנר: יסודות הסיכון", ערוץ התרבות (8), 18:00

"ציירים במכחולו של קיטינג – מאנה", ערוץ 8, 21:00

נזקי הספארי

תוכנית אחרת שמומלץ לצפות בה בערוץ התרבות, מדע וטבע, היא הספארי. זהו מבט על החוויה שכל כך הרבה אנשים בעולם שואפים לחוות, מנקודת הראות של השטח. שפע התיירים המציפים את קניה, מרחפים מעל שמורות בעלי החיים בכדורים פורחים, מבלים לילות במחנאות בשטח, מצלמים ומצלמים, פוגעים בעצם במהלך הטבעי של חיי בעלי החיים שם, ומעיבים באופן כללי על איכות הסביבה של השמורות. הסרט בהפקת ערוץ 4 הבריטי, עוקב אחר ההשלכות שיש לתיירות על איכות הסביבה בקניה.

"ספארי", ערוץ התרבות (8), 20:00 ו־23:00

מסע אל קץ ידוע מראש

בערוץ הראשון יוקרן הערב בהקרנה חוזרת, מלאה, סרט הוידאו שבו תיעדו ארבעה צעירים את נסיעתם חסרת המעצורים בכביש הערבה, נסיעה שהביאה בסופה, לפני סופה, את מותם. קשה לצפות בסרט הרווי בכל כך הרבה רוח חיים ושמחה, מתוך ידיעה של סופו המר, אבל אולי, אולי, יש בכוחו לגרום לאי אלו נהגים, צעירים ונערות צעירים, לערעור התחושה האופיינית של "לי זה לא יקרה". מנחה: מני פאר. במאי: מיקי בהגן.

"תאונה בערבה", ערוץ 1, 21:00

טלויזיה

חינוכית

08.00 ג'אנגלים. חיות, פרסים, משימות ותחרויות בשילוב מבחר סרטים וסדרות לילדים: קיפי קט התוכי; נעלולים; מנפלאות המדע; המפודרים
09.00 אוטוטו
09.30 מסיפורי המלך בבר
10.00 הטיפה האסטרונאוטית
10.30 כשאלות לב. סדרת דרמה קנדית
11.00 המשכה. אולפן קיץ לנוער. במסגרת התוכנית ישובצו שלוש סדרות:
11.10 עננות הקסם. סדרה קומית
11.50 בעקבות הכוכבים. הרפתקאות
12.30 אמא, בלש פרטי. סדרה קומית
13.00 ג'אנגלים: קיפי קט והוטי; נעלולים; מבנות בפיג'מות; מנפלאות המדע; המפודרים
14.00 הקלברי פין. סדרת אנימציה
14.30 היפהפיה הנרדמת. סרט הנפשה
15.00 הטיפה האסטרונאוטית
17.00 ערב חדש.

כללית

06.30 חדשות בעברית
06.31 חדשות בערבית
06.45 שעת כושר
07.00 בוקר טוב ישראל
15.30 זאפ לקיץ. שידור חי ממקומות שונים בארץ ובאולפן בירושלים
15.35 ההרפתים. סדרה בהנפשה
15.55 זאפ לקיץ. "דובלה"
16.00 היכון הלהבות השבורים. סדרת דרמה אוסטרלית
16.45 זאפ לקיץ. זאפ בא אליך
17.00 ערב חדש
17.35 זאפ לקיץ. הכי הכי זאפ
17.45 פלאי קלפים. סיפורו של תיאטרון המעלה מוזות. "מה קרה לכבשה של צמי חמי"
18.10 זאפ לקיץ
18.15 הדיבות באנגלית
18.30 הסטודיו של אבאל ובאבל
19.00 חדשות
19.30 משעת מהסרטים
20.00 מבט + שבשבת
21.00 "תאונה בערבה". סרטו של מיקי בהגן בנירסתו המלאה. ארבעה צעירים שנהרגו בתאונה בכביש הערבה ב־6.11.93 צילמו את עצמם בעת החופשה ובמהלך הנסיעה עד רגע מותם
21.55 בית אליוט. פרק שני. 22.50 לשון הבראות. סדרה העוסקת בקשרים שונים שבין חוקים לבין הספרות. הפעם: קשיי התערות וההשתלבות של עולי שנות ה־30
23.30 מהיום למחר. יומן חדשות
24.00 מסיפורי הארץ הטובה. בסיס האצ"ל בשוני.

ערוץ 2

09.45 שידורי היום בערוץ 2
09.55 היום שיר
10.00 מרילין. עם דליק וולינץ
10.30 סרט קולנוע: "שבע הפנים של ד"ר לאו". קסם סיני בקרקס נודד במאה הקודמת מביא אושר לתושבי עיירה אמריקאית. טוני רנדל מגלם את הקוסם ועוד שש דמויות שונות. עוד משתתפים: ברברה עדן וארתור אוקונל. במאי: ג'ורג' פאל (1964)
12.30 חלום עליכם עם עוזי חיטמן (ש.ח)
13.00 פלסטות. תבורות פלסטות בקטעי [illegible] (ש.ח)
13.05 מסע בין כוכבים – הדור הבא. כל המסעות, המפגשים וההרפתקאות של ספינת הכוכבים אנטרפרייז ואנשי צוותה בחוצי החלל
14.00 רופאים טסים. סדרת דרמה אוסטרלית
15.00 מקום קטן. עם... (ש.ח)
15.30 סקיפי. סדרה לילדים ולנוער
16.00 הישנים המצוירים. אופרת סבון
17.00 5 עם רפי רשף
17.30 וידאו חוק. מוסיקה 2. קליפים ישראליים מדורגים לפי טעמו של הקהל בהשתתפות הצופים בבית
18.00 "מוסיקוד" – עם ניצה שאול הסימפטיים של רעננה
18.30 מי הבוס. סדרה
19.00 משמר המפרץ. סדרת דרמה
20.00 חדשות
20.30 כסף. מגזין שבועי הסוקר את שוק ההון
20.45 פספוסים עם יגאל שילון
21.35 קיץ על החוף. תוכנית קיץ בשידור חי מחוף טרומפלדור בתל־אביב. תחרויות והופעות של מיטב האמנים בארץ
22.35 סרט קולנוע: "מבוכה במשפחה". קומדיה שנונה ומשעשעת. יצחק כפתור מתמוטט באחרונה ועובר מן העולם רק כדי שאשתו ושלושת ילדיו הבוגרים יגלו כי חובות המשפחה גדולים כל כך עד שהארמון המפואר ושאר אביזרי המותרות של המשפחה אינם שייכים לה יותר. עם מרי טיילור מור וסטי קרטיס. במאי: ג'ינו טאגאנסקי (1990)
00.00 חדשות
00.05 "מבוכה במשפחה". המשך
00.25 מאולם הקונצרטים. מיטב היצירות מנוגנות ומושרות על־ידי מיטב התזמורות, המקהלות. הלילה: סימפוניה מספר 41 של מוצרט. מנצח: ג'יימס לוין. (ש.ח)
01.05 היום שיר.

חינוכית 23

15:30 צער גידול בנות – סדרה משעשעת לכל המשפחה בשידור יומי. שם הפרק: זמר נשמה.
16:00 קשים עסקים – (ש.ח מיום ה')
16:30 שיחות ברוח – שיחות בנושאים עם אישים שונים. שיחה עם ד"ר יצחק רועה (ש.ח. מיום ה')
18:00 שעת כושר.
18:15 הכוכבים הצעירים – סדרת מערבון לנוער בשידור יומי. שם הפרק: דיידי
19:00 ומחשבים – תוכנית מחשבים עם מגוון למתחילים, משחקי מחשב "חדישים", פינת תכנות ל"מקצוענים" ועוד.
19:30 עוד ומחשב – לניצול המחשב הביתי.
20:00 לצלילים: "ערב חדש" עם כתוביות ברוסית
20:30 קייט ואלי – שם הפרק: הדירה של קייט.
21:00 סרט: שובה של גברת מס הכנסה – RETURN – TAXING WOMAS

ערוץ 33

16.00 מיום ליום. אירוח, ראיונות ובידור
17.00 זכינו במשפט. סדרה ערבית
18.00 לקט הסדר השבועי (תרגום לערבית)
19.00 חדשות בערבית בשידור חי
19.30 מבזק טלטקסט
19.35 מגזין אנ.בי.אי
20.05 המספר. סדרה בלשית
21.00 מבט לחדשות
21.30 שלכסוי. מגזין לעניני כלכלה, תעשיה ושוק הון
22.00 ג'ין איירה. מיני סדרה
23.00 קונצרט ג'ז.

המזרח תיכונית

10.00 תוכנית ידע; 13.00 בני הין (תוכנית ידע) 13.30 ג'ון אוסטין; 14.00 מגע (תוכנית מדע) 15.00 יטוחוניה של משפחה מאושרת; 15.30 סדרה: "הבודדים" עם בנב ג'ון האריס ולינדה גריי 17.10 כריסטי, דרמה 18.10 48 שעות – אקטואליה 19.00 סי.אן.אן מהדורת 20.00 NBA 20.30 משחק NBA, כדורסל: 22.30 שאלות ותשובות, אקטואליה: 23.00 סרט "הבודדים" (ש.ח).

כבלים

ערוץ 3

08:00 רוקסנה (ש.ח)
08:50 קופסת שימורים. קליפים ברצף
09:00 לחיות את החיים (ש.ח)
09:45 צעירים וחסרי מנוח (ש.ח)
10:30 קרובים רחוקים מאוד. קומדיה
10:55 הכל נשאר במשפחה. קומדיה
11:25 סלסטה. טלנובלה (ש.ח)
12:10 שכנים שכנים. דרמה (ש.ח)
12:35 פרי מיינה. דרמה
13:30 פותחים באוזני הזפי. אירוח
14:05 קופסת שימורים. קליפים ברצף
14:20 מקום אחר. דרמה
15:10 רוקסנה
15:55 נוטס לנרינג. דרמה
16:45 שכנים שכנים. דרמה
17:10 אנטונלה. טלנובלה
18:00 לחיות את החיים
18:45 צעירים וחסרי מנוח
19:30 שידור משותף
20:00 סלסטה. טלנובלה
20:50 אי. אר דרמה
21:40 "מדוד". עם רפי גינת
22:10 להתבדר יחדיו. שידור ישיר של ערב התרמה מיוחד שהכנסותיו מיועדות לקידום הילדים האוטיסטים, הלומדים בבי"ס "יחדיו"
23:00 סיפורים מהצד האפל. אימה
23:25 סיינפלד. קומדיה
23:50 אי.אן ג'י. דרמה
00:40 חוק וסדר. דרמה
01:30 מיטות נשיקה. פעולה

ערוץ הסרטים

10:30 הסיפור שלא נגמר (1984), גרמניה המערבית. פנטסיה. ילד רגיש ועתיר דמיון בורח לדפיו של ספר אגדות ילדים
12:05 טולסה (1949), ארה"ב. סוזן הייוארד ורוברט פרסטון מככבים בדרמה על אשת עסקים מעולם הנפט שנאבקת על רכושה ושוכחת את כל ערכי המוסר האנושיים. במאי: סטיוארט הייזלר
13:35 רואים כוכבים
14:25 מסע כביש אבי (1985), אנגליה. דרמה בריטית בכיכובו של לורנס אוליביה. מערכת יחסים בין אב אקסצנטרי ובעל רגישות יתר לבין בנו. כתב את התסריט עפ"י זכרונותיו ג'ון מורטימר, היוצר של "רמפול". במאי: אלוין ראקוף
15:50 רומן מחודש (1987), אוסטרליה. דרמה. זוג מאמצי סוסי מירוץ נודדים הים בנפרד – היא באוסטרליה עם בניהם הצעירים והוא בארה"ב עם הבן הבכור – נפגשים אחר שנים. האיחוד המשפחתי נגדע, כאשר האם נהרגת במהלך ניסיון להשקיט סוס אציל. על האב מוטלה המשימה להחזיר את הסוס היקר ולשקם את החווה ואת משפחתו המתפוררת. עם לי מייג'רס ורבקה גיליננג
17:25 חדש בקולנוע
17:35 מעשיות הגירושין (1990, ארה"ב). סיפור נישואיו וגירושיו של המו"ל הנודע והעשיר פוליצר עם צעירה מאפתנית
19:15 כינורן (1988), איטליה. נערה בגיל ההתבגרות מגיעה מצרפת לבית חוריה שבאיטליה, אחרי שאביה נכנס לכלא. שפתה הבוטה וגינוני נימוסיה זרים למנהגים המקומיים. אבל לבסוף כולם לומדים לחיות יחדיו. סטפניה סנדרלי בבכבת כאם המתפתה. במאית: פרנצ'סקה ארקיבוג'י
20:45 חדש בקולנוע
21:00 הבלש המעופף (1989, ארה"ב). קומדיה. ג'ון קנדי הוא האוי קרמב, בלש פרטי שלומיאלי הנשכר לחוקר את הכיפת בתו של מולטימיליונר ידוע, רק מפני שיש מי שאינו מעוניין שהמקרה ייפתר. אך הוא מפתיע את כולם, גם את עצמו. במאי: פול פלהרטי
22:30 חופשה בבית הספר (1987), ארה"ב. קומדיית נעורים בכיכובו של מארק הרמון. מורה לחינוך גופני נאלץ לבלות את חופשת הקיץ בהוראת אנגלית לקבוצת תלמידים בעייתית, אבל צוות המורים התלמידים מתגלים מעשעשים הרבה יותר מהצפוי. במאי: קארל ריינר. עם: קירסטי אלי, קורטני תורן סמית
00:10 מפסיד מנצח (1991), ארה"ב. דרמה. קבוצת הייל' מאריגס עורכים התערבות ערב היציאה לווייטנאם ב־1963: הזוכה יצליח להביא לנשף הפרידה את הנערה המכוערת ביותר. במאית: ננסי סאווקה. עם: ריבר פיניקס, לילי טיילור האנטוני קלרק
01:40 סקנדל (1989), ארה"ב. דרמה המבוססת על שערוריית המין שהתרחשה בבריטניה כאשר שתי נערות זוהר, כריסטין קילר ומנדי רייס דייויס, ניהלו פרשיית אהבה עם שר החוץ פרופומו ובמקביל התרועעו עם דיפלומטים סובייטים.

ערוץ הילדים

06:30 מצוירים על הבוקר
08:00 המתכון של כאילו
08:30 גינת ההפתעות
08:35 הבובצים (ר"ע)
09:00 הסיפור האמיתי (ר"ע)
09:30 הכפידה לאחוד
09:35 עליזה בארץ הפלאות (ר"ע)
10:00 כדור פורח
10:05 פאוור ריינג'רס (תמ)
10:25 כדור פורח
10:30 ג'ימס בונד הצעיר (תמ)
10:55 כדור פורח
11:00 אריזה משפחתית. קומדיה
11:25 כדור פורח
11:35 לוני טונס
11:55 כדור פורח
12:00 צוות לעניין. פעולה
12:45 כדור פורח
13:00 מי רקס
13:25 הגג משחק טלוויזיה אינטראקטיבי
14:00 המתכון של כאילו (ש.ח)
14:30 גינת ההפתעות (ש.ח)
14:35 הבובצים (ר"ע)(ש.ח)
15:00 הסיפור האמיתי (ר"ע)(ש.ח)
15:30 כדור פורח (ר"ע)
15:35 פאוור ריינג'רס (ר"ע)
15:55 כדור פורח
16:00 ג'ימס בונד הצעיר (ש.ח)
16:25 כדור פורח
16:30 אריזה משפחתית, קומדיה
16:55 כדור פורח
17:00 לוני טונס (ש.ח)
17:25 כדור פורח
17:30 צוות לעניין
18:15 כדור פורח
18:30 מי רקס
18:55 הגג (ש.ח)

שש פלוס

20:00 נשואים פלוס. קומדיה
20:30 להתבגר ולהתגבר. קומדיה
20:55 אבא הורג אמא הורגת. קומדיה
21:20 חופשי על הבר. קומדיה

הצגה שנייה

22:00 אבלומוב (1980, ברית המועצות). דרמה. עיבודו של ניקיטה מיכלקוב לרומן הרוסי הקלסי. ריוקנו של אדם אפאטי הבוחר לבזבז את חייו בשינה ובטלה עד שאהבה מזעזעת את עולמו. עם: אולג טבקוב, ילנה סולובייב יורי בוגטירוב
00:20 לולו (1980, צרפת). דרמה. נערה משכילה מבית־טוב נוטשת את חברה המהוגן לטובת פרחח מחוסר עבודה, בליין וג'יגולו שחי ממעשי שוד קטנים. היא מגלה גבר רך ועדין, יריד ומאהב שפותח בפניה עולם יצרי וקסום. במאי: מוריס פיאלה. עם: ז'ראר דפרדייה ואיזבל הופר

ערוץ 8

06:00 אוניברסיטה פתוחה. תרבות ואמנות (פירוט ב־18:00)
12:00 דיסקברי. בתוככי סלאפילד (ש.ח)
13:30 דיסקברי. דרום פראי. "מקלט" (ש.ח)
14:00 אוניברסיטה פתוחה (פירוט ב־18:00)
16:00 דיסקברי. בתוככי סלאפילד (ש.ח)
17:30 דיסקברי. דרום פראי. "מקלט" (ש.ח)
18:00 אוניברסיטה פתוחה. שלושה ציירים. "טרנר: יסודות סיכון"
18:45 אוניברסיטה פתוחה. מראות ספרותיים. "מסע בעקבות החוף"
19:15 אוניברסיטה פתוחה. ציירים במכחולו של קיטינג: "מאנה"
20:00 דיסקברי. סאפארי. התיירות היא מקור להכנסה כספית בקניה, אך היא הביאה עמה גם נזק לחיות ולאוצרות הטבע
21:00 דיסקברי. השרדות. "מלכת החיות"
22:00 דיסקברי. מעבר ל־2000
22:45 דיסקברי. סאפארי (ש.ח)
23:45 אוניברסיטה פתוחה (פירוט ב־18:00)

רדיו

קול המוסיקה

06:06 שחרית מוסיקלית, שעה ראשונה. בתוכנית: שלישייה לשני אבובים וקרן. אנגלית: דבוז'אק: סרנדה למיתרים.
07:07 שחרית מוסיקלית, שעה שנייה. בתוכנית: סונטה לקרן ולפסנתר. ווגר: קונצ'רטו לבסון ולתזמורת. ק. סטמיץ: קונצ'רטו מס. 3 לקלרינית ולתזמורת.
08:05 שחרית מוסיקלית, שעה שלישית. מוצרט: רביעייה לאבוב ולכלי־קשת; ביזה: סימפוניה בדו מג'ור.
09:05 קונצרט בוקר. היידן: סימפוניה מס. 30, "הללויה"; מאמורטייה: סונטה לחליל ולצ'מבלו. מוצרט: רביעייה לפסנתר ולכלי־קשת; צ'ייקובסקי: פנטסיה קונצרטית לפסנתר ולתזמורת; דבוז'אק: ארבעה שירים ברוח עממית; ברהמס: סונטה מס. 1 לכינור ולפסנתר; בורודין: סימפוניה מס. 1 במי במול מג'ור.
11:57 בינת שיר. פ. הלדרלין: "פטמוס".
12:00 קלאסיקל. מיצירותיו של רוברט שומאן: פרק השרצו מסימפוניה מס. 1 ר"ג; ארבעה קטעים מתוך "הקרנבל"; קטעי פנטסיה אופ. 73; ערבסקה; פרק ראשון מתוך הקונצ'רטו בלה מינור לכינור ולתזמורת.
13:00 אמן השבוע. סביאטוסלב ריכטר, פסנתר. שוברט: סונטה בדו מג'ור, ר. 840, הבלתי גמורה; באך: קטעים מ"הפסנתר המושווה".
14:06 הודן. צלילים וקולות בעקבות הזמן. אנטאל דוראטי מנצח. קודאי: סימפוניה בדו מג'ור; צ'ייקובסקי: "מפצח האגוזים".
16:00 מוסיקה ליום ראשון. מזמור גרגוריאני: "לכו נרננה לה'"; דוארטה לובו: רקויאם; שרפנטייה: מיסת חצות לחג המולד; דבוז'אק: מיסה ברה מג'ור, אופ. 86.
17:00 קול המוסיקה הקאמרית בגליל העליון, 1995. פ. קושר: קונצ'רטו מס. 9 לאבוב ד'אמורה, בסון וצ'מבלו. הנדל: שלושה ריקודים לאבוב, בסון ותנוך. הנדל: סונטה לשני בסונים ובסו קונטינואו, אופ. 2 מס. 8; יאנאצ'ק: "אגדה" לצ'לו ולפסנתר; מוצרט: חמישיית כלי־קשת בסול מינור, ק. 516.
19:00 תקליטורים חדשים. מאריס יאנסונס מנצח. רימסקי־קורסקוב: "שחרזדה", סויטה סימפונית, אופ. 35; מנואל דה־פאייה: "אשת הטוחן המשולש", מוסיקה לבלט.
21:05 קול המוסיקה הקאמרית בגליל העליון, 1995. מיכאל מלצר: שירים עבריים [illegible]. ויזנברג: עיבודים לשירים של ידידיה ארמה; יאן רדז'ינסקי: שלוש בעיבוד לפסנתר ורביעיית כלי־קשת; איתן שטיינברג: "נסיכת חמשת הפנים".
23:00 צלילים לסיום של יום
23:57 בינת שיר. פדריקו גרסיה לורקה.

רשת א'

06:05 שירים עבריים
07:00 חדשות באנגלית ובצרפתית
07:30 שירים עבריים
08:05 פותחים באלף. מגזין בוקר
08:10 עצות לנהגים
08:30 א"ב באמנות
08:45 תיבת תהודה
09:05 מומחים מייעצים. כספים
09:30 תאריכון. היום לפני
09:40 מידע לצרכן
10:05 סלודין
10:30 אצבע על הדופק
11:05 גיל הזהב
11:30 [illegible]
11:45 להסיר אבק מספר
12:05 עיתונות בבוקר
13:05 פרקי חזנות
14:05 יותר עדיף
15:05 חופש אלף אלף
16:05 אמנות באלף
17:05 זמנה
17.55 קריאתי ספר
18.00 חדשות ותוכניות באנגלית ובצרפתית
19:05 יומן מורשת
19:50 פרק היום בתנ"ך
20:00 עוד סיפור אחד ודי
20:15 הכל מורשת
21:05 בחברותא
23:05 עיתונות בבוקר.

רשת ב'

06:05 הבוקר הזה. חדשות + מוסיקה
08:05 עניין אחר
10:05 הכל דיבורים
12:05 בחצי היום
14:05 רגעי קסם
15:05 יומן חוץ
15:45 עיתונות חוץ
16:05 צבע הכסף
17:05 חמש אחרי החדשות
18:05 היום הזה. חדשות + מוסיקה
19:05 רדיו 100
20:00 מבט לחדשות
20:30 שירים עבריים
20:57 רגע של עברית
21:05 שירים עבריים
23:05 כל היום + מוסיקה
00:05 יומן חצות
00:15 מבעד לערפל
01:05 לתוך הלילה
05:05 אור ראשון.

רשת ג'

06:05 הכל פתוח
07:05 אוקטן גימל
09:05 אבק דרכים
10:05 משמר השפים
11:05 נתיבי רובינזון
12:05 אהבה עצמית
13:05 להט
14:00 עגולה
14:05 כחום היום
15:00 תולה רדיו
16:00 קופסת הלהיטים
18:05 קסטות
19:05 מקום בצמרת
22:05 שיר לאחותי
23:05 משה פרוע
00:05 אלטרנטיבה בגימל

גלי צה"ל

05:02 בוקר טוב צה"ל
05:56 באופן מילולי
06:00 שקודים עין
07:00 בוקר טוב ישראל
08:05 מה בוער
10:05 נכון לעכשיו
12:50 בילוי היום
13:00 בצהרי היום
13:15 מוטל בספק
15:05 יש עם מי לדבר
15:55 באופן מילולי
16:05 ארבע אחה"צ. שירים עבריים
17:00 ערב טוב ישראל
18:05 האמת סתר
19:05 שעה קלה על כלכלה
19:30 אוניברסיטה משודרת. התיאטרון היווני
20:00 חדשות ערוץ 2
20:30 שידורי המהפכה של שודרן הגדול
22:05 ריטמיקס. מוסיקה בריאה
23:05 עשרים וארבע. היום שהיה
00:00 יומן חצות
00:10 ציפורי לילה משותפות. עם גדעון רייכר
02:00 לא רוצים לישון.

גלגל"צ

07:05 מדינה בדרך
09:05 אוטוסטרדה
11:05 מיזוג אוויר
12:05 שעה של מוסיקה ישראלית
13:05 משה לדרך
14:05 נהגת באיפוק
15:05 שתיים בשלוש עם יואב קוטנר
16:05 תקע בכביש
18:05 גלגלאה
20:05 מונחת לתגובה. אצבעים לנהיגה מונעת
22:05 לילה טוב.

בתי הקולנוע

תל־אביב

גורדון: ממזר קטן 20.00, 22.00
האורה קיץ 18.00
בן יהודה: פריסילה – מלכת המדבר 14.30, 17.00, 19.30, 21.45
גת: לב אמיץ 15.00, 18.15, 21.30
דיזנגוף 1: סטארגייט 11.00, 13.10, 15.20, 17.30, 19.45, 22.00
דיזנגוף 2: עץ הדומים תפוס 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.45, 22.00
דיזנגוף 3: אנדריי 11.00, 12.40, 14.20, 16.00, 17.40
שמש בוגדנית 19.15
המלכה מרגו 22.00
הוד 1: סומי ברי 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
הוד 2: לשחרר את וילי 2 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
הוד 3: קספר 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00
גברים בצד 22.00
הוד 4: פורסט גאמפ 16.30, 19.15, 22.00
סופר כלב 11.30, 13.30
הקולנוע צלקת ד. 17.00, 19.45, 21.45
חן 1: מת לחיות 3 19.25, 21.55
פוקהונטס 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
חן 2: פוקהונטס 19.30, 21.50
ספר הג'ונגל 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
חן 3: בזמן שישנת 19.30, 21.50
מת לחיות 3 11.00, 14.30, 17.00
חן 4: ספרות זולה 19.05, 21.55
טפשים בלי הפסקה 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
חן 5: כנות מידית 19.30, 21.55
פאוור ריינג'רס 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
חן 6: מופע הקולנוע של רוקי 19.30, 21.50
על כלבים וגנבים 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
מיילה 1: פינק פלויד – החומה 17.00, 19.30, 22.00
מיילה 2: הנמלט 17.00, 19.30, 22.00
מיילה 3: הכלתי משותפים 17.00, 19.30, 22.00
לב 1: סידופו של המלך ג'ורג' 11.15, 13.10, 15.10, 17.15, 19.45, 22.00 ה' גם 24.20
לב 2: חברים לרצח 11.30, 13.30, 15.30, 17.30, 19.45, 22.00 ה' גם 24.20
לב 3: חומות של תקווה 14.00, 16.50, 19.30, 22.00
סיפור חיים 11.30
עירום 24.20
לב 4: וודסטוק, הסרט 11.00, 14.35, 18.20, 20.05, 22.00 ה' גם 24.20
אינדיאני בעיר 12.45
ליאון 16.20
לימור: תמונות קצרות 21.15
קליעים מעל ברודוויי 19.30
מוזיאון ת"א: חובבים 17.00, 20.00, 22.00
סינמטק 1: אוכל, שתיה, גבר, אשה 17.00, 19.30, 22.00
פאר 1: דיספארה 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
פאר 2: התנתנה של מיוריאל 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
פאר 3: קונגו 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
פאר 4: קספר 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
פאר 5: גירסת בראונינג 22.00
לשחרר את וילי 2 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00
צפון: רצח מדרגה ראשונה 19.30, 21.50
אל המערב הקסום 17.00
רב אור 1: תשכחו את פאריס 21.55
[illegible] 14.30, 17.00, 19.30
רב אור 2: תשכחו את פאריס 14.30, 17.00, 19.30, 21.50
רב אור 3: ארבע חתונות ולוויה אחת 17.00, 19.30, 21.50
רב אור 4: שמיים כחולים 14.30, 17.00, 19.30, 21.50
רב אור 5: לב אמיץ 15.00, 18.15, 21.30
שחף 1: התנתנה של מיוריאל 17.00, 19.30, 22.00
שחף 2: סיבה מוצדקת 17.00, 19.30, 22.00
תל־אביב 1: קונגו 17.00, 19.30, 22.00
תל־אביב 2: סופר כלב 17.00, 19.30, 22.00
תל־אביב 3: התפרצות 17.00, 19.30, 22.00

ירושלים

גיל 1: סומי ברי 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
גיל 2: סופר כלב 11.30, 13.30, 16.00, 18.00
קונגו 20.00, 22.00
גיל 3: קספר 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00
חברים לרצח 22.00
גיל 4: דיספארה 15.30, 17.30, 19.45, 22.00
סוגר חשבון עם אבא 11.30, 13.30
גיל 5: אנדריי א'־ד' 11.30, 13.30, 16.00, 18.00 ה' 11.30, 13.30, 18.00 התנתנה של מיוריאל 19.45, 22.00
גיל 6: עץ הדומים תפוס 11.30, 13.30, 15.30, 17.30, 19.45, 22.00
גיל 7: לשחרר את וילי 2 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00
סטארגייט 22.00
גיל 8: לשחרר את וילי 2 11.30, 13.30, 16.00, 18.00
סידופו של המלך ג'ורג' 20.00, 22.00
חן 1: תשכחו את פאריס 19.30, 21.50
ספר הג'ונגל 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
חן 2: מת לחיות 3 19.25, 21.55
פוקהונטס 11.00, 12.55, 15.00, 17.00
חן 3: פוקהונטס 19.30, 21.50
פאוור ריינג'רס 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
חן 4: לב אמיץ 18.00, 21.30
צ'ק פתוח 11.00, 12.55
חן 5: כנות מידית 21.55
ספר הג'ונגל 19.30
טפשים בלי הפסקה 11.00, 13.00, 17.00
חן 6: ספרות זולה 19.05, 21.55
המסע המופלא 11.00, 17.00
חן 7: בזמן שישנת 19.30, 21.50
גנובה על הסף 11.00, 17.00
תיאטרון ירושלים: אוכל, שתיה, גבר, אשה 19.00, 21.30
אל המערב הקסום ד' 17.00

חיפה

אורלי: שמים כחולים 19.00, 21.20
סינמה קפה מוריה: סידופו של המלך ג'ורג' 19.30, 21.30
סינמה קפה עממי 1: חומות של תקווה 21.15
גברים בצד 19.15
סינמה 2: חובבים 21.30
פורסט גאמפ 19.00
עצמון 1: קונגו 16.30, 19.00, 21.20
עצמון 2: סומי ברי 16.30, 19.00, 21.30
עצמון 3: עץ הדומים תפוס 16.30, 19.00, 21.30
עצמון 4: חברים לרצח 19.00, 21.30
סופר כלב 16.30
עצמון 5: התנתנה של מיוריאל 16.30, 19.00, 21.30
פנורמה 1: לשחרר את וילי 2 11.00, 13.00, 16.30, 19.00, 21.30
פנורמה 2: קספר 11.00, 13.00, 16.30, 19.00
סטארגייט 21.30
פנורמה 3: אנדריי 11.00, 13.00, 16.30, 19.00
רצח מדרגה ראשונה 21.30
רב אור 1: תשכחו את פאריס 19.00, 21.30
פוקהונטס 11.00, 12.55, 17.00
רב אור 2: בזמן שישנת 19.00, 21.20
ספר הג'ונגל 11.00, 12.55, 17.00
רב אור 3: פוקהונטס 19.15, 21.25
תשכחו את פאריס 17.00
טפשים בלי הפסקה 11.00
רב גת 1: לב אמיץ 17.30, 21.00
פאוור ריינג'רס 11.00
רב גת 2: מת לחיות 3 11.00, 16.30, 19.00, 21.20
רב מור 1: תשכחו את פאריס 19.00, 21.20
פאוור ריינג'רס 11.00, 12.55, 17.00
רב מור 2: פוקהונטס 19.15, 21.20
טפשים בלי הפסקה 11.00, 17.00
רב מור 3: בזמן שישנת 19.00, 21.20
מת לחיות 3 11.00, 16.30
רב מור 4: מת לחיות 3 19.00, 21.30
פוקהונטס 11.00, 12.55, 15.00, 17.00
רב מור 5: לב אמיץ 17.30, 21.00
ספר הג'ונגל 11.00, 12.55, 15.00
רב מור 6: שמיים כחולים 19.00, 21.20
רב מור 7: כנות מידית 21.20
ספר הג'ונגל 17.00, 19.00
חופשה בחיתולים 11.00

אור־יהודה

גיל 1: קונגו 20.00
קספר 11.30, 13.30, 16.00, 18.00
גיל 2: בזמן שישנת 20.00, 22.00
לשחרר את וילי 2 11.30, 13.30, 16.00, 18.00
גיל 3: עץ הדומים תפוס 20.00, 22.00
פאוור ריינג'רס 11.30, 13.30, 16.00, 18.00
גיל 4: סופר כלב 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00

אשדוד

גיל 1: סופר כלב 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
גיל 2: סומי ברי 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
גיל 3: קונגו 20.00, 22.00
קספר 13.30, 16.00, 18.00
גיל 4: בזמן שישנת 18.00, 20.00, 22.00
פאוור ריינג'רס 11.30, 13.30, 16.00
גיל 5: לשחרר את וילי 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00
עץ הדומים תפוס 22.00

אשקלון

חן 1: תשכחו את פאריס 19.30, 21.50
פוקהונטס 11.00, 17.00
חן 2: פוקהונטס 19.30, 21.50
טיפשים בלי הפסקה 11.00, 17.00
חן 3: לב אמיץ 18.00, 21.30
חן 4: פאוור ריינג'רס 11.00, 17.00
חן 5: מת לחיות 3 19.25, 24.55
ספר הג'ונגל החדש 11.00, 17.00

באר־שבע

גיל 1: לשחרר את וילי 2 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00
עץ הדומים תפוס 22.00
גיל 2: סומי ברי 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
גיל 3: סופר כלב 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
גיל 4: קספר 11.30, 13.30, 16.00, 18.00
קונגו 20.00, 22.00
רב נגב 1: לב אמיץ 18.15, 21.45 א'־ה' 18.00, 21.30
פוקהונטס 11.00, 12.55, 17.00, 19.30
רב נגב 2: בזמן שישנת 21.55
לב אמיץ 19.15
מת לחיות 3 11.00
רב נגב 3: תשכחו את פאריס 19.30, 21.50
פאוור ריינג'רס 11.00, 17.00
רב נגב 4: מת לחיות 3 19.25, 21.55
ספר הג'ונגל 11.00, 12.55, 17.00

בת־ים

חן 1: בזמן שישנת 21.50
לשחרר את וילי 2 11.00, 13.00, 17.00, 19.30
חן 2: מת לחיות 3 19.25, 21.55
פוקהונטס 11.00, 12.55, 17.00
חן 3: תשכחו את פאריס 19.30, 21.50
מת לחיות 3 11.00, 17.00
חן 4: לב אמיץ 18.15, 21.45 א'־ה' 18.00, 21.30
ספר הג'ונגל 11.00, 13.00
חן 5: כנות מידית 21.50
קונגו 11.00
ספר הג'ונגל החדש 17.00, 19.30
חן 6: קונגו 19.30, 21.50
קספר 11.00, 13.00, 17.00
חן 7: פוקהונטס 19.30, 21.50
פאוור ריינג'רס 11.00, 12.55, 17.00

הרצליה

אודיטוריום דניאל: סידופו של המלך ג'ורג' 19.30, 21.45
מגדיאן 1: בזמן שישנת 20.00, 22.00
מגדיאן 2: שמיים כחולים 20.00, 22.00
סטאר 1: התנתנה של מיוריאל 20.20, 24.15
לשחרר את וילי 11.00, 13.15, 16.30, 18.30
סטאר 2: קונגו 13.15, 22.10 קספר 11.00, 16.30, 18.30
סטאר 3: מת לחיות 3 19.50, 22.15
פוקהונטס 11.00, 13.15, 16.30, 18.15

חדרה

לב 1: לב אמיץ 18.45, 21.30
פוקהונטס 10.30, 12.30, 16.30, 18.00
לב 2: לשחרר את וילי 10.30, 12.30, 16.30, 19.40
חברים לרצח 22.10
לב 3: מת לחיות 3 19.45, 22.10
אנדריי 10.30, 12.30, 16.30
לב 4: קונגו 16.40, 20.10, 22.10
פאוור ריינג'רס 10.30, 12.30
פוקהונטס 18.45

חולון

גל 1: תשכחו את פאריס 20.00, 22.00
פוקהונטס 11.30, 13.30, 16.00, 18.00
גל 2: ספר הג'ונגל החדש 11.30, 13.30, 16.00, 18.00
פוקהונטס 20.00
עץ הדומים תפוס 22.00
גל 3: קונגו 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
סוגר חשבון עם אבא 11.30, 13.30
גל 4: בזמן שישנת 20.00, 22.00
אנדריי א'־ד' 11.30, 13.30, 16.00, 18.00 ה' 11.30, 13.30, 18.00
גל 5: סופר כלב 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00

כפר־סבא

גיל 1: תשכחו את פאריס 20.00, 22.00
לשחרר את וילי 2. 11.30, 13.30, 16.00, 18.00
גיל 2: קונגו 22.00
פוקהונטס 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00
גיל 3: סידופו של המלך ג'ורג' 20.00, 22.00
סופר כלב 11.30, 13.30, 16.00, 18.00
גיל 4: סומי ברי 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
גיל 5: עץ הדומים תפוס 18.00, 20.00, 22.00
אנדריי 11.30, 13.30, 16.00
גיל 6: מת לחיות 3 19.15, 22.00
ספר הג'ונגל החדש 11.30, 13.30, 15.30, 17.30
גיל 7: התנתנה של מיוריאל 20.00, 22.00
קספר 11.30, 13.30, 16.00, 18.00

לוד

סמאר 1: חומות של תקווה 19.30, 22.00
פאוור ריינג'רס 11.00, 17.00
סמאר 2: מת לחיות 3 11.00, 17.00, 19.30, 22.00
סמאר 3: סופר כלב 17.00, 19.30, 22.00
אינדיאני בעיר 11.00

נס־ציונה

גיל 1: סומי ברי 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
גיל 2: לשחרר את וילי 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00
עץ הדומים תפוס 22.00
גיל 3: סופר כלב 11.30, 13.30, 16.00, 18.00
קונגו 20.00, 22.00
גיל 4: קספר 11.30, 13.30, 16.00, 16.00, 18.00, 22.00
התנתנה של מיוריאל 22.00

נתניה

גיל 1: סומי ברי 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
גיל 2: לשחרר את וילי 2 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00
התנתנה של מיוריאל 22.00
גיל 3: עץ הדומים תפוס 20.00, 22.00
קספר 11.30, 13.30, 16.00, 18.00
גיל 4: קונגו 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
אנדריי 11.30, 13.30
גיל 5: סופר כלב 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
סטארגייט 24.30

ערד

סמאר 1: סופר כלב 11.30, 17.00, 19.30, 21.30
סמאר 2: עץ הדומים תפוס 19.30, 22.00
פאוור ריינג'ס 11.30, 17.00
סמאר 3: חומות של תקווה 22.00
לשחרר את וילי 2 11.30, 17.00, 19.30

פתח־תקוה

היכל 1: לשחרר את וילי 2 11.30, 13.30, 16.00, 18.00
תשכחו את פאריס 20.00, 22.00
היכל 2: מת לחיות 3 19.30, 22.00
קספר א', ב', ד', ה' 11.30, 13.30, 16.00, 18.00 ג' 11.30, 13.30, 16.00
היכל 3: סומי ברי 18.00, 20.00, 22.00
פוקהונטס א', ב', ד', ה' 11.30, 13.30, 16.00 ג' 11.30, 13.30
רם 1: קונגו 17.00, 19.30, 22.00
רם 2: סופר כלב 17.00, 19.30, 22.00
רם 3: עץ הדומים תפוס 22.00
פוקהונטס א', ב', ד', ה' 18.00, 20.00 ג' 16.00, 18.00, 20.00

קריות

קריון 1: קספר 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
קריון 2: לשחרר את וילי 2 11.00, 16.45, 19.00
סומי ברי 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
קריון 3: קונגו 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
קריון 4: עץ הדומים תפוס 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
קריון 5: התנתנה של מיוריאל 21.30
קריון 6: סטארגייט 11.00, 16.45, 19.00, 21.30
קריון 7: רצח מדרגה ראשונה 21.30
קריון 8: אנדריי 11.00, 16.45
סידופו של המלך ג'ורג' 19.00, 21.30
סופר כלב 11.00, 16.45, 19.00
קריון 9: חברים לרצח 19.00, 21.30
ריצ'י ריץ' 11.00, 16.45

ראשון־לציון

קניון הזהב 1: קספר 11.30, 13.30, 16.00, 18.00
סידופו של המלך ג'ורג' 20.00, 22.00
קניון הזהב 2: סומי ברי 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
קניון הזהב 3: לשחרר את וילי 2 11.30, 13.30, 16.00, 18.00, 20.00
רצח מדרגה ראשונה 22.00
חן 1: לב אמיץ 18.00, 21.30
טיפשים בלי הפסקה 11.00
חן 2: בזמן שישנת 21.50
פאוור ריינג'רס 11.00, 13.30, 17.00
פוקהונטס 19.30
חן 3: מת לחיות 3 19.25, 21.55
פוקהונטס 11.00, 12.55, 17.00
חן 4: תשכחו את פאריס 21.30, 21.50
ספר הג'ונגל החדש 11.00, 12.55, 17.00
סמאר 1: התנתנה של מיוריאל 19.30, 22.00
פאוור ריינג'רס 11.30, 17.00
סמאר 2: לב אמיץ 17.00, 21.30
אינדיאני בעיר 11.30
סמאר 3: מת לחיות 3 17.00, 19.30, 22.00
סמאר 4: שמיים כחולים 19.30, 22.00
אצבעונית 11.30, 17.00

רחובות

חן 1: תשכחו את פאריס 17.20, 19.45, 22.00
ספרות זולה 23.45
חן 2: סידופו של המלך ג'ורג' 19.40, 22.00
הרפתקאות פריסילה מלכת המדבר 24.15
פאוור ריינג'רס 11.10, 17.30
חן 3: בזמן שישנת 11.00, 21.45
ספר הג'ונגל החדש 11.15, 17.15
חן 4: מת לחיות 3 19.25, 21.50
פוקהונטס 11.00, 17.30

רמת גן – גבעתיים

אואזיס 1: לב אמיץ 18.00, 21.30
אואזיס 2: קונגו 17.00, 19.30, 21.55
אואזיס 3: סומי ברי 17.00, 19.30, 21.50
רב גן 1: תשכחו את פאריס 19.30, 21.50
פוקהונטס 11.00, 12.55, 15.00, 17.00
רב גן 2: בזמן שישנת 19.25, 21.55
ספר הג'ונגל חדש 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30
רב גן 3: פוקהונטס 19.30, 21.50
קספר 11.00, 13.00, 15.00, 17.00
רב גן 4: מת לחיות 3 19.25, 21.55
לשחרר את וילי 11.00, 12.55, 15.00, 17.00

רעננה

כוכית: חומות של תקווה 19.30, 22.00
פארק 1: לב אמיץ 19.15, 21.15
פאוור ריינג'רס 11.00, 15.00, 17.00
פארק 2: לשכוח את פאריס 19.15, 22.20
פוקהונטס 11.00, 15.00, 17.00
פארק 3: בזמן שישנת 19.45
ספר הג'ונגל 11.00, 15.00, 17.00
פארק 4: מת לחיות 3 19.45, 22.00
לשחרר את וילי 2 11.00, 15.00, 17.00
פארק 5: חברים לרצח 22.00
קספר 11.00, 15.00, 17.00
קונגו 19.45

אין גבול למרחק

הקובני איוואן פדרוסו בן ה־22 הדהים אתמול בשיא עולמי חדש בקפיצה למרחק – 8.96 מ' ● הוא מצטרף בטבלת השיאים לבן־ארצו סוטומאיור, השיאן בקפיצה לגובה (2.45) ● אחרי שזכה ב"מרצדס" יצטרך פדרוסו לקבל גם רישיון נהיגה... ● עתה הוא מחכה למפגש בשבוע הבא עם לואיס ופאואל באליפות העולם, בגטבורג שוודיה ● רק 5 אתלטים מארה"ב נותרו בטבלה

אתלטיקה קלה

איוואן פדרוסו מקובה שבר את השיא העולמי בקפיצה למרחק, כשקפץ ל־8.96 מ', בתחרות שנערכה באתר סקי באיטליה.

בכך מחק את שיאו של מייק פאואל מארה"ב, שקפץ 8.95 מ', באליפות העולם שנערכה בטוקיו, באוגוסט 1991. עתה, מחזיקים הקובנים בשני שיאי העולם לקפיצה. חאווייר סוטומאיור מחזיק בשיא הקפיצה לגובה (2.45 מ').

יצויין, כי עתה נותרו רק חמישה ספורטאים מארה"ב, שמחזיקים בשיאי עולם באתלטיקה־קלה. החודש מחק גם הבריטי אדוארדס את השיא העולמי של האמריקאי ווילי בנקס במשולשת.

פדרוסו, בן ה־22, קפץ בתחילה 8.89 מ' ואח"כ 8.30. בקפיצה האחרונה של הגיע לשיאו.

התחרות נערכה באיצטדיון "ססטריירה", כ־2,035 מ' מעל פני הים. מזג האויר היה קר. בקפיצה ששברה את השיא הגיעה הרוח ל־1.25 מטר לשניה, מהירות חוקית. כשקפץ פדרוסו היה נדמה, כי הוא דרך על קרש הקפיצה, אך על הקרש לא נשאר סימן לכך, והשיא אושר.

בתחילה לא שם לב הקובני, כי שבר את השיא העולמי, ואפילו לא הסתכל על הלוח, אך ברגע שסובבו אותו הצלמים הוא הבין, והתחיל לקפוץ משמחה.

הקובני היה בשנת '93 אלוף העולם בקפיצה באולם. אח"כ נפצע ולא השתתף באליפות העולם שנערכה ב־'93.

באולימפיאדת ברצלונה סיים רביעי.

כמתנה על שבירת השיא העניקו לו המארגנים מכונית "מרצדס" חדשה, ששוויה כ־130,000 אלף דולר. בשנה שעברה זכה באותה התחרות סרגיי בובקה, קופץ המוט, במכונית פרארי כששבר את השיא העולמי.

פדרוסו, המתאמן בספרד, נהנה מעונה נפלאה. בתחילת החודש, בתחרות שנערכה בסאלאמנקה, קפץ למרחק של 8.71 מ', והספיק פעמיים לנצח את פאואל.

זו רק הפעם השנייה שנשבר השיא, מאז קבע בוב בימון 8.90 מ' בגבהי מקסיקו באולימפיאדת 1968.

השיא הקודם היה 8.55 מ'. פאואל התקדם ב־35 ס"מ.

פדרוסו: בקרוב אעבור 9 מ'

האיש שמאחורי השיא מאת **עומר צימר**

לאחר ששבר את השיא אמר אתמול השיאן הטרי, איוואן פדרוסו: "אני מצטער שלא קפצתי 9 מ', אבל אני בטוח שיום אחד אני אקפוץ למרחק הזה. רק עמדתי חזיכתי. ברגע שהרוח ירדה מתחת לשני מטר, התחלתי".

על הזכיה ב"מרצדס" חדשה, אמר הקובני: "זו המכונית הראשונה שלי. אפילו אין לי רישיון נהיגה". זאת יכולה להיות התחלה לא רעה ללימוד נהיגה...

השיא העולמי החדש נקבע שבוע לפני תחילת אליפות העולם באתלטיקה בגטבורג, שוודיה, והקובני אמר כי הוא מתכונן כעת לתחרות: "תהיה לי שם תחרות קשה, אבל התוכנית שלי היא לעשות מה שעשיתי כאן".

בגטבורג יחכו לו קארל לואיס ופאואל, אך הוא בטוח כי יצליח להתגבר עליהם. הקובני בטוח כי יעבור 9 מ', ואף סיפר כי כבר עשה זאת השנה: "קפצתי 9.03 מטרים, במשחקי פאן־אמריקה במארס, אך הקפיצה נפסלה, כי דרכתי על הקרש".

"9 מ' זו מטרה אפשרית בשבילי, אני בטוח שאצליח לעשות זאת, אך אני לא יודע איפה ומתי", אמר האלוף.

פדרוסו נולד בהוואנה, בדצמבר 1972. הוא החל לרוץ בגיל 8, אך בגיל 12 נפצע ולא יכול היה להמשיך במקצוע זה. מאמנו, מילר מאתוס, הציע לו לעבור לקפיצה למרחק. בגיל 15 כבר קפץ 7 מ' ובגיל 18 קפץ 8.06 מטרים.

בובקה השתולל כשכשל בקפיצה ל־6.15 מ'

מקצועות אחרים בתחרות:

בקפיצה במוט: סרגיי בובקה ניצח בקפיצה לגובה של 6 מ'. בובקה עשה זאת בניסיון הראשון. אח"כ ניסה לקבוע שיא עולמי חדש – 6.15 מ', אך נכשל.

הוא רתח על עצמו וזרק את המוט.

גם האפריקני אוקרט בריטס הצליח לקפוץ ל־6 מ'.

- בקפיצה המשולשת ניצח השיאן העולמי ג'ונתן אדוארדס – "רק" 17.58 מ'. רוחות חזקות מנעו ממנו לשפר את שיאו.
- ב־100 מ' ניצח הניגרי אולאפודה אדניקן, בזמן של 9.92 שניות.
- ב־200 מ' ניצח האמריקאי ג'ף ויליאמס, בזמן של 20.08 דקות.
- ב־100 מ' לנשים ניצחה גוון טוראנס מארה"ב, בזמן של 10.83 שניות, הזמן הטוב ביותר השנה, אך בסיוע הרוח החזקה שלעתים הפריעה לתחרויות.

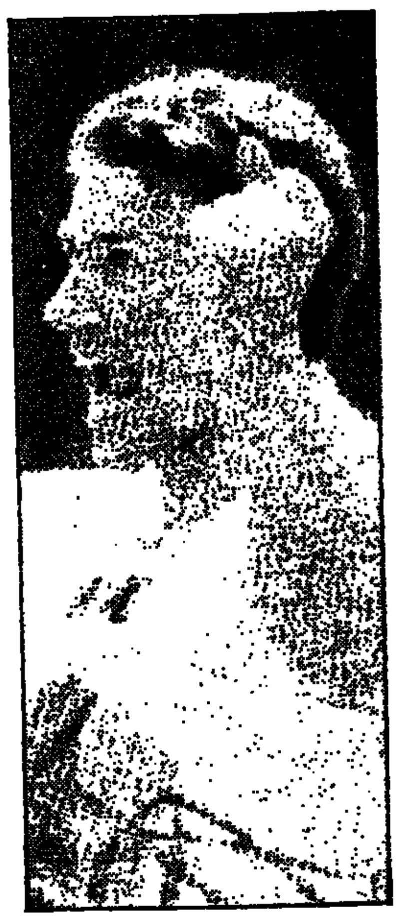

סרגיי בובקה

הניגרים מעוניינים להתאמן בישראל

ג'ודו

הנבחרות הלאומיות (גברים ונשים) של ניגריה בג'ודו, מעוניינות להגיע על חשבונן לישראל, בשבוע הבא.

הניגרים מבקשים לערוך מחנה אימונים משותף עם נבחרות ישראל, כהכנה לקראת משחקי אפריקה ה־6, שיתקיימו בתחילת ספטמבר בזימבאבואה.

המאמן הישראלי, משה פונטי, העריך כי הניגרים יוכלו להוות יריב אימון טוב. בעבר ביקשו הניגרים להשתתף באליפות הפתוחה של ישראל, אך לא הגיעו מחמת בעיות כספיות.

משה הר־געש

ההתאחדות הבינלאומית תערוך בדיקות פתע

הרמת משקולות

ההתאחדות הבינלאומית בהרמת משקולות הודיעה לאיגוד הישראלי, כמו לשאר האיגודים בעולם, כי אליפות העולם שתהיה בנובמבר בסין, מהווה קריטריון אולימפי.

זאת, כדי להזהיר את המדינות המשתתפות לשמור על "ניקיון משימוש בסמים אסורים", בתחרויות הכנה או מבחן.

בהתאם לכך, מחייבת ההתאחדות הבינלאומית את משקולני ישראל שלא לצאת את הארץ מה־15 באוגוסט ועד תחילת נובמבר, כדי לאפשר בדיקות פתע, בקרב המיועדים להשתתף באליפות העולם.

מדובר בגנאדי אוליניק (אחיו התאום של יורי), אלכס איגנטובסקי, אנדריי דניסוב, ויאצ'סלאב אוזאנובסקי ואלכס איוואנובסקי.

● **התירה.** אלופי ישראל לנוער בחתירה לסירות יחיד, גנאדי קליינמן (מועדון השייטים ת"א) והנערה ניצן בז'ז'ינסקי (מכבי טבריה) יוצאים היום לפוזנאן, פולין, שם תיפתח ב־2 באוגוסט אליפות העולם לנוער.

משה הר־געש

הניחוש הנכון

מהמר יחיד ניחש 14

1.	1
2.	x
3.	–
4.	2
5.	2
6.	2
7.	2
8.	x
9.	2
10.	2
11.	1
12.	x
13.	1
14.	2
15.	1

בשל המשחק שבוטל (3 בטופס) הפרס הראשון, בסך בילין וחצי ש"ח, יחולק למנחש יחיד שניחש 14 תוצאות נכונות. 30 ניחשו 13.

מכבי חיפה זכתה בטורניר לוס־אנג'לס

קנדאורוב הוביל את קבוצתו לניצחון בגמר על אונא"ם מקסיקו 3:5 בפנדלים (2:2)

מכבי חיפה זכתה בטורניר ידידותי שנערך בלוס־אנג'לס, לאחר שניצחה 3:5 בפנדלים את הקבוצה המקסיקנית, אונא"ם.

המשחק נסתיים בתיקו 2:2. סרגיי קנדאורוב כבש את הצמד לחיפה. ראול בלאזקו ומאריו ארדאגה כבשו למקסיקנים.

בפנדלים כאשר לחיפה: קנדאורוב, עופר שיטרית, אלון חזן, חיים רביבו (בהופעת בכורה) ורומן פז.

בראליו לונה, לואיס פלורס ודייויד אוסו כבשו לאונא"ם.

במשחק על המקום השלישי ניצחה אל־סלוואדור 0:4 את נציגת ארמניה.

הטורניר נערך במטרה להביא קבוצת צמרת מאירופה, לדרום קליפורניה. הכוונה להפכו לטורניר מסורתי, שאולי יעזור לבסס את הכדורגל בארה"ב.

אשדוד גברה על בית"ר ת"א

מאת **גיל זימל**

בית"ר ת"א נוצחה ביום שישי במשחק אימון ע"י עירוני אשדוד בשיעור 1:2.

היה זה הפסדה השני השבוע של בית"ר ת"א מול קבוצה מהליגה הארצית, לאחר שנוצחה ע"י מכבי יבנה.

שני הזרים הבראזילאים שנבחנו בבית"ר, לא הרשימו והם חוזרים הביתה.

אלישע ויתר על ההונגרים

מאת **משה רחון**

מאמן מכבי הרצליה, אלישע לוי, החליט בסוף השבוע לוותר על שני הזרים ההונגרים, ג'וזף דורו וזולטן נמט, לאחר שלא התרשם מהם במשחק האימון מול מכבי עכו.

לאור זאת, שלושת הזרים שייצאו מחר למחנה האימונים, יהיו ואסילי איבאנוב, קלאודיו קהימי ורומן פיליפצ'וק. היום תכנס ההנהלה לסכם את שאלתו של תומר אזולאי מבית"ר ים.

במשחק האימון גברה הרצליה על מכבי עכו 2:4. הבקיעו להרצליה עופר מזרחי (2), קהימי ונסים כהן.

ניזאל ובילו חוזרים לאימונים

מכבי יפו

מאת **גיל זימל**

שחקני מכבי יפו, מחמיד ניזאל ויוסי בילו, המצויים ברשימת ההעברות, אמורים לשוב היום לאימוני הקבוצה.

חבר ההנהלה, אבי ארביב מסר, כי החוב הכספי ישולם, כאשר שאר השחקנים בקבוצה יקבלו את חובותיהם מהעונה שעברה.

דדש מסתער על תורג'מן

בית"ר ירושלים

הלוץ עירוני אשדוד, עמיר תורג'מן, ממתין לבוררות שתהיה בסוף השבוע בטרם יחליט היכן ישחק בעונה הקרובה. תורג'מן מקוה לזכות בבוררות בסכום שחרור נמוך יותר ממה שדורשת אשדוד.

יו"ר בית"ר ים, משה דדש הצהיר, כי ביכולתו לגייס משקיעים לצורך השאלתו של תורג'מן, אבל בתנאי שתהיה לבית"ר אופציית השאלה לעונה נוספת.

אתמול התברר, כי שני שחקניה של בית"ר ירושלים, אופיר שמואלי ומאיר קדוש לא יוכלו לשחק יותר, לאור פציעותיהם הקשות. המגן, שמואל לוי חזר להתאמן, אך יהיה כשיר לשוב למשחקים, רק בעוד כמה חודשים.

אסי דומב דורש שחרור

מכבי נתניה

מאת **דוד בבר**

מכבי נתניה פתחה את הכנותיה לעונה הבאה במשחק אימון מול הפועל אשדוד. נתניה ניצחה בשיעור 0:1, משערו של שאול מימון.

הבלם, אסי דומב החרים את המשחק מאחר והוא דורש לקבל שחרור להפועל חיפה.

המאמנים, בני לם ואלברט גזל, פנו למפרק שמונה ע"י בית המשפט, עו"ד חנוך קינן, שיעשה הכל על מנת להשיב לקבוצה את דומב וכן את פיטר קרגיל ואילן בארון, החתומים לעונה הקרובה בהפועל פ"ת.

מיכה גולדמן יציע מחר פתרון לבעיה הכספית של האיגודים

מאת **עמית פז**

סגן השר, ח"כ מיכה גולדמן, אמור להיפגש מחר עם ראשי ההתאחדות לספורט, כדי לגבש פיתרון כספי להגברת הפעילות של האיגודים השונים.

סגן השר הבהיר אתמול, כי בכוונתו להכשיר את הקרקע כדי שהאיגודים יוכלו לממש את תוכניותיהם בהכנות האולימפיות למשחקי אטלנטה בקיץ הבא, ולהוריד את הדאגות הכספיות מהראש.

סגן השר הביע תמיהה מהתבטאויותיו האחרונות של יו"ר איגוד האתלטיקה, שלמה בדגל, שהתלונן על חוסר התייחסות של גולדמן לפנייתו.

גולדמן הבהיר, כי בדגל ידע על הפיתרון המתגבש עם ראשי ההתאחדות. כבר ביום שלישי התקיימה ישיבה בין גולדמן לנשיאות ההתאחדות לספורט וראשי האיגודים השונים, ושם הצהיר גולדמן שכל הפעילות הקשורה לאימונים הכנות אולימפיות, כולל השתתפות בתחרויות בינלאומיות, תכוסה על ידי תקציב מיוחד להכנות האולימפיות.

הנוער יוצא למשחקי גמר אליפות אירופה

כדורמים

נבחרת הנוער של ישראל בכדורמים עומדת לצאת הלילה למשחקי גמר אליפות אירופה, שיתקיימו באסלינגן, גרמניה, בהשתתפות 16 נבחרות.

ישראל תתמודד נגד רומניה (שבת ה־5 באוגוסט), רוסיה (6.8), ואיטליה (7.8).

באליפות אירופה הקודמת, שהיתה לפני שנתיים בהולנד, דורגה ישראל במקום ה־9. לאליפות הנוכחית העפילה ישראל מהטורניר המוקדם שהיה במאי בסלובניה.

ישראל ניצחה את ליטא 6:8, את צ'כיה 5:14 ומולדובה 6:7. ישראל נחלה שני הפסדים, לסלובניה 3: ובילורוסיה 12:10.

משה הר־געש

"איל": לא ניתן יד להשבתת הספורט

דרושות פעולות מהאה אחרות, כמו שביתת שבת או שביתת רעב במשרדי השרים הקשורים בתקצוב הספורט

מאת **משה הר־געש**

"אנו סבורים שהשבתת הספורט היא הבקעת שער עצמי הדרך מחאה קלה לעסקנים, שניזקה רב מתועלתה", כך טוען יו"ר האיגוד הישראלי לספורט "איל", עו"ד ידין מכנס, בתגובה לאיום ההתאחדות לספורט להשבית את הספורט הישראלי, אם עד יום שלישי לא תתקבל מהממשלה תשובה מספקת בנושא הבעיות הכספיות.

"אנו מציעים לעסקני ההתאחדות לספורט לחבור יחד עם ראשי "איל" וראשי האיגודים ב"איל" בפעולות מחאה של עסקני הספורט, מבלי לפגוע בפעילות הספורטאים.

אנו מציעים שביתת שבת נודדת כל יום במשרד של שר אחר הקשור בתקצוב הספורט, כולל משרד ראש הממשלה ולפני הכנסת.

קולסניק זכה בכרטיס לאטלנטה

הגלולה המרה שנאלץ הקשת, ידון קולסניק לבלוע, הומתקה בסוף השבוע, כאשר ההתאחדות הבין לאומית לקשתות, הודיעה רשמית, כי הקשת הישראלי יקבל כרטיס חופשי לאטלנטה.

על הפאקס, שהתקבל במשרדי ההתאחדות לספורט, חתום ג'ים איסטון, נשיא פדרציית הקשתות הבין לאומית, שמושבה בלוס אנג'לס.

באליפות העולם בג'אקרטה יתמודדו באות קשתית מ־59 מדינות על 48 מקומות לגמר האולימפי. 12 מקומות נוספים אמורים להקבע באליפויות אירופה (כבר נקבעו שלושה) במקסיקו, בצפון אמריקה ובזימבבואה (אפריקה) ועוד ארבעה כרטיסים חופשיים (אחד מהם יקבל קולסניק וינתנו לקשתים ע"י ועדה משולשת המורכבת מנציגי איגוד הקשתות העולמי והוועד האולימפי הבין לאומי. בסך הכל ישתתפו בתחרויות הקשתות באטלנטה 64 קשתים.

ללא קשר להחלטה הישראלית לדחות את הדרישות המשפילות של האינדונזים (לוותר על הנפת הדגל ונגינת ההימנון), הודיע אתמול דובר משרד החוץ האינדונזי שירון קולסניק לא יוכל ליטול חלק באליפות העולם.

"אתם צריכים להבין שמופעלים עלינו לחצים מצד המוסלמים הקיצונים בארצנו והממשלה שלנו היא שקיבלה את ההחלטה. זו אינה הפעם הראשונה שספורט ופוליטיקה מתערבבים ביחד ואנחנו לא יוצאי דופן בכך. יתכן ובעתיד, יהיו בינינו יחסים דיפלומטיים ואז לא יתעוררו בעיות מסוג זה", ציין הדובר בהודעתו.

דוד לזובב, סגן יו"ר איגוד הקשתות הבין־לאומי, הגיב, שהוא מצטער על מה שקרה: "ניסינו לטפל בעניין כבר מזמן, אבל לא הצלחנו ואני מבטיח שנעשה הכל, כדי שמקרה כזה לא יחזור על עצמו".

אפרים זינגר מנהל המשלחת לאטלנטה

מאת **משה כהן**

מנכ"ל הוועד האולימפי, אפרים זינגר, ישמש כמנהל המשלחת הישראלית לאולימפיאדת אטלנטה. כך הוחלט ביום שישי, בישיבה משותפת של נשיאות והנהלת הוועד האולימפי.

בישיבה הציג יו"ר הוועד האולימפי, יורם אוברקביץ', את מועמדותו של זינגר. כמה מהנוכחים ציינו לשבח את תפקודו מאז כהידתו לפני כחצי שנה.

אולם, נציגי מכבי, עוזיקס מילצ'ן ויחזקאל הרמלך היו"ר לשעבר של ההתאחדות לספורט, שמשון בובר, התנגדו למועמדותו, בטענה שהוא חסר ניסיון.

אולם, בסופו של דבר הצביעו מרבית הנוכחים בעד זינגר.

חילופים

צבי ורשביאק החליף תפקידים עם עוזיקס מילצ'ן. מעתה ישמש ורשביאק כמזכיר הכבוד של הוועד האולימפי, בעוד שמילצ'ן יכהן כסגן היו"ר.

הכפר האולימפי

במעמד ראשי הוועד האולימפי ייערך הערב בתחנה המרכזית החדשה בת"א טקס פתיחת "הכפר האולימפי" בהשתתפות קניון ת"א.

במהלך הטקס יוענקו תשורות מיוחדות לסייפות שהבטיחו את השתתפותן באטלנטה.

בנים שבים לגבולם מחוסר תקציבים

שחקנים רבים חוזרים לקבוצותיהם הקודמות ● רוב ההרכבים אינם מבטיחים גדולות ונצורות ● נכון להיום, נראה שמכבי ת"א תהיה בבדידות מזהירה בצמרת ● הסגל שלה מתאים לאירופה ● סגנית האלופה, גליל עליון, עלולה להסתבך במאבק נגד הירידה ● הרצליה הכינה "כתב הגנה" חזק

תמונת מצב

מאת עמית פז

עונת הכדורסל תצא לדרך רק ב־10 בספטמבר, אבל כבר כעת ניתן להבחין על־פי הרכבי הקבוצות, כי למכבי ת"א צפויה דרך ארוכה ומשעממת לעבר תואר אליפות נוסף, ואולי אף גביע המדינה.

במהלך עונת המלפפונים, החל הבלוף הכלכלי הגדול של הכדורסל להתגלות במלוא תפארתו. הפועל ת"א, הפועל חולון, הפועל גליל־עליון, מכבי ר"ג ומכבי ירושלים, נקלעו למצוקה כלכלית קשה, עובדה שהביאה להורדת הציפיות ואפילו לחתימת חוזים כספיים נמוכים יותר לעומת העבר.

למרות שהיתה טובה יותר משאר הקבוצות בעונה החולפת, הוסיפה מכבי ת"א להרכבה לקראת העונה הקרובה מספר כוכבים *מקבוצות שהיו יריבותיה* בעונה שחלפה ובכך, מצד אחד התחזקה ומצד שני, החלישה מאוד את יריבותיה.

■■■

הרכש החדש של מכבי ת"א – תומר שטיינהאור, שהגיע מהפועל חולון, ברד ליף ועודד קטש שנותנו מהגליל וכוכב ה־אנ.בי.איי. לשעבר, רון הנדרסון, שחרף גילו המבוגר (37), ידוע כי בזמן שהוא נמצא על הפרקט הוא קטלני ביותר. את הקבוצה יאמן רלף קליין, שחרף גילו המתקדם, עדיין נחשב למאמן המוביל בארץ וכעת נותר לראות האם הוא יצליח לעמוד בקצב המטורף של שני אימונים ביום ולחצים בלתי פוסקים האופייניים למכבי ת"א.

על־פי סגלי הקבוצות, חודש לפני פתיחת הליגה, נראה, כי את הרכש הרציני ביותר, אחרי מכבי ת"א, ביצעה מחזיקת הגביע, בני הרצליה. בנוסף לג'ו האדסון, קורן אמישה ואמיר כץ, הוסיפה הרצליה את ליאור ארדיטי ועופר פליישר מהפועל ת"א, אמיר מוכתרי וסטיב מאלוביק מהגליל ודייוויד ת'רדקיל מהפועל חולון והחזירה לחיים את עמי נאורי, שבילה עונה בלאומית ב' (במכבי הוד השרון).

■■■

להרצליה יש את שחקני ההגנה שנראים כטובים ביותר בליגה ואת מרבית משחקיה היא תנצח דרך הגנתה ואם היא תצליח לבלום את כוכבי מכבי ת"א, אולי היא תצליח לעורר עניין מסויים בצמרת, מה עוד שמאמנה, מולי קצורין, מכיר היטב את המכבים.

יתר הקבוצות שינסו להיכנס לפיינל־פור הישראלי יהיו: הפועל אילת, ששינתה את פניה, כאשר רכשה את רותם אורליך בעמדת הרכז, הוסיפה זר גבוה בשם לורנס פאגרברק, שלידו יעזרו שני הגבוהים הישראלים, שמעון אמסלם ודוד כהן, שפרח בעונה שעברה במדי מכבי ירושלים. את הקבוצה יאמן אפי בירנבוים, שבעונה שעברה אימן בהצלחה את הרצליה.

■■■

הפועל ירושלים והפועל חולון החזירו את בניהם האובדים הביתה. בעקבות מהפך שביצע נתום מגבר, הספונסר של חולון בעונה הקודמת, שהחתים את עדי גורדון, דורון שפע, פיני לוי והמאמן, פיני גרשון והוליכם ברגע האחרון לקחת לידיו את הפועל ירושלים.

בכך, הוא הביא לשובם של שלושת הירושלמים הוותיקים הביתה וביחד עם פפי תורג'מן, שחותר מפציעה קשה בברכו והזר המצויין, בילי תומפסון בליווי הקהל החם של מלחה, כבר כעת ברור שגם מכבי ת"א לא תלקק דבש בעיר הבירה.

■■■

בהפועל חולון המצב הפוך ורק בשבוע האחרון נראה אור בקצה המנהרה. הקבוצה מתחילה להתארגן והחתימה ארבעה שחקנים שחוזרו גם הם הביתה: ישראל אלימלך, ניב בוגין, אלי בלול ואחיה מולכו. עם תוספת של זרים, נראה כי חולון תשוב להציג השנה את הקלף החזק שלה מימיה הגדולים – מלחמה ועקשנות. את הקבוצה יאמן תנוך מינץ.

■■■

מכבי ראשל"צ היא עוד קבוצה עם שאיפות לפיינל־פור. חיזקה את עצמה עם גלעד שמתני, לאחר עונה מצויינת במכבי ירושלים ובזוסף אבדיה ובנוסף לג'יימס גאלי, תתתים כנראה הקבוצה מעיד היין את בראין אוליבר, זר המשחק בתפקידי רכז וקלעי.

■■■

הפועל ת"א, *לאחר שנרכשה ע"י* גברי לוי ובעקבות ההתמוטטות הכלכלית הגדולה של העונה החולפת, כבר הצהירה על כוונתה להציב קבוצה צעירה שתתבסס על קו אחורי חזק, בראשותם של צמד הזרים המצויין, רדנקו דובראש ונאנד מרקוביץ, החוזרים לקבוצה לאחר שבילו בהפועל ירושלים ובברלונה. בנוסף להם, ־ישלים־ את הקו האחורי הצעיר המבטיח, מאיר ספירו ואת שאר העבודה יאלצו לעשות עבור יאיר שרון צוות פועלים שחורים, שיזכו אולי להזדמנות כדי להחשף לאור זרקורי הליגה הלאומית.

■■■

הפועל גליל־עליון מצויה במצב הקשה ביותר מבין קבוצות מרכזי הטבלה ומטה, לאחר שנאלצה להיפרד ממספר רב של שחקנים בכירים.

כיום, חודש לפני פתיחת הליגה, שני השמות החמים שהגליל מציגה הם גיל סלע הצעיר שהגיע מהעמק וטרי דוייזר, הזר הבינוני מהעונה הקודמת. אין ספק, כי המשבר הכספי החריף אליו נקלעה הקבוצה ילווה את הקבוצה מאצבע הגליל ולא כדאי לקנא במאמנה, דייוויד בלאט, שבעונה החולפת שימש כעוזר מאמן.

■■■

מכבי ירושלים צירפה לשורותיה את הזר המצויין, למונט סטרוטרס, ממכבי ר"ג ואת גלעד כץ מהפועל ת"א ומחזירה לפעילות את אסף ברנע, המוזר לפעילות לאחר פציעות ממושכות.

שחקן נוסף שעל הכוונת הינו אורי כהן מינץ, המחוזר גם ע"י הפועל חולון וביחד עם ג'ו ראוסן, יכולה הקבוצה לצבור מספר נצחונות מפתיעים, כמו בעונה החולפת ולהשתלב בפליי־אוף התחתון (5–8). את הקבוצה ימשיך להדריך המאמן יורם הרוש.

■■■

הפועל עמק יזרעאל תשמור על צביונה הצעיר מהעונה החולפת, כאשר הפעם, אל, דרג גרווין, הזר המצויין, ותתוסף־תבורה צעירה ומוכשרת, הכוללת את אסף דותן, כוכב נבחרת העתודה, מרק קרבר, יובל אשכנזי, מור נעמן והוותיק, מנחם אטלס. הקבוצה החתימה את מלווין יוברגס, כזר השני.

נראה לנו שהקבוצה תמשיך להילחם כנגד הירידה, אבל מירב הסיכויים שהיא תצליח להבטיח את השארותה בליגה, הרבה יותר מוקדם מאשר בעונה החולפת.

■■■

מכבי ר"ג, חודש לפני פתיחת הליגה, עדיין ללא זרים. בהנחה שימצאו זרים טובים, כמו בשנים הקודמות, הם יצטרפו לעמוס פרישמן, דיויד בורמנד, ציון קובה ודייוויד ברזקס. למעשה, רק זרים טובים יכולים להשאיר את הקבוצה מעיד הגנים בליגה הלאומית.

למרות שהמסורת מבטיחה השארות רמת־גנית בלאומית, ככל הנראה הפעם המשימה תהיה קשה מאוד. אלי קנטי ימשיך לאמן את הקבוצה עונה נוספת.

■■■

הפועל צפת, העולה החדשה ללאומית א', החתימה מספר שחקנים מנוסים, כמו ארז חזן, גרי סימון וסטיב פנובקה, שינסו לסייע לצעירים המקומיים, יניב ויצמן ויהושע אביטל.

הקבוצה נחשבת לתעלומה גדולה, במיוחד בגלל העובדה שהיא טרם החתימה זרים. בכל מקרה, היא מועמדת לתחתית. את הקבוצה ימשיך לאמן משה גרשון שהעלה אותה לליגה הבכירה.

שמעון אמסלם מוכן לקרב, הפעם במדי הפועל אילת

חזרו הביתה להפועל חולון. מימין: אלימלך, בלול ובוגין

ראדנקו דובראש שוב במדי הפועל ת"א. רק שהבלון לא יתפוצץ

הקאדטים מתמודדים על המקום הד־7

נבחרת הקאדטים של ישראל תתמודד הבוקר על המקום השביעי באליפות אירופה, נגד המפסידה במשחק בין תורכיה ואיטליה. זאת אחרי שהיא נוצחה ע"י צרפת בתוצאה 71:54 (31:33).

במחצית הראשונה עוד הצליחו הישראלים להיות יריב שקול, אבל במחצית השניה ניצלו הצרפתים את יתרונם מתחת לסלים כדי לסיים את המשחק עם נצחון קל, מה עוד שבחמש הדקות האחרונות הירדנו הישראלים להתטיא, עובדה שרק הביאה להגדלת היתרון הצרפתי.

משחקי הדירוג נערכים בעיירה קוסטה דה קפריקה, לשם הגיעו הנבחרות ביום שישי.

נקודות לישראל: ארז רייכרס 18, אילן קדוש 15, ליאור קצ'ינסקי 9, גיא ליאון 4, שי קרביוב 3, אוהד חמיאל 3, יוני שחר 2.

נציגי ההתאחדות לכדורגל נפגשו שלשום עם ראשי תחנת הרדיו האיזורית של גוש דן "רדיו ללא הפסקה" כדי להמשיך במו"מ על זכויות השידורים של התכנית שירים השערים.

ההצעה תובא לאישור מזכירות ההתאחדות לכדורגל.

נצחון כפול לנערים

נבחרת הנוער, שעומדה לצאת בסוף השבוע לשני משחקי מבחן בתורכיה ומשם להמשיך לטורניר חצי גמר אליפות אירופה ברומניה, סיימה אתמול מחנה אימונים מרוכז במכון וינגייט.

בשני משחקי אימון מול מכבי הוד השרון, שהופיעה עם שני שחקניה הזרים, רובינסון וסילבין, ניצחה הנבחרת.

ביום חמישי ניצחה הנבחרת 75:80, עם 18 נקודות של שחר גואטה ו־14 של יוסי דרון. אתמול ניצחה הנבחרת בתוצאה 58:68, עם 14 נקודות של גיל מוחסינזון ו־11 נקודות של דרון.

סגל הנבחרת מונה כרגע 12 שחקנים, אליהם אמורים להצטרף אלון שטיין ואילן קדוש, שיחזרו ביום שני עם נבחרת העתודה והקאדטים. המאמן, יעקב ג'ינו, לא קבע עדיין סופית מי יהיו שני השחקנים שיגרעו עד היציאה לתורכיה ורומניה.

הנבחרת תתאמן בימים שני ורביעי באולם וינטר בר"ג ותמריא לאיסטנבול ביום חמישי.

היום לפני 65 שנה

אורוגוואי זכתה במונדיאל הראשון

היום לפני 65 שנה בדיוק – 30 ביולי 1930 – נערך הגמר הראשון בתולדות משחקי גביע העולם בכדורגל.

המונדיאל הראשון נערך באורוגוואי, בהשתתפות 13 נבחרות בלבד. רק שלוש מדינות אירופיות – רומניה, יוגוסלאוויה וצרפת – שיגרו נבחרות לאליפות העולם. שאר המדינות השתייכו לצפון ודרום אמריקה.

הסכסוכים הפוליטיים לא פסחו על מונדיאל הביכורים. ברזיל הגרימה אותו, כיוון שארגנטינה נרשמה. האנגלים לא הכירו בו, כיוון שלא היו שותפים להכרעות פיפ"א (ההתאחדות הבי"ל, שנוהלה בידי צרפתים).

האורוגוואים, שקיבלו את הכבוד לארח את אליפות העולם הראשונה, הציגו נבחרת מעולה, שכבר רכשה לה מוניטין ברחבי תבל, אחרי שתי זכיות רצופות במדליית הזהב האולימפית, 1924 ו־1928.

ארגנטינה אותתה כבר אז על שאיפותיה להימנות על הצמרת העולמית. כך העפילו שתי הנבחרות הללו לחצי הגמר. שתיהן ניצחו בתוצאה משכנעת זהה את שתי יריבותיהן – 1:6!

אורוגוואי "קרעה" את יוגוסלאוויה ואילו ארגנטינה את ארה"ב. איש לא העלה בדעתו שהנקמה היאנקית תבוא אחרי 65 שנה, באותו איצטדיון במונטבידיאו.

וכך, ב־30 ביולי, התייצבו אורוגוואי המארחת וארגנטינה למשחק הגמר הראשון. כמו היום, גם אז דחפו עשרות אלפי האוהדים את אורוגוואי לפתיחה מהממת. בדקה ה־12 "התפרצצר" היציעים, כאשר דוראדו קבע 0:1.

אולם, הארגנטינים נהגו משורה של כוכבים בעלי שליטה טובה בכדור, שהעניקו מלחמה אדירה למארחים. בדקה ה־20 השווה פאוצ'ילה: 1:1. ארגנטינה הממה את היציעים בשער יתרון בדקה ה־37. הכובש היה סטאבילה, שהוכתר ל"מלך השערים" של האליפות, עם 8 כיבושים.

1:2 לארגנטינה במחצית. תוצאה שהבטיחה "קרבאש" במחצית השניה.

בעוד הארגנטינים מתגוננים, החלה אורוגוואי ללחוץ יותר ויותר. הקהל שאג בהיסטריה והחלוץ צ'ה נענה בדקה ה־57 והשווה ל־2:2. על גלי ההתלהבות כבש איריארטה בדקה ה־68 את ה־2:3 לאורוגוואי.

ככל שקרבו מחוגי השעון לסיום יצאו הארגנטינים לניסיונות תקיפה במטרה להשוות. וכמו שקורה בכדורגל, דווקא אורוגוואי, בהתקפה מתפרצת של הדקה ה־89, עלתה ל־2:4 משערו של קאסטרו.

היום לפני 29 שנים

הרסט סיים בשער בלתי מוטל בספק

היום לפני 29 שנה – 30 ביולי 1966, התייצבו נבחרות אנגליה וגרמניה המערבית למשחק הגמר של המונדיאל, באיצטדיון "וומבלי" בלונדון.

אליפות העולם במגרשי אנגליה נחשבת עד היום לאחת הטובות והאיכותיות ביותר. פורטוגל הגיעה עם נבחרת מבריקה, בראשות הסופרסטאר אוסביו. בריה"מ גיבשה נבחרת חזקה ביותר. לעומת זאת, ברזיל שזכתה בשני מונדיאלים רצופים ('58, '62), נקלעה למשבר, בגלל חילוף משמרות ופציעתו של פלה.

האנגלים הביתיים הציגו נבחרת כמעט מושלמת, בהנהגת אלף ראמזי. גרמניה, כרגיל, הגיעה מוכנה וקשה להכנעה.

בחצי הגמר ניצחו שתי הפיינאליסטיות בתוצאה זהה – 1:2. אנגליה (צמד של בובי צ'ארלטון) את פורטוגל וגרמניה את בריה"מ.

הגמר עצמו היה אחד המשחקים הגדולים והמרתקים בתולדות המונדיאלים. הגרמני האלר פתח בשער מהיר בדקה ה־12, אולם החלוץ האנגלי ג'ף הרסט (שהחל את האליפות כמחליפו של הכוכב גריבס) הישווה בדקה ה־18.

המשחק היה דו־צדדי, מהיר וסכני. בגרמניה החל לדרוך כוכבו של הצעיר בקנבאואר. אנגליה רצה קדימה עם האחים צ'ארלטון, בובי מור, אלאן בול והחלוץ מרטין פיטרס, שכבש שער יתרון בדקה ה־78.

הסיפור נראה גמור. הקהל ביציעים החל לחגוג. אולם גרמניה אסור להספיד בטרם עת. דקה 90: קרן, עידכוביה ברחבה, הכדור מתגלגל לרוחב תיבת ה־5, הגרמני וובר מושיט רגל והכדור טס לרשת. 2:2!

30 דקות ההארכה נכנסו להיסטוריה. בדקה ה־103 ביצע הרסט תרגיל נהדר ברחבה ו"ירה" כדור עז אל המשקוף. הכדור נחת אל הקרקע ומגן גרמני הרחיק בנגיחה מעל המשקוף לקרן. השופט והקוון התייעצו וקבעו: שער! 2:3 לאנגליה.

כדי להסיר כל ספק פרץ הרסט ממש בדקה ה־120 ובעט לחיבורים. 2:4. שער. אין ספק שלושער נדיר להרסט במשחק גמר.

וכמו אורוגוואי, שוב זכתה הנבחרת הביתית בגביע העולמי. נבחרות ביתיות נוספות שזכו בגביע היו איטליה (34), גרמניה (74), ארגנטינה (78).

ניסן פרידמן

רוזנטל הפסיד לסמפדוריה

בטורניר ידידות בגלאזגו, ייפגשו בגמר ריינג'רס, וסמפדוריה. אשתקד ניצחה סמפה 2:4.

סמפדוריה ניצחה את טוטנהאם 0:2, משערים של אנריקו ופיליפו מאגיירו. טוטנהאם שיחקה עם רוני רוזנטל, אך ללא טדי שרינגהאם, וחלוץ הרכש החדש, כריס ארמסטרונג.

בסמפדוריה הצטיין קלרנס סיידורף, שהגיע מאייאקס.

טוטנהאם תשחק מול סטיואה בוקרשט, במשחק על המקום השלישי.

● **עיראק** זכתה בטורניר המרדקה בקואלה לומפור, לאחר שהפתיעה בגמר את הונגריה 0:2.

● **אלכס פרגוסון**, המנהל הסקוטי של מנצ'סטר יונייטד התנצל בפני הנהלת לידס על דברים שכתב בספרו, שיצא לאור בשבוע שעבר.

פרגוסון מתח ביקורת חריפה על הנהלת לידס.

● **נורווגיה**. התאחדות הכדורגל של נורווגיה השעתה את לארס בוהינן מקבוצת נוטינגהאם פורסט, משום שסירב להופיע בשורות הנבחרת נגד צרפת.

סלטיק החתימה את תום

מחזיקת הגביע הסקוטי, גלאזגו סלטיק, החתימה את החלוץ הגרמני, אנדראס תום, מבאייר לברקוזן תמורת 2.2 מיליון ליש"ט.

החלוץ בן ה־29 חתם לשלוש שנים, הסכום אותו שילמה הקבוצה הוא שיא למועדון, שמנסה להתמודד מול ההגמוניה של ריינג'רס בסקוטלנד.

וריינג'רס את סאלנקו

גלאזג' ריינג'רס, אלופת סקוטלנד, ממשיכה במסע הרכש שלה והחתימה את אולג סאלנקו הרוסי, לאחר שכבר החתימה את המגן, גורדון פטריץ', מדאנדי יונייטד, וכן החתימה את מגן אבירדין, סטפן רייט.

בריינג'רס מנסים כעת להשיג לאולג סלאנקו, החלוץ הרוסי של ואלנסיה, אישור עבודה.

במשחק הראשון שלו בביתו החדש, אייברוקס, כבש פול גאסקוין את שערו החמישי בחמישה משחקים לריינג'רס, כשהקבוצה ניצחה, במשחק ראווה, את סטיואה בוקרשט 0:4.

מאטס וילאנדר

וילאנדר מחכה לאגאסי

אליפות קודה הפתוחה

הטניסאי השוודי הוותיק מאטס וילאנדר, המדורג 102 בעולם, ממשיך להפתיע. לאחר שהדיח את סטפן אדברג בסיבוב השני, ויין פרירה בשלישי, גבר ברבע הגמר על המדורג 4 בטורניר ד־7 בעולם, יבגני קאפלניקוב 5:7 6:7.

וילאנדר, המדורג ראשון בעולם בשנת 88', יתמודד מול המדורג ראשון כיום, אנדרי אגאסי, שגבר ברבע הגמר על בן ארצו הבלתי מדורג מל וושינגטון 6:7 3:6.

המדורג שני, פיט סאמפארס, גבר על מיכאל שטיך (7) 6:7, 2:6, לאחר ששטיך כבר הוביל 0:4 במערכה הראשונה.

סאמפארס יתמודד בחצי הגמר מול השוודי תומאס אנקויסט (12), שהדיח ברבע הגמר את המדורג 3 בטורניר, מייקל צ'אנג 3:6 4:6.

היסטוריה בגמר ההולנדי

טניס

בגמר אליפות הולנד הפתוחה יתמודדו הצ'ילאני בן ה־19, מרצ'לו ריוס, ויאן סימרינק, ההולנדי הראשון שמעפיל לגמר ב־17 שנות התחרות.

בחצי הגמר גבר ריוס המפתיע על הספרדי קארלוס קוסטה 6:7, 0:6.

סימרינק גבר על האוסטרי גילברט שאלר 6:7, 7:6, 4:6.

הנדרסון נחת בארץ

מכבי ת"א

רון הנדרסון, הזר החדש של מכבי ת"א, נחת ביום שישי בארץ וכבר הבוקר הוא יקיים את אימון הבכורה שלו בקבוצה.

הנדרסון לא הביע חשש מתחרות בינו לבין דורון ג'מצ'י והדגיש שמטרתו היא לסייע למכבי ת"א לזכות בכל תואר אפשרי.

אומנם הפתיחה הרשמית של האימונים נקבעה ליום שלישי, אבל הנדרסון יתאמן היום במסגרת אימוני טרום העונה, שמקיים רלף קליין לשחקנים, במטרה להחזיר אותם לכושר אישי סביר.

שובה של מוניקה

מוניקה סלש ניצחה את מרטינה נאווראטילובה, במשחק ראווה.

המשחק היה משחק ראשון לסלש, שמתכוננת לשוב לפעילות, ולהשתתף באליפות ארה"ב הפתוחה בטניס, מאז נדקרה לפני כמעט שנתיים וחצי, ע"י אוהד של שטפי גראף.

המשחק נערך באטלנטיק סיטי שבארה"ב. סלש ניצחה 3:6, 2:6.

סלש תדורג במקום הראשון בעולם ביחד עם גראף, כך החליט איגוד הטניסאיות, שבראשו עומדת נברטילובה.

אינדוראין כבש את מוסקווה

מיגל אינדוראין, שזכה השנה בפעם ה־5 בטור דה־פראנס, זכה גם בתחרות שנערכה במוסקווה, רוסיה.

המירוץ לאורך 116 ק"מ, מומן ע"י מארגני הטור דה־פראנס, ובעצם היווה את הקטע ה־21 הבלתי רשמי של הטור.

70 מתחרים מהטור השתתפו במירוץ הראשון מסוגו ברוסיה.

"אני שמח לנצח כאן. זה היה מירוץ כבישים טוב", אמר אינדוראין, שזכה בפרס כספי בסך 21,000 דולר. ראש עיריית מוסקווה ירה את יריית הפתיחה.

● דיימון היל יחל היום את מירוץ הפורמולה 1 הגרמני, במקום ה־1, על פי ה"פול־פוזישן". שני מיכאל שומאכר מגרמניה, לפני דייויד קולת'ארד מבריטניה.

עתודה ללא הפסקה

נבחרת העתודה הבטיחה בליל שבת את עלייתה לאליפות אירופה, לאחר שזכתה בנצחונה החמישי במשחקי המוקדמות, הפעם על אסטוניה. עודד קטש המשיך להציג כדורסל מעולם אחר. היום תסיים ישראל את הופעותיה מול סלובקיה, במשחק חסר חשיבות

ישראל — אסטוניה 81:86

הישג מצויין לנבחרת העתודה, שגברה בליל שבת על נבחרתה החזקה של אסטוניה בתוצאה 81:86 (42:45) ובכך הבטיחה את השתתפותה באליפות אירופה לנבחרות עד גיל 22, שתתקיים בחודש יולי בתורכיה.

היה זה נצחונה החמישי ברציפות של הנבחרת הישראלית, לאחר שערב לפני כן, היא גברה בתום משחק שקול על גרוזיה – 83:86.

המשחק מול אסטוניה היה הקשה ביותר של הישראלים בטורניר, המתקיים בטאלין, בירת אסטוניה. המארחים נהנו מעידוד קולני של אוהדיהם, שניסו להמריץ אותם לנצחון, שהיה מבטיח להם את המקום הראשון.

אולם, הם נתקלו בערב קליעות מצויין של הישראלים, שסיימו את המשחק עם 64 אחוזי הצלחה בקליעות לשתי נקודות (27 מ־42), 55 אחוזי הצלחה בקליעות לשלוש נקודות (5 מ־13) ו־74 אחוזי הצלחה בקליעות העונשין (17 מ־23).

במהלך המשחק חטפה הנבחרת הישראלית עשרה כדורים ואיבדה 13.

עודד קטש היה פעם נוספת השחקן הטוב במגרש וככל הנראה הוא בדרך לבחירתו כשחקן המצטיין בטורניר. קטש, בתצוגת כדורסל מדהימה, קלע 41 נקודות (7 מ־10 לשתיים, 5 מ־8 לשלוש ו־12 מ־15 בעונשין), קלט שבעה ריבאונדים, מסר אסיסט אחד, חטף כדור אחד־ואיבד כדור אחד. הוא שיחק במשך 39 דקות ואפילו הקהל האסטוני קיבל את תצוגתו הנפלאה בתשואות.

דוד כהן סיים את המשחק עם 16 נקודות (8 מ־12 לשתי נקודות) וריבאונד אחד. אולם, בדקה ה־34 הוא נאלץ לנטוש את המגרש עקב צבירת חמש עבירות אישיות.

גור שלף רשם לזכותו 11 נקודות (4 מ־7 לשתיים, 3 מ־4 בעונשין), קלט שישה ריבאונדים, מסר ארבעה אסיסטים, חטף שלושה כדורים ואיבד כדור אחד ב־33 דקות משחק.

דני אלוש קלע שמונה נקודות (3 מ־6 לשתיים, ו־2 מ־2 מהקו), חטף שני כדורים וקלט ריבאונד אחד, ב־19 דקות משחק.

ויקי רווח סיים את המשחק עם שש נקודות (3 מ־4 לשתי נקודות) ושמונה ריבאונדים ב־27 דקות.

הקלעים הנוספים לזכות ישראל היו אסף דותן – 2 נקודות ודניב יצקן – 2 נקודות.

היום תסיים ישראל את משחקיה בטורניר הקדם אירופאי, במשחק מול סלובקיה, שלפחות על הנייר נחשבת לחלשה יותר. נצחון יבטיח לישראל את המקום הראשון.

מאמן העתודה, פיני גרשון

קולמן בהפועל ירושלים

מאת אמיר הכברג

נוריס קולמן ישחק בעונה הקרובה בהפועל ירושלים. כך הודיעה אמש הנהלת הקבוצה.

קולמן, שבעונה שעברה חיזק את מכבי ת"א, יקבל בהפועל ירושלים שכר שנתי של 140,000 דולר.

המגעים עם קולמן החלו רק ביום חמישי וכבר ביום שישי היה ברור לשני הצדדים שלאחר שנת הפסקה, הכוכב שחום העור ישוב לככב במלחה.

هكذا من الاصل

ההורים החשודים בהתעללות בתינוקם יעברו בדיקה פסיכיאטרית בעת מעצרם

האב בדיון המשפטי: "מפילים עלי תיק, לא עשיתי כלום לילד, אני נישקתי אותו ולא יודע איך נוצרו השברים"; האם: "יכול להיות שהשברים הם מהלידה"

מאת אמיר רוזנבליט

בית משפט השלום בבאר־שבע הורה ביום שישי להאריך בשישה ימים את מעצר ההורים החשודים כי התעללו בתינוקם בן ה־40 יום. השופטת חני סלוטקי קבעה כי במהלך מעצרם יובאו השניים לבדיקה אצל הפסיכיאטר המחוזי.

ההורים, גבר בן 30 ואשה בת 24, המתגוררים ביישוב בנגב, נעצרו ביום חמישי שעבר על ידי המשטרה, לאחר שהפעוט הובא לבית החולים "סורוקה" על ידי סבתו ודודתו כשבגופו סימני אלימות קשים: שטפי דם מתחת לעיניים ובלחי, סימני נשיכות בישבן, פצע מתחת ללשון, נפיחות ברגל ימין. במיפוי עצמות התגלו גם שבר בירך ושברים ישנים ברגל.

יצוין, כי התינוק הובא לבית החולים ב־13 ביולי. המקרה דווח לשירותי הרווחה ולמשטרה, אשר גבתה עדויות מהאם ופתחה בחיפושים אחרי האב, שנעלם והוכרז כמבוקש. ביום חמישי בערב הוא נלכד ונחקר במשך שעות רבות.

באי־כוח המשטרה, החוקר גבי מסר, אמר בדיון המשפטי כי בידי המשטרה מצויות עדויות של בני משפחת האם, שלפיהן האב נהג באלימות מילולית ופיסית כלפי אשתו וכלפי התינוק, תוך שהוא "מחבק חזק מאד את התינוק. כמו כן, הוא נוהג לנשק לנשוך את התינוק בצורה מוזרה ביותר".

החוקר ציין כי מדובר במקרה חמור ומזעזע מאד של התעללות בקטין חסר ישע. הוא מסר כי ב־24 ביולי הוציאו רשויות הרווחה צו המורה על הוצאת התינוק מידי המשפחה. לדבריו, "יש גם המלצה לבדוק הדרות לגבי האב". הוא הוסיף כי יש חשש ששחרור של ההורים עלול לסכן את עצמם ואת סביבתם, וביקש להאריך את מעצרם ב־15 יום כדי להמשיך בחקירה ולשלוח את החשודים להסתכלות.

כמו כן ציין החוקר כי יש לחקור בני משפחה ושכנים, וכן את אחות טיפת חלב שהפנתה את ההורים לבית החולים. "החשוד ידע שהוא דרוש לצורכי חקירה ונעלם מהמשטרה. נעשו מאמצים גדולים ביותר כדי לאתרו ולבסוף הוא נעצר". לדבריו, נגד אביו של הפעוט קיים תיק פלילי מ־1993, שבו נכתב כי עליו להיחקר בחשד להשגת גבול וביצוע מעשה מגונה.

בדיון הכחיש האב את המעשים המיוחסים לו. "מעלילים ומפילים עלי תיק. אני לא יודע במה אני מואשם. לא עשיתי כלום לילד. אני נישקתי אותו ולא יודע איך נוצרו השברים. זה לא נשיכות, אלא נשיקות. מנשיקות אלי נהיו סימנים. דיברו אתי בטיפת חלב, אז הפסקתי. זה הילד היחיד שיש לי מאשתי הנוכחית. אני גרוש ויש לי ילד נוסף, בן חמש".

האם לא הודתה כי האב נהג להתעלל בפעוט. "יכול להיות שהשברים הם מהלידה. זה יכול להיות רק מהלידה, כי גם הוא לא היה רגוע כשהוצאתי אותו מבית החולים. לקחתי אותו מבית החולים כדי שיעשו לו בדיקה וגילו שיש לו שברים. אני חושבת שזה בגלל הרופאים. אולי הם משכו אותו בעת הלידה. דיווחתי לרופאה בבית החולים כאשר התינוק נפל וקיבל מכה ברגל. לגבי השברים בצלעות, אני לא יודעת מאיפה זה. אני בטוחה שזה מהלידה".

השופטת סלוטקי קבעה בהחלטתה כי מהעובדות ומחומר הראיות עולה שקיים חשד סביר להתעללות בקטין חסר ישע. "האב הודה בחקירתו, וכן בפני עובדת סוציאלית, כי נישק חזק את התינוק באופן שנגרמו לו סימנים, ומהראיות עולה כי אשתו ידעה על כך ולא התריעה על מעשיו. יש לאפשר למשטרה להמשיך את חקירתה בעבירה חמורה זו. כמו כן יש להורות, לאור מהות העבירה הנרטת ההורים, על בדיקה פסיכיאטרית".

השופטת הורתה לעצור את ההורים עד 2 באוגוסט, כשבמהלך תקופת המעצר יעברו ההורים בדיקה אצל הפסיכיאטר המחוזי.

דודתו וסבתו של הפעוט, השוהות ליד מיטתו בבית החולים, סיפרו כי האב הוא אדם מאד אלים. "אשתו חוששת לומר את כל האמת כי היא פוחדת מבעלה. בנוסף לכך, היא חוששת שיקחו ממנה את הילד".

מנכ"ל המועצה הלאומית לשלום הילד, יצחק קדמן, התריע בעקבות חשיפת המקרה כי מערך הטיפול בילדים המצויים בסיכון גבוה אינו מתאים למציאות. "הגיעה השעה שממשלת ישראל תתייחס ביתר רצינות להתעללויות בילדים, לרבות במערכת המשפטית". לדבריו, "חובה על האחראים להוסיף תקנים במשטרה ובשירותי הרווחה".

בני משפחת סיקסק (מימין) ובני משפחת חמאד מיטו להחציב ידיים לאחר שחתמו על חוזה סולחה ביניהם. (צילום: י.ס.פ.א)

10,487 כלי רכב נגנבו ב־4 חודשים – 40 אחוז יותר מאשר ב־1994

מאת אמיר רוזנבליט

בארבעת החודשים הראשונים של 1995 נגנבו בישראל 10,487 כלי רכב – גידול של כ־40 אחוז ביחס לתקופה המקבילה בשנה שעברה. שווים המוערך של כלי הרכב הגנובים הוא 980 מיליון ש"ח. כך מסר שר המשטרה, משה שחל, בתשובה לשאילתא של חבר הכנסת פיני בדש.

ח"כ בדש טען בשאילתא: "מדוע האזרח חייב לשלם אלפי ש"ח על מרכיב הגניבה בפוליסת הביטוח, ואלו פעולות נוקטת המשטרה כדי להילחם במגיפת גניבות כלי רכב?"

בתשובה אמר השר שחל כי המשטרה אינה אחראית על עלויות פוליסות הביטוח של כלי רכב, וכי אין בידה נתונים של תחשיבי הפוליסות. "משרד המשטרה נוקט שורה של צעדי חקיקה כדי להילחם בתופעה. המשטרה פועלת לצמצום התופעה במישור המקומי והארצי. במטה המרכז הוקמה יחידת 'עוקץ תנועה', אשר ייעודה היחידי הוא איתור וגילוי כלי רכב גנובים", אמר שחל.

בניתוח מסובך חוברו אצבעותיה של בת 4 שנקטעו במטחנת בשר

(ע). – בניתוח של 17 שעות הצליחו רופאי בית החולים הדסה עין־כרם לחבר את אצבעות ידה של ילדה בת 4, שנקטעו במטחנת בשר.

הילדה, בת למשפחה חרדית משכונת גאולה בירושלים, שיחקה ביום חמישי שעבר על יד מטחנת בשר פעילה, והכניסה לתוכה את ידה. צוות טיפול נמרץ של מד"א, שהגיע למקום, עצר את הדימום בידה, והביא את הילדה ואת האצבעות הקטועות לבית החולים. לאחר בדיקה ראשונית הובהלה הילדה לחדר ניתוח, וצוות המחלקה המיקרוכירורגית בראשותו של ד"ר קרול פרהדין ביצע את הניתוח המסובך.

ביום שישי בצהריים נמסר מבית החולים כי הרופאים הצליחו לחבר את האצבעות. הילדה הועברה למחלקה לטיפול נמרץ ילדים, ותפקוד אצבעותיה ייבחן בימים הקרובים.

צולל נהרג מפגיעת מדחף ספינה

מאת אורי נודרן

צולל נהרג אתמול מפגיעת מדחף ספינה בחוף הים של שדות ים. המשטרה עצרה לחקירה את משיט הספינה, את משיט סירת הצוללים, ואת בעל מועדון הצלילה בחוף, בחשד של גרימת מוות ברשלנות.

סמוך לשעה שתיים אחר הצהריים יצאו שני צוללים בני 20 וצוללת בת 19 לצלול במרחק כ־700 מטרים מן החוף. השלושה עסקו בדייג תת־ימי, כשמעליהם עגנה סירתם, שסימנה את מקום הימצאם. בשלב מסוים נפרד אחד מהם מחבריו, וחזר אל החוף בשחייה.

כעבור זמן מה עלה הצולל השני אל פני המים, ומיד אחריו חברתו. באותו רגע חלפה מעליהם ספינת טיולים של קיבוץ שדות ים, ומדחפה פגע בצולל. "הרגשתי מכה ועצרתי", סיפר משיט הספינה לחוקרי המשטרה. כאשר הצוללת עלתה אל פני המים ולא הבחינה בבן זוגה, היא אותתה בידיה לאנשי הספינה, וצעקה שמישהו נפגע.

למקום הוזעקו שני צוללים נוספים, ואלה גילו את גופת הצולל והעלו אותה אל הספינה. רופא מד"א שהוזעק אל החוף קבע את מותו של הצעיר.

מפקד תחנת המשטרה בחדרה, סנ"צ עמירם אלון, אמר כי המשטרה עצרה לחקירה את בעל מועדון הצלילה שממנו יצאו הצוללים לים, את משיט סירת הצוללים, ואת משיט ספינת הטיולים, בחשד של גרימת מוות ברשלנות.

נראה כי הצוללים התרחקו מסירתם, או שזו סטתה ממקומה, כך שאנשי ספינת הטיולים לא ידעו שהם שטים מעל צוללים.

התקשר לתחנת מוניות אחרי רצח הנהג ואמר: "הרגנו לכם אחד, השני בדרך"

(ע). – ברונו הרשקביץ, בן 40 מחדרה, נעצר ביום ו' בבית משפט השלום בתל אביב, בחשד שבעקבות רצח נהג המונית אברהם זיידי, שהיה ב־30 ביוני השנה, התקשר לתחנת המוניות בה עבד הנרצח, ואמר: "הרגנו לכם אחד, השני בדרך".

החשוד הודה בביצוע שיחת ההטרדה, אך הכחיש את ביצוע הרצח. המשטרה טוענת, כי היא זקוקה ל־10 ימי מעצר, כדי לברר את מעורבותו ברצח.

סניגורו של החשוד ביקש לערוך לו בדיקת פוליגרף. לדברי הסניגור, "הרשקביץ לא נכנס לתל אביב ב־10 השנים האחרונות".

עוד טען עורך הדין, כי "את שיחת ההטרדה עשה מתוך דיפרסיה, כי יומיים לפני המקרה 'זרקה' אותו חברתו לחיים".

בהחלטה קבעה השופטת יהודית שבח, כי מחקירת המשטרה עולה ששיחת הטלפון נעשתה מבית אימו של החשוד ולחשוד אין עבר פלילי, פרט למקרה של הטרדה טלפונית בעת אירוע חבלני.

מעצרו של הרשקביץ הוארך ב־6 ימים.

הפגנה נגד הפקעת אדמות במשולש

מאת מוחמד חג'יליה

הכפר הערבי אום אל־קטף, באזור המשולש הצפוני, השבית אתמול במחאה על הפקעת אדמות מהכפר וסיפוחם לעיר החדשה חריש.

תושבים הכפר לא יצאו לעבודה, והחנויות היו סגורות במשך כל היום. מאות המפגינים מחו על ההפקעה. הם נשאו סיסמאות נגד ההפקעה. בראש המפגינים צעדו חברי הכנסת האשם מחאמיד מחד"ש ועבד אל־והאב דראושה ממד"ע.

שני חברי הכנסת קראו לממשלה לבטל את ההפקעה, ולסייע לפיתוח הכפר. הם מתכוונים להביא את הנושא לדיון בפני ראש הממשלה השבוע.

"השוטרים היו זריזים מדי", אמר השופט ושיחרר חשודים בניסיון פריצה

מאת אורי נודרן

"זה לא מריח טוב, אבל בגלל ריח עוד לא עוצרים אנשים", אמר שופט השלום בחיפה, עמירם רגב, בהחלטתו לשחרר שלושה שני עולים חדשים ממעצר. בלשי המשטרה תפסו אותם יום קודם לכן ליד חנות תכשיטים ברחוב שמריהו לוין בחיפה כשברשותם כפפות עבודה, מוט ברזל ושני מברגים ועצרו אותם כחשודים בניסיון לפריצה לחנות.

"נכנסנו לחצר, כי יש שמה שירותים", הסביר אנדריי קורצנקו (33) לשופט. ואילו חברו אדוארד אלברציאן (33) אמר: "אני סוגר את הדלת בעזרת הלום. הכפפות היו בשביל לעשות ניקיון. המברג הוא בשביל לתקן את הדלת בחדר קטן שבו אני גר על הגג".

"השוטרים היו זריזים מדי. אין עילה של ממש להארכת המעצר", אמר השופט רגב והורה לשחרר את השניים בערבות של 3,000 שקל כל אחד.

במקרה אחר האריך השופט בשישה ימים את מעצרו של אליהו זכאי (27) מחיפה החשוד בהחזקת רכוש גנוב. לטענת נציג המשטרה, רס"מ נביה האשם, הבחינו בלשי המשטרה בחשוד כשהוא נכנס ביום חמישי שעבר לחצר בית ברחוב סוקולוב בחיפה. הם נכנסו אחריו ומצאו בחצר כרטיסי אשראי רבים ותכשיטים.

החשוד הכחיש כל קשר לכרטיסי האשראי והתכשיטים וטען שעבר בחצר בדרכו לקופת חולים.

נעצר אסיר ברשיון בחשד שסחט כסף באיומי סכין ממחלק עיתונים

מאת נתי קיי זילברמן

המשטרה עצרה ביום שישי אסיר ברשיון, בחשד שנהג לארוב מדי בוקר למחלק עיתון "גלובס" בקריות ולסחוט ממנו כספים. החשוד, דוד סוסן, בן 37 מקריית־חיים, נעצר בהוראת שופט לעשרה ימים.

מחקירת המשטרה עולה כי האיש איים בסכין על מחלק העיתונים, וסחט ממנו סכומי כסף אשר גדלו מדי יום. ביום שישי דרש החשוד 350 ש"ח, וכשהסכום לא נמצא בכיסו של המחלק הורה לו החשוד לאסוף את הכסף מנהגי מוניות, שעברו באזור.

אחד הנהגים, שהבחין בסכין שבידי האיש, הזעיק את המשטרה וזו עצרה את החשוד. בית המשפט האריך באחור את מעצרו בעשרה ימים, הנראה כי עקב היותו של החשוד אסיר ברשיון הוא יוחזר בעת לכלא.

זהב בשווי 200 אלף דולר נגנב בדרכו למפעל תכשיטים

מאת נתי קיי זילברמן

זהב גולמי בשווי 200 אלף דולר, המיועד לייצור תכשיטים, נגנב שלשום ממכוניתו של מוביל שהעביר את הזהב מבית מלאכה בלוד למפעל לייצור תכשיטים בשכונת תל־חנן שליד חיפה.

השוד אירע בשעות הצהריים, זמן קצר לאחר שהמוביל הגיע למפעל התכשיטים בשכונת תל־חנן. הוא יצא ממכוניתו למשך חמש דקות כדי לתאם עם הנהלת המפעל את הכנסת הסחורה וכשחזר מצא שאחת משמשות המכונית נופצה והזהב נגנב מתוכה. כוח שוטרים מתחנת זבולון שהוזעק למקום פתח בסריקות, אך ללא תוצאות.

חקירת המשטרה נמשכת ובין השאר נבדקת האפשרות שהחשודים ידעו על המשלוח ועקבו אחר המוביל שיצא מלוד. עם זאת בודקת המשטרה אפשרות שהמוביל עצמו היה מעורב בשוד הזהב. הזהב שנשדד לא היה מבוטח.

לאחר שנים של סכסוך עקוב מדם

נחתם חוזה סולחה בין בני משפחת חמאד למשפחות סיקסיק ועשור מיפו

מאת ידיב בן־יהודה

ביפו מקדים שהחוזה שנחתם אמש בבית הנוער האיסלמי בעיר בין משפחת חמאד לבין משפחות סיקסיק ועשור ישים קץ ללחימה ארוכת השנים בין המשפחות.

בשש השנים האחרונות נרצחו שלושה מבני משפחת עשור, בהם האימאם של יפו, יוסף עשור, בשנת 91'. היו גם הרבה פצועים רבים משני הצדדים. בבתי הכלא בישראל מרצים כיום את עונשם "בציבים" משתי המשפחות, חלקם נידונו למאסר עולם על רצח.

סמוך לשעה 19.00 אמש התכנסו במועדון האיסלמי במרכז יפו עשרות אנשים, חלקם בני המשפחות ורובם אנשי דת מיפו ונציגי הנהגת העיר שבאו להעניק גושפנקא נוספת להסכם שנחתם בנוכחות שני עורכי־דין.

בני שתי המשפחות ישבו משני צדי שולחן ארוך ובמרכז שעליו דברי מתיקה ומשקאות. במשך כל האירוע לא החליפו הצדדים מלה ביניהם. השייח מוסא, מראשי הדת של יפו, הקריא בערבית את תוכן החוזה "כל מה שאירע עד היום נמחק ונשכח. חוקי ההסכם מקבלים על בני שתי המשפחות ומחייבים גם את היושבים כיום בבתי הכלא. מעתה תהיה שכנות טובה. ההסכם כפוף לחוקי הקוראן ומי שיפר אותו צפוי להרבות הדין".

אחד החותמים על המסמך, מוסא חמאד, ישב ארבע שנים בכלא על קשירת קשר לביצוע רצח ושוחרר לפני עשרה חודשים. הוא סיפר, כי המאסר שינה את ליבו כלפי הסכסוך המשפחתי: "הבנתי בכלא שזה צריך להיפסק. לא עוד סכסוכים. רבים לוקחים כדוגמה את הריב הזה וכל ידי ביפו משייכים בטעות לאחת המשפחות".

משפחת חמאד הגיעה בהרכב מלא (מלבד בני המשפחה שנמצאים בכלא). ראש המשפחות, עבד אל־מג'יד חמאד, נזכר אתמול בפעם הקודמת שבה ניסה לעשות סולחה, לפני רצח האימאם. "האימאם לא רצה לשמוע אז על הסולחה, והוא נרצח זמן קצר אחר כך", אמר חמאד. ראש משפחת עשור לא הגיע לאירוע.

הסולחה בין משפחות חמאד וסיקסיק היא הסכם ראשון מבין שניים. בעוד כשבוע מקווים כולם להתכנס שנית באותו מקום כדי שמשפחת עשור, המשפחה המורחבת של פלג סיקסיק, תאשר ותחתום גם היא על ההסכם.

הסכסוך בין שני הצדדים החל בריב בין בני נוער, כל אחד מחמולה נפרדת.

עורך־הדין משה שרמן, שתיווך בין הצדדים בהסכם הסולחה ושימש אמש כנוטריון, אמר, כי "לאחר חודשים של גישושים בין הצדדים הגענו לערב הזה. היום אף אחד לא יודע, מטעמים של משותף כבוד, שהוא היום".

חשד: בא לפגישה עיוורת עם חיילת ואנס אותה

מאת רוני ברזילי ועתים

יורי מכסימוב, בן 32, מרמלה נעצר שלשום בבית־משפט השלום בתל־אביב בחשד שאנס חיילת בת 19, לאחר שנפגשה אתו בעקבות שיחת טלפון אקראית ביניהם.

בבקשת המעצר נטען, כי לפני כחודש התקשר החשוד למתלוננת, כנראה בטעות, ונוצרה ביניהם שיחה ידידותית שבעקבותיה קבעו השניים להיפגש.

עוד נטען, כי ב־20 ביולי נפגשו השניים בתחנה המרכזית החדשה בתל־אביב ושם הציע לה החשוד כי יסעו לבית קפה בסיילת. על־פי החשד החלו השניים ללכת לכיוון האוטובוס בתחנה, אך בקומה הרביעית אחז החשוד בידה של המתלוננת בחוזקה והחל למשוך אותה, תוך שהוא מראה לה אקדח ומאיים עליה שירה בה אם תתנגד לו.

נטען, כי החשוד לקח אותה לחצר סמוכה לתחנה ושם אנס אותה. לאחר שבא על סיפוקו שאל אותה אם זה היה נורא כל־כך ועזב אותה בוכה ועדיומה במקום.

המתלוננת הגיעה לביתה ואמה, שראתה אותה הזורת ופרועה, קראה למשטרה.

חוקר המשטרה מרדכי כל טען, כי החשוד זיהה עצמו בשם ליאור ולא בשם יורי ובביתו נתפסו מספרי טלפון של נערות נוספות, שיש חשד שנעשו בהן מעשים דומים, אך הן לא התלוננו מחשש מהחשיפה.

החשוד הכחיש את המעשים המיוחסים לו. "ניקקתי אותה פעמיים בצוואר, וזהו. לא אנסתי אותה", אמר.

השופט צבי כספי הורה להאריך את מעצרו של מכסימוב בחמישה ימים.

גבר נשוי בן 31 מאשקלון נעצר על־ידי משטרת אשקלון בחשד שאנס במהלך השנה האחרונה באיומים נערה בת 14.

מעצרו של החשוד, המכחיש את החשדות המיוחסים לו, הוארך שלשום בבית־משפט השלום בקרית־גת בשמונה ימים.

מחקירת המשטרה עולה, כי הנערה גוללה בפני אמה את מסכת מעשי האינוס וסיפרה לה כי במהלך השנה האחרונה קיים איתה החשוד מגע מיני בניגוד לרצונה ובאיומים. האם עודדה את בתה להגיש תלונה במשטרת אשקלון והחשוד נעצר לחקירה. שלשום הוא הובא להארכת מעצרו השנייה בבית משפט השלום בקרית־גת ושופטת השלום רחל יפה בן הורתה לעוצרו לשמונה ימים נוספים לצורך השלמת החקירה.

נערים הרגו כלב בלבנה שזרקו מהגג; גופת כלב מרוטשת נמצאה בתל ברוך

(ע). – שני מקרים נוספים של התעללות למוות בכלבים היו בסוף השבוע: שני נערים, בני 12 ו־13 מאשדוד, זרקו לבנה מגג בניין של ארבע קומות על גור כלבים ששכב סמוך למלונתו, בחצר, וריסקו אותו למוות. הנערים נעצרו לחקירה.

הכלב היה גור זאב לבן, בן שלושה חודשים, והיה שייך למשפחת גמליאל שבקומת הקרקע. אודית גמליאל סיפרה: "יצאתי לגינה לאחר ששמעתי חבטה, חיפשתי לראות מה נפל, ואז ראיתי את הגור הזעיר כשכל גופו מרוסק ומלא דם. צעקתי לאמא שלי ואחר כך התחלתי לבכות. זה היה מזעזע. איזו אכזריות יש לאנשים".

שכנים עלו לגג הבניין ותפסו בנערים שנמלטו. המשטרה הגיעה למקום, וכעבור זמן קצר הגיעו הנערים, שלים וקשים, הודו במעשה. הם נלקחו לחקירה במשטרה. הנער סיפר כי לא התכוונו להרוג את הכלב אלא רק להפחידו. במשטרה נמסר כי נגד הנערים נפתח תיק פלילי.

בחוף־תל ברוך שבתל־אביב נמצאה אתמול בערב גופת כלב מרוטשת, שעליה סימני התעללות קשים. המשטרה חוקרת את נסיבות האירוע.

אתי אלטמן, דוברת תנועת "תנו לחיות לחיות": "המדינה הולכת ונעשית אלימה. מי שמתעלל בבעלי חיים עשוי להתעלל גם בבני אדם, כפי שאנו רואים את זה כיום. חובה להפסיק זאת מיד ולהעניש את המתעללים בחומרה".

צו ביניים:

עיריית תל־אביב תחדש רשיונות נהיגה גם אם הקנסות לא שולמו

(ע). – שופטת בג"ץ, טובה שטרסברג־כהן, הוציאה ביום ו' צו ביניים האוסר על עיריית תל־אביב לעכב חידוש רשיונות נהיגה של אנשים שלא שילמו קנסות חנייה. ההחלטה כוללת גם חייבי קנסות שעברו עבירות חנייה תעבורתיות־בטיחותיות. את העתירה לבג"ץ הגיש עו"ד אילן בומבך.

השופטת העבירה את הדיון בעתירה להרכב של שלושה שופטים.

צו הביניים מקפיא את החלטת היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן־יאיר, שהתיר לפני כשבוע לרשויות המקומיות לעכב חידוש רשיונות נהיגה.

היועץ המשפטי לממשלה הבחין בהחלטתו בין דוחות חנייה "סתם", על חנייה במקום מוסדר ללא שימוש בכרטיסים מתאים, לבין דוחות על עבירות בעלות אופי תעבורתי כמו חנייה בתחום תחנת אוטובוס או במקום השמור לנכה. בעקבות החלטת היועץ המשפטי לממשלה, עיריית תל־אביב אף החלה במסע פרסום שבו נאמר: "שלם לפני שייקחו לך את הרשיון".

עו"ד בומבך טען בעתירתו כי עבירת חנייה אינה עבירת נהיגה, ולכן עיריית תל־אביב אינה יכולה לעכב חידוש רשיונות.

יצוין כי על פי החוק, ניתן לשלול רשיונות נהיגה בשל עבירות נהיגה וגם בשל שימוש בלתי חוקי ברכב.

אשת השוטר הניסה בצעקותיה את שני הפורצים שדרשו אקדח

(ע). – שני אנשים, אחד מהם רעול פנים, חדרו ביום שישי לביתו של שוטר במושב אביטוב שבעמק חפר ודרשו את אקדחו. השוטר היה באותה עת במשמרת, ואשתו פתחה בצעקות שהניסו את הפורצים.

קצין הביטחון של הישוב ואנשי ביטחון נוספים זיהו את עקבות השניים, שהובילו לכפר ביר אל סיכה שמעבר לקו הירוק. אך הפורצים עדיין לא אותרו.

ראש המועצה האזורית בעמק חפר, נחום איצקוביץ, התריע כי כל מושבי עמק חפר סבלו באחרונה מחבלות בציוד חקלאי, לגניבות ולפריצות. מעשים אלה גורמים הידה להתעבים, במיוחד לנוכח התעבית להוציא את צה"ל מאזור טול־כרם הסמוך. לדברי ראש המועצה, אמצעי ההגנה שהבטיח משרד הביטחון ליישובים אלה טרם ניתנו, עקב בעיות תקציב.

מהמשטרה נמסר כי עדיין לא ברור אם המניע לתקרית הוא פלילי או לאומני.

חשד: גנב אקדח מאחיו השוטר כדי להתנקש בחיי קצינת המבחן שלו

מאת נתי קיי זילברמן

חוקרי משטרת מרחב הגליל מנסים לברר מדוע גנב קטין את האקדח של אחיו השוטר מתחנת כרמיאל. האח הקטין היה נתון במעצר בית בבית אחיו השוטר, עד שנעלם עם אקדח השירות שלו, שלשום בבוקר. המשטרה מנסה לברר אם היה בכוונת הקטין להתנקש בחיי קצינת המבחן שלו, או אם גנב את האקדח כדי לפגוע בעצמו.

ביום שישי בבוקר דיווח השוטר, תושב כרמיאל, לתחנת המשטרה כי אקדח השירות שלו נעלם מביתו, ועימו גם אחיו הקטין אשר התגורר בביתו במעצר בית, לאחר שהושד בעבירות רכוש.

כוח ממשטרת כרמיאל, בסיוע מתנדבים ושלושה אחיו של הקטין, פתחו בסריקות אחרי האח. במהלך החיפושים התברר כי הקטין סיפר לחברו, זמן קצר לפני שנעלם, כי הוא מתכוון להתנקש בחייה של קצינת המבחן שלו. בעקבות עדות זו התעורר חשד שהנער ינסה להגיע לתחנת המשטרה כדי לממש את איומו, ועל קצינת המבחן הוצבה שמירה.

במהלך הסריקות דיווחו עדי ראייה כי ראו את הקטין כשהוא מסתובב באזור האמפיתאטרון של כרמיאל. למקום נשלח כוח של מג"ב בליווית שלושה אחיו של הקטין. מחשש שהנער יפתח באש לעבר השוטרים, נשלחו האחים בראש הכוח שניסה להשתלט עליו. בסריקות באזור שמתחת לאמפיתאטרון זיהו האחים את הנער כשהאקדח בידו, ובמהלך ניסיונות ההשתלטות עליו הוא נורה בראשו. הוא פונה באמבולנס לקבלת טיפול רפואי, ולאחר מכן הועבר למעצר בתחנת המשטרה.

במשטרה חוקרים כעת האם התכוון הקטין להתנקש בחייה של קצינת המבחן או גנב את האקדח כדי לפגוע בעצמו. מפקד מרחב הגליל, תת ניצב משה גולדגלס, הורה לבדוק כיצד הצליח הנער לגנוב את אקדחו של אחיו השוטר.